L8 — 775

1/7/5=

Or Benedictio olei ad catecuminum facien[dum]

Exorcizo te creatura olei per deum omnipotentem qui [fecit] celum et terram et omnia que in eis sunt. omnis exercitus diaboli omnis incursio omne fantasma sathane eradicare et effugare ab hac creatura olei ut fiat omnibus qui [illegible] ungendi sunt in adoptionem filiorum dei per spiritum sanctum. In nomine ✠ dei patris omnipotentis et in caritate domini nostri Iesu Christi ✠ qui venturus est ipsum sancto iudicare seculum per ignem. R. Amen. Benedictio salis ad cathecuminum faciendum:-

Deus in adiutorium meum intende: domine ad adiuvandum me festina. Gloria patri. Sicut erat et alla-

Exorcizo te creatura salis in nomine ✠ dei patris omnipotentis et ✠ in caritate domini nostri Iesu et in ✠ virtute spiritus sancti. Exorcizo te per deum vivum per deum verum per deum sanctum qui te ad tutellam humani generis procreavit et populo venienti ad credulitatem per servos suos consecrari precepit. Proinde rogamus te domine deus noster ut hec creatura salis in nomine sancte trinitatis efficiatur salutare sacramentum ad effugandum inimicum quem tu domine sanctificando sanctifices ✠ benedicendo benedicas ut fiat omnibus accipientibus perfecta medicina permanens in visceribus corporis in nomine domini nostri Iesu Christi qui venturus est ipsum sancto ✠ iudicare vivos et mortuos et seculum per ignem

Incipit ordo ad cathezizandum infantem ante fores ecclesie et primo interroget parentes illum an sit masculus vel femina:

Quis illum offert R. Ego. R. Quid vult fieri:

Cuius q[ue] signaculo ✠ in fronte signaris ~~p[er] hoc signu[m] in ... in fronte ...~~ per hoc signu[m] ✠ qd nuc designat[ur] ... in no[mi]ne dei p[at]ris o[mn]ipote[n]tis et in no[m]i[n]e yhu xpi filij eius q[ui] v[en]turus e[st] [cum] sp[irit]u s[an]cto iudicare seculu[m] p[er] igne[m]. Amen. R[espo]n[sio]. Dn[u]s vob[is]cu[m]. ℟ Et cu[m] sp[irit]u tuo. Oro. Oremus.

Deus cui ad initiandu[m] nulla paruitas non ydonea e[st]: qui o[mn]em etatem omne[m]q[ue] sexu[m] ad maiestatis tue cultu[m] dignatu[m] ... Tibi hec noui hominis exordia rudis vite dicamus i[n]fantiam. Da ut hu[n]c ignaru[m] mali paruulu[m] unigeniti tui signo s[an]cte ✠ crucis tueat[ur] inscriptio. Tuus sit tibi adolescat. te timeat. te diligat. te creatore[m] suu[m] semper agnoscat. et ad s[an]ctu[m] lauacru[m] regenationis te deduce[n]te p[er]ueniat. Per eu[n]de[m] d[omi]n[u]m. Hic Accipe sal b[e]n[e]dictu[m] et i[m]pone i[n] ore i[n]fantis dicendo:

Accipe sal sapie[n]tie propitiatu[m] sit tibi i[n] uita[m] eternam. Am[en].

R[espo]n[sio]. Dn[u]s vob[is]cu[m]. ℟ Et cu[m] sp[irit]u tuo. Oremus.

Deus patrum n[ost]ror[um] deus conditor veritatis te supplices exoramus. ut sup[er] hu[n]c famulu[m] tuu[m] respice[re] digneris propitius ut hoc p[ri]mu[m] pabulu[m] salis gustante[m] non diutius ~~eum~~ eu[m] esurire p[er]mittas. quominus cibo expleat[ur] celesti. Quaten[us] sit d[omi]ne spiritu feruens. spe gaudens tuo nomini semper seruiens. perduc eu[m] ad noue regenationis lauacru[m]. Ut cu[m] fidelibus tuis promissionu[m] tuar[um] eterna premia co[n]seq[ui] mereat[ur]. P[er] c[hristum]. Exorcism[us] s[an]cti Ambr[osii] ... te. Dn[u]s vob[is]cu[m]. Oremus.

Omnipotens d[omi]ne v[er]bu[m] dei p[at]ris. xpe yhu. deus et d[omi]n[u]s uniuerse creature. Qui s[an]ctis apostolis dedisti potestatem calcandi supra serpentes et scorpiones. qui inter cetera mirabilium tuor[um] p[re]cepta dignatus es dice[re] demones effugate. Cuius v[ir]tute victus tamq[uam] fulgur de celo sathanas cecidit. Tuu[m] nome[n] cu[m] tremore et timore supplex p[re]cor

ut i(n)dignissimo michi data venia o(mn)ium delictor(um) co(n)fidentiam
et possibilitatem donare digneris ut hunc crudelem draconem
brachij tui muniti(s) potentia fideliter et securius aggredi(ar)
✠ Adiuro te ergo o(mn)is i(n)mundissime sp(iritu)s o(mn)e fantasma omnis
i(n)cursio sathane in virtute no(m)i(n)is x(rist)i Qui post lavacrum
iordanis in desertu(m) ductus est et in tuis te sedibus vicit
ut quem ille de limo terre ad honorem glorie sue formavit
tu desinas impugnare et i(n) homine miserabili no(n) humana(m)
fragilitatem sed o(mn)ipote(n)tis dei imagine(m) contremiscas Cede ergo
deo qui te humiliato famulo suo iob i(n) s(er)vitute(m) redegit. Cede
deo qui te et militiam tua(m) i(n) pharaogne et i(n) eius exercitu p(er) moysen
s(er)vu(m) suu(m) dimisit i(n) abyssum. Cede deo q(ui) te p(er) danielem pueru(m)
suu(m) i(n) beel prodidit et i(n) dracone(m) prostravit. Cede deo q(ui) te per
fidelissimu(m) s(er)vu(m) suu(m) david de saule rege spiritalibus canticis
pulsum fugavit. Cede deo q(ui) te i(n) iuda traditore da(m)pnavit
Ille e(nim) te ~~te~~ nu(n)c divinis verberibus (con)ngit i(n) cui(us) co(n)spectu
cu(m) tuis legio(n)ibus tremens clamabas. Quid nobis et tibi y(es)u
fili david venisti ante te(m)pus torque(re) nos. Ille te flammis
p(er)petuis urget q(ui) i(n) fine te(m)por(um) dicturus e(st) i(m)pijs. Ite maledicti
i(n) igne(m) eternu(m) que(m) preparavit pater meus diabolo et angelis
eius. Tibi e(nim) impie et angelis tuis v(er)mis qui nu(m)q(uam) morit(ur)
Tibi ~~e(nim)~~ et angelis tuis i(n)extinguibile p(re)parat(ur) i(n)ce(n)dium. Quia
tu es maledicte homicidij princeps. tu actor i(n)cest(us) tu
sacrilegor(um) caput. tu actiu(m) pessimar(um) magist(er) tu hereticor(um)
doctor. tu totius obscenitatis inventor. Exi ergo i(m)pie ✠ Exi
excelerate ✠ Exi cu(m) o(mn)i fallatia tua: quia hominem templu(m) suu(m)
voluit esse deus. Sed quid diutius moraris. Da honore(m) deo p(at)ri
o(mn)ipotenti cui o(mn)e flectit(ur) genu. Da locu(m) x(rist)o y(es)u cui omne
flectit(ur) genu. Da locu(m) x(rist)o y(es)u qui pro ho(m)i(n)e suu(m) sanguinem fudit
Da locu(m) sp(irit)ui sancto qui te p(er) beatu(m) apostolu(m) suu(m) petru(m) manifestum
i(n) symone. Qui fallatia(m) tua(m) i(n) anania et saphira condemnavit. Qui
herode rege honore(m) deo no(n) da(n)te percussit. Qui te [illegible]

Incipit interrogatoria siue ɔfessionale p uenera bilē fratrē Bartholomeū de chaimis d' mediolano ordis minoꝝ cōpositum ī loco sancte marie de angelis apud mediolanū ⁊ distinguitur ī quattuor ptes principales.

Cum ars artiū sit rgim aiaꝝ extra d' eta et qua. Cū sit. Et iter hūana exercitia tāto sit piculosius si eo qs male fungat quāto aīe pciosiores sit oibus rebus et corporibus. iz q. z. Precipimus. z4. q. 3. si habes ⁊ de pe. ⁊ re. Cū ifirmitas. Profecto cōstat quanta diligentia et maturitate quāta ue ītelligentia ⁊ discretione opus hēat sacerdos cui cōmissa ē audientia cōfessionū et cura aiaꝝ. Nā ubi ē maius periculū ibi cautius ē agendum. 4z. di. Quiescamus et. c. ubi periculum. de elec. libro sexto Est enim talis confessor iudex spiritualis animarum constitutus ⁊ iudiciaria potestas expostulat ut qd qs iudicar debet discutiat ⁊ discernat. q. 4. Iudicantē. ubi dicit. Iudicantē ops concta rimari. Nam graue nimis ē super re incerta certā dare sententiam. xi. q. 3. Graue ꝓ inde merito extra de pe. ⁊ re. omnis precipit cuilibet ɔfessori ut sit discretus ⁊ cautus. s. circa qualitates ⁊ circūstātias peccatoꝝ pqrēdas et discutiēdas. alias cū expsso piculo dānatiois

ſiui ⁊ ſibi ↄfitētis ↄfeſſiões audit iuxta illᷣd. M.
14. cec⁹ ſi ce°ducatū p̄ſtet ābo i foueā. ſ. barat̄
īfernal̄ cadūt. Ad euitāda igit̄ huiuſmōi picl̄a
et diſcrimia p̄cauēda et ne ignorātia ſit alicui
occaſio deliq̄ndi. Ego lꝫ ipitus et pui igenÿ fi
duciā tñ bñs i dño a quo ē ōe datū optimū et
ōe donū pfectū q grāꝫ ſuā dat oibus afluēt̄ di
uidens ſingul̄ ꝓut uult ñ ex p̄ſumptiōe aut aui
ditate laudis ↄſeq̄nde ſꝫ zelo ſalutis frr̄ne ac ꝓ
aliquali ↄfeſſoꝝ min⁹ eruditoꝝ iſtructiōe ītro
gatoriū putile ↄponē̄ decreui. Et licet pleriqꝫ
hactenus hui⁹mōi tractatus fecerit attñ cū di
uiſiōes grāꝝ ſint ⁊ opōnū et ūicuiqꝫ det̄ māife
ſtatio ſpūs ad utilitatē. i. cor. iz. p̄cipiatque. 1
pe. 4. ut unuſq̄ſqꝫ ſicut accepit grām i alt̄utrū
illā admiſtret ſicut bonus diſpēſator multifor
mis grē dei cogitās qↄ nēo ſibi ſoli naſcit̄ ⁊ qↄ
torporis et negligētie arguit̄ a dño ſuus q de
talento ſibi tradito lucrū repoꝛtar̄ nō curat cū
ſcriptū ſit exo. 23. et ecci. 33. Nō appebis i ↄ
tractu meo uacuus talentū qↄ hēo libēter coico
ut p hoc quod ꝓ alioꝝ ſalute laborē ſubeo qua
ſi ad fenus illud errogando tandē cum lucro re
poꝛtare queā. Et ut opuſculū iſtud cunctis red
dā gratū caꝝ et auctenticū quantum potui re
ſecatis ſupfluis neceſſaria tantūmodo uel mul
tū utilia breuiter ↄſcripſi et ſingularia fer̄ i eo

ꝯtenta mltiplicibusq; iuriū allegatiōib⁹ sacrorūq;
doctorꝝ sentētijs ⁊ attestatiōib⁹ corroborar̄ stu
dui. ut sic ꝯfessor erudit⁹ ac pratic⁹ quasi ꝑ me
moriali habeāt ⁊ ipitus et minus pratic⁹ ꝑ oc
currētiū maiori delectatiōe cū oportuerit ad in
riū originalia recurrē et mat̄ias facil⁹ inuenire
ualeat. igit̄ ꝑ euidētia dicēdorꝝ. 4. p ordinem
ānotāda sunt primū ē de ꝯfessoris ligādi atq;
soluēdi ptāte s̄m ē de pēitētis solerti ad cōfes
siōe3 admissiōe t̄tiū ē de circūstātiarꝝ peccatorꝝ
dilligēti inuestigatiōe. quartu3 ē de pn̄ie iniun
ctione et peccatorꝝ absolutione.

Incipit prīa ps hui⁹ opusculi d̾ ptāte ꝯfessoris.

C Irca primū notādū q̄ nō sacerdos ⁊
si possit audir̄ peccata ꝯfitētis i articl'o
mortis nō tn̄ pōt eū absoluē nā sol' sacerdotib⁹
date s̄t claues ecclesie ⁊ ptās ligādi ⁊ soluēdi.
cū. Jo. zo. do. dixit eis quorꝝ r̄miseritis pecca
ta r̄mittūr̄ eis ⁊c. de his clauib⁹ habet̄ di. zo.
§. i. ⁊ i. 4°. sen. di. i8. ar. i. q. 3. ubi ric. dicit
q̄ licet due sint claues quātū ad effect⁹ ⁊ rela
tiōes ad illos effect⁹ q̄ s̄t ligar̄ ⁊ soluē claudet̄
⁊ aperir̄ ē tn̄ una i radice nā potestas iudican
di i foro āimarꝝ ex duob⁹ itegrat̄ scilicet ex po
testate discernēdi i cause examiatōe et ex pote
state diffiniēdi i cause determinatiōe. Prima

potestas dicit clauis sciētie cuius act⁹ ē discer
nere alia dicit clauis potētie cuius actus ē det
miar causas ligādo uel absoluēdo et ista clauis
ē pricipalior et cōfessori pēitus necessaria q2
prima ordiat ad istā ideo de ea prius dicēdū ē

Primum Capitulum.

P Rimo igit ds cōfessor habē clauē potē
tie ut possit absoluē penitētē s3 cū non
possit absoluē eū nisi ligā. ad aliqd faciēdū o3
q9 habeat iurdictionē sup eū 7 sic cōcludit q9
nemo pōt solui nec ligari nisi cōfiteat ꝓprio
sacerdoti ex.de.pe.et re.oīs et de pe.di.6.c.
placuit et dicit ꝓpri⁹ sacerdos oīs q hēt curas.
alicui⁹ ordiariā siue delegatā i foro aie s3 stric
tius accipit ꝓpri⁹ sacerdos ille q iur suo ordia
rio et imediate habet hāc curam ut papa eps
et curat⁹ pochial q2 aut dicit hosti ex.de offi.
archip.c.3.his trib⁹ imediate quelib3 aia chri
stiana subest uidelicet pape q curā hēt.oīu3 ge
neralit et ubiq3 epo ꝓprio q° ad suā diocesim
et de his habet expsse i cle.dudū de sepul.7 ꝓ
prio curato q° ad suā pochiā ut i.c.oīs d.pe.et
re.hi.nūdū pñt ubiq3 audire subditū suū et ab
soluē siue itra tritoriū suū siue ex.ff.de.offi.
pcō.l.z.et de ōi crimine ubiq3 cōmisso s3 etiā
aliis hec ips3 cōmittere et sufficit subdito si con
fiteatur alteri istorum trium cui sibi placuerit
uel etiā alti de licētia cuiuslibet eorū.ar.ex.

de here, Excoicamus .i°. §. Quia uera et i cle.
dudũ. Et regularit̃ idẽ de quocũq3 alio sacer
dote ordiario q hẽt curã aiaꝝ p electionẽ. uel
ẽt ex officio sibi ãnexo. q2 sicut pt̃ audire sub
ditũ suũ ita põt ei lĩiam dare alteri ꝯfiteri f3
pe. de palu. i 4°. di. 17. Sec⁹ ãt ẽ de simplici de
legato et õi eo q ex coissiõe solũ audit cõfessio
nes q2 nõ pt̃ alt̃i coittẽ audiẽtiã cõfessionũ. uñ
l3 qs cõfiteri possit uicario curati. tñ ipe uica
rius ñ pt̃ dare lĩiam illi qđ alt̃i cõfiteat̃ f3 pe
de palu. i. 4. di. 22. idẽ de archidiacono q l3
sit iudex ordinari⁹ de ꝯsuetudie ut notat arc.
di. 24. c. plectis ñ tñ ẽ i foro ꝯscientie nisi sit
sacerdos et tũc q2 audit ex coissiõe epi non pt̃
alteri cõmittere de offi. archid. Cũ satis. Le
gatus uero pape ẽ ordinarius i utroq3 foro i ꝓ
uincia sibi decreta iõ sicut in exterioribus dat
iudices legatos ita põt dare penitẽtiarios. ex.
de offi. le. c. i. Summus penitẽtiarius pape est
ordinarius ĩ spiritualibus tm̃. Unde habet peni
tẽtiarios suos sub se coadiutores et ꝯcedit lĩi
am elligẽdi cõfessores. Secus de alijs simplici
bus penitẽtiarijs q quãuis sint d'legati pape et
ipe solus eos ponit ac possit oẽs audire uñcũq3
ueniẽtes ñ tñ pñt sibi assumẽ coadiutores nec
dare lĩiam ꝯfessorẽ elligẽdi. Archipbr̃i ecclesie
maioris dr̃ etiã ordiarius et ꝓprius sacerdos et

hr̃ curã toti⁹ diocesis extra. de offi. arpbri. c. offm̃. ubi glo. 7 do⁹. An. de bu. dñt qꝫ qlꝫ d'ci uitate 7 diocesis põt sacramñta accipe i maiori eccl'a 7 qꝫ pegrini 7 a foris ueiẽtes quã diu morã trahũt i ciuitate sr̃ eõ cura epi loci 7 arpbri 7 si decedãt dñt ibi sepelliri: 7 si alibi sepl'turã elligãt quarta dẽr̃ epo de b⁹. p pau. i cle. dudũ. de sepul. Arpbri rural' dr̃ ordinari⁹ qꝛ curã gerit pbr̃oꝝ et laicoꝝ plebanat⁹. Nã i qualꝫ plebe dẽt eẽ pleban⁹q 7 arpbri dr̃. Et notat dñs An. de bu. ubi supra. c. ut singl'e. Sicari⁹ etiã epi general' dr̃ ordinari⁹ extra de offi. or. ĩter cetera et de apel. Rõana. li⁰. 6. 7 notat arcb. i c. plectis. Jd'ẽ deleg⁹. pape gñrali. ar. extra d' of. dele. c. sup qõnũ. Jd' archiepo dũ uisitat p uitiã. Et ĩc credo qꝫ possit cõmittẽ alri audir̃ ꝯfessionẽ subditi suffraganei sui ar. extra. d'of. or. c. fi. Qui ãt dicar̃ ppri⁹ sacerdos platoꝝ 7 curialiũ. Regũ 7 pricipũ plene notar̃ p hosti. i supra. t. d'pe. 7 re. §. cui ꝯfitẽdũ sit. 7 ipisa ꝯfessio. iij. §. i3. se. Qr̃ nũc an pbr̃ pochial' curat⁹ quãtũcũqꝫ simplex possit i adiutoriũ ipi⁹ assumere sibi sociũ ad tps q̃mcũqꝫ religiosus l' aliũ sine cuiuscũqꝫ sui supioris licẽtia q bẽat ipꝫ iuuare forte i quadragesima i sacramẽtis ꝯferẽdis 7 i offõ. pdicãdi Guil'. i cle. Religiosi de priuil'. dicit qꝫ sic ex q⁹. sibi cura cõissa ẽ dũ

mō sibi ɔstet de eius sufficiētia allegat notata p ino. d' cl'i. pcu. Tua et de here. c. excoicam⁹ i. §. Quia uēo ⁊ ex quo tales q assumūt̃ i soci os st̃ rite ordiati ita possunt facē ipsi sicut cu rati nec deficit eis nisi mēia. Si ergo curatus paret eis matias poterūt exercē. i3. q. i. Ecce ⁊. c. addicim⁹. Et notat Jo. d' legna. ⁊ Jo. de imola in. d. cle. Religiosi ⁊ archid. 24. di. plec tis. et. i6. q. i. c. 2. Queritur iuxta predicta nū quid de licentia proprij presbiteri parochialis possit parochianus recipere penitentiam a reli gioso seu alio presbitero non curato. Glosa in d. cle. Religiosi sup §. Et nota dicit quod nō pōt recipere nisi ab alio curato. extra de pe. et re. omnis. ut ibi notat glo. sup uerbo sacerdoti licet secus ī alijs sacramētis. Pau. uēo d' laza. hoc limitat esse uey qñ proprius sacerdos siue cōfessor non cōmittit seu delegat uices suas sed solū licentiā cōcedit. secus si cū licentia ēt cō mittit uices suas qa tūc poterit pochianus reci pere penitentiā a religioso ⁊ ēt a pɓitero non curato ⁊ assignat rōnem diuersitatis qa in prio casu uidet̃ suo iure ille qui confert penitentias iniungere quod esse nō potest ex prorogatione iurisdictionis cum iurisdictionē talem non ha beat de officio dele. p. ⁊. g. Secūdo casu facit ex iure alieno tanquā delegatus ⁊ gerēs uicē al

teri⁹. iō pōt. facit supra de here. c. fi. 7 d. fo. cōpe. significasti 7 hec opinio uera nisi dicat qꝫ cura p iferiorē epo nō pōt delegari ut notat ar chi. arguēdo de ellec. cū ex eo li. 6. quod nō ē uerꝫ i cōmissione spetiali. certorꝫ casuū uel ad modicū tēpus fm. Jo. An. i d. c. cū ex eo ī no uēa ubi exponit modicū tēpus. i. p. tres septi manas facit quod notat hosti. de. offi. uica. c. clericos et. c. ad hec et notat ī pisa. simonia. 4. q. 4. cū paulo cōcor. Jo. de legna. et Jo. d' imo. in de. cle. Religiosi. Idē do⁹. An. de. bu. in. de. c. omnis.

De habilitatione religiosorꝫ ad cōfessiones pso narum seculariū audiēdas.

Notādus qꝫ ad hoc ut religiosi possint au dire ɔfessiones psonarꝫ seculariū excep to articulo necessitatis oꝫ qꝫ sint habili tati a pprio epo d' ɔsensu sui plati. i. qꝫ d'eorꝫ licētia audiāt. 16. q. i. placuit et. c. pueit. et ibi glo. et. arch. et dato qꝫ aliq haberēt licētiā a suo pprio sacerdote l' plato elligēdi sibi ɔfes sorē quēcūqꝫ ēt religiosus nō debꝫ sine licētia sui supioīs audire eos ēt si hui⁹mōi lītiā hērēt a papa qꝛ uelle et nolle rligiosi ē i mān supioīs sui. 12. q. i. nollo et. c. ñ. dicatis ar. a simli de ellec. si relligiosus li. 6°. ubi dr qꝫ electiōi de se facte ñ dꝫ nec pōt assentire sine licētia supioris

si tñ papa nõ i generali sȝ specifice et nomiati
elligẽt aliquẽ religiosuȝ ad aliqđ offm̃ psumẽt
idustriá psõe nocẽ ⁊ ellegissȝ illud siue ellegissȝ
ꝑ iqsitione siue ꝑ pdicatiõe siue ꝑ audienda cõ
fess. l' ꝑ platiõe et tũc ñ reqret alteri⁹ licẽtia
De babilitatiõe fratrũ pdicatoꝝ ⁊ minorũ ad
cõfessiões seculariũ psonaꝝ audiẽdas :

Ad boc qꝫ fratres pdicatores ⁊ minores
possint audiř ꝯfessiões psonaꝝ secl'ariũ
oȝ qꝫ magistri priores ꝑuiciales pdicatoꝝ aut
eoꝝ uicarij ministri generales et ꝑuiciales ac
custodes ordis mioꝝ ad psentiá se ꝯferãt plato
rũ i singul' ciuitatib⁹ ⁊ diocesib⁹ i qbus ipsoꝝ
fratrũ loca ꝯsistẽ dignoscũtur ⁊ i ciuitatib⁹ et
diocesib⁹ locis ipsis uicinis i qbus loca buius
mõi nõ babent ⁊c. ꝑut babet i cle. dudũ de se
pul. et si iuxta formã illius cle. dudũ dicti p
lati pfactos fratres ad cõfessiones audiẽdas el
legerit seu deputauerit audiř poterũt si uero p
lati fratribus pdictis iuxta formã dicte cle. a
suis superiorib⁹ ellectis ⁊ presentatis absolute
buiusmõi licentiã exibere recusauerit et tũc ip
sis ut cõfessiones sibi cõfiteri uolẽtiũ libere li
citeqȝ audire et beneficiũ absolutiõis possint i
pendere auctoritate apostolica gratiose cõcedi
tur per buiusmõi tamẽ concessionẽ non intẽdit
papa fratribus ipsis ad confessiones taliter

deputatis potestatē ipendē ãpliorē quã curatis
seu pochialibus suis ē a iure cõcessa nisi forte
eis ecclesiarũ ƥlati ubiorem ī hac pte grãz spe
tialē ducerēt faciēdã ut ubi Jo. d' legna. ibidē
sup ũbo curatis seu pochialib⁹ dicit qd' p uerba
curatis ītelligũt ƥlati collegiorum ⁊ cõuentuũ l'
archipbr̄i in eccl'ijs cathedralibus absente ep̄o
extra de ma. ⁊ obe. Cũ i eccl'ijs ⁊. c. his q̃ de
offi. archipbr̄i. c. offm̄ ut sic hoc uerbũ curatis
differat a seq̄nti. s. seu pochialib⁹. Idē zen. ibi
dē nõ tñ post ƥdicti fratres deputari ad audiē
dũ cõfessiones p ꝓuintias sed tm̄ p dictas dio
ceses. Sed qd si predicti fr̄es nõ possunt ƥsen
tari iuxta formã in. d. cle. dudũ cõtentã. puta
quia nõ põt habere copiã ƥlati uel ē excõmuni
catus seu suspensus. dicit Pau. ibidē quod i p°.
casu debent petere licentiam a uicario episcopi
ī spiritualibus si illum habet. ar. de tempo. or.
Cum nullus li°. 6°. Si uero non habet uicarium
⁊ malitiose facit dicit q͛ forte ex licētia huius
constitutionis poterũt elligere. Tutius tamē ē
adire papam uel superiorez prelati ⁊ idem dicit
in 2° casu quãdo. s. foret excõmunicatus ul' sus
pēsus extra de cõces. preben. Quia diuersita
tē ⁊ notat Jo. de imo. ī. cle. dudũ ⁊ collec ī. c.
oīs d pe. ⁊ ꝛe glosa sup ũbo ƥlatorum dicit q͛ ap
pellatiõe ƥlatorum ītelligunt ep̄i ⁊ supiores per

illud q͛ dicit tex. de ciuitatibus et diocesibus
con pau. ibidē q dicit quod p̄lati de iure cōi di
cuntur ep̄i qa de iure cōi h̄nt iurisdictionē et
idē de eo͛ꝝ loca tenētibus de iure uel de cōsue
tudie. Aliȷ ſꝫ p̄lati ex priuilegio extra de ɔſan.
et affi. c. i. ſm Jo. mo. quod ue͛ꝝ ē q̄n tales p̄
lati priuilegiati h̄nt iurisdictionē quasi episco
palē in loco et nulli ſubſunt diocesano. de pri
uilegȷ̄ȷſ. Abbates li. 6. Et quo ad tales ſeu loca
taliū nō ſufficēt licētia diocesani ut notat Gui
ubi ſupra. Et poſſunt p̄dicti prelati ſine predi
cta ſollēnitate p̄dictos religioſos ad cōfeſſiōes
acceptare cōmittēdo eis iuriſdictōnē ſuā ut no
tatꝫ piſa. Cōfeſſio. 3. 4. 13. 7 i direc. e. t. q. ēt
ſiū i. priuilegio poſſet h. eis cōmittē ſeu audiē
di licētiā dar ēt extra territoriū. ſꝫ. Guil. pau
Jo. d legna. 7 Jo. d imo. ubi ſupra id collec.
de pe. 7 re. ois. q. 32. Gloſa ſup ūbo. ɔceſſerit
dicit q͛ dicti p̄lati licētiā audiēdi cōfeſſiōes ſe
mel datā q̄n p̄nt reuocare ſine iuſta cā d re. iur.
li. 6. q͛ ſemꝫ. imo ēt h̄nt ex priuilegio clemētis
4. q͛ hec ɔceſſio morte ɔcedētis n̄ expirat ſed
durat ēt p' mortē p̄latoꝝ donec ecl'ȷ̄s puiſū fu
erit d̄ paſtore ut ibidē notāt. G. 3ē. Jo d leg.
7 Jo. de imo. glo. ſup ūbo ipēdāt. q̄rit an frēs
ſic elcti dicāt curati et ɔcludit finaliter ſꝫ. Jo.
mo. q͛ n̄ id pau. ibid G. dicit q͛ n̄ ſꝫ p̄prie or

dinarij nec ꝓprie dele. ſʒ ex. ordiarij ꝯ ĩ eis nõ cadat aliqua ꝑlatio ⁊ p ꝯñs nec ex pte ꝯfitẽti us aliqua ſubiectio: ⁊ ſic pt̃ poti⁹ dici q̃dã gr̃oſa pape ordiatõ ĩ fauorẽ aĩaꝝ ut notat. Jo. cr̃io: ibid. Differũt. n. a curatis ĩ hꝰ. qꝛ curati ĩ quã tũ curati ñ pñt audire niſi ſuos pochiãos tm̃: alios ñ ſine licẽtia epi ꝉ curatoꝝ illoꝝ. ż, quia pñt coĩttẽ aliis ut audiãt ſuos pochiãos ut ſu pra dixi ⁊ notat ʒãba. ĩ cle. dudũ ʒꝰ. qꝛ curati ⁊ eoꝝ uicarij pñt audir̃ ꝯfeſſiões ſubditoꝝ ſuoꝝ ĩtra dioceſiʒ ⁊ ex. frẽs ñō ellecti ⁊ pñtati ſm formã dicte cle. dudũ. ex tali pñtatiõe ⁊ coĩſſi one pñt audire pochiãos oĩuʒ curatoꝝ illi⁹ dio ceſis tm̃ ubi ſr̃ pñtati nec pñt hꝰ alicui coĩttẽ et pñt ẽt abſoluẽ ſolũ ĩtra dioceſiʒ cr̃ peccatis tũ coĩſſis et ex. dioceſiʒ et ſi ſecus fieret quan uis eis ꝯfeſſi pp bonã fidẽ excuſarẽr̃ qꝰ ad deũ credẽtes eos hr̃ ptãtẽ tñ quo ad ecl̃iã ñ ẽẽnt abſoluti et ſi ꝯſtaret eis deberẽt iteꝝ ꝯfit̃i ut notat glo. ſup ũbo. Audiri. Cõ. ʒẽ. pau. et. Jo. de imo. ibidẽ ubi dicũt ẽt qꝺ ꝯfeſſor extraordi nari⁹ quales ſr̃ frẽs exercẽs iuriſdictionẽ ẽt ĩ foro cõſcientie extra territoriũ uel iuſdicens ĩ tra territoriũ ultra ſuam iuriſdictionem nihil agit. ¶ Sed an poſſint frẽs ſic ellecti abſolue re religioſos excẽptos uel ſimiles. Gloſa ſuper uerbo uolẽtiũ. Reſpõdet ſub dubio. Jo cr̃imo.

post gui. ī glo. īpēdāt cōcludit qꝫ si sꝫ ꝑlati ex
ēepti iferiores epīs īmediate subiecti pape a
iur̄ hñt licētiā elligēdi sibi cōfessorē ex. ď pe.
⁊ re. ne ꝓ dilatiōe sec⁹ si hñt aliū supiorē īme
diatū q꞉ tūc nisi licētiati sint ab eis qꝫ possint
elligē cōfessorē nō poterūt absolui ꝑ istos ⁊ sil'r
nec c'lici subditi alioꝝ episcopoꝝ glo. sup ūbo li
cē querit an pochiāus possit cōfit'i istis religio
sis nō petita licētia a ꝓprio sacerdote pochiali
⁊ dicit qꝫ sic ⁊ hoc īnuit ūbus libē ⁊ est simile
qꝫ habet' de ꝑbēdis licet epīs li°. 6°. ⁊ hoc tenē
dū licet cōtrariū sentiat Jo. mo. cū glo. gui. ꝯ̄
Jo. d. le. ⁊ Jo. d imo. id' ⁊ do. An. d bu. ī. c. ois
de pe et re. glo. sup ūbo īptiri. querit an cōfessi
et absoluti ab istis r'ligiosis habeāt necesse ita
to saltē semel ī āno cōfit'i ꝓprio sacerdoti et
dicit qꝫ ñ nec obstat dec. ois ī pri. d. pe. et re.
q꞉ ibi loqt' ď illo q̄ alt'i nō ē cōfessus legitie.
secus āt hic q꞉ legitie istis r'ligiosis ꝯfessus ē ⁊
hoc iō tenēdū fm glo. et pau. Gui. ꝯ̄ Jo. ď le.
Jo. d. imo. et ste. ibidē cō. dñs An. de. bu. ī. c
ois de. pe. et re. et ric. ī. 4. di. 17. ar. 3. q. 2.
s꞉ an curatus tenet' subdito dicēti se cōfessum
dictis fratrib⁹ seu alt'i eucharistiā ministrar̄ dic
qꝫ sic fm ric. ubi supra nisi forte sacerdos habe
ret signa ꝓbabilia qꝫ ille nō diceret uerū quia
tūc nō tenet' sibi eucharistiā ministrare nisi il
le sibi facer̄t sufficiēter fidē qꝫ ē cōfessus. non

obstat si dicat q sacerdos nō debz dare eucha
ristiā illi cui⁹ ɔsciētiā ignorat.qz cū eq̄ tuta et
bōa ɔsciētia imo tutori pōt cōmunicare eū q cō
fessus ē sine licētia sua habēti ptātē a supiore
sicut eū q ɔfessus ē sibi l' ei⁹ uicario qz cogni
tio q̄z pōt habē sacerdos ī foro pñie de ɔsciētia
subditi sui depēdet a subditi uolūtate et debet
curatus psumē qɔ melius ɔfessus sit q ɔfitet il
li quē papa uel eps elegit ɔfessorē p totū mūdū
uel diocesim ut sr dei frēs cū sit ūisimle qɔ nō
elegerit nisi idoneos uita et doctria ex.de offi
or.iter cetra quā q⁹ɔfessus ē sacerdoti electo de
licētia ipsius curati idē sco⁹.d.17.q.i.i.4°et
tho.i quodā quolibz cō.pe.7 hosti.sec⁹tū si ēēt
excōmunicatus uel notorius peccator qz tūc nō
debēt sibi ministeri nisi ɔstaret de absolutiōe.
Glosa sup ūbo cōcessa querit an isti fratres sic
ellecti possint absoluē a casibus epis reservatis
et dicit qɔ nō sicut nec possunt curati.sz p ma
iori declaratiōe sciēdū qɔ circa hoc uarie sunt
opiniōes doctoꝝ aliq ponūt plures et aliq pau
tiores i pisa ɔfessor.i. ponūt.9.ēē casus epis
copales scilicet quattuor de iur.et.4.de ɔsuetu
die et addit qɔ nichilominus possunt epi i suis
episcopatibus casus alios reseruat put eis uide
bitur expedire sicut etiā possunt ɔstitutiōes fa
cere et mlto magis hic pōt cōciliū sinodale l'p

hic magistri casus epales.

uiciale a quoꝝ s̄n̄ijs et r̄ligiosi nō p̄nt absolue
ut i cle. Religiosi d̄ priuilegijs. Jo. An. extra
de pe. et re. Si epūs libro sexto glo. 3. enume
rat plures. s. blasfemiā dei et sanctoꝝ extra d̄
cle. male. c. z. Sortilegiū extra de sortile. c. z
Mr̄imoniū clādestie ↄtractū uel cōtra īt̄dictū
eccl'ie ex. de clan. despon. Cū ībibitio ⁊ d̄ ma
ↄtrac. ↄtra iter ec. c. i. ⁊ fi. Oppssiōe filioꝝ hōi
cidiū. falsuꝫ testimoniū. falsificationē īstrumti
piuriū: icestū; corruptionē monialiū. Coitū cū
brutis ⁊ oīa cr̄ia publica et enormia. Hec ille.
Hosti. ī su. sua eodē ti. poit oēs p̄dictos casus
⁊ addit peccatū ↄtra naturā ⁊ qd̄libꝫ enorme
qd̄ genēat̄ l' ptic'aris ↄsuetudo r̄suat epis. G
durātis spe. i rep. suo p̄dictis addit alios. s. de
florātes uirgies ui oppssas uel seductas. Cōtra
bentē post uotū castitatis. Cōtrabētē post spō
salia iuramto firmata. Fornicantē cum iudea
uel saracena. Concipientē per adulterium ⁊ uir
credit esse suū. Procurantē aborsum uel steri
litatē in se uel in alio. Cognoscentē carnaliter
filiā suā spiritualē. Baptizantem uel tenentem
ad baptismū seu cōfirmationē proprium filium
extra casum necessitatis. Usurarios, parentes
uerberantem. Et tandem concludit. tot casus
ponere nil aliud est quam sacerdotum potesta
tem restringere que eis plenarie a christo data

est. Unde dico sacerdotes oīa posse quo ad foꝝ pn̄iale q̄ nō sꝫ ī iure specialiter episcopis reseruata uel supioribus ⁊ q̄ nō sꝫ ipsis sacerdotibꝰ directe uel p aliquā cōsequentiā interdicta ar. extra de iudi. At si et dꝫ sen. ex. nup, idē īdi rec. ti⁹. de pe. et re. q. 74. et sic uideꝫ qꝫ lꝫ epi possint sibi reseruare certos casus q de iure spectunt īferioribus. nō tn̄ hoc possunt simpliciter s̄m p̄dictos doc. ss. et direc. nisi ī duobus casibus. primo directe ut cū aliqui fuerint legittie deprehensi quod merito fuerint tali potestate priuandi. So indirecte p aliquā consequentiam ut cum aliquis casus emerserit in quo p utilitate communi expediat quod talē casum episcopus retineat et aliter nō, 24. q. 2. de ecclīasticis. Sed nō expedit utilitati cōmuni tot casus reseruare quia hoc esset inicere laqueos ⁊ uias salutis īpedire. Adde terciū. s. quādo sic ēēt cōsuetudo ut supra. Ex dictis p̄dictoꝝ doc. ⁊ ex cle. dudū. Jo. de legna. ꝯcludit quod fratres p̄dicatores et minores pn̄tati p audientia cōfessionum ut supra possunt absolueꝫ ab oībus casibus peccatoꝝ exceptis p̄cise q̄ ī iure episcopis reseruanꝫ. Et licet ep̄is aliquos casus de cōsuetudie sue dioc. uel ex suo bn̄placito uel p ꝯstitutiones suas sinodales uel pn̄iales sibi reseruarēt poterunt tamen fratres ab eis absoluere, quod

pbat sic.papa i, cle. dudū statuit qꝫ fratres p̄sentati iuxta formā ibi cōtētā habeāt eādē auctoritatē absoluēdi circa ꝯfessiōs quā habēt de iure curati nisi p̄lati uellēt plus eis cōferre Et ſm. ſſ. durā. nō obstat qꝫ hoc ponāt multos casus episcopis reseruatos curati tam̄ possunt ſm eū ab omnibus occultis absoluere que ī iure nō sunt precise episcopis reseruata seu que non sunt ipsis sacerdotib⁹ directe uel p aliquā consequentiā interdicta ut supra. ergo ⁊ ipsi fratres. sed si quis pur uult defendē plures casus posse episcopos ratiōabilit̄ reseruare quo ad sacerdotes parochiales q sunt de foro episcopoꝝ ⁊ eoꝝ cōstitutionibus subiecti tamē hoc nō possunt facere episcopi erga p̄dictos fratres q excēpti sunt nec eoꝝ ordinationibus subiecti ut extra de exces. p̄la. Nimis praua Cum g° non possint dicti frēs absoluē a casib⁹ reſuatis ī iur̄ episcopis ut dicit̄ in cle. illa ergo possunt ab omnibus aliis ut puta reseruatis ex consuetudine particulari loci uel sinodali cōstitutiōe quia unū negādo aliud tacēdo cōcessit di. i4. qualis nec possunt p̄lati dictā cōcessionē reuocare uel defalcar̄ nec directe negādo licētiā audiēdi qꝛ nihilomi⁹ h̄nt frēs p cle. dudū nec īdirecte pro hibēdo pochiāos ne ꝯfiteātur eis. ex. d̄ priuil̄. quāto ⁊. c. dile. nec p r̄tētionē multoꝝ casuū qꝛ

fieret ĩ fraudẽ legis quod fieri nõ debz ex.dẽ.
cõceſ.ꝑben.c.cõſtitutus ſileat g°. hic.Jo.mo
q dicit qꝫ ſi eps põt artare ordinariã poteſta
tẽ curatoꝝ multo magis põt artare extraordi
nariã ipſoꝝ fratꝝ qꝛ quod p ſupiorẽ cõceditur
p iferiorẽ artari uel reuocari nõ põt ut patet.
di.zi.Inferior ad cõſtitutionẽ ãt cle.religioſ.
de priuil.ubi dicit qꝫ a caſib⁹ ordinarijs reſer
uatis quẽquã abſoluẽ nõ pſumãt.reſpõdet qꝫ ĩ
telligẽda ẽ de caſibus ĩ iur reſuatis ſicut iten
dit illa cõſtitutio.dudũ nõ aũt p ꝯſuetudinẽ ul
ſtatuta alioꝝ ꝑlatoꝝ qꝛ illa reõuet papa ĩ .d.
cle.dudũ.a qb⁹ poſſunt dicti frẽs abſoluẽ ⁊ p
cõſequẽs ut uidet qcqd dicat p anticos l p mo
dernos de talib⁹ caſib⁹ p epos reſeruatis.totuz
reuocat p cõſtitutionẽ.dudũ ſimplicit quãtũ ad
dictos frẽs ſi eni cõſtitutio poſterior licet ñ fa
ciat mẽtionẽ de priori ipſaz reuocat ut ĩ.c.licet
de ꝯſti.li°. 6°. multo magis reuocat dꝫ dcã doc
toꝝ ſi ĩ ꝯtrariũ ꝓmlgant.hoc Jo.d.leg.idem
notat ĩ directe.li.i.ti.i4.§.76.ꝯtra ꝑdicta
s.qꝫ frẽs nõ poſſint abſoluẽ a caſib⁹ p epos re
ſuatis q°mõ determiat glo.ubi.ſ.idẽ tenꝫ gui.
ibidẽ dũmõ ñ appareat de malicia.puta ſi oẽs
caſus ul maiorẽ partẽ nõ reſuationẽ ſibi reſua
rent uel alias idem tenet Paulus ſte.laudem.
zam.⁊ Jo.de.Jmo. Et intelligitur iſta reſer
uatio caſuũ epalium de actibus exterioribus

cuꝫ effectu ꝛ nõ de īterioribus .quia igitur nõ ē clarū ut ex predictis patet ꝛ uarie sunt opi niones doc.qui sint casibus episcopis reseruati ꝛ an possint de die ī diē casus ꝑdictis fratribus reseruare tutius ē qꝫ fratres faciāt sibi ab epo declarari quos casus sibi uult reseruare.ꝛ tunc nõ se īpediant ꝛ reseruatis de aliis uero faciāt sibi generalit̃ liberā absoluēdi licētiaꝫ cõcede re .absolutio excõmunicationis maioris.a iure clarū ē qꝫ ptinet ad episcopū extra.e.c.nup et cõmutatio quorūlibꝫ notoꝝ.ex.e.c.i.excep tis notatis apostolice sedi reseruatis et notat. Jo.An.i.c.si episcopus.de.pe.et re.li.6.ite relaxatio quorūdā iuramētorū pertinet ad epis copuꝫ uide plene de hoc ī spe.titulo de legatis §.nūc ostēdēduꝫ.v.24.et hos.fa fe.q.89. ar.9.et dñs.An.d.hu.ex.de spõsalibus ꝑterea an dispositio male ablatoꝝ īcertoꝝ cõputetur īter casus epis de iur̃ reseruatos.

¶Circa hoc ꝑ maiori declaratione duo uidenda sᷓ primū ē q̄ dicāt̃ īcerta et dic qꝫ oia ea q̄ qs sibi retiere nõ põt siue qa p rapinā furtū usurā fraudē dānū illatū ł rē alienā īuētā nõ habitaꝫ ꝑ derelicta accepit ł qa rē aliquā illicite usur pauit et ꝑsone quarū hui⁹mõi res sᷓ ignorātur ł si sciūtur nõ īueiunt̃ ipi nec heredes eoꝝ.

¶Similit̃ dicunt̃ icerta ea q̄ accepit iudex pte ꝑ

corruptiõe iustitie uel ẽt ꝑ iudicãdo ⁊ testis ꝑ
testificãdo. Et breuit̃ ubicũq; turpitudo ẽ ex
pte dãtis ⁊ accipiẽtis ex eo qꝺ ꝓhibita ẽ ipsa
datio et acceptio ⁊ dꝫ huiusmõi icerta erogari
paupibus ex.de.usu.cũ tu.fm ẽ cuius auctori
tate seu dispositione habeãt hec erogari.hosti
i.c.cũ sit.extra de iudeis.⁊ i summa de pe.et
re.§.ul.iuxta fi.sub.§.sed q̃ forma.v.itẽ et
ubi tenet qꝺ talis dispẽsatio seu distributio ma
le ablatoꝝ icertoꝝ sit unus de casibus ad epꝫ
ptinẽtibus et qꝺ de ei⁹ licẽtia ⁊ auctoritate de
beat fieri idẽ tenet.Jo.an. i regula peccatũ.
de.re.iu.li°.6°.⁊ i.c.si eps.de.pe.⁊ re.e.li°.
licet alit̃ postea dixerit i.c. religiosus ifra al
legato;archi.ũo i.c.nõ sane.14.q.6.⁊ i.c.re
ligiosus de testa li°.6°. sollẽnit̃ tractat hũc arti
culũ et late et clare tenet et cõcludit qꝺ huius
mõi icerta poterũt liber̃ distribui ⁊ errogari
paupibus absq; auctoritate siue sciẽtia epi uel
alteri⁹ iudicis ecclesiastici.nã ubi certa psona
a testator̃ deputata ẽ ipsamet debet exequi.12.
q.2.de lacis.C.de epi.⁊.cle.l.nulli.extra de
testa.Tua.et c.Jo.Jmo.credit qꝺ ille q reci
pit male ablata uiuẽsmet põt destribuẽ si uelit
ut ẽ planus tex.i.c.cũ tu.de usuris.§.i.ibi
paupib⁹ erogare.et hoc etiã clare innuit glosa
extra.de homici.Sicut dignũ.§.eos.Non ob

flat decre. Cũ sit. de iude. quã allegat hosti. qm̃ loqr̃ de iudeo nõ christião cuius actus ⁊ di spensatio q°ad paupes christiãos merito habe tur suspecta ab ecclesia. Jõ bene dicit. ibi s̃m prudentiã diocesani epi q̃ suspicio merito cessa re dꝫ in fideli xp̃iano. et sic inqt nõ debito qꝫ ep̃s nõ hꝫ se intromittere de talibus nisi i defe ctũ. s. ubi nullus deputatus ẽ a testatore q h° exequat̃ nec ipsemet qui hꝫ incerta restituere p se uult restituere. ⁊ sic habet ĩtelligi opinio ho sti. hoc ille. Lappus ab. cõcordare nitit̃ opini ones di. qꝫ ĩ male ablatis i certis ĩ qb⁹ trãsla tũ ẽ dñiuꝫ nec cõpetit repetitio ut i. c. Nõ sa ne. 14. q. 4. hꝫ locũ opinio Arch. ĩ his aũt ĩ q bus dñium ñ trãsfert̃ uel ſi trãsfert̃ ꝯpetit re petitio. ut i. c. Trãsmissa de deci. hꝫ locũ opi nio hosti. Jo. An. ĩ c. Religiosus de testam̃tis li. 6. ĩ nouela dicit qꝫ utraqꝫ opinio hꝫ eqtatẽ. opinio hosti. ad tollẽdã fraudẽ quia facile essꝫ cuiqꝫ asserere ⁊ iurare se soluisse ⁊ sic multipli citer paupes defraudare. Opinio uero Archi. hꝫ equitatẽ: quia ex quo debens ĩcerta restituẽ fideliter errogat paupib⁹ pro ut disponit decre. Cum tu de usuris unde ñ apparet quare iste ñ dẽat eẽ absolut⁹ ñ a peccato ſꝫ ab onẽ satifaciẽ di ⁊ ꝯbdit ⁊ ego h° ũe ⁊ pur̃ faciẽtẽ bñ hr̃ꝫ p ab

soluto hoc ille Hanc tñ distictionē lapp⁹ ab.
cui uř inherere. Johānes Andreas destruit tex
tus. c. Sicut dignū extra d' homicidio. §. Eos
qui loquiř in rapina et sic i casu i quo cōpetit
repetito. Et tñ dicit textus q̄ distributio ibi
facta paupibus per eos qui extorserūt eis nō ꝓ
dest cū extarēt illi quib⁹ debebat fieri restitutō
ergo si illi ñ extarēt uř uelle. text⁹ q̄ sibi ꝓfuis
set talis distributio. Dic igiř idisticte sñtiā ar
chi. eē ueriorē. 7 hāc coiter tenēt doctores hāc
tenet Pau. de laza. i cle. dudū. de sepul. §. h⁹
modi sup. ū. a iure. 7 i. c. Religioso. de priuile
gijs. §. Quib⁹. Jo. de imo. in. d. cle. dudū. Jd'
zāba. idē. Jo. cal. idē. Recupās d' sancto. Mi.
idē Mathe⁹ de Roma i. d. cle. religiosi. Jdem
Astē. i summa ti.° de usu. ar. 6. §. C⁹ auctorita
te. Jdē. pisanus. Restitutō. 6 . §. fi. Jdē Hē
ricus boh... in. d. c. Cū sit. Collectarius. i dcō
c. Cū tu. de usuris. Jdē. Ric. in. 4.° di. 14. ar.
4. qōne. 4. Scotus ibidē. q. z. Jdē. Jo. de le
gna. 7 Gemi. i dcō caplo. Religiosus. de testa
mētis libro sexto ubi recitans opi. doctoꝝ cō
cluditur hoc idē quod tenet. Archidiaconus 7
eius sequaces. s. q̄ eps nullatenus pōt sibi re
seruare dispensationem male ablatorum incer
torum. absolutionem uero a peccato sic . Nec
repitur aliquod i⁹ scriptum expresse ꝓhibēs illi

qui hēt restituē i certa qui errogare possit ea libere paupib⁹ p se ips dummō fideliter faciat Nec pdesset auctoritas epi si male dispēsaret. Qn tn̄ repereret eps discretus ac timens deū qui uere ess; pr̄ paupum ꝛ qui largiter pprios reddit⁹eis dispēsaret tūc posset habēs incerta distribuere ad talē remitti ut de eius cōsilio distribuerent ꝛ hoc nō dico de necessitate sed de cōgruitate ꝛ fateor talem caute facere qn̄ qs tenet ad aliqd erogādū p male ablatis in certis ꝛ de hoc constat aut testō aut cautiōe si illud errogaret de cōsciētia episcopi ꝛ licentia q posset distributione facta de ea rationē exigē Sed an episcopus uel quiuis alius possit remittere seu componere cum eo qui hēt restituere male ablata incerta pro minori quantitate quā sit peccunia restituenda pro ipsis male ablatis Pau. in cle. abusionibus de pe. ꝛ remissionib⁹ ū. Ad hec sup uerbo male ablata icerta. Dicit q; non q; receptio talis peccunie dēt fieri nomine paupum ꝛ in eoꝝ utilitatē conuerti ꝛ iō recipiens quicūq; sit ille nō poterit trāsigē de offi. uic. c. fi. li. 6. Saluo nisi sup hoc fors priuilegiat⁹a papa fm eū. Lapp⁹hic. ꝛ Archi. 14. q. 4. Nō sane. refferūt q; hosti dicebat q; i his i qb⁹ ē mort'e peccatū f; legē diuinā ut i furto ꝛ rapia 14. q 4 pēale'eps n̄ poīt dispēsar

nec ēt papa ut aliq dicūt q°minus pēitētiā agat et restitutio fiat extra de usuris. cū tu. 14. q. 4 Si qd. et. c. multi. et. e. c. q. 6. c. i. in his uo ī quibus est mortale peccatū s3 ius positiuū. tūc si est epis siue īferioribus īterdicta dispensatio nullus dispensare uel patiam pstare potest nisi solus papa uel is cui specialiter cōmisit. Si uo nō ē īterdicta tūc eps dispēsare poterit. 7 notatur ī Spec. ti°. de lega. §. Nūc epoꝝ. ū. dominus dixit. Ex dictis pauli. 7 lappi elicit. q3 ↄpositio facta p epos cōponētes cū heredibus usurarioꝝ sup usuris 7 male ablatis nil ualeat, nec patrocinet quantū ad deū eis quibus talis fit dicta remissio. Optime facit regula peccatū. de reg. iu. li°. 6°. 7 14. q. 6. Si res. 7 notat. Jo. de imo. in. d. cle. Abusionibus. hec uera qū. eps remittit uel cōponit absq3 rōnabili cā cum eo q habet restituere icerta 7 potest restituere sine notabili detrimento sui 7 familie sue absq3 eo q3 cogat mēdicare ut sols fieri cū usurarijs ut si debeāt ducēta p icertis dent cētū l. quinqua gita 7 residuū remittit eis. Nā talē remissiōes seu ↄpositōes ū credo ualē ī foro dei 7 ↄsciētie q2 epi sunt positi dispēsatores bonoꝝ paupum non dissipatores. Secus āt si hoc fieret ex causa rationabili ut cū quis non posset totū uel ptes eius q3 dēt pauperibus errogare sine notabili

detrimto sui ⁊ familie sue ⁊ siñ magna icursiõe miserie tũc eni possꝫ tãquã paupi i toto lꝫ i pte sibi relaxari seu distributa tñ qꝫ ille siñ dissi mulatõe sit pat⁹ totũ qꝫ pt errogarꝫ sicut tenerꝫ

De sciẽtia necessaria cuilibꝫ cõfessori.

Capl'ꝫ z.

Secũdo ꝯfessor dẽt hr̃ clauẽ sciẽtie q̃ tñ nõ dr̃ ꝓprie clauis sꝫ potestas discernẽ di in cãe examinatiõe i foro cõsciẽtie et sic cla uis scientie nõ est habitus sciẽtie nec actus sci endi quãuis claues eccl'e recipe nõ debeat nisi hñs sciẽtie habitũ ꝯueniẽtẽ seu sufficientẽ ad executionẽ põtatis illius fꝫ Ric.in.4.di.18 ar.1.q.3.qr ut dicit durã.in summa li.1.ti. d'cõfe.q.z.Cõfessor quotiens se igerit ad ꝯfes siões audiẽdas totiẽs se offert ad rñdẽdũ d' q̃ libet et iterdũ de casibus iopinatis et alias in auditis et de qõnibus ualde ꝑplexis Ideo opꝫ qꝫ sciat cognoscere quidquid dẽt iudicare. de pe.et di.6.c.1.Interest tñ iter eũ qui spõte et uoluntarie se igerit et offert ad cõfessiones audiendas:et iter eũ qui iuitus et p sui obedi entiã supioris coactus ad eas ꝑmonetꝫ. Nã mul to maior sciẽtia requiritur in primo quã i fo. Et prim⁹ tenetꝫ ad oẽs exactã diligẽtiã et ipu tabitꝫ ei ẽt leuissia cl'pa.ar.ff.dep.l.1.§.sepe

Secūdus uero q.s.coactus p obediētiā ɔfessio nes audit nō tenet nisi i quātū scit uel pōt co mode scire.ff.de reg.iu.l.Jmpossibiliū 7 suf ficit qꝫ hēat sciētiā et si nō eminētē saltē ɔpe tētē ut.s.sciat discernē iter leprā et leprā.i.i ter peccatū et peccatū:et sciat q̄ sint peccata capitalia et q̄ mortalia saltē i cōi et q̄ uenalia ex genē.de qbus debet.z4'di.§.cris.Cō.Al bert'i.4°.addēs qꝫ hec nesciēs credit qꝫ peccꝫ mortalit ɔfessiōes audiēdo.Et pl' quā ipe pec cat eū īstituēs seu institutū mistrare pmittēs si sua iterest talē ꝓhibē.adde fꝫ duran.ubi su pra qꝫ cōfessor dēt ēt scire canones penitētia les de quibus.ī.pte.4.nō tm̄ pp hoc qꝫ sciat penitētias iniūgere cū hodie penitentie sint ar bitrarie extra de pe.et re.c.Quesitū.et.c.de us qui.fꝫ ēt ut p hoc sciat culpaꝝ dn̄ias agno scere.opꝫ ēt ut sciat discernere utrū ea que si bi penitens exprimit sint peccata uel nō.puta si bella principum sint iusta uel iniusta.Si ta lie et exactiones iuste exigant uel nō.Si nego cia uel ɔtract'mercatoꝝ liciti sit uel illiciti et an teneāt ad restitutionē uel nō ut p hoc sciat utrū cōfitētē debeat ꝓhibē uel suspēdē a coīo ne aut licentiare.Nā cum preceptum sit cuili bet adulto semel in anno cōmunicare si ɔfessor prohibeat a cōmunione illū qui nō habet pecca

tum mortale q² forte indicat illicitũ eẽ quod ẽ licitũ. uel ecõtra si licẽtiat ad cõmunionẽ nõ licentiandũ q² indicat licitũ quod est illicitũ i plet i eis illud. M. 15. cecus si ceco ducatũ pstet, ãbo ifoueã cadũt nisi forte pbabilis ignorãtia excusaret puta si ɔfessor indicauerit s opinionẽ alicuius doctoris auctẽtici ⁊ famosi cui initit. Secus si cõtra opinionẽ cõmunẽ doctorꝝ lꝫ indicauerit s opinionẽ alicuius doctoris minus auctentici. Tenet etiam scire confessor casus in quibus oportet cõfessionẽ iterari de quibus parte secunda. c. i. ifra dicetur. hec ille Potest addi qꝯ etiã periculosum est audire cõfessiones nõ habẽti cõpetentẽ notitiã casuũ pape ⁊ episcoporꝝ ut i cle. Religiosi de priuilegijs ex pdictis claret qꝯ ɔfessor q̃ nec p se scit nec i pdcis casib⁹ dubitare nouit cũ piculo aĩe sue ⁊ sibi ɔfitẽtis ɔfessiões audit q² sciẽter tali ipito ɔfitet eius criminis pricep̃s efficitur ⁊ e⁹ confessio i ualida redditur nisi dẽuo homini sciẽti confiteat Proide Augustinus de penitẽtijs distictiõe prima. Quem penitet. ait. Qui ɔfiteri uult peccata sua ut ineniat gratiã querat sacerdotem scientes ligare ⁊ soluẽ ne si negligẽs circa se extiterit negligat ab eo qui eũ misericorditer monet ⁊ petit. etcetera. Et si tãta ignorantia in cõfessore reperiretur qꝫ nesciret laltẽ

ea q̄ dicta sunt supra i pricipio credo q͛ n̄ ex
cusaret a peccato si acceptaret huiusmōi offm̄
cū sui piculo ꝛ alioꝝ ēt si iniūgeret ei p obe
diētiā nisi forte ibi n̄ iueiret uita ꝛ sciētia ma
gis idone⁹ qui uellet ꝛ posset h᷑ facē quo casu
ēt minus idone⁹ ꝛ i pdictis nō instructus . si fa
cit ex caritate pōt se ingerere . nā quod nō ē li
citū necessitas licitū facit extra de re . iu . Qđ
non ē puide tn̄ faceret confessor ipitus si hoc
casu depheēdēs penitētē grauib⁹ iuolutū ꝯsulat
ei q͛ data oportūitate iteꝝ de illis ꝯfiteat̄ pito
uel saltē ab eo cōsiliū postulet . Sed qd si cō
fessori occurrat aliquid i cōfessione de quo du
bitet pp uarietatē opinionū doctoꝝ . An sit li
citū uel illicitū sicut ē in nō soluēdo decimas
ubi non est consuetudo nec ecclesia petit qꝛ alí
qui doctores dicūt tales excusari . aliq nō . ꝛ no
tat Jo . Andreas i . c . i . de deci . li . 6 . De ēptōe
iuriū locoꝝ . Janue . Mōtis florētie . ꝛ Impre
stitoꝝ Ueñ . qꝛ quidā dicūt hanc ēptionē esse li
citā quidā illicitā . dic fm . ūū . q͛ i his casib⁹ ꝛ
similib⁹ ꝯfessor n̄ dꝫ pcipitare sñias de mortali
nec cōdēnare contrariū facientes seu cōtrariā
opinionē tenentes nec pp h⁹dꝫ absolutiōeꝫ de
negare sꝫ terrorē icutter̄ exponēdo eis picl'ꝫ ꝯ
sulē⁹ semp q͛ tuti⁹ ē . s . ut ab h⁹mōi se abstiēāt

Incip't s͡a pars principalis huius operis. de pe nitētis ad cōfessionē admissione.

C Irca s͡m notādū q͡ cōfessor peccatorē ueniētē ad cōfessionē beigne dulcit͡ 7 caritatiue recipe debet. 26. q. 7. p totū. et ut se cure prudēter et discrete pcedat q͡ in pcessu audiētie cōfessionis pēitētis sepius occurrūt aliqua pp q̄ cōfessor cognoscit se nō debē nec posse de iure ipsum cōfitētē absoluere. dz aū omnia de huiusmōi inuestigare dilligēter ne si pōt audientiā peccatoꝝ cōfitētis aliquod tale ipedimētum inueniēs uelit eū recusare seu sibi absolutiones denegare moleste ferat et merito de ipso cōfessore possit cōqueri quia ut quidā ait turpius eicit͡ quā nō admittit͡ hospes.

Octo sunt casus quos ponit hosti i summa i quibus pōt q͡s alteri cōfiteri quā pprio sacerdoti.

Capitulum. primū.

P Rimo igit͡ s͡m ho. i summa deb͡ ɔfessor inuestigare a penitēte cuius patrie 7 epatus siue iurisdictiōis sit et si nō sue iurisdictionis ē s͡ aliene remittat eū nisi i casibus i q͡bus licet alteri cōfiteri quā proprio sacerdoti sine eius licētia quos idē ponit hosti. i summa ti. d͡ pe. et. re. ¶. cui cōstituēdū et sunt octo quoꝝ.

Primus ē qñ ꝓprius sacerdos ē oīo idiscretus ⁊ ignar⁹ ut q₃ nescit discernere iter peccatū et peccatū nā q uult ↄfiteri deb₃ q̄rere sacerdotē qui sciat soluē et ligare de pe. di. 6. qui uult et c. si sacerdos et de hoc satis p arch. et licet tu ti⁹ sit i hoc casu petere licētiā a ꝓprio sacerdo te uel ab ei⁹ supioꝛ tñ nō uideť necessariū cur ratiōe ignorāte ꝓprij sacerdotis ipso iuř ↄceda tur licētia ↄfitēdi alii ut i. c. placuit de. pe. di 6. facit ad hoc glo. e. di. §. quod aūt. et de r̄g iu. idultū li. 6. cū suis cōcordā. et multo ma gis sine licētia pōt alteri cōfiteri si ꝓprius sā cerdos ē solicitatoꝛ ad malū uel ꝓn⁹ ad pecca tū qd̕ q̄s deb₃ ↄfiteri ł ex cōfessiōe iineret picu lū cōfitēti uel cōfessoꝛi uel si ēēt reuelator cō fessiōis. ēt si dormiēs somniādo r̄uelaret ut ali qb⁹ accidit de quo i simili i cle. 1. de homic. uel si sit peccatū cōmissus cōtra ipsus sacerdotem ł ↄtra suos ↄiūctos ł ↄiūctas nō d₃ subdict⁹ si bi cōfiteri sed petere licētiā ab eo ex. de. pe. ⁊ re oīs cō. pe. tho. alla. Inno. et. ħ. et licet qdā itelligat hoc uer₃ solū qñ cā pp quā aliq̄s uult alieno ↄfiteri nō ꝓcedit ex defectu ꝓprij sa cerdotis tñ quod prius dictū ē melius uideť in distincte siue causa ꝓcedat ex defectu propꝛij sa cerdotis siue non. Et d₃ sacerdos credere petē ti ⁊ alleganti saltē in genere iustam causam q₃

nō ē uerisimile qꝫ cū fallacijs uadat qs ad peni
tētiā ut dicit glo. i. c. placuit de pe. di. 6, et si
sacerdos maliciose licētiā iusta de causa petitā
dare recusat, glo. i. d. c. oīs. sup ūbo. obtīeat,
dicit qꝫ pōt postea ire ad aliū. ar. de regula. c.
licet. ł uadat ad eius' supiorē si pōt ut illū com
pellat ł ipe det licētiā. ar. d. iur. patro. cª. nul
lus. ⁊ de pe. ⁊ re. c. fi. i fine. dicit tñ hosti. qꝫ
si periculū nō ē i mora. tūc hoc casu tuti⁹ ē p
licētia supiorē adir̄ si aūt piculū ē i mora stati
pōt libē aliū sacerdotē adir̄ ⁊ hoc referunt. Jo
An. ⁊ dñs An. de. bu. sup dicta glo. c. oīs. quod
si ñ posset i pdictis casibus ⁊ similib⁹ aliū sacer
dotē haber̄ cui cōfiteat̄ quā ppriū ⁊ necessitas
imineat uel eligat sine cōfessione maiori ⁊ soli
deo cōfiteat̄. uł cōfiteat̄ pprio sacerdoti i ge
nē de oibus alijs subticēdo omnino peccata et
circūstātias ex qbus uerisimilit̄ posset piculum
imiē ūel ex eis malū aliqd̄ pueire Deus enim
sic ordiat opa sua qꝫ nō uult ēē causa mali. hoc
tenēt. Inno. hosti. Jo. An. dñs An. de. bu. et
oēs moderni cōmunit̄. Si aūt pprius sacerdos
essꝫ ligatus ecclesiastica cēsura puta q̄ ē here
tic⁹ excoicat⁹ scismatic⁹ īt̄dict⁹ ł suspēs⁹ q°. ad se
⁊ q°. ad alios. cū oēs tł̄es hita notitia d̄ pdcis
i diuis officijs ⁊ sacramētoꝝ pceptiōe sint regu
lariter euitandi potest subditus tł̄em propri
um sacerdotem iuste respuere nec debet sibi

cõfiteri sed debꝫ ad superiorẽ recurrere ut sibi det licẽtiã alienũ adire uel sibi alias ꝓuideat de remedio oportũo quod si nõ põt licẽtiã ob tinere nec sibi alit ꝓuidet dicit tho .i.4.di. 17.q3.idẽ ẽ iudiciũ quod de illo q nõ habet co piã sacerdotis secũdus ẽ cũ quis trãstulit domi ciliũ de una parochia ad aliã qꝛ statim efficitur pochianus illi⁹ ecclesie ad quã se trãstulit. Et subiect⁹ illi curato ĩ oĩbus que ad ius pochiale ptinẽt pterq3 ĩ decimis pdialibus q regularit illi ecclesie debẽt dari ĩ cuius pochia pdia sunt sita. ex .de paro.c.fi.7.16.q.1.si quis laicus Et hoc uerꝫ si se trãstulit animo remanẽdi et ex toto qꝛ tunc statim q3 explicatis sarcinulis suis ĩ domicilio conducto receptus ẽ effect⁹ ẽ de foro illius alias sola possessio nõ 9stituit do miciliũ ut notat hosti.ĩ summa.ti.de poch. § qs itelligat 7 archidi.13.q.2.§.qa g.ĩ.fi.at tam si quis p ãnũ moraret ĩ aliqua pochia licet nõ se trãstulisset animo remanẽdi bene efficere tur tunc de foro illius ut notat.Jnno.ĩ.c .ois de pe.7 re.si uero ĩ diuersis equalit quis degit pochijs uel locis utriusq3 pochianus intelligit 7 poterit recipere sacramẽta utrobiq3 tempore quo ibi morat puta si estiuali tempore moretur ĩ una.hiemali uero ĩ alia secus tam si appareat quod hoꝝ domiciliũ sit principalius. Tutius

tam̃ esset si talis de licẽtia sui episcopi elligat
sibi cõfessorẽ et notat hosti. ubi supra. terti⁹ ca
sus ẽ quãdo qs ẽ uagabundus nullibi habẽs nec
querẽs domiciliũ sed hinc inde circuiẽs. talis eni
põt ubiqꝫ cõfiteri cuilibꝫ sacerdoti executionẽ
ordinis sacerdotalis habẽti nedum quo ad cele
brandũ sed etiã quo ad soluẽduꝫ et ligãduꝫ ut
notat̃ hoc ifra i fi. 8. casus ar. ff. de iudi. l. he
res absens. Nã et uagabũdus criminosus ubiqꝫ
puniri põt. C. ubi de crimine agi oportet. l. i.
et extra de rap. c. 1. et monachus uagabũdus
ubiqꝫ capi põt. 18. q. 2. Abbates idẽ qꝺ de ua
gabũdis ẽ ẽt de mercatorib⁹ q nusquã hẽt domi
ciliũ sꝫ semp secũt̃ nũdinas. negotiatores ũo ⁊
uiatores rõipete ⁊ pegrini si sine licẽtia ꝓprij
curati it̃ arripiãt uel pegrinent̃ nõ possunt pẽi
tentiã seu eclesiastica sacramẽta ab alio sacer
dote r̃cipe nisi i necessitate cõstituti. s. piculi
mortis uel nisi alicubi morã traxerit p ãnũ seu
paulomin⁹ ut ifra casu. 6. si ũo cuꝫ eius licẽtia
recesserit tũc distigue qꝛ in negotiatoribus et
uiatoribus requirit̃ licẽtia expresa ⁊ explicita
ad hoc ut possint cõfiteri ⁊ cõmunicar̃ alias nõ
poterũt nisi ut supra. Romipete ũo ⁊ pegrinã
tes ad loca sancta si de licẽtia ꝓprij sacerdotis
it̃ arripuerit sine pegriãtiõis i signia ab eo ac
cepint eo ipso uidet̃ eis tacite dedisse licentiaꝫ

cui maluerit cõfitẽdi de oibus peccatis.q̃ commiserit ĩ uia uel p oblimonẽ ommiserint cõfiteri ante recessuȝ aut ẽt sciẽter. fm. ññ. Cõ. Jnno i.c. Ois de pe.7.re. subdens. Credimus ẽt talibus data ẽẽ licẽtiaȝ recipiẽdi ecclesiastica sacramẽta a quo maluerit. a casibus uero epõ reseruatis si pegrinatiõis isignia ab eo receperit uel alias de eius licẽtia iter arripuerit eo. ipo ut supra uidet eis iplicite data licẽtia cõfitẽdi cui maluerit 7 absoluere se faciẽdi ẽt de casib⁹ ad episcopũ ptinẽtib⁹ sicut 7 de ptinẽtib⁹ ad pochialẽ dictũ ẽ. Quartus casus ẽ cũ qs pprio domicilio relicto nauigat uel iter facit q̃rens quo se trãsferat quia põt ubiqȝ cõfiteri quousqȝ alicubi habeat cũ talis dicat ẽẽ sine domicilio. ff. admunici. l. labeo. i pri. 7. l. eius. §. celsus. 7 notat. ric. i. 4. di. 17. ar. 3. q. i. quĩtus ẽ ratiõe delicti. s. qñ qs delinquit i aliẽa pochia extra de rap. c. i. 7. 6. q 3. placuit quod itelligẽ uerũ i foro iudiciali f3. ric. ubi supra. 16. q i. c. 4. 7 collec i. c. Ois de pe. et. re. puta cũ qs ẽ excõmunicatus i loco delicti ut fieri solet in furtis et similibus. nã tunc nõ põt absolui a pprio sacerdote sed ad excõmunicatorẽ mittẽdus ẽ absoluẽdus. ut i iuribus supra allegatis. Secus autem in foro penitẽtiali quia delinquens in parochia alterius ratione domicilij po

terit bene absolui a pprio sacerdote nedū a
peccatis sz ēt ab excōmunicatiōe iuris cōmunis
seu sinodalis aut puintialis quā cōtraxerat in
aliēa diocesi poterit a pprio episcopo absolui
nisi fuerit pape reseruata ut notat collec. i. c.
excōmūicatis. de. officio. leg. et hāc sentētias
tenet abbas. si. extra ne. cle. uel mo. sup specula
7 de sen. ex. nup. 7. i. direc. li. i. ti. d. pe. 7 re
missionib'. §. 99. fm arcbidiaconū sext' casus
ē ratione studij. ná ut dicit Inno. i. d. c. omnis
scolares 7 alij icole ānales et mercenarij debēt
cōfiteri sacerdoti parochie quā icolunt p ānus
ar. ff. de iudi. l. si longius. §. i. 16. q. i. questi
ubi dicit quod ibi debēt soluere decimas plona
les quia ibi recipiūt ecclesiastica sacramenta p
āni circulū. alij dicūt quod idē ē etiā si ad mi
nus tempus conducant domos . ar . extra de
deci. ad apostolice maxime si sine fraude ɔduc
tio uel bitatio progaret ultra natiuitatē dñi
uel pasca qz tunc ex pcepto. decre. ¶ Ois sem
per debēt cōfiteri et cōmunicare: et hoc quod
dicit. Inno. de scolaribus uerū ē de scolarib'
laicis. secus autē de clericis qa ut dicit hostiē
sis i suma ti. de paro. §. Quis itelligatur. et
notat archidiacon' . i3. questione, z. §: qz g° i
fi: si cl'icus staret p 30. ānos i studio sine lñia p
lati sui nūquā ɔtrabit dōiciliū sz si de e' lnia se

trāstulerit statī efficit de foro ⁊ iurisdictiōe il
lius epi ad quē trāsit ⁊ si nō ppetua tñ tēpora
li. in oibus igit pmissis tutius ē sm Inno. q ⁊
uiatores ⁊ alij semp a pprio sacēdote licētiā ha
beant specialē. Imo nō licet clericis siue laicis
pficisci sine licētia epi. de cō. di. 4. nō ops z.
⁊ ibi p glosas. ⁊ Arc. ⁊ ex. de uo. ⁊ uo. redēp. c
Magne. Idē i direc. ubi supra. §. 86. Septi
casus ē rōne necessitatis qr in articulo mortis
ↄstitutus siue occasione īfirmitatis siue alteri
piculi belli maris ⁊ hui mōi i absentia pprij
sacerdotis cuilibz simplici sacerdoti catholico
dūmō cēsura ecclesiastica nō ligato ↄfiteri pōt
⁊ ab eo absolui ab oī peccato ⁊ excoīcatōe siue
a iur siue ab hoīe ex. de sepl. pocbiāo ⁊ notat
Ric. i 4. di. 18. ar. 9. q. i. nisi spelr alit sit sta
tutū ut i excoīcationibus pcessus curie. Quan
do tñ pt epi copia haberi ñ dz se simplex sacer
dos de casib reseruatis ēt i hoc articulo itro
mittere sz. Inno. Et hoc ēt casu absoluēs ab
excoīcatiōe supiori reseruata iniūget absoluto
q ipedimēto cessāte quā cito cōmode potit se
illi repsētet a q fuerat absoluēd mādatū e hu
milit sup h. receptur ex de sen. ex. ea noscit.
al reicidit i eādē sentētiā. ut i. c. eos. e. ti. li.
6. Sec āt de casib reseruatis epo. qr ex q semel

absolutus ē nō expedit q̄ iterū epo remittatur absoluēdus ď necessitate sed ď bene esse. Adde qď ēt talis ī piculo mortis ↄstitutus pōt ↄfiterī laico deficiēte sacerdote ſ3 ñ pōt ab eo absolui Ideo euaso piculo tenet iterū cōfiteri eadē peccata numero sacerdoti cū eius copiā hūerit ut notat Tho. ī 4°. di. 17. Octauus casus est si sacerdos ñ ꝓprius ponat spem ī rati habitatione ꝓprij sacerdotis. hoc tū coīter nō tenet qa ī talibus ñ h3 locū rati habitio. ff. de re. iu. l. act9 legittimi et. e. t°. c. act9 legittimi et. c. ratihabitationē. li°. 6°. et ibi p dinū et Jo. An. et sic habes octo casus ī qb9 pōt q̄s cōfiteri alteri quā ꝓprio sacerdoti Nō tamē pōt ↄfiteri cuilib3 sacerdoti ſ3 his tm̄ q hēnt executionē ordinis sacerdotalis ⁊ ad cōfessiōes st̄ hilitati l3 ñ sint curati. habilitati dico a ꝓprio epo si st̄ sacerdotes seculares uel ab eo de cōsensu sui plati si st̄ religiosi. 24. di. c. plectis. ⁊ ibi. Arch. Cō. Tho. ubi su. et durā. ī suma pte illa ti°. de ↄfes. q. x. ī articulo tū necessitatis pōt absoluē ut supra dixi. casu. 7°. quilib3 simplex sacerdos ēt ad ↄfessiōes nō habilitat9 ſm Rai. q2 qď ē illicitū necessitas fecit licitū. Cō. Bo. ī. 4°. di. 19. ar. 3. q. i. Et collec. ī. c. oīs de pe. ⁊. re. Consulūt ēt Rai. et hosti. et cōmuniter moderni qď ī oī casu quo quis pt̄ audire alienū pochia

nū dꝫ audiens de bñ ēē cōfitēti iniūgē qꝫ se representet ꝓprio sacerdoti. ar. ex. de sen. ex. de cetero. ⁊. c. ea noscitur. ⁊. c. quod de his.

¶ Capitulum .2.

Secundo dꝫ cōfessor penitentē iterrogar si se ad cōfessionē ꝑparauit ⁊ cōsciētias suā quantū potuit dilligēter exaiauit. Si repit iꝑparatū ⁊ nō bene dispositū remittat eū sua dendo ut se dilligēter ꝑparet ⁊ ꝑcipue si opꝫ ꝯfiteri generaliter uel de multo tp̄e et ñ sit piculū i mora instruendo eū qꝫ ad hec ut facilius reminisci possit oīum peccatorum suorum. Primo discētiat uitas suas discurrendo diūsas etates suas. s. pueritie. Adolescētie. uirilitatis et senectutis. Scdo ꝯsideret diuersos status. s. uirginalē. uidualē et m̄rimonialē. Tertio diuersas fortūas prospitatis aduersitatis sanitatis ⁊ ifirmitatis Quarto diuersa officia et exercitia que plerūqꝫ exercitauit. Quito diuersas societates cū quibus ꝯuersatus ē. Sexto diūsa loca ciuitates castra uillas ⁊ domos i quibus fuit. Septio ꝯsideret diuersas culpas quibus deū offendit. Corde cōsentiēdo ore loqndo et opere adimplēdo. si ūo ꝑpatus et bñ dispositū inuenerit uel ñ adsit tp̄s ad preparandū ex corde tamē doleat de huiusmōi negligētia procedat īterrogādo de casibus imediate se

quentib⁹ut sciat ̃si ̃teneꝛ iterare cõfessiões ꝑce
dentes uel non.

Sex sꝫ casus i qbus teneꝛ qꝫ iterare cõfessiõez
duo ex pte cõfessoris ꝛ quattuoꝛ ex pte ↄfitẽtis

Primꝰ casus ẽ si cõfessori defuit ptãs ab
solnẽdi qđ pôt ↄtigẽ duplicitr sꝫ durã.
i summa.ti.de ↄfes.q.26. Aut qꝛ confessoꝛ bꝫ
ptãtẽ artatam quo ad aliqđ peccatũ ↄfessũ ut si
cõfitẽs cõfiteꝛ aliqđ peccatũ cꝰabsolutiõez sibi
reꝭuauit eps ꝛ tñ de facto ipse cõfessoꝛ ab illo
absoluit hoc enim casu cõfessus illi sacerdoti
cũ de hoc sibi cõstiterit tenebiꝛ item confiteri
supioꝛi illud idẽ peccatũ numero a quo nõ po
tuit absolui. Alia aũt a qbꝰ potuit absolui a p
prio sacerdote supioꝛi iterare nõ teneꝛ Nec hꝰ
casu dꝛ ↄfessio diuisa qꝛ ex quo oia peccata sua
itegre ↄfessus ẽ pꝰ sacerdoti absolnẽs.zꝰ pficit
qđ iceptũ erat. ꝛ notat. Ric.i.4ꝰ.di.17ꝰ.ar.2
q.8.ubi dicit qꝫ dꝫ ꝑcedẽ absol'o supioꝛis aliq
tñ eꝫ .aut qꝛ ↄfessoꝛ nullã bꝫ ptãtẽ absoluendi
oꝛdiariã seu đlegatã puta qꝛ ñ erat sacerdos lꝫ
ꝭputareꝛ uel irregularis uel carẽs tiꝰ.erat itruſꝰ
aut excoicatꝰ aut suspẽsꝰ ab offꝰ.ꝛ hꝰmõi nã ab
solutꝰ a tali cũ ei ↄstiterit de hꝰ teneꝛ iteꝝ eađ
peccata ↄfiteri qꝛ realꝛ ñ erat absolutꝰ quãuis
ignoꝛãtia pbabili durãte qꝰad deũ excuseꝛ fm
do.icđ.ino.i.c.dudũ 2.đ elec. Et sic distigui

Aut ipedimētū sacerdotis absoluētis ē iuris.
diuini ut q2 nō fuit baptizatus seu nō fuit sacer
dos ordinatus 7 hoc casu absolutus a tli hoc
agnito tenet itez cōfiteri fm Ric. ubi supra
articulo.3.q.3.nec i hoc papa posset dispēsa
re ut dicit pe.de palu.ibidē.q.6.Aut ē iuris
humani seu positiui ut si ē excoicatus suspēsus
7 huiusmōi 7 tūc si ipedimētū ē notorius ut q2
publice uerberauit clericū uel manifeste ē itru
sus carēs titulo ecclesie curate nec ē a supiore
ɔfirmatus 7 cōseqnter nō hz ullā potestatē sup
pochianos illius ecclesie tali cōfessus tenet ite
rum alteri cōfiteri. Si uero ipedimētū ē occul
tum ɔfitēs tū scit illud confitendo illi peccat
mortaliter coicādo ei i diuinis 7 itez tenet ɔ
fiteri. Si uero nescit illud q2 7 sibi 7 aliīs est
occultū puta q2 pcussit clericū nullo uidente.
hec ē ignorātia facti q excusat ideo hoc casu n̄
tenet iterare quāuis p9ea illud ipedimtū fue
rit detectū. Secus si hoc nesciret ignorātia iu
ris puta scit illū excoicatum 7 tamē credit ab
illo posse absolui. Hoc.n.casu nō excusat. Cō
Ric.i 4°.di.18.ar.7.q.1.ubi dicit qɔ pria opi
nio circa hoc nimis dura ur.s.qɔ absolutiōes 7
ceteri actus legittimi quos aliq exercēt dū eo
rū latet excoicatio sint irriti 7 ianes iudicādi
p9quā eoz excoicatio fuerit detecta. ¶ Jō se

cũda opinio mitior ē 7 rõnabilior q̃ dicit abso
lutionē occulti excoicati tenere ēt si p⁹ea de
tecta fuerit. Ar. de sententia fm̃ q publice puta
bat liber q̃ rata ē. 7 extra de iure patro. Cõsul
tationibus 7 extra de excep. Exceptionē. i glo
sa 7 de cle. ex. mi. Apostolice. Nõ ob extra de
sen. 7 re. iud. ad pbãdũ q2 ibi loqt̃ d' publice ex
coicato. Idē pe. de palu. ubi supra. Dñs An. d'
bu. i. d. c. dudũ. 2°. dicit q3 pria opinio tutior ē
7 ideo tenenda. fm eũ. Secundus casus ē ppt̃
ignorantiã cõfessoris puta q2 nescit ligare nec
soluē seu discernere. inter mortale 7 ueniale 7
cõsequenter nec rite absoluere 7 sic ille qui scit
talē esse cõfessorem 7 aliũ querere negligit cu3
possit tenetur eadē peccata numero cõfiteri al
teri idoneo confessori. de pe. di. 6. Qui uult 7
notat Ric. i. 4°. ubi supra ar. 2. q. 8. Tertius ē
ex pte pñitẽtis cũ trib⁹ se. s. qñ scienter 7 ad
uertẽter tacuit l' õmisit peccatũ aliq3 mortl'e
l' de quo credidit seu pbabiliter dubitauit utr̃
fuerit mortale seu ēt ommiserit scienter eius
necessariã circunstantiã de q̃bus ĩfra pte . 3. ti
tulo. 2. q2 his casibus sic cõfitẽdo fm doc. pec
cat mortaliter et nõ solũ si tacuit sciẽter s3 ēt
si ommisit ex obliuiõe seu ignorãtia affectata
uel crassa puta qa de peccatis ãte cogitar̃ noluit
nec adhibuit debitã dilligẽtiã p ut de lege coi

2° cas
3° cas

humana pmittit fragilitas. Si tñ talis ɔfessorē nō mutat 7 ɔfessor h3 memoriā alio⁊ peccato⁊ sufficit illud idē peccatū numero qđ ōmisit 7 fictionē cōfiteri ei 7 reliqua i genere. Si uero mutat cōfessorē uel ēt si cōfitet̃ eidē sed cōfessor nō h3 memoriā alio⁊ peccato⁊ tūc tenet̃ oīa iterare ut notat durā. ubi supra. Cō. Ric. i. 4°. di. 17. ar. 2. q. 6. Sec⁹ āt si ignorātia p babili aliqđ ēt mortale ōmisit q2 tūc nō tenet̃ iterare nisi qđ ōmisit fm eos. Quartus casus ē qñ penitēs penitētiam sibi iniūctam scienter 7 deliberate absq3 legittima cā ōmisit seu nō cō pleuit· q2 tūc tenet̃ iterare ɔfessiōes si pnie ob lit⁹ ē 7 ultra hoc peccat mortaliter fm sco. in 4°. di. 14. q. i. 7 Ric. ibidē di. 18. ar. i. q. 4. Et hoc uerū de pnīa iniūcta p mortalibus sec⁹ aūt si p uenialibus tm̄. fm Tho. 7 ommitēs pnīā sibi iniūctas ēt p mortalibus si recordat̃ semp pōt pficē pficiēdo nō tenet̃ iterare. pcipue qñ nō ē sibi pfixus terminus quē nō posset trāsgre di l3 forte ei sit declaratū ifra qđ tps dēat eā facere uel suplere si ommisit. Quintus casus ē cū qs ficte ad cōfessionē uadit 7 sine ɔtricti one puta q2 ñ dolet de peccatis oībus uel nō i tēdit infutu⁊ abstinere ab eis seu ēt non iten dit facere id ad quod ex pcepto tenetur puta coīcare i pasca circa hūc casū tñ sſ̃ uarie opio

nes dec. Tho. i 4°. di. 17. dicit q̃ b°. cãn ñ op iterare ↄfessionẽ q̃ȝ sicut i baptismo ficte accȝedẽs lȝ tc ñ recipiat rẽ sacramti tñ recedẽte fictõe recip̃ sic ⁊ d̃ pñia cõ. pe. ⁊ Ric. i 4°. di. 17 ar. z. q. 8. Jd̃ Jo. ⁊ Bar. alij ↄtra d̃ pe. di. 3 sᷣ plures ⁊. §. his auctoritatib⁹ ⁊ c. fi. ⁊ ibi p̃ arch. q tȝ q̃ tal̃ oĩo tenet̃ iterare ↄfessiões ⁊ hec opio ur̃ ũior tutior ⁊ coior quã tenẽt ⁊ approbát Rai. ⁊ hosti. i su. ti°. de pe. ⁊ re. Inno. extra i. c. Maiores de bap. durã. i su. e. ti. q. z6 Jd̃ Cõ. Rob. uic. Sco⁹. ⁊ Bo. i 4. di. 17 ⁊ i di rec. li. i. ti. de pe. ⁊ re. Pt̃ dici p̃ ↄcordia q̃ i tm̃ uȝ illa ↄfe°. ficta nec oȝ illã ipet̃r itaĩ iquã tũ durat effect⁹ illi⁹ exp̃ssiõis uocalis q̃ ẽ ps sacramti. Al̃ nõ. Jõ distigue ubi supra i 3° cãn.

Sextus casus ẽ ut cũ tp̃ȝ quo ↄfessus fuit erat excoicatus q̃ȝ siue sciret se excoicatũ siue ignoraret p̃babiliter l̃ ẽt oblitus fuissȝ tenet̃ iterare cõfessiõeȝ cũ hoc postea nouerit q̃ȝ ligatus excoicatiõe siue maiori siue miori ñ potuit absolui a peccatis cũ excoicatus nõ sit capax sacramẽtoꝝ ecclesie extra de cl̃. ex. mi. si celebrat ⁊ sic illa absolutio fuit nulla. Et lȝ ignorãtia p̃babilis p̃fuet eũ a culpa ⁊ a pena irregularitatis ñ tñ facit eũ ñ ẽẽ excoicatũ. ar. e. ti. aplice ⁊. 38. di. cũ itaq; Cõ. Ric. i 4°. di. 18. ar 9. q. 4. p. d̃ pal̃ ibid̃. q 6. ⁊ durã. i su. ubi supra

Tertio iterrogz eũ ɔfessor. utrũ nouerit se ab aliq° iudice eẽ excoĩcatũ. uel utꝝ ĩciderit in aliquã excoĩcatiões iuris cõis papa lẽ seu epalem uel ẽt i sentẽtiã alicuius ɔstituti onis sinodalis uel prouĩcialis pticulariter iue stigando de aliqbus casibus excõnum secundũ conditionẽ psone et precipue de cõstitutionib' illius diocesis uel prouincie. uel etiã a legatis factis. Et si repit eũ excoĩcatum. Primo ⁊ ãte oĩa absoluat eũ ab excoĩcatione si auctoritatem hẽt sin aũt remittat eum ad habentem uel si ta lis penitens foret ĩ articulo mortis posset tũc absolui ut supra pte ·a.c.i.§.penul.et fi.

Quarto debet ɔfessor iterrogare penitẽtẽ cuius uite sit et scientie. Cuius status et cõuersationis cuius artis uel officij. Si mrĩmo nio ligatus uel non. Si religioni quoquomõ sit obligat' uel astrictus. si ex suba licite acqsita uiuat uel nõ. si alicui aliqd dz ex cõtractu l' ma leficio seu ex legato pdecessoꝝ suoꝝ aut alias quouismõ. si sic ⁊ transactũ ẽ tps solutiois faci ende nõ admittat eũ ad ɔfessionẽ nisi pri' satis fecerit si põt. uel saltẽ a creditoribus suis dila tionẽ obtinuerit cũ alias nõ possit debite ɔfite ri nec peccatũ remitti ut dicit Aug. 14.q.6.si res et de reg.iu. Nõ dimittit' li°6° et hoc exps

se tz. Ric. i q.di. 14. ar. 4. q. 4. 7 Scoͦibid. q
2. 7 Thomas sa se. q. 62. 7 quãuis sit fidedi
gna psona i b.n ē ei credẽdũ 7 si pur ei credẽ
dũ ẽet ñ tñ absolui dz donec cõstet de restitu
tione actu cõpleta. pcipue si alias pmisit cõfes
sori suo satisfacẽ 7 ñ satisfecit. Si uero nihil
dz alicui et si i pcessu ↄfessionis occurrat aliqd
necessario satisfaciẽdũ sit disposit ad ↄsiliũ si
ue iudiciũ ↄfessoris debite satisfacẽ deo et pxi
mo tãli rebus quã i fama et moribus admittat
eũ faciẽs genuflecti ad pedes e et ipe semp se
deat extrãsuerso nec ei faciẽ respiciat siue sit
uir siue mulier ne plusquã oz erubescẽtie eis fa
ciat et dicat ei qz ↄfiteat p se ipz sua peccata p
ut nouit. Ipse ãt ↄfessor dũ peccator sua expo
nit peccata dilligẽter attẽdat nec molestet eũ
iterim iterrogãdo nisi necessitas urgeat ut si
aliqd dicat ita inolute qz nõ bñ itelligẽt tũc fa
ciat a ↄfitẽte bñ declarari ut sciat qd sit actur
Et si dephẽdat casum ad se nõ ptinere uel ↄfi
tẽtẽ ad aliquã restitutões obligari uel sup pec
cato qd exponit aliquã spãlẽ puisionẽ oportet
fieri stati ei dicat ne i pcessu obliuiscat. Et si
militer iterroget de circũstãcijs peccatoꝝ li a
ↄfitẽte siue eis peccatũ dicat ut ifra dicet pte
3. tit. secundo et iuxta grauitatẽ peccatoꝝ 7

cōdictōnē confitētiū quo ad arguendū peccata cōfessor prudent᷑ se habeat et nō piformiter ad omnes. sed cū simplicib⁹ se dulcit᷑ habeat eos dilligenter de modo cōfitēdi istruēdo rudes et rusticos ne eoꝶ peccata enormia reputēt leuia durius icrepādo sapiētes ⁊ eruditos urbani⁹ corripiēdo induratos et isensatos acut᷑ arguēdo et quantū fieri pōt uerbis et exēplis ad cōpūctiōes iducēdo et terrorē extremi iudicij eis icuciēdo mulieres blādis ūbis ⁊ mollib⁹ nō alliciēdo s₃ poti⁹ seueris ⁊ rigidis corripiēdo ⁊ quā citi⁹ pōt fieri supfluis colloquijs pēitus resecātis de ipsis se expediēdo cōtra quosdā q quottidie i cōfessorio cū eis cōfabulant᷑ ⁊ eis longas faciūt p̄dicatiōes pp qͦ ⁊ ipi multū tēpus ammittūt ⁊ alijs sepi⁹ occasionē scādali tribuūt.

Incipit. tertia pars hui⁹ opusculi de circūstantiaꝶ peccatoꝶ iterrogatiōe.

Circa tertiū pricipale sciēdū quod non sufficit cōfessorē solū audire ea que sibi a peccator᷑ dicunt᷑ et de alijs ipsius nō iterrogare nisi psona cōfitēs sit i his bene perita et timorata ut sciat se sufficiēter cōfiteri qͦ raro cōtingit modernis tēporibus cum pauci circa hoc debitā dilligētiā₃ adhibeant et multi sunt

adeo simplices quod nisi iterrogẽt nũquã uere cõfitebunt et quod maius ẽ multi q̃ sm seculũ fatiẽtes cẽsent i pertinentibus ad cõfessionem ignorantes penitus reperiũtur. ex quo cõcluditur quod postquã penitens cõfessus ẽ p se ipm ea que nouit debet cõfessor ipsus iterrogar de his q̃ ommisit aut minus plene dixit. Unde Augustinus de pe. di. 6. c. i. dicit de cõfessore loquẽs si dilligẽs iquisitor subtilis inestigator sapiẽter et quasi astute iterroget a peccator que forsitã ignorat uel puerecũdia uellet occultar cognito autẽ crimie narietates ei⁹ nõ dubitet iuestigare et locũ et tp̃s ꝛc. ad hoc ex. de pe. et re. c. oĩs. ꝗ. sacerdos et hoc ꝯtra multos ꝯfessores ignaros q̃ simplicit audiũt ea q̃ peccator ꝯfiteri uoluerit et postea sm audita et ꝯfessa pẽitẽtiã i iũgũtur q̃ ẽ a debito suo ualet deficẽ et se et ꝯfitẽtẽ parit i dãnationẽ p̃cipitar p salubri igitur ꝯfessoris istructione quattuor i hac parte uideamus et p titulos distinguam⁹ primũ ẽ de modo iterrogandi quẽ confessor habet tenere sm de quibus circunstãtijs necessario habz iterrogare. ¶ Tertiũ super quibus communiter debeat penitẽtẽ examinare. ¶ Quartum est quod de pertinentibus specialiter ad statum uel officium confitentis debet iquirere

De modo iterrogādi quē cōfessor debet tenere Titulus primus.

Q[q]Uo ad primū dico q̄ cōfessor audiēdo peccata cōfitētis studere d3 .p posse in pricipio a cōfitēte remouer̄ uerecūdiā nō exprimēdo statim magnitudinē seu grauitatē peccatoꝝ eius sed dissimulādo trāseat usq3 ad finē cōfessionis et tunc expōat ei eoꝝ magnitudinē et grauitatē icipiēs a mioribus terrorē icutiedo ⁊ ad cōtrictionē ꝓuocādo et si pēitēs ex ignorātia aliquid ōmiserit ipe suppleat iterrogādo eū ut ifra i capitulis se ad pticularia descēdendo pl⁹ et min⁹ ſm statū et cōdictionē cōfitentium nā ut dicit thomas i.4.i interrogationib⁹ tria deb3 cōfessor obseruare. primo q̄ quilib3 iterroger̄ de peccatis que cōsueuerūt i hominibus illius status et cōdictionis cōmūiter repiri ut ifra.ti°. 4°. haber̄.ideo multū expedit q̄ a pricipio cōfessionis iterroger̄ penitēs de eius statu cōdictiōe ⁊c.ut supra pte ſa p totū. Secūdo q̄ iterroget a remotis de peccatis et igenere et nō explicit ne forte si stati ad speciē peccati quā ignorabat descēdat illud peccatū adiscat ⁊ sic quodāmō ad ilud iducar̄ exēpli gratia.si cōfiter̄ se cōmisisse peccatū carnale nō stati q̄rat si,se māibus poluit et huiusmōi sed solū iterro

ge t de mō seu cū qb⁹ 7 huiusmōi. Tertio. qꝫ in peccatis carnalib⁹ nō descēdat nimis ad pticu lares circūstatias nō necessarias qꝛ h⁹ possꝫ ēē occasio tēptatiōis ī utroqꝫ uel saltē scādali ipi⁹ us ꝯfessoris si aliqñ ꝯfitēs referret aliis qꝫ iter rogasset eū sic et sic. Si igit̃ uir cōfitet̃ se po luisse mulierē extra uas debitū ñ q̄rat cōfessoꝛ ī qua pte coꝛpoꝛis 7 qūo sufficit ei qꝫ hēat ulti mā speciem peccati.

De quib⁹ circūstātiis necessario hꝫ iterrogator cōfessoꝛ titulus secundus.

Quo ad ſm qꝛ nō solū cōfessoꝛ dꝫ iterro gare cōfitētē de moꝛtalibus sꝫ ēt de cir cūstātiis ut i. c. Ois de pēitētiis 7 remissionib⁹ §. Sacerdos. Pꝛio uidendū de numero eaꝝ. Secūdo q̄ sit necessitate cōfessionis. Ad pꝛimū dicēdū qꝫ circūstātie quib⁹ peccatū aggꝛauatuꝛ uel alleuiat̃ ſm tuliū st̃. septē 7 cōtinent̃ ī hoc ū. Quis. qꝫ. ubi. qb⁹. cur. qūo. qñ. Ratio aūt istius numeri ē qꝛ septē sunt cōditiones singu lares uel pꝛopꝛietates quibus aggrauat̃ uel alle uiat̃ peccatū ut supꝛa 7 circūstātie sunt ꝯditio nes singulares actuū humanoꝝ. Pꝛima circū stātia cōsideratur ex pte finis. 7 talis dr̃ Cur qꝛ inter omnes circunstantias est pꝛincipalis.

ubi nota qꝫ duplex ē finis .ſ.opatōis ⁊ itētiōis
exēpli grā. Forma domus ē finis opatōis domꝰ
⁊ bitatio ē finis itētiōis. ſic a ſimili finis opa
tionis hoīs ñ ē finis q dr̄ circūſtātia ſ꞉ finis i
tentionis q qñ꞉ ex malo actu bonū itēdit ⁊ ꝯ
trario. ⁊ hic finis dr̄ circūſtātia. Nā a fine in
tentionis i moralibꝰ actꝰ ſpē꞉ recipit. uñ Am.
itentio opi tuo finē ipōit. Ra circūſtātia ꝯſide
rat̄ ex pte opis .ſ. qd. nec ꝯſiderat̄ quātū ad
ſubſtātiā facti .ſ. qꝫ occidit ł furatꝰ ē ł fornica
tus ſ꞉ quātū cōdictionē facti .i. ꝓprietatē qua
litatē ⁊ quātitatē facti. puta qꝫ occidit p̄rem
cognouit uirginē uel maritatā ⁊ ſic h̄ circūſtā
tia nō ꝯſiderat̄ ꝓut ē ſuba actus ſ꞉ ꝓut ē c ond
tio actus. Nā qdā actꝰ ſt̄ idē i ſpecie nature q
differūt i ſpecie moris ſicut fornicatio ⁊ ꝯcubi
tus ꝯiugalis. Tertia circūſtātia ē. qs. q̄ ꝯſide
rat̄ ex pte agētis pricipalis ⁊ ñ ſolū reſpicit
ſubſtātiā pſone agētis ſ꞉ magis ꝯditionē uel ꝓ
prietatē pſone .ſ. cꝰ ſit officij pōtatis uel ſexus
⁊ huiuſmōi. Rō ē qr ex cōditiōibꝰ pſone uariat̄
ſuba actus eo quod aliqd competit uni quod
non competit alij . Quarta circunſtancia
eſt . qbus .ſ. auxilijs ⁊ cōſiderat̄ ex pte agētis
iſtrumētalis ſm philoſophū tercio ethicorum
ſed loco inſtrumenti Tulius ponit quibus auxi
lijs eo quod omnia auxilia ſunt quaſi inſtrumēta

actionis qbus agens utitur ad finē suū. Quinta circunstantia cōsideraт ex pte speciei uel qualitatis opis. Tripliciter pzio ex pte mōi et sic ē quinta circūstātia qūo utrū. s. leuiter uel foztiter quis pcusserit. secūdo ex parte loci. et sic ē sexta circūstātia peccatū agrauans, ubi utrum. s. i loco secreto uel publico uel sacrato Tertio ex parte tpoзis et sic est. septima circūstantia. quando utrus. s. peccauerit tpz oratiōi dedicato. s. tpz festoꝝ et ieiunioꝝ hec Thomas quarto sciptio. sententijs. di. 16. et Ric. ibidē ⁊ oziginaliter li. 3. ethicoꝝ. c. 3. Sed p maiori euidētia pdictoꝝ sciēdū ē qз dicte circūstātie tripliciter se hēnt ad actū peccati. Qūз eis circūstātia nec spēm peccati uariat nec peccatū aggrauat ut puta accipe rē alienā manu dextra uel sinistra de mane aut de sero. Qūз circūstātia spēm peccati uariat ⁊ aggrauat siue actꝰ cui circūstātia aduenit ex suo genere sit in differēs sicut cū aliqs leuat festucā e terra i ɔtēptū alterius. Siue actus sit bonus ex generē sicut cū qs dat elemosinā pp gloriā humanā. siue actus sit malus ex genere ut cū aliquis furatur rem sacrā cuius ratio ē qz circunstantia addita actui habз. ⁊ addit repugnātiā spālē ad rōēз exēpli grā peccatū fozicatōis i hꝰ ɔsistit qз

bō accedit ad nō suā. si āt addat͛ hec circūstan
tia qꝫ illa ad quā accedit sit uxor alt͛ius pecca
tū fornicatōis trāsfert͛ī aliud genꝰ peccati. s. ad
ul͛tīū qđ ē graui⁹ peccatū quā sit fornicatō ⁊ ita
ubicūqꝫ ē alia ⁊ alia repugnātia actꝰ ad rōes ⁊
alia ⁊ alia deformitas actꝰ ibi ē alia ⁊ alia spe
cies peccati ⁊ maior peccati grauitas ut patuit
p exēpl ū supra positū. Qñꝫ circūstātia ñ uari
at spēs peccati sꝫ aggrauat peccatū cꝰrō ē qꝛ ñ
īportat prīo ⁊ p se repugnātiā ad rōnem sꝫ ex
suppositiōe illius qꝫ prīo ⁊ pse īportat repugnā
tiā ad rōes exēpli grā. Accipe multū l͛ paꝝ de
se l͛ ex se ñ dicit nec īportat repugnātiā aliquā
ad rōnē ⁊ iō ñ īportat ex se aliquā deformitatē
nec rōe bōi ul͛ mali sꝫ solū ex suppositōe primi
qꝛ. s. alienū accepit ⁊ sic multū de alieno acci
pere ē graui⁹ peccatū quā paꝝ accipe ñ tñ est
peccatū alterius spēi a prīo nec ille q furat͛ mul͛
tū facit duo peccata sꝫ unū grauius tñ q furat͛
parū ut supra Quartū ūo mēbrū ñ pt ēē. s. qꝫ
circūstātia spēs peccati uariꝫ ⁊ ñ aggrauet pec
catū. h Thō. ubi supra et. i. z. q. 73. i corpo
re qōnis ar. 7. Ad 3ꝫ q ꝫ erat uidēdū. s. q̄ cir
cūstātie sint de necessitate ꝯfessiōis. et dico bui
ter qꝫ i ꝯfessiōe circūstātiaꝝ aliqđ ē ipossibili
tatis. aliqđ iperfectionis. Aliqđ perfectionis

Aliquid necessitatis aliqd maioris securitatis 7 utilitatis primo eni omnes peccatoꝝ circan stãtias ɔfiteri ē ĩpossibile cui⁹ ratio ē qꝛ cũ singulares circũstãtie peccatoꝝ sint quasi ĩfinite sꝫ nullus obligatᷣ ad ɔfitẽdũ ea q̃ ĩ ĩfinitũ possunt ꝓcedẽ quia de talib⁹ nõ ē ars neqꝫ sciẽtia g°. nullus tenetᷣ omnes ɔfiteri. ſo° ɔfiteri circũstãtias q̃ alleuiãt peccatũ ē ĩpfectiõis nisi ɔfessor de eis ĩquirat uľ ɔfitẽs timeat si eas nõ ɔfiteatᷣ ɔfessorẽ pp hoc occasionẽ ꝑturbatiões uel scãdali acciperᷣ uel nisi ĩ tantũ diminuãt peccatũ qɔ si nõ dicanᷣ uideatᷣ mortale qɔ erat uẽiale sicut pp ĩfirmitatẽ cõmedẽ carnes ĩ quadragesima. ťtio ɔfiteri aliquas circũstãtias q̃ aliã speciẽ peccato nõ tribuũt uel si tribuũt nõ tamẽ speciẽ peccati mortalis ē pfectiõis sicut est ɔfessio uẽialiũ. quarto ɔfiteri aliquas circũstãtias q̃ ad aliã speciẽ peccati mortalis trahunt ut coire cũ muliere aliẽa ɔiugata uirgine ľ deo dicata. ē necessitatis. Unde quilibꝫ de necessitate tenetᷣ dicerᷣ 7 ɔfiteri genus 7 speciẽ peccati mortalis. quinto ɔfiteri circũstãtias ĩ eadẽ etiã spetie peccatũ notabilitᷣ aggrauãtes. ſm Specu. ē maioris securitatis 7 utilitatis Ratio qꝛ peccati quãtitas sciri nõ põt nisi scitis illis q̃ ei⁹ aggrauãt quãtitatẽ 7 sic uidetᷣ nõ sufficere illi qui cẽtum marcas argẽti uel gregẽ ouium

furat⁹ fuit diceř ego feci furtuȝ cuȝ b°. ita bñ possit uerificari si accepisset unū solum dēariū similit̃ nō uideř sufficeř illi q gladio ꝓximuȝ uulnerauit dicere ego ꝑcussi ꝓximū sed debȝ ɔfiteri quātitatē peccati nō solū i specie sed ꝑ cise ut ẜm quātitatē culpe quātitas pene taxe tur a sacerdote. Tu dic qɔ his nō obstātibus solū circunstātie trahētes i aliā speciē sunt de necessitate ɔfessionis nec oportet confessorem scire totā peccati quātitatē qꝛ nec ipse peccatoꝛ sciꝛe pōt sȝ sufficit qɔ cognoscat quātitatē q̄ ex specie peccati ɔsurgit nec oȝ ẜm totā quātitatē pci penā taxař ẜm Alex.4.pte su.q.266.⁊ tho.ubi supꝛa ⁊ Bo.i.4.di.17.⁊ pe.de taran ibidē.ar.4.q.2.⁊ i cor.q.et hec est cōmunis opinio theologoꝝ.quā etiā tenēt multi canoni ste ut notat collec.de pe.⁊ re.Dis et he circū stātie ptinētes de necessitate ad ɔfessoꝛē ⁊ aliā speciē.peccati tꝛahētes possunt esse octo.

¶Prima ē conditio rei seu ꝑsone ut si peccatum foꝛnicationis ē cōmissum iterrogeř utrū cum religiosa seu deo dicata qꝛ sic est sacrilegiū.si cum coniugata ē adulteriū si cum cōsanguinea uel affine ē incestus. Secūda ē modus peccā di.qꝛ si cognouit mulierē alienam modo inatu rali ex tali mō ultra pricipale peccatū fornica tiōis uel adulterij iducitur alia speties peccati

Circūstantie aduertende

mortalis.s.sodomia.tertio ē locus qñ scilicet
peccatū cōmitit̃ i loco sacro seu diuino cultui
deputato tūc enī iducitur alia species peccati
mortalis scilicet sacrilegiū de quo supra.quarta
ē tēpus·cū enī cōmittit̃ peccatū mortale i fe
sto iducit̃ alia species peccati mortalis q2 ultra
ꝓpriā deformitatē sue materie ex hoc qꝫ cōmit
tit̃ i festo habet aliā deformitatē specialem in
pugnāte tertio p̄cepto decalogi de santificatio
ne sabati.quo ꝓhibet̃ omne opus seruile ⁊ opꝰ
peccati est opus seruile magis quā opus manua
le ideo de eius precepti transgressione oportet
specialit̃ cōfiteri ⁊ notat .Nicolaus de lira ,
exo.20.Sed an idem sit quando peccatū com
mittitur ī die ieunij p̄cepti ab ecclesia.Videtur
qꝫ sic.de con.4.Nihil enī potest.Ric.i .4°.
di.14.ar.3.q.6.dicit qꝫ triplex ē ieiuniū pri
mū ē ab iniqtatibꝰ abstinē ⁊ hoc p quodcūqꝫ
peccatū mortl'e frāgit̃ ſm ē actus uirtutis ab
stinētie ⁊ h° frāgit̃ p gulā q̄ ē peccatū mortl'e
t̃ciū ē ieiuniū istutū ab ecl'ia ⁊ h°ut p̄dixit frā
git̃ p gl'as q̄ ē mortl'e peccatū i quātū ñ icludit
illd̃ qꝫ ē necessariū ad actū ūtutis abstinēte sꝫ
quātū ad illd̃ qꝫ adit̃ ex statuto ecl'ie frāgit̃ ꝯe
dendo plus quam semel l'cibos interdictos ieiu
nantibus ⁊ etiam perueniendo nimis notabi
liter horam comedendiꝰ ut infra .q.8.hec il.

trip̄x ē ieiuniū

Quita ē numer⁹ q₂ quotiēs qs cōmittit aliqd illicitū puta furtū totiēs peccat mortalit̄ cum sint diuersi act⁹ et ī singulis actib⁹ ē peccatuȝ mortale essentialit̄ ideo de necessitate oȝ explicite cōfiteri circunstātiaȝ numeri. Sexta ē qualitas. i. si peccatū ē secretū uel publicū. et ad quot pueñit eius noticia quia ex hoc iducit̄ alia spēs peccati mortal' q̄ ē scādalū Septia ē iductio uidelicet si ī peccato quod cōmisit cuȝ ꝓximo ipse fuit pricipalis causa ꝓuocādo suadēdo et huiusmōi q₂ ultra principale peccatuȝ cōmisit homicidiū spirituale multo grau⁹ quā corporale octaua ē accidēs q₂ sepius qs cōmittitur multa peccata ꝑ aliud peccatū qꝺ cōmittit̄ q̄rit puta itermittēdo nūtios uel secū ducēdo socios ⁊ hui⁹mōi. ⁊ sic habes circūstantias peccatoꝝ mortaliū necessario ꝯfitēdas q̄. s. trahūt ī aliā speciē seu gen⁹ peccati mortalis ⁊ de his specialit̄ debȝ ꝯfessor iterrogar̄ nō solū quātuȝ ad peccata opis sȝ etiā cordis seu uolūtatis cū sint diūsa peccata nō solū. materialit̄ uerū et formalit̄ si cōꝑetur uolūtas iterior ad op⁹ exterius ꝓut s̄t sepata puta q₂ un⁹ peccat uolūtate tm̄ ali⁹ uolūtate ⁊ ope ut notat' ho. i 4. di. 42 a₂. i. q. i. si igit̄ qs ꝯfitet̄ solū mēte mulierem delibatōe ꝯcupiuisse iterrogād'ē. Utrū mulierē solutā uel nuptā, uel uirginē. quo tp₂ ⁊c. quia

hec oia faciūt illud peccatū esse diūse spēi sed
quod hoꝝ sit grauius ꝗan peccatū uolūtatis tm̄
an opis. Ho. ubi supra. q. z. dicit qꝫ si uterque
peccantiū ex equali amorē mouet et qꝫ i utroq̄
sit plēa uolūtas pōt dici qꝫ unū peccatū dr̄ al
tero graui⁹ tripl'r. Aut rōne maioris cōtēptus
dei aut rōne maioris libidinis seu delectatiōis
Aut rōne maioris dānificatiōis. Quātū ad pri
mū nō dicit mai⁹ peccatū uoluntatis quā opis
qa uoluntas plēa ad peccatū sic per se adeo aū
tit sicut cum ē cum ope cōiuncta. Quantū uēo
ad secundū dicit grauius maxime quantum ad
peccatum carnale quo qdem hō peccat in se ipo
Similiter quantum ad tercium. s. ad damnifica
tionē quā addit supra peccatū uolūtatis ꝛ gra
ui⁹ dicit maxime erga peccatū quo quis peccat
in proximum.

¶ Super qbus cōmuniter debet cōfessor penitētē
interrogare. Titulus tertius.

Quo ad tertiū notañ qꝫ postq̄ʒ peccator
p se ipʒ expoluit oīa peccata sua q̄ nouit
ter dʒ cōfessor diligēter aduertē qd dixerit et
qd supleri oporteat ꝛ de his q̄ non dixit uel mi
nus plene dixit debet ipsum interrogare plus
et minus in totuʒ uel in ptem secundum ordinē
infra notatum et put requirit status ꝛ cōditio

ↄfitentis nec tamē f̄m .ff . debet esse minus scurpulosus circa īterrogatiōes si forte aliquā ommittat aut ꝓpter occupationē. aut ꝓpter obliuionē uel simplicitatē dū tamē crassa ignorātia uel supina nō laboret aut negligētia dissoluta uix enī aut nunquā ↄtingit qꝺ cōfessor quantūqꝫ discret⁹ omnia q̄ circa h̄. a doctorib⁹ dicūtur obseruare possit.

Ordo iterrogādi: Primo de articulis fidei z° de sacramētis ecl'ie. Tertio de decē p̄ceptis decalogi. Quarto de peccatis mortalibus. Quinto de misericordie operibus.

De articulis fidei. Capitulū. primū.

Circa articulos fidei iterroget ↄfessor ↄfitentē utrū sciat simbolū apostoloꝝ. sꝫ Credo i deū .7c. 7 competenter itelligat adeo qꝺ in eis nullū habeat cōceptus erroneū. opꝫ enī quēlibet adultū eos credere diuersimode tam̄ Implicite credere omnes articulos ē fidei diminute 7 hoc nō sufficit nūc alicui q habet usuꝫ ratiois scilicꝫ i generali creder̄ redēptorē 7 remuneratorē. adeo enī noticia quorūdā articuloꝝ māifesta ē qꝺ null⁹ habens usuꝫ ratiōis ignoret nisi oio negligat 7 ↄtēnat dei cultū 7 salutē ꝓpriā explicite aūt 7 disticte creder̄ oēs articulos nō ē qꝫ generali fidei necessitate nisi forte

illis q fide3 aliis explicaт teneт ut doctoribus pdicatorib⁹ platis ⁊ curatis crede aūt quosdā iplicite ⁊ quosdā explicite e fidei ad salutē necessarie ēt omniū simpliciū tenenтeni ēt qcūqȝ simplices explicite credere articulos quos māifestāt eis nō solū pdicatio sed etiā ecclesiastic⁹ usus ⁊ ↄsuetudo sicut ē de unitate ⁊ trinitate quā possunt nosce ab ipso actu ↄsignationis cō signāt eni se. In nomine patris ⁊ filij ⁊ spiritus sancti idē de natiuitate passione, resurrectiōe ⁊ peccatoꝝ remissione quos cognosceт possunt ex ipis sollēnitatib⁹ quas ecclesia cellebrat ⁊ ex actibus sacerdotum. ideo ad horum cognitionē nullus ratiōe utēs excipiт nec ignorātia excusaт Articulos uero nō ita manifestos tenētur tamē credē iplicite iplicite aūt credē uoco ut i generali credāt uniuersaliт oia q̄ credit sacrosancta mater ecclesia ita qđ i particulari a nullo dissentiāt nec aliquē articuloꝝ discrepāt ⁊ i tantū ualet hec fides iplicita ꝑm quosdā ut refert Inno. ex. de su. т. ⁊. fi. catho. c. i. sup. ū. credimus qꝫ si aliquis eā habet. l. qꝫ credat qđqđ credit ecclia ⁊ ratiōe naturali motus aliqđ de fide falso opinatur puta quod pater sit maior ł prior filio uel quod tres psone sint tres res a se iuicē distātes qꝫ ꝓpт hoc ū ē hereticus nec peccat dūmodo hunc errorem nō

defendat hoc notat. Bonauētura ī ṫtio di .z9 Cōcordat Ricard⁹ ibidē ⁊ Thomas ṡa ṡe qōe z. Si pſona cōfitens ſit rudis q̄ de dictis arti culis paruam aut nullā habeat noticiā cōfeſſoꝛ īteꝛroget eū. Utrum ex corde doleat de pteri ta neglīgētia ⁊ ꝓponat ſm capacitatē ſuam il los adiſcere ſimul ⁊. pateꝛ noſter. ſi neſciret et ipſe expōat ei uulgariṫ dictos articulos ſi pōt de pe. ⁊ ꝛe. deus qui. Itē īteꝛroget utrū ex cor de credat omnia q̄ cꝛedit ſancta eccleſia ⁊ utꝛū doleat ſi cōtra dictos articulos ⁊ fidē catholi cam hacten⁹ mēte uel ueꝛbo īciderit ī aliquem erꝛorē ut q₉ n̄ ſit alia uita pter iſtā ⁊ hui⁹mōi

De ſeptē eccleſie ſacramītis. C. z.

PRimo cōfeſſoꝛ iteꝛroget. Utꝛū ſciat ſa cramēta eccleſie pcipue que ſunt cōmu niteꝛ neceſſaria. Uidelicet Baptiſmus. ɔfiꝛma tio ſiue Criſma. Pēitētia. Euchariſtia. ⁊ ex trēa unctio. de ſacramīto ordinis ⁊ matrimonīj alibi diceṫ. Prio utrū ſciat ⁊ credat baptiſmū neceſſariū fore ad ſalutē ⁊ p ipſuꝫ debite ſuſci piēti ꝛemitti omnia peccata tam reſpectu pene quā culpe ſm doctoꝛes in quarto ſen. di. 4. Se cundo utrū ſciat ⁊ credat criſma ſeu confirma tionem ad ſalutem neceſſaꝛiam quia et ſi non

ſimplicit̃ nihiloīus cōtēptus eius dānabilis eſt
ſm̃.pe.et Tho.i 4°.di.7.Cō.Ric.ibidē.ar.
4.q.i.d.qꝫ tūc ꝯtēptoꝛ q̄s reputari dꝫ q̄ñ hita
ſufficiēti opoꝛtūitate recipiēdi illud ꝯ̄tenit aut
notabilit̃ negligit.Idē Scoꝰ.ibidē utrū ipſe
ſit criſmatꝰ.Tercio utrū ſciat et credat pñitē
tiā et cōfeſſionē peccatoꝝ ad ſalutē neceſſariā
nec aliter poſſe deo recōciliari pꝰ baptiſmū exi
ſtētē ī peccato moꝛtali.utrū quotiens peccata
memoꝛie occurrūt habuerit ꝯtrictionē de eis ⁊
ꝓpoſitū ꝯfitēdi actu ł affectu.Nā adhuc tenet̃
al̃ peccat moꝛtalit̃ ſꝫ.Tho.i.4°.di.17.cō.ab
ſp.i.c.oīs de pe.et re.utrū exñs in peccato
moꝛtali ſtatī actualit̃ ꝯfeſſus ē hita copia ſaceꝛ
dotis idōei qꝛ ad hoc tenet̃ ſaltē ī his cāibꝰ pꝛio
rōe piculi ut ſi piculū moꝛtis īmineat puta bel
li uel maris ł cū mulier ē ī ptu ł cū q̄s ē ī alio
quouis moꝛtis articulo ꝯſtitutus.Secūdo rōe
ſacramēti puta cū quis uult oꝛdinē ſacrū recipe
cellebꝛare uel coīcare q̄ꝛ nemo dꝫ p̄ſumē ñ ꝯfeſ
ſus copia ſacerdotis idōei oblata ⁊ neceſſitate
ñ urgēte.teꝛtio rōe ſimil̃i.ſ.ꝯſciētie ut ꝯ ꝯſci
ētia ſibi dictat qꝫ ſtatī dēat ꝯfiteri.Quarto
rōe dubij ut ſi hꝫ cāuꝫ a q°.ſolus papa ł eꝰ peni
tētiarius pt̃ abſoluē et mō hꝫ copiā eoꝝ et du
bitat ne illā ī futuꝝ habeat.Nā his quattuor

in quibus casibus ... existens in peccato mortali tenetur ... statim confiteri

casib⁹ existẽs ĩ mortali statĩ cõfiteri tenet̃ et si differat peccat mortaliter ut notat tho. i. 4°. di. 17. Cõ. Ric. ibidẽ. ar. 3. q. 6. ubi addit idẽ ẽẽ rõne uoti uel statuti que qñ3 obligãt religiosos Quarto utꝝ sciat ⁊ credat sacramẽtũ sacratissime eucharistie oibus ad salutẽ necessarius p⁹ annos discretõis q quo ad hoc st̃ ĩ feia ãni. 12. ⁊ ĩ masculo. 14. Et utrũ credat ĩ trãsformari panẽ ĩ corpus ⁊ uinũ ĩ sanguinẽ diuia põtate ⁊ qꝫ sub utraqꝫ specie sit tot⁹ ⁊ ĩteger christus essentialiter et pñtialiter quo ad diuinitatẽ et humanitatẽ ut habet̃ de cõ. di. 2. panis et. c. oĩa Utꝝ sumpsit illud singulis ãnis semel cum debita ꝑpatõe et legittima ꝯfessiõe ꝑuia ut tenet̃ ex. de pe. et. re. oĩs. Quĩto utrũ credat extremã iũctionẽ necessariã ad salutẽ adultis ĩ articulo mortis ex ĩfirmitate seu senio ꝯstitutis. Et si ipe ĩ dicto articlo ꝯstitut⁹ eã petiẽit. par uulis aũt seu occidẽdis uel leuit̃ ĩfirmãtib⁹ ñ d3 dari et notat Ric. ĩ 4°. di. 23. ar. 7. q. 4.

Circa ĩterrogatões. x. ꝓceptoꝝ decalogi nota ꝑ declaratõe dicẽdoꝝ hãc regulã theologicalẽ qꝫ oĩs trãsgressio dictoꝝ ꝓceptoꝝ ẽ peccatum mortale ꝓcipue qñ ẽ cõtra ꝓcepta negatiua. ꝓceptũ primum de colen°. deum.

Primū p̄ceptū ē. Unū cole deū. h° p̄cep
to ꝓhibet̃ oīs idolatria siue adoratio c⁹
cuiq₃ creature siue simł'acri ł' iaginis rei natura
lis ut dicit Nic. de li. exo. 20. ibi. Nō hēbis
deos alienos corā me ꝛ ñ facies ꝛc. Prio igit̃
cōfessor iterroget cōfitētē si adorauit aliquam
creaturā ꝓ deo puta diabolū solē lunā uel stel
las arborē uel herbā ꝛ huiusmōi q2 mortale est
ꝛ ꝓhibitū. 26. q. 4. Nō l₃ Si fecit uel fieri fe
cit seu ꝓcurauit fieri aliquod maleficiū seu mar-
lias q̄ semp fiūt cū inocatōe demonū occulta ł'
māifesta mortale ē sē p ꝛ ꝓhibitū de utero. 18.
26. q. 4. Nō l₃ ꝛ. c. Nec mirū. Si fecit uel fi
eri ꝓcurauit aliquā icātationē cū sacramētis ł'
sacramētalib⁹ ecclesie ut aqua baptismali, oleo
sancto et huiusmōi ob sanitatē uel aliā cā₃ mor
tale ē grauissimū. Si diuinauit uel ꝓcurauit fi
eri diuinationē ad iueniēdū furta uel ad sciē
dum aliquid sibi uel suis euenturum que fit tri
pliciter. Secundum Thomas secunda secunde
questione. 94. et habetur. uigesimasexta questi
one quarta caplo. i. ē mortale et ꝓhibitū. uige
simasexta qōe qnta. Nec mirū id' dico si h°. sue
stigauit p inspectionem astrolabij. Si didicit
artē notoriā ł' ea usus ē ad sciēdū aliqua d'arte
nigromātie q2 utrūq₃ ꝓhibitum est et mortale

Si ex cõstellationibus 7 planetis sub quib9 qs natus ē indicauit deteriate 7 certitudialit fu tura boiu3 opa pcedere, 7 ex talib9 boies cogi ad malū uel bonū hereticū ē 7 phibitū. z6. q: z. Illud. 7. c. Illos 7. e. c. q. 4. nō lz. id Tho. ubi supra. ar. 4. Si obfuauit cursus lune aut stellaꝝ p domo faciēda uel pp segetes. uel ar bores plātādas uel cōiugia sociāda phibitū ē 7 6. q. 4. Nō lz. Si tñ utat cōsideratiōe astroꝝ ad pnoscēdū futura q ex celestib9 corporib9 cre ant puta siccitates 7 pluuias nō ē illicitū fm Tho. ubi supra 7 notat Arch. z6. q. 4. Si qs cleric9. lz ēt rusticis p uētos 7 dispōnes lune ꝯ siderare tps seminādi 7 medicis tpra potionū 7 minutionū ut notat glo. i. d. c. Nō lz. Si ob seruauit tpa mēses dies egiptioꝝ uel horas ad aliqd icboādū uel nō uel icolligēdo herbas me dicinales qz phibitū ē. z6. q. 7. ñ obfuetis 7 c. se. Secus si ut ligna icidat. Si i calēdis Ja nuarij quasi p bono augurio aliqd donauit qz p bibitū ē. 37. di. legāt. 7. d. c. ñ obseruētis. id si tali die aliqd plus noui fecit pp nouū ānū qz phibet. z6. q. 7. Si qs. si i calēdis ocījs uaca uit lauro aut uiriditate arboꝝ domos cixit, h eni obfuatio paganoꝝ ē. e. c. cā. q. c°. Nō lz. Si uāitates sup°sas obfuauit puta suspēdēdo car

bones natiuitatis dñi cōtra grādinē uel accipi
endo ī malū signū lim̄ calcare cū añ domū suā
trāsit redire ad lectū si qs dū se calciat sternu
tauerit redire ad domū si exiens pedē offende
rit ⁊ huiusmōi q̄ oīa tāquā supstitiosa ⁊ pestife
ra ꝓhibent̄.26.q.2.Illud.si ex effusiōe olei
de lucerna uel garritu aliquaꝝ auiū uel magni
tudie ⁊ ꝯtinuatōe uētoꝝ existimat aliqd boni
uel mali uētuꝝ supstitōsū ē ⁊ uanū.notat Tho
sa se.q.96.ar.7.si obseruauit somnia ⁊ ex his
q̄ somniat⁹ uult de futuris et occultis diuinare
et ꝓnūtiar̄ supstitiosus ē et mortale notat Tho
ibidē.ar.6.si sortib⁹ diuinatoꝝijs et cōsultorijs
usus ē et qñ̄o qz mortale ē et ꝓhibitū.26.q.
4.Sortes.et trib⁹.c.seqn.Ex leuitate āt uti
talib⁹ uī̄ uēiale uti ñ̄o sorte diuisoria ñ uī̄ pec
catū extra eodē.c.fi.si usus ē breuibus sibi fa
ciēdo uel portādo uel q̄ fierent ꝓcurādo qz coī
ter sunt supstitiosa et illicita.nā si ibi ē aliqd
ꝑtinēs ad īuocatōes demonū uel si aliqd falsi
tatis ꝯtineāt ł aliqd illicitū sub ignotis noib⁹
seu hebraicis lateat māifeste ibi ē supstitio ꝓ
hibita.Si ñ̄o sī̄ ūba diuīa et bōa cauēdū ē ne
ibi īmisceāt̄ cū uerbis sacris aliqua uana puta
aliq̄ caracteres ꝑter signū crucis.aut q̄ spes
hēat̄ ī mō glandi aut scribendi puta in carta carta

E i

nō nata uel ī uno tp̄e magis quā ī alio uł ī uno loco magis quā alio uel p unā psonā magis quā p aliā puta q̄ scribāt a ieiuno uel tp̄e misse uel in ecclesia uel p uirginē uel ī fine dicat̄ q̄cūq̄ portauerit sup se istd̄ breue ñ piclitabit̄ ī igne uel ī aqua &c. Hec enī oīa supstitiosa sunt & illicita ſm. ūū. & Tho. ubi supra. ut etiā notat Arch. 26. q. 4. nō lz Qui āt talib⁹ credūt scribūt. portāt. seu docēt. grauiter peccant. 26. q. 7. Nō obſuetis. nisi adeo fuerit simplices q̄ ignorātia debeat eos excusare q̄ tñ eos nō excusat cū sup hoc fuerit moniti & istructi. Portare tñ sup se reliqas sanctoꝝ simbolū uel orōnes dñicā uel uerba euāgelij ex deuotōe seu fiducia dei & sanctoꝝ sine p̄dictis supstitionibus ñ ē repbandū sed tñ phibendū pp piculū simplicium. Et qui habet huiusmodi breuia supstitiosa uel libros nigromantie uel artis notorie seu icantationū & huiusmodi non absoluat̄ nisi eos cōburat igni. Si fecit uel fieri procurauit aliquā icantationē seu maleficiū ut supra naturā ɔferat sanitatē uł ifirmitatē seu aliqd simile quod ɔuenit soli deo siue hoc faciat ūbis & ī p̄cationib⁹ siue ɔsignationibus ligaturis aut aliis qbus uis remedijs que medicoꝝ disciplina ɔdemnat illicitū est & prohibitum. de utero. 18.

⁊ 26. q. 2. illud et ſi hoc fecit ſciēs prohibitū
mortalit̄ peccauit et tales dicūt̄ inimici. xp̄i. ⁊ e
c. q. 4. puenit ſi uō ex ſimplicitate ignorant̄ fe
cit credēs bonas ēē orōnes ł ūba nr̄ uenialr ne
utro tn̄ caſu abſoluēdꝰ ē niſi uelit ĩ futuꝝ abſti
nere nec iō qꝛ qn̄qꝫ maleficiatqꝫ incantatores
egris medelā p̄bet et ſanis egritudinē imittūt
pn̄t ſeu qꝛ qn̄ꝫ q̄ diuini p̄dicūt futura eueniūt
credēdū eſt eos ĩ his aliqd ꝓprie ūtutis ac ptā
tis hr̄ ſed pmiſſuꝫ dei fit q oĩa iuſto iudicio fa
cit ut ip̄i qui hoc audiūt uel uidēt ꝓbent̄ qua
li fide uel deuotione ſint erga deuꝫ. 26. q. 4.
nec miꝝ. et de ut̄o. 13: c°. ſi aliqd fecit uel fieri
ꝓcurauit turpe aut alicui comedere uel bibere
aliqd nociū dedit puta mł̄r uiro uel alteri ut
amaret̄ ab eo aut ecōtra uł̄ ut aliqs odirꝫ uxo
rē ſuā qꝰ ñ poſſit eā cognoſcere peccauit mor
talit̄ extra de homic. ſi aliquis ⁊ ſciat̄ qd dede
rit uel fecerit et ſi pt̄ tollē maleficiū tollat qꝛ
meritoriū ē opa diaboli deſtruē ĩtētōe curādi
maleficiatū ſ̄ꝫ hoſti. et Sco. ĩ. 4°. di. 34. ar.
2. q. 1. ſi credidit aliquā creaturā ĩ meliꝰ aut de
teriꝰ poſſe mutari aut trāsformari ĩ aliquā ſpēm
ł ſił̄itudīeꝫ puta ĩ gattas qꝛ tł̄eꝫ trāſformatōeꝫ
realit̄ fiī ē ĩpoſſibile niſi a ſolo cr̄ator̄ ⁊ q alit̄
credit ē ĩfideli deť ioꝛ. 26. q. 4. epi et notat

E 2

Aug⁹.18.de.ci.dei.c.18. Apparēter ūo bñ pt̄
fieri ūtute demonū. ps de samuele.d.c.nec mi
rū idē Tho.prima pte.q.114.si credidit quas
dā mulieres ad ludū cū diana uel herodiade et
ī mira multitudie mulierū nocturnis horis ire
uel deferri sup baculū unctū seu sup quasdā be
stias et multa terraꝝ spacia ptrāsire et h⁹mōi
nā h oia erronea sꝰ et oio falsa ⁊ talia fātasma
ta a maligno spiritu mētib⁹ īfideliū irrogant.
26.q.4.epi.ubi de h°plene.Cō. Tho.i.pte.q
114.ar.4.si credidit p̄dictas mulieres siue la
mias ītrare hostia clausa ⁊ surgē seu inficē p
uulos ⁊ qn̄ uulnerari a patribus eoꝝ falsū ē
⁊ erroneū sꝫ demon h°facit ꝯs Augustinū. ⁊
Jeronimū.sicut filios iob infecit.iob.p̄io et
septē uiros sarr. Tob.septio.id.tho.ubi supra
Si blasfemauit deū dicēdo deū ñ ēē iustū uel
oia iuste ñ disponē sꝫ ēē acceptatorē psonaꝝ ꝉ
ñ uidē q̄ fiūt aut nō curar de actib⁹hoīuꝫ uel
ꝑditorē seu ī merito pūire ⁊ flagellar aut non
posse istud uel illud facere.⁊ huiusmodi.Quod
libet hoꝝ semp ē mortale cū aduertit ⁊ ītelli
git qd̄dicit.Si blasfemauit deū uel aliquē san
ctū ꝉ maledixit puta maledict⁹sit de⁹ ꝉ sanct⁹
enim ⁊ huiusmōi sicut qn̄ꝫ fit ex ira semper est
mortale cum aduertit ipsa uerba.Si nō doluit

de offensionibus dei ⁊ de eius contēptu si plus
dilexit corpus ꝓprium uel aliam creaturā uel
nummos quā deū sapit idolatriam.

¶ Preceptum ſm de nō assumēdo nom̄ dei in ua
num.

Secūdum preceptum ē nō assumes nomen
dei inuanum. Contra hoc preceptum facit
oīs q falſe iurat uel ſine cauſa. primo igit̄ ꝯfeſ
ſor īterrogare poteſt ſi confitēs periurauit ſeu
falſe iurauit ī iudicio uel extra ſemꝑ peccauit
mortaliter ſi hoc fecit ſciēter ſiue ſpōte ſiue co
acte ſiue iocoſe ſiue ēt ex lapſu lingue dum tam̄
aduertēter Secus ſi nō aduertit ut notat. Tho
ſa ſe. q. 98. ar. 3. ⁊ Archi. 22. q. i. hēm⁹. Si
induxit uel exigit ab aliquo iuram̄tum quē ſcie
bat uel credebat falſum iuram̄tū ⁊ recipiēs iu
ram̄tū erat pſona priuata. peccauit mortaliter
22. q. 4. Ille. Si uero nō credebat ipſum
iurar̄ falſum licet ēt neſciret eū iuram̄tū uerum
uidet̄ tm̄ ueniale. Sed ſi exigēs iuram̄tū ſit
pſona publica ut iudex et ratione publice iuſti
tie iuxta ordinē iudiciariū cogebat̄ exigere pōt
ſine peccato et tenetur ſecūdum. Alexandrum
de al̄ in tertia parte di. 32. et. Thomas
ubi ſupra. Si iurauit aliquid certitudi
naliter de quo dubitabat an ueritas ſic ſe ha

beret mortaliť peccauit pcipue i dubio qꝛ picu
lo se exposuit piurãdi. z. iterꝛoget ꝯfessor si io
cosa leuitate uel icaute sicut solet fieri i ꝯmu
ni sermone quãdoqꝫ iurauit aliqd licitũ idiffe
rẽs seu nulli⁹ iportãtie ut de eũdo cras ad uil
lam uel de ꝯedendo ⁊ bibẽdo ⁊ huiusmõi ueiale
ẽ. z4. di. §. Criminis. Si uero iurauit ẽt licitũ
aliqd sed idiscrete ⁊ male. i. sine necessitate uľ
utilitate ⁊ hoc deliberate ⁊ ex ꝓposito moꝛta
le ẽ ut ibi ⁊ extra eo Tua nos. i⁰. Optime ciꝛ
ca hoc distinguit Bona. 3. sen. di. 39. ar. i. q.
3. Nõ refert qualicũqꝫ modo iureť siue p deuꝫ
siue p sancta dei euãgelia uel p sacras reliqas
siue iureť p fidem meaꝫ uel ꝓmitto coraꝫ deo
qꝛ idem iportãt uel parũ differũt. ut notat In
no. extra. e. Et si christus. Cõ. rap. ⁊ aꝛchi. zz
q. i. Nõ ẽ ⁊. e. c. q. 4. Juramtuꝫ ⁊ durã. i. su.
e. titu. q. 69. ⁊ se. Et quotiẽs sic deliberate ⁊
exꝓposito iurauit totiẽs mortaliť peccauit ni
si uno ipetu et cõtextu uerboꝝ continuato plu
rie iurauerit qꝛ tũc uideť unuꝫ soluꝫ peccatum
ff. ad. l. aquil. l. Illud. Et. ff. de priua. delic.
l. z. ⁊ quod ibi notať. Facit ad hoc qꝺ diciť de
reg. iuř. i regula delictuꝫ. p Johanẽ Andream
i mercurial'. ubi tenet qꝺ pcutiẽs clericũ pluri
es uno contextu ⁊ impetu non incidit nisi unaꝫ
excõmunicationis sententiã. Si iurauit alicui

aliqd sic esse uel nõ ẽẽ 7 huiusmõi itẽdens tali
ter quã ũba sonẽt q2 si hec dolose egit 7 ifrau
dẽ mortalit̃ peccauit.zz.q.4.Quacũq3 arte
Secus si simplicit̃ 7 sine dolo iurauit ul' coact⁹
ab eo cui iuramtu3 p̃stare de iure nõ tenet̃ tũc
eni nõ peccat q2 deus accipit iuramtũ s̃m iten
tionẽ iurãtis sine dolo ut ibi.7.c.hoc uidet̃.e
causa.7.q.ubi hoc notat glo.7 Arch.Concor
dat alexãder.de al'.7 thomas ubi supra si iura
uit aliquãdo p caput aut corpus christi aut per
alia ei⁹ mẽbra 7 refferat uerba ad diuinã natu
rã mortalit̃ peccat si ũo ad psonã filij 7 iuret
cũ reuerẽtia p eius mẽbra ut p sanctũ corpus
eius nõ uidet̃ peccatũ si p causa licita.s.p ne
cessitate uel utilitate.Si uero p modum opro
briosum iurauit ut p mẽbra dñi q̃ i alijs homini
b⁹ turpia cẽsent̃ 7 i honesta sic.faciũt m'lti ri
baldi q passi 7 assidue p ea iurãt mortal'r pec
cauit s3.S.T.7 ẽ blasfe.zz.q.i.qs p capillũ.
h.° idẽ notat archi.si iurauit p creaturas reffe
rẽs ad eas pricipalit̃ aliqd numis mortal'r pec
cauit si ũo p eas ita iurauit ut ad eaꝝ creato
rẽ tm̃ iuramtũ referat ueial'r peccauit 7 notat
Arch.ubi.s.si iurauit aliqd temer.1.qd' d' sui
natura sit mor. l' q3 s̃uatũ ũgat̃ iteritũ salu
tis et̃ne peccauit mortal'r iurã.°.z4.di.C.cris
7 notat arch.zz.q.4.i mal' qũ ũo solũ iuramtũ

uergit i priorē exitū quod ɔtingit . 6 . modis
Primo cū iurat aliquid quod i se ē mortale ſo
cū iurat aliqd quod i se ē ueniale tertio cū iu
rat idifferēs aliquid qꝫ ex circūstātia efficit
mortale uel ueniale Quarto cōiuramentum ex
cludit opus ex caritate faciendū Quīto cū ex
cludit opus de genere bonorum Sexto cum exclu
dit opus idifferēs pia ītentione ꝓ deo aut pro
proximo faciendum i primis āt tribus quilibet
sic iurās auctoritate ꝓpria pōt cōtrauēire sed
īponēda ē ei penitētia ꝑ temerario iuramento.
Reliqua uero tria nō sunt obligatoria nec pro
trāsgressione eorum iponēda ē penitētia tanquam
ꝑ mortali. Auctoritate tamē ꝓpria nō expedit
cōtrauenire tū ꝓpter reuerentiā sacramenti
tū ꝓpter scandalum simplicium nisi ꝓpter ur
gētem necessitatē alias debet haberi absolutio
seu relaxatio a supior. hec Arch. ubi supra. c. se
Si iurauit aliquid secretū tenere quod tracta
tum ē i cōcilio uel aliud qd sit piculosum reuela
re nā si aduertēter reuelauerit peccauit morta
liter ipse et q eū suasit ad reuelādū sciēs ēē secre
tū cō. ric. i. 4. di. zi. ar. 4. q. 4. si iurauit ser
uare statuta alicuius loci uel ciuitatis insta trāsgre
diēdo scient peccauit mortaliter si tū aliqd statu
tū ē abrogatū p ɔtrariā ɔsuetudinē qꝛ quotti
die ꝓ oēs fit ɔtrariū et multo tēpore ñ uidet per

iurus si nõ seruet illud. di. 4. §. leges. cõ. ũñ. si pmisit cũ iuramto se facturũ aliqd licitũ ad honorẽ dei vł sanctoꝝ ⁊ nõ itẽdebat suare mortalit͛ peccauit si aũt itẽdebat suare sȝ ueniẽte t͛mino q° debeat iple͛ pmissuȝ nõ adipleuit cũ tñ possȝ licet cũ icõmoditate sua peccauit mortalit͛ idẽ ẽ si iurãdo aliqd pmisit homini qꝫ daret ad certũ t͛minũ qꝛ si nõ ipleuit cum posset elapso t͛mio peccauit mortalit͛ nisi ille cui pmisit ãte t͛minũ relaxaret iuramtũ qđ facere põt extra. e. c. i. ⁊. c. sicut si pmissuȝ cedat soluȝ i utilitate eiꝰ secꝰ si talꝭ pmissio ꝯcernat honorẽ dei vł sanctoꝝ seu utilitatẽ ꝯmunẽ vł alterius t͛cii ut notat plene dñs An. đ bu. extra de spõ. p̃terea ⁊ Jo. đ io. i cle. ex graui đ usuris si aũt qꝫ pmisit nõ potuit iplere excusat͛ p tũc a peccato quoꝰqȝ potit. si aliqd ui metu ue causa iurauit suar͛ tenet͛ sm ray. extra eo si uo ⁊ extra qꝫ metꝰ causa ad audiẽtiã uide ibi clariꝰ si iurauit ex ipetu aliqd sup quo si plene deliberasset nõ iurasset seruar͛ tenet͛ si ẽ licitũ secũdũ. hꝰ. ad hoc. 17. q. 4. sunt qui

De dispẽsatione iuramtoꝝ.

Quis ãt possit iuramto absoluẽ vł dispẽsare notat dñs. An. de bu. ubi supra. ⁊ specu. i ti°. de legato. §. nũc ostẽdẽdũ. v. 24. ⁊ durã. i su. e. titulo. q. 66.

De admiratione.

Tertio iterroget cõfessor si adiurauit aliquem p inuocationẽ diuini nomis uel p reuerẽtiã alicuius rei sacre quia fm tho. sa se.q.90.ar.i si hoc facit alicui ñ sibi subdito p modũ coactionis itendẽs eũ obligare ad aliqd faciendum sicut obligaret se ipsuz iurãdo illicitũ ẽ 7 mortale qr usurpat potestatẽ i aliũ quã nõ habet Si uero hoc facit erga subditos astrigẽs eos tali genere adiuratiõis licita ẽ eo casu quo liceret eis pcipere alias nõ. 7 tũc adiurat⁹ tenet illud dicere uel facere alias peccaret mortalit. adiurare uero aliquẽ pdicto modo p moduz depcationis nõ necessitatis talis adiuratio licita ẽ respectu quorũlibet si fiat ex causa Si adiurauit demones ad aliqd sciẽduz uel obtinẽduz ab eis p moduz precis ẽ illicituz 7 mortale fm Tho. ubi supra. ar. nisi fieret ex familiari cõscilio spirit⁹ sancti uel ex quadã simplicitate querẽdo ab obsessis a diabolo. Adiurare ãt eos p modũ coactionis ne nobis noceant licitũ ẽ luce. x. Si adiurauit creaturas irrationales ne diabol⁹ eis utat ad nocendũ nobis talis adiuratio per modũ cõpulsionis sicut fit ab exorcistis licita ẽ fm Tho. ubi supra. Si autẽ ut diabol⁹ operet aliquid i eis nõ licet 7 mortale ẽ si i cãtilenis fabulis seu in narratiõib⁹ turpibus 7 ama

torijs miscuit sciēter, deū uel sanctos mortale ē

De transgressione uotorum.

Quarto loco iterroget ꝯfessor si trāsgressus est seu ommisit iplere aliquod uotū licitū et si ad uertēter cū posset semper ē mortale et totiens quotiēs trasgressus ē. Secus si ex obliuiōe uel īpossibilitate si uouit se aliquod malum factum ut uīdictam uel aliqd bonū nō factum sine maioris pfectus impeditiuū ut nō ingredi religionē et huiusmōi mortale ē ne seruare tenet imo auctoritate ppria cōtrauenire potest si minus tardauit iplere quod uouerat ppter quod omnino excidit a memoria uel uēit in statum nō ualēdi implere cum bene prius potuisset mortale uidetur. Idem quotiēs dimisit propositū implendi cum tamen posset. Et secundū. ff. si uouit absolute et sine temporis prefixione. tenet statim implere cū potest. alias si sub cōdictiōe uel cum tēporis prefixione. nō tenet nisi extāte ꝯditione uel die determinato nisi ex hoc immineret periculū nō ualēdi iplere. puta is qui uouerat ītrare religionē si ex mora timet impedimētum tenetur nō deferre secundū Tho. in quarto. Si uouit aliquid licitum se facturum pp malum finem grauiter peccat et nō tenet uotum. ff. s. Ric

i.4.di.38.ar.i.q.i.si existēs ꝓprie potesta
tis fecit uotū abstinentie pegrinationis ⁊ dubi
tat neꝝ possit iplere uel nō ⁊ sine dispēsatione
uel cōmutatione seu ɔsilio sui supioris uel ɔfes
soris cū de facili possit habere recursus ad alte
rius ipsoꝝ frāgit mortale uidet.

De uotis subditoꝝ.

Si existēs sub alteri⁹ potestate puta uxor. ipu
bes pupill⁹ ⁊ suus uouerit abstinētiā uł pegri
nationē ⁊ huiusmōi sine cōsensu potestatē habē
tius nō tenet nisi tacite uel expresse ratificet
per eos puta p uirū/patrem/tutores ⁊ dominus
nec isti peccant reuocando uota subdictorum
nec subiecti peccant nō iplēdo uota.33.q.4.
noluit ⁊.c. manifestū ⁊.c. hec. imago ⁊ qđ dic
tū ē de uotis itelligit ēt de iuramtis sm.
⁊ i talib⁹ uir ⁊ uxor nō st ad iparia iudicandi
excepto uoto ultramario de quo extra de uo.⁊
uo.redēp.c.magne.imo pl⁹ qr uotū qđ āte ma
trimōniū ɔtractū emiserat uxor ł cui uir semel
ɔsenserat sine peccato ex ista cā pōt ēt reuocare
ut i iurib⁹ pallegatis cō.ric.ubi supra.ar.4.q
i.⁊ Inno.ex.e.scriptum ubi dic.idēē de pube
rib⁹ qđ de ipuberib⁹ dūmodo ipsi puberes sub
patria potestate sint ɔstituti nisi partes ɔsenti
ant expsse ł tacite.cō.pdictis do.an.d.bu.i.
d.c.scriptum cū limitatiōe tamē.di. qđ forte

nō ēēt malū dicere qꝫ pr̄ uota filij ꝛ uir uxo/
ris uota ꝛ ꝯuerso irritare pn̄t īquātū deroge
tur patrie ptāti uel maritali seu ꝯiugali . ideo
secus si aliqs p̄dictoꝝ uoueret dicere psalteriū
uel aliqd huiusmōi quod posset facere sine lesio
ne ꝛ p̄iudicio iuriū p̄dictoꝝ . Con.hugo.d.c.
Manifestū credit tñ Inno.qꝫ ēt impubes si do
li capax sit ꝛ fecerit uotū abstinētie l' pegrina
tiōis uel alid' hꝰmōi qꝫ dꝫ illud īplere pꝰquā pa
triā exiuerit ptātē qꝛ se obligauit deo qd' po
tuit sicut ꝛ p delictū se obligare pōt diabolo
ut extra de delic.pue,c.i,Cū talibꝰ tamē ē fa
cilit' dispēsandū uel cōmutādū.Cō.Jo.An . ꝛ
dn̄s An.de bu.i d.c.scripture idē dicit Arch.
27.q.i c.nuptiaꝝ d' uxor̄ q̄ ad p̄ceptū uiri fre
git uotū abstinētie.s.qꝫ eo mortuo tenet̄ exeq
uotū suū.Et idē de aliȷ̄s sub alterꝰptāte cōstitu
tis qꝛ.s.eoꝝ uota reuocata seu irritata a supi
ore cessāte ꝓhibitōe tenēt̄ ea s̄uare ar.14. q.
6.nos sanctoꝝ.Con.hug .ꝛ Inno . idem in
direc.l.z.ti.zz.§.16.ꝛ se si fecit aliquod'uo
tū stultum ut de nō pectinādo caput ī sabbato
ꝛ huiusmodi ēt si ꝓ honore sanctoꝝ fecerit hꝰ
mōi uota potiꝰsꝫ deridēda quā obs̄uāda qꝛ silt
tudinē quādā hn̄t cū idolatria ꝛ notat Tho.
sa se.q.88.idē durā.i su.e.ti.q.i.ꝛ Archi.

iz.q.z. Qui bõa;si fecit uotũ sub ↄditõe generali uel speciali ⁊ ↄditio aduenerit uotũ seruarꝰ tenerꝰ. si uo nõ aduenerit ñ tenerꝰ nisi talitꝰ uouens se obligare oio itẽdebat ẽt si itẽtũ suũ ñ cõseqrerꝰ ſm Ric. ubi supra ar. i. q. z. Cõ. ino. Jo. An. et dñsꝰ An. de bu. i. c. Scripture. e. t. ubi plene de hᵒ p doc. si existẽs i aliquo piculo seu ãgustia emisit aliqdꝰ uotũ puta mulier i ptu uel qs aliꝰ i mari seu alibi qꝛ si habuit delibera tã itẽtionẽ obligãdi se obligatus ẽ. ſm. tũ. ar. i7. q. 4. ff q opes. secus si subito et idelibate extra eo. litteraturã. nisi postmodũ ratificetur ſꝫ durã. i sũ. e. ti. q. i. lꝫ igirꝰ licitũ qs mẽte ꝓponat uel uoueat ñ tñ propositũ uel uotũ complere tenetur nisi deliberatio precesserit. Mas ſm Thomam secunda ſe. q. 88. ar. i. ad uotũ tria de necessitate requiruntur Primo deliberatio. Secundo propositum uoluntatis. Tertio ꝓmissio in qua perficitur ratio uoti. Abbas in. d c. Litteraturam dicit qꝫ in uoto pñt attendi tria scilicet. Jnitium Confirmatio ⁊ Consumatio initiarꝰ eni uotum cum propositũ i mente seminatur ⁊ cognoscit homo illdꝰ esse bonũ quod proponit non tamen aliquid deliberat ideo ex hoc nõ obligarꝰ quo ad deũ nec quo ad ecclesiã Cõfirmatur cũ super ꝓposito figitur et firmarꝰ

deliberatio ⁊ ex hoc obligat quo ad deū. Cōsu
mat cū ꝓpositū deliberatū ore ul alio actu ex
trinseco exprimit. ⁊ hoc obligat quo ad deū ⁊
quo ad ecclesiā notat. Jo. An. et dūs An. ibi
dem in dubio ꝯsulat cōfessor quod tutius ē. De
uoto religiōis uide ī fra hac eadē parte ti. 4. c
i. 7. ꝗ.

De dispensatione uotoꝝ.

Circa dispēsationē uotoꝝ sm hostiēsem
tene ꝓ regula quod qñcūqꝫ aliqs uouet
uel ꝓmittit aliquid facē quo facto uel aliqd ñ
facē quo ñ facto cedit i detrimētū salutis aīe l
corporis uel peccatū mortale icurrit ñ ē seruā
dum uotū nec iuramētꝫ nec pactū nec ꝯsuetudo
nec lex nec ꝑceptū nec aliquod aliud uinculꝫ
firmitatis. zz. q. 4. §. fi. 7. c. inter cetera. ⁊
extra de iuriur. c. quanto. Si ūo uotū ē licitū
auctoritate supioris ⁊ ex cā pōt dispēsari seu ꝯ
mutari ex. e. c. i. ubi. pꝫ qꝫ eps l eo supior pōt
oia uota ex cā dispēsar l ꝯmutar i meli pt ea
que sunt ei expresse ꝓhibita ⁊ pape reruata que
sunt quattuor priꝫ ē uotū ꝯtinētie seu castita
tis qꝫ solꝫ papa pt dispēsar ex magna cā ⁊ ꝑ
maiꝫ bonū ut dicūt hosti. ⁊ alia. d. c. i. pt tū eps
dispēsar sr uoto dñ petēdo dbitū ꝯiugle sꝫ al.

Secundū ē uotū ultra marinū extra.e.ex multa.. Tertiū ē uotū de uisitādo limīa apostolorū petri et Pauli. Quartū ē uotū sancti Jacobi. h' duo reseruant pape de cōsuetudīe curie. Ceteri uō plati et ɔfessores epō iferiores lz a peccato trāgressiōis uotoꝝ possint absoluē cū nō sit de casibus reseruatis. Nota tñ de iure coī nō pñt dispēsare nec cōmuttare et sic de cōsuetudine seruat ut dicit hosti. exceptis tñ platis religiosis. Nā oē uotū quod qs fecerit i seculo si igrediēs religionē actualit seu hītualit itendit illi āplius ñ teneri cōmutat i uotū religionis et ipo igressu liberat. extra eo. scripture. si uō actualit seu hītualiter itēdit igrediēdo religionē ēt obligari ad illā remāet obligatus. tñ pᵒquā deuenerit hoc ad notitiā plati sui ipz ab illis absoluē poterit pcipue si tpr pfessionis eᵃ platus hoc ignorabat. sm Ric. i. 4. di. 38. ar 8. q. z. in religiōe uō religiosus ñ pōt aliqd minimū ex qᵒ nilᵘ mali admiratōis uel scādali uenire possz puta orōnē et hᵒmōi. Et si al' nouerit ñ dz sine plati licētia exeq. Q's si de licētia plati aliqd nouerit ut qbusdā qɔ hᵒ cāu ipe idē platus cū eo dispēsare ñ poterit sz eiᵒ superior bñ hoc poterit secūdū Ric. ubi supra. ar. 4. q.

3 .In his coiter. Con.doc. Casu igit quo uotū
dispēsari seu cōmutari debeat, ↄfessor mlta hꝫ
ↄsiderare. Prio cāꝫ licitā ut cū qs uouit absti
nētiā uel pegrinationē ⁊ ē senex debil' uel infir
mus uel eius absentia ē multū dānosa rei puta
uel occasio alic⁹ magni mali uel multū uerisil'i
ter redēptio seu cōmutatio uoti melior ⁊ deo
gratior uideat quā uoti adipletio ⁊ q sine cā rō
nabili dispēsat lꝫ quo ad ecclesiā teneat tū q°
ad deū ⁊ ī iudicio aīe dispēsans sibi dānationē
acqrit 9.q.3. Aliorꝫ.extra.e.ñ ē.idē i dierc
e.ti. Secūdo ↄsiderare dꝫ qualitatē psone uo
uētis.hoc iō dico qꝛ si uotū ē pegrinatiōis ⁊
uouēs ē robustus cōmutari pōt ī uigilias ⁊ ieiu
nia si uouēs ē diues ⁊ debilis pōt cōmutari in
elemosinā .Et si uouēs elemosinā ē pauper ⁊
fortis pōt cōmutari ī itinerationē ⁊ ieiunium
ut notat dñs An.de bu.extra.e.c.i . Tertio
dꝫ cōsiderare maiorē utilitatē . Expedit enim
utilitatem rei publice pferre utilitati priuate.
Uel secundū Io.An.ibidem lꝫ uouens sit for/
tis ⁊ ieiunare ⁊ pegrinari possit pōt tū ⁊ uult
hedificare ecclesiā hospitale puellas dotare uel
paupes reficere et uestire tal'.n . et tāta posit
ēē redēptio qꝫ erit magis utilis et grata deo p
ide dañ.4.dr peccata tua elemosiōis redime.

Quarto d3 côfessor ɔsiderare facultates uouē tis laborē ⁊ expēsas itineris. ad locū tū pegri nationis mittēda ē oblatio quā uouēs ibi erat factur⁹. s3 Rai. ⁊ durā. isu. e. ti. s3 b⁹pt itelli gi de honestate nō de necessitate s3. ūū. tene primā opp. q2 uerior ex tl'i. n, policitatōe aqsi tū iā fuēat i⁹illi loco seu ecl'ie ut notat Inno. 3āb. ⁊ ab. sp ex. de cē. ex pte. Tollē āt uotum absq3 cā l' ulla cōmutatōe n̄ uīr posse fiēi nec ēt sine auctoritate supioris quātūcūq3 sit cā posse differri si habēi pōt extra eo. n̄ ē ubi h notat Har. ⁊ hosti. ⁊ notāt i direc. li. z. ti. zz.

Tertiū pceptū ē de obseruatōe festi.

TErtiū pceptū ē. Sabbata sanctifices. d' h⁹. ēt dr̄ exo. zo. Memēto ut diē sabbati santifices. h⁹. lege pcepto pcipit' tps aliqd' uaca tionis deo depntādū ⁊ i deteriate. ⁊ hoc mō p cipit' dies dn̄ica tp2 gratie sicut dies septia tp2 legis mosaice q2 tal' uacatio s3 tps aliqd' ideter miatū ē pceptū morale legis nature. s3 ūo q3 pcipit' aliqd' tps uacatōis deteriatū uacatio di ei dn̄ice tp2 gracie ē morale disciplin̄. i. mora le ex istitutiōe diuia p misteriū ecl'ie iō circa h⁹. tps ecclesia pōt dispēsare necessitate uel pie tate exigēte s3 alex. de al'. t'tia pte su. di. 33. ar. ultio. q. z. nota q3 feria. diei dn̄ice icipit a

nespa usq3 ad sequētē nespas, e, Oēs.i. a sero
diei naturalis p̄cedētis usq3 ad occasū solis ip
sius die dñice ut notat Nico.d.li.exodi.zo,
Idē de aliis festis ab ecclesia p̄ceptis ē tñ s͛m
quosdā attēdēda ꝯsuetudo regionū circa festo
rū initiū ⁊ finē extra.e.Qm̄.ē igit͛ cessādū di
ebus festiuis ab oī ope s͛uili qđ duob⁹ mōis acci
pit͛·p̄rio mō accipit͛ op⁹ s͛uile ꝓ peccato. Jo.
8.Qui facit peccatū s͛u⁹ ē peccati ⁊ l3 oī tp̄r
peccatū sit° dānabile eo maxime ē dānabile cu3
fit tp̄r deteriato uacationi diuine q2 q tali tp̄r
peccat duob⁹ peccatis peccat uno actu ñ rōne
act⁹ s3 rōe reat⁹ sicut q deflorādo iterficit ūgi
nē duplicit͛ peccat uno actu iterficiēdo.s.⁊ stu
pran°. s͛3 Alex.ubi su.alio mō h°. p̄cepto ꝓhibet͛
op⁹ s͛uile ꝓut deteriat͛ ab ecl'ia ex.e.oēs pot͛it
igit͛ ꝯfessor sup h°. p̄cepto sic format͛ iterroga
tōes.p° si fecit dieb⁹ dñicis ul' aliis festis p̄cep
tis ab ecl'ia aliqꝯ op⁹ mecāicū uel māuale l' agri
culturā ⁊ h⁹mōi q2 peccauit mo͛ excusat͛ tñ a
peccato.3.p°.ex necessitate q̄ ñ possit differri
ut si iacētib⁹ segetib⁹ i agris aut fenis i pratis
īmiet tēpestas uel pluuia q̄ corrūpāt uel det͛io
ret seu gr̄a uidemiaꝝ uel messū ob necessitates
boiu3 uel ē piculū hostiū aut uēiūt iundatōnes
aquaꝝ ⁊ h⁹mōi ex.de fer.c.fi.⁊ Alex.ubi.su.
Hac de cā excusant͛ ēt minutores ⁊ fabri si pri

cipalit͛ pp necessitatē et nō pp cupiditatē hoc
faciūt. Idē de carnificibus et picernis q̄ ī die
bus festis p̄parāt ea q̄ debēt uēdere ī crastinū
ī mercato uel stationibus suis et reliq̄ q̄ prepāt
uictualia diebus festis et die p̄cedēti ñ poterāt
ꝯmode p̄pare. Excusari ēt uidēt͛ hi q̄z dñis suis
cōpellūt͛ opari dieb⁹ festis si iusto metu īducti
hoc faciūt. Ideo de uiatoribus merciū ad nūdi
nas uel loca remota q̄z sine graui īcōmodo nō
possent diebus festiuis cessare ab itinerādo. De
barberijs aut ferratoribus equoꝝ uī͛ idē. s. qꝰ
excusant͛ opando ī festis si pricipalit͛ pp neces
sitatē eoꝝ qbus h⁹mōi opas īpēdunt faciāt. se
cus si prin͛ ꝓpter questū aut cupiditatē. Et il
li ēt qui de talibus eos reqrunt excusant͛ si ali
ter ñ poterāt sibi cōmode ꝓuidere. Viatores ēt
⁊ cursores si itinerent͛ ī festis nō credo cōdem
nandos siue hoc faciāt pro peccunia siue nō. h
ūū. Idē duran. in. su. e. ti. q. 4. Euntes aūt ad
mercata q̄ fiūt in festis si eunt ꝓ aliqua sua ne
cessitate nō credo qꝰ peccēt mortaliter s̄z. ūū
Secus si ꝯsuetudinarie seu lucrādi cupiditate
sicut solēt multi mercatores facere q̄ propt͛ fre
q̄ntādas nūdinas ⁊ huiusmōi mercata ēt a diui
nis ī festis se subtrahūt. Mercata ūo q̄ p uictu
alib⁹ ⁊ quottidiāis necessitatib⁹ fiunt ut tabne

7 hospitia nō uidenť ēē illicita si pp necessita
tē egētiū pricipaliť fiāt nō ppť lucrū nec pp
hoc omittāť diuia. idē de aromatorijs si urgē
te necessitate puta ifirmoꝝ 7 alioꝝ qbus sine
scādalo nō subueniri nō possit laborēt seu uēn/
dāt nō tñ pp hoc aptas apothecas teneť debēt
idē de tigentib⁹ lanā uel pānos pcipue i tictu
ra guadi si i festo laborāt ne tictura pcliteť l'
deterioreť. 7 breuiť omnia officia 7 exercitia
q̄ humana necessitas exigit exerceri ut coqre
panē 7 alia cibaria pparaŕ scribē 7 huiusmōi i
festis licite fieri possunt multo magis omnia
spiritualia ut notat arch. de co. di. 3. c. ieiūia
z°. excusat pietas. nā ex pietate licet causas de
biliū l' miserabiliū psonaꝝ i die dominico trac
tare 7 alia pia opa facē ex. e. c. i. fi. unde di
cit durā i su. e. ti. q. 7. qꝫ exceptis dieb⁹ domi
nicis 7 maiorib⁹ solēpnitatib⁹ christi possunt p
cl'ia arari ari paupeꝝ 7 alia eoꝝ opa fieri. ex.
e. licet pcipue si sic se habꝫ ꝯsuetudo regionis
quā scit episcop⁹ loci 7 nō reprobat 7 talis sit
pauptas paupeꝝ qꝫ hoc exigere uideať. cō. ūū
i pcipuis uero festiuitatib⁹ si nō sit phibitū ul'
ēt cōsuetudini loci contrariū secūdū durā. ibi
dem licet aliquid circa hedificationēꝫ ecclesia
ruꝫ locoꝝ sacrorūꝫ hospitaliū uel circa edifica
tionem domorum religiosorum et ministrorum

ecclesiaꝝ pauperū pſertim eoꝝ q reddit⁹ ñ ha
bēt ut ſi oporteat portari lapides ↄduci ligna
⁊ huiuſmōi q̄ alias uix uel nūquā cōmode fieri
poſſent. nō tñ pp hoc ōmittātur diui. nec p to
tā diē laborēt. cō. ₰₰. ⁊ Alex. de al. ubi ſupra
ubi addit hec licere maxīe ſi iteruenīat diſpen
ſatio illoꝝ qbus credita ē tertio excuſat opis
paruitas ut modica itineratio ⁊ modica opa ho
minis qua molēdia ad uentū ſeu ad aquā exer
cēt̄ ⁊ mouent̄ ſecus autē de alijs molēdinis et
ſic exiſtēs dñs uel pater fa. ſeu patron⁹ fecit
fieri aut pmiſit fieri a ſubditis ſuis aliqđ op⁹
ſuile diebus feſtiuis exceptis pdictis trib⁹ caſi
bus peccauit mortalit̄ ipe ⁊ ſubditi niſi iuſto
metu q cadē poſſet i ↄſtātē uirū feciſſent uel
niſi alit̄ quā ab eo uictū ⁊ neceſſaria acqrē poſ
ſent p ſuſtētatiōe natur̄ pprie ac ſuoꝝ ex . de
reg. iu. qꝫ nō ē. i. q. i. remiſſionē. ſi p totū diē
feſti uacauit uēationib⁹ ⁊ aucupijs quia licet de
ſe nō ſint mortalia ex circūſtātia tam̄ poſſunt
fieri mortalia. ſi uacauit ludis ⁊ choreis ⁊ alijs
uanitatib⁹ ſeculi i die feſto. nā ibi occurrūt ſe
pe mortalia uide ifra i peccato gule. ſi dieb⁹ fe
ſtiuis fuit deditus ebrietatib⁹ ⁊ ↄmeſſationib⁹
ſuperfluis quia ſi ex certa ſciētia nimium ſe
ingurgitauerit uel biberit mortaliter peccauit
Ut notat . Archidiaconus . di . 4 . c. Qua

dragesima. si dieb9 festiuis iuit ad spectacula il
licita puta astiludia uł torneamta qz uidetur
peccasse mortłz ex quo ea facere ē mortale 7 p
hibitū ſm. ſſ. quacūqz itētione fiāt 7 sobrie
ſm ric. i. 4. di. 24. ar. 2. q. 3. 7 quia quodlibz
mortale dieb9 festis ɔmissus duplicaᵗ ſm alex.
ubi supra 7 nic. de. li. exo. 20. iō de huiusmōi ē
ɔfitēdū i specie. si dieb9 dominicis 7 alijs dieb9
festiuis nō uacauit oratiōi qz ad hoc teneᵗ ſm
doctores ex hoc pcepto decalogi memto ut diē
sabbati santifices cōcordat raymund9 7 duran
dus i suma eodē titulo. q. 6. Si i festis pceptis
ut supra audiuit missaz itegrā sicut teneᵗ de
cōsecratione distinctione prima. omnes fideles
7 capitulo. missas. Mas si ommisit ex cōtemptu
uel cupiditate lucrādi uel alia rationabili cau
sa puta eundi ad solacia uel cōuiuia seu etiā ex
negligentia uel ignorātia crassa peccauit mor
taliᵗ totiēs quotiēs ommisit audire totā uel ēt
notabilē ptē sec9 si ōmisit ex causa rationabi
li uel etiam si ex causa minus iusta quandoque
ante finem misse discessit ut in dicto capitulo.
Missas. Idem Archi. in dicto. c. ¶ Omnes.
dūmodo sine scādalo alioꝝ discedat. qđ aūt qs
audiat missaz i pochia sua i festis nō. ē de pce
pto. ñ obstat decre. ut diebus ex. de. pocb. quia

ātiqſſima ꝯſuetudine illi decretali derogatū ē quā romanus pon. ſcit ⁊ tollerat Unde audiēs miſſas alibi quā ī ꝓpria pochiali eccleſia nō cō ſtituit̃ trāſgreſſor ut uolūt. Inno. Hoſ. ⁊ glo. i. c. i. de treu. ⁊ pa. ⁊ alit̃ ſentit̃ eſſꝫ aliquē inice re fere oibus chriſtianiſ quod nō ē uериſimile fo re de mte pape. quod autē qs audiat miſſas a ꝯ cubinario, ſimoniaco ⁊ huiuſmōi ex q° plati ſu p hoc nō ꝓuidēt nō uidēcur ꝯfitētes ſtimulādi niſi ſint adeo notorīj qꝫ nulla poſſint t̃giuerſa tiōe celari aut aliq° iure ſuffragio excuſari. Si ad miſſas pexit ieiun⁹ ⁊ ſtuduit audit̃ cā cū de uotiōe reuerētia et attētione abſqꝫ leuitate et garrulatiōe ut tenet̃. ſi cū potuit ī feſtis ad pdi cationē ire curauit qꝛ ſi ex ꝯtēptu uel ignauia accurata iſ noluit d̃ facili ibi mortl̃e ēē potuit

De Ieiunijs.

Si obſuauit īdicta ab eccleſia ieiūia p totum āni circulū ſcilicꝫ. quadrageſimā. quattuor tēpo ra ⁊ uigilias feſtiuitatū Natiuitatis dn̄i. pent̃ Aſſumptionis beate . V. Marie. iohannis bap omniū apoſtolorū pter quā philippi. et Iac. ⁊ Io. euā. omniū ſanctorū et beati laurētij et ea q epi indicunt in ſuis epcopatibus de . con. ꝫ. c. i. et. di. 4. c. ieiunia ad hec enim omnia ie iunia qlibet poſt annum. zi. tenetur ſub precepto iure poſitiui et quilibet ommittens

de Ieiunijs.

Ieiunia

laqueū

ea ieiunaṙ ex ɔtemptu uł̄ sine ratiōabili causa
mortaliṙ peccat secꝰ si ex causa ratiōabili fran
git ieiuniū credēs ꝓbabiliṙ qꝫ si legis lator
adessꝫ eū ī tali casu obligari nollet nec talis
trāsgressor ē p̄cepti s̄ꝫ tho.ī.4.di.16.ar.i.q.4
ꝛ s̄a s̄e.q.147.idē archi.77.di.utinā ꝛ de cō
di.3.c.i.soluūt eni ieiuniū tm̄ tria.p̄rio soluit
illud pl̄ralis ɔestio.z.carniū refectio.3.nimis
notabilis bor̄ p̄uētio s̄ꝫ tho.ubi supra. ibi enī
ēt dicit qꝫ n̄ soluūt ieiuniū uinū aqua ꝛ electua
cō.ric.ibidē.ar..3q.6.ex his patet qꝫ multi
excusanṫ a ieiūio iusta ꝺ̄ causa q̄ dr̄ etas ifra.
ānū.zi.ifirmitas debilitas cibor̄ p̄euria paup
tas pegriatio ꝛ huiꝰmōi.de his tn̄ uide plēius
ī direc.e.ti.ꝛ tho.ubi supra ꝛ i pisa.ꝛ qn̄ cau
sa nō ieiunādi ē euidēs pōt licite qlibꝫ p se ip̄m
ieiuniū ōmitere.secꝰ si nō sit causa euidēs nisi
cū de facili nō pōt quis ad supiorē recurrer̄ p
dispēsatiōe.ꝛ icipit dies quo ad ieiuniū a me
dia nocte ut haber̄ i pisa.C. cōmunicar̄. quo
ūo ad esuꝫ carniū post cenā diei iouis siue alṫ
ius diei usqꝫ ad māe t̄cij diei ɔp̄hēdēdo duas
noctes ꝛ unū diē.ꝺ̄.cō.di.3.ꝺ̄ esu s̄m hosti.ꝛ
bar.ex.de fer.qm̄ sꝫ s̄m Jo .ɔsuetudo habꝫ ꝛ
ēt lex ciuilis.ff.ꝺ̄ fre.l.more qꝫ sicut q°.ad iu
dicia dies īcipit a media nocte ꝛ t̄minar̄ i aliā
mediā noctē sic q°. ad esuꝫ carniū ut ibi qꝺ̄ ur̄

ueri⁹ ut notaᵗ i direc. li. 4. ti. 3i. īterrogeᵗ de
ide si pluries i die ieiūij ↄedit sine dispēsatiōe
uel causa legittia fregit eni ieiuniū ⁊ peccauit
mortaliter nō tam dr qꝫ pluries ↄederᵗ licet su
mat aliqua q̄ de se nō sᵗ pricipaliᵗ ordinata ad
mādūcandum seu nutriēdum sꝫ ad alium usum
puta uinū aquā electuaria q̄ licet aliquo modo
nutriāt nō tam hic ē eorū pricipalis usus nisi
fieret i fraudē ut eis quasi aliis cibis utereᵗ i
magna quātitate ad famem extinguēdā fm tho
ubi supra cō. Inno. extra. e. supra rubrica ubi
dicit qꝫ circa ieiunia ab ecclesia īdicta potest
statui qꝫ bis i die comedatur. Sed parū come
daᵗ i prima uice sicut faciūt cistersiēses nec frā
gūt ieiunium ecclesie idem de seruioribꝰ nobiliū
⁊ religiosoꝝ ⁊ lectoribus mēse eorum quia licet
prelibēt aliquid modicum ante horam nō fran
gūt ieiuniū fm. ḣḣ. et do. an. de bu. i. c. cōsi
lium. c. ti. plenius ibi si. i diebus ieiunij absti
nuit a cibis ꝓhibitis. Nam si comedit illis
diebus prohibita cibaria ieiunium secundum tho
mam ubi supra ubi dicit qꝫ carnes uniuersaliᵗ
īterdicūtur i omni ieiunio ecclesie Idē de ouis
caseo et aliis lacticiniis i ieiunio quadragesima
li i aliis aūt ieiunis de ouis et lacticiniis diūse
ↄsuetudies sᵗ apud diuersos quas qsqꝫ seruare
debet secundū mores eoꝝ īter quos ↄuersaᵗ sꝫ

cibi ꝓhibiti [illegible] ieiunij

Vigilia [illegible] de papatu

Ex papatu [illegible] quadragesima de [illegible] di. iij c. nō licet [illegible] Item de. 4. [illegible] statuimus. [illegible] Vigilia natiuitatis dni [illegible] de obseruan. ieiunij [illegible] vigilia pentecostes [illegible] vigilia assumptionis [illegible] marie [illegible] de obseruan. ieiun. [illegible] vigiliis apostolorum [illegible] philippi et iacobi [illegible] paschale [illegible] natiuitatis dni [illegible] vigilia Io. baptiste [illegible]

eundē tho. ibidē. Idē Archi. de. cō. di. 3. roga
tiones i fi. si i diebus ieiunij notabilit anticipa
uit horā comedēdi sine legittima causa soluit
ieiuniū fm tho. ubi supra 7 cōsequēter peccauit
mortalit. 24. di. §. criminis ad fi. hora eni co
medēdi cōgrua i diebus ieiuniorū ē circa horā
nonā si tamē p modicū tēpus ante comedat pu
ta hora. 6. nō pp hoc frangit ieiuniū maxime
cū i mltis locis iā inualuerit ɔsuetudo qɔ illa
hora ɔedat secus si hora. 3. qs ɔederet sine le
gittia cā. fm ric. i. 4. di. 14. ar. 3. q. 8. tardat
āt pōt nonā nō ē peccatū nisi fieret ex supsti
tiōe si i die ieiunij peccauit mortalr parz pfuit
ad salutē nō tn̄ trāsgressus ē pp h. statutū siue
pceptū eccle l legis positie et qɔ ius positm̄ n̄
attēdit itētionē facietis s3 ipm actū f3 tho. i
4. di. 14. ar. 4. q. i. cō. ric. ubi. s. q. 6. si ieiu
nā. ex debito uoti l pcepti aliqd de sero ɔedit
nā si ɔedit panē aut fruct⁹ p mōs cibi 7 ad nutri
ēdū l ēt ɔfectiōes i mag. quātitate fregit ieiu
niū sec⁹ si modicū qd ɔfectionū l ēt fructuum
sūpsit p mōs medecie ne. s. uinū stomacū dila
uēt bibē āt añ prādiū uel p⁹t n̄ frāgit ieiūium
f3 cōe3 opinionē doc. si alicubi ex̄ns tēpor ieiu
niū ieiūaū f3 morē 7 ɔsuetudinē citatis l loci
ubi erat put tēbat. 12. di. c. illa ubi beat⁹ Am.
bro aug. cū d h. ɔsulēti ait tu quā eccliā ueneris
e⁹ morē f. si cuiquā n̄ uis ēē scā. nec qnquā tibi

Ex q°. textu innit qꝫ mediolanẽses ãt suũ car
nis priuiũ ex̃.eorũ tritoriũ se repiẽtes tenent
se ceteris ĩ ieiũio ꝯformare a quarta feria cine
rũ usqꝫ ad suã quadragesimã.nõ obstat qꝫ archi
ibidẽ ẽm hug.dicit.qꝫ.c.illa ẽ ꝯsilĳ nõ pcepti
nisi cũ ex õmissione talis ꝯsuetudinis scãdalũ
oriet qr fateor hoc uerꝫ qꝫ dicit de ieiũio pti
cularit obsuato ĩ una ciuitate uel loco ꝯsuetu
dine idicto ⁊ nõ ĩ alia.sicut erat ieiũiũ quod
rome tẽpore beati Ambro.obsuabat a matro
nis romanis ⁊ nõ mediolãi.⁊ de tali ieiũio in
uno loco pticulari ꝯsuetudie idicto ⁊ nõ ĩ alio
loqt dictũ,c.illa qꝫ ẽ ꝯsilĳ qñ põt sine scãda
lo fieri.sꝫ ĩ casu nostro loquimur de ieiunio ge
neralit ab ecclesia ĩ dicto ⁊ pcepto.s.xl.de ꝯ.
di.4.c.quadragesima quã q põt ⁊ nõ ieiũat to
tũ post ãnũ.zi.mortalr peccat ⁊ sic ꝯcludit qꝫ
mediolanẽses ex̃.tritoriũ suũ existẽtes morta
lit peccãt sise ceteris nõ ꝯformãt ut.s.ĩ ieiũio
quadragesimali.ꝯ.col.c.i.d.obs.ie.ĩ silr cãu
q.iz.qd d sabardis similit peccãt ex ꝯsuetudie
patrie pprie ꝯedẽtes carnes die sabbati uel alio
tpr si alibi ꝯedãt ubi ñ ẽ talis ꝯsuetu°. q ño in
patria sua ñ ꝯsueuerũt ꝯedere simlr uel alibi
ubi est ꝯsuetũ se repiãt comedẽdo carnes non
peccant.de con.di.4.qr dies.⁊ notat.guil.in
cle.dignũ de cel.mis.⁊ ĩ direc.v.s.e.ti in fi

Quartum ē de honore parentum.

Quartum pceptū ē. habeas i honore parentes Honor q hic pcipit filijs exhibē pētibus sed Alex. de al. i tertia pte su. di. 34. i pri. ɔsistit i duob⁹. s. i reuerētia ⁊ subuētione In reuerētia tripliciť scȝ In effectu ⁊ i sig°in subuētione scȝ corporali etiaȝ tripliciter honor consistit scis i solatio uerbo℞ in fruitio ope℞ i exhibitōe necessario℞ Jō circa hoc pceptum pñt sic formari iterrogatōes. Prio si obediuit parētibus i oib⁹ q̄ pertinēt ad necessitatē eo℞ ⁊ dispōeȝ seu utilitatē rei familiaris. nā ad h°. teť ex pcepto fȝ Alex. ubi supra aliaſ mortaliť peccat si ɔtumaciť iobediēs fuit si obediuit eis i his q̄ pertinēt ad disciplinā bono℞ mo℞. Nā ad h°. teneť qď itelligit ue℞ Alex. ubi supra ď his q̄ sť ad salutē necessaria In minimis tñ ēt licitis ex negligētia ñ obedire ueniale ē. si dillexit eos cordialiť ut teneť. Nā alias peccauit ⁊ si aliqñ deliberate optauit eis mortē quoq°. respectu mortaliť peccauit. Si uerba obpbriosa uel cōtūeliosa eis itulit irrisit maledixit uel blasfemauit uiuos aut defūctos mortaliť peccauit si eos sig°uel facto notabiliť ihōrauit l'. despexit mo'peccauit. si eos sciēť ad irā notabiliť

ꝓuocauit mortalit peccauit sec9 si nõ ex ꝓposi
to q2 tũc ueniale ut si eos ñ supportauit uel ñ
subuenit cũ possꝫ ꝓcipue i magnis necessitatib9
uel ĩfirmitatibus corpalibus mortalit peccauit
si eos uolũtarie ũberauit ẽt leuit mortalit pec
cauit si ↄtẽdit uel dure locutus ẽ ⁊ irreuerẽter
ñ tñ ex ↄtẽptu, ueniale ut. si eos ꝓhibuit testa
ri ĩ uita l' ĩ morte aut ĩpediuit ne disponerẽt ꝓ
aĩa sua seu a restitutõe retraxit ⁊ si forte hac
de cã ꝓhibuit sacerdotes seu religiosos ad eos
accedẽ mortalit peccauit ⁊ põt ab eoꝝ heredi
tate repelli. C. siqs aliqꝫ testa. ꝓhi. l. z. Si ñ
ĩpleuit legata pẽtũ ⁊ ꝑdecessoꝝ suoꝝ ad pias
cãs q2 si mltũ distl'it ultra tp̃s p eos statutũ ↄ
põssꝫ iplẽ lꝫ cũ ĩcõmoditate grauissimũ pecca
tũ mortale cõmisit. l. rapie furti ⁊ sacrilegij.
iz. q. z. Amico ⁊ qↄ maius ẽ fidẽ negauit ⁊ ẽ
ĩfideli deterior. iz. q. z. Qd'oblatiões. z. ⁊ ille
ibi. 4. ⁊ põt cogi p ep̃m ⁊ hereditate priuari
ut i. c. Si heredes. et i. c. Johannes de testa. ĩ
fi. et ibi p doc. si patris uota q̃ morte ꝑuẽtus
ad ĩplere nequit satisfecit p9 eius mortẽ. nã q
libet heres tenet ad ĩplere q̃cũqꝫ realia uota
eius qui eum ĩstituit heredem sicut et debita
alias hereditate priuabitur extra de uoto licet
Et hec uera st ẽt si ei pater hoc nõ iniunxerit

si itēdit adire hereditatē 7 si uires hereditatis hoc patiāt legittima tñ filio resuata Ad no/ta ũo psonalia ñ tenet nisi pr ea sibi iniũxerit i ultia uolũtate tũc eni oio tenet ipe fili⁹ēt si ñ acceptauit alias hereditate priuabit ut ibi 7 dicto.c.si heredes p dñs An.de bu.

Preceptũ quintũ ē de non occidendo.

Quintũ preceptũ ē.nõ occides. ubi nota q᷒ trib⁹mõis cõmittit homicidiũ corpale.s.uolũtate casu 7 necessitate. Homicidium ũo uolũtariũ ēt quadruplicit cõmittit.s.facto dcõ ↄsilio 7 pcepto.40.di.si qs uiduã.7 s3 h⁰. pñt sic formari iterrogatões.prio spõte mãu p pria occidit aliquē 7 si patrē uel mrẽ3 filiũ uel fratrē seu extrãeũ 7 qua de cã q3 peccauit mortalit.di.l.si qs uolũtarie si pr filiã l ff sororē fornicãtē occidit mortlr peccauit.Si uir uxorē pp adulteriũ uel uxor uirũ pp odiũ seu amorē adulteri occidit mortalit peccauit si mlr grauida q̃siuit aborsũ p medicias uel labores nios uel alit q3 peccauit mortalit ipa 7 q̃cũq3 psõa ei ad h⁰.ↄsulēs l coopãs ēt si ñ sequat effect⁹ si ũo sequat effect⁹ 7 puēpiũ iã erat forãtũ q᷒ fit i masclo s3 aug.sup io.c.z.i.46.dieb⁹ i feia ũo i 80.ut no.4.di.i pri.7 hẽt.z.sẽ.di.3i.fc

homicidiũ cõmittit̃ p eã p coopãtẽ uel cõsulẽ tẽ.z.q.4.Cõsuluisti.et.3z.q.z Quod ũo si mater uel nutrix suffocauit filiũ quẽ tꝫ iuxta se i lecto iadũtẽter opprimẽs eũ mortale uẽ si pp eꝰ culpã uel negligẽtiã notabilẽ extra d bis q.oc.fi.c.fi.iõ monẽdi st̃ pẽtes ne filios tenel los secũ i uno lecto collocẽt.z.q.4.Cõsuluisti i tex.et.glo.Cõ.do.An.d bu.d.c.fi.ubi dicit qꝫ si casũ pcedit culpa grauis puta qꝛ i medio filiũ posuerũt iponit̃ pẽitẽtia.7.annoꝝ.40. di.Si qua si uero pcessit culpa leuis ut qꝛ i eo dẽ lecto sꝫ tñ a lõge põt ipõi pẽitẽtia triũ an noꝝ ut ibi.si ũo nulla pcessit de iuṙ ñ st̃ pũiẽ di sꝫ ad cautellã pp ãbiguũ pt iponi aliqua pe nitẽtia arbitraria.h ille.ii pcurauit uenẽa ste rilitatis aut aliqd alicui mulieri fecẽit ł ad po tãdũ dederit ut ñ possit generare aut ↄcipe uł nasci soboles peccauit mortalit̃ et dr̃ homicidia ex.d homi.si aliqs.et do.An.de bu.ibidẽ 7.z q.4.cõsuluisti.glo.fi:si dedit mala medicamĩa turpis amoris cã alicui ñ ut occiderꝫ 7 tũ mori t̃.mortl'e ẽ et pũit̃ ac si occidissꝫ qꝛ dedit opã rei illicite.et notat do.An.de bu.i.d.c.si ali qs.si occidit aliqꝫ a cãu pt̃ itẽtionẽ dãdo opã rei illicite ut i ludo noxio sicut ad saxa et huiꝰ mõi ł ẽt rei licite sꝫ ñ adhibẽt̃ d bitã dilligẽtiã

ut pbiciēdo tegulas de tecto nō clamādo ñ ex
cusat a mortali extra eo. Jo. 7. c. fi. et ibi dñs
An. de ho. Jdē Ale. de al. 3. pte su. sup hoc p
cepto. Si mulier grauida dedit cās abortui et
pret itentōes ut q2 nimis corizauit uel alias ni
mis lasciuiēdo aut grauib9 onerib9 se submittē
do uel idiscrete laborādo ñ uī excusari a morta
li extra de his q. fi. oc. c. de ifantibus. Si ex
necessitate euitabili uel ēt ieuitabili ad quē de
uenit ex culpa sua puta q2 adulter ɔprehēsus a
uiro occidit ipsū uitā ut euaderet mortē uter
q3 peccauit mor. utq3 7 iputatur culpa homi
cidij. extra de. testi. Sicut. 7 de. homi. Sicut di
gnū. si ñ subuēit cū potuit existēti i artic. extre
me necessitatis re9 ē homi. 86. di. pasce. si mu
tillauit uel mēbrū aliqd alicui iutile reddidit
uulnerauit l' al' pcussit ex iniuria ñ hñs ex offō
mor peccauit. Jdē si iniuste 7 sine leggittia cā
aliq3 carcerauit l' p uiolētiā retiuit 7 ad resti,
tutōes dāni tenet ut. i. pcepto. 7. si ūbo. s. mā
dādo ɔsulēdo ratificādo l' icitādo coopat9 ē ad
mortē alic9 mutillatōnē uel aliā corpalē lesiōes
uel dixit seu fecit aliqd pp q9 seqret aliquod p
dictorū 7 mala itentōe mortalit peccauit. Ro.
i. digni st morte 7c. di. l. si qs uiduā. 7 ibi Ar
chi. d'offō. dele. c. i. ubi glo. plene de h. 7 ultra

peccatũ i oĩbus ꝑdictis tenetᷣ qlibet agẽs man
dãs cõsulẽs coopans ⁊ iducẽs ad oẽ damnũ ⁊ i
terẽẽ exo. zi. ⁊ extra de iiur. ⁊ dam. da. c. pꝰ.
⁊. c. nullꝰ de reg. iu. li. 6. ſi ſcientᷣ uenenoſa ⁊
hꝰmõi uẽdidit ad occidẽdũ mortale ẽ ſi occidit
uel mutillauit aliquẽ i loco ſacro ſacrilegiũ ɔ
miſit ⁊ eccleſias uiolauit. 17. q. 4. ſicut ſi p ui
olẽtias ẽt officialis malefactorem uel debitorẽ
eduxerit de loco ſacro uel capẽ fecerit morta
litᷣ peccauit et talis pũitᷣ ſicut ꝓ crie leſe maie
ſtatis ut i cle. 1. de pe. et re. duobus cãibus ex
ceptis ſi fecit uel fieri fecit torneamẽta currẽ
ad brauiũ et huiuſmõi ubi ſit piculũ uite ſpiri
tualis uel corporalis mortalitᷣ peccauit ſimilitᷣ
oẽs qui hꝰmõi ſpectaculis delectantᷣ.

¶ Preceptũ ſextũ ẽ de ꝓhibitiõe mechie.

Sextũ ꝑceptũ ẽ. Non mechaberis hoc ꝑ
cepto ut dicũt doctores noſtri ꝓhibetᷣ
oĩs ɔcubitus q ẽ ꝑter legẽ mrĩmoñÿ ⁊ qꝛ hꝰ. ſemp
ẽ mortalꝰ i oĩbus ſpeciebus ſuis. 36. q. 1. Jõ tã
quã neceſſario ɔfitẽdis ds cõfeſſor de ipſis oĩ
bus iterrogare ñ tñ oẽs de oĩbus ne qs diſcat
peccatũ quod neſcit ſꝫ a lõge proat ɔuenit cuili
bet ɔfitẽti prudẽter ſemp ⁊ honeſte. Et cũ ulti
mã peccati ſpẽs habuẽit ultꝰ ñ ꝓcedat ad alias

particulares circũstãtias nõ necessarias pp pi culũ euitãdũ qꝛ ecclesiastici.13.dr.q tetigerit picẽ coignabiť ad ea primo igiť iteꝛroget si so lut⁹ cognouit solutã tũc diciť fornicatio ⁊ de bet iteꝛrogaŕ si talis soluta ẽ meretrix uel sua sua uel alteri⁹ ł uidua ⁊ si ĩduxit eã ⁊ q°modo ⁊ si tẽnit eã ꝓ cõcubina ⁊ si secrete aut publice qꝛ tũc tibi ẽ ĩcãdalũ ꝓximoꝝ necessaꝛio ↄfiten duꝫ si deflorauit uirginẽ ꝑter matrimoniũ dici tuꝛ stuprũ ⁊ si adhuc ĩduxit eã forte ꝓmitten do ipsaꝫ ĩ uxorẽ accipere necesse bẽt eductoꝛ in foro iudiciali de adulteř.c°. i°. ipsaꝫ accipẽ in uxoꝛẽ aut eã dotare iũxta facultatẽ ipsius ⁊ ↄ dictionẽ puelle.si uero deflorauit eã uolũtaꝛiã sine aliquo tractatũ de ↄtrahẽdo matrimoniũ cũ ea nõ teneť ad hoc ĩ foro iudiciali fm.ũũ. sꝫ.ab.sy.dicit ibidẽ qꝺ ẽt hoc casu teneňt su pra. Si cognouit uxorẽ alťius uel existẽs ipse uxorat⁹ cognouit solutã hoc enĩ diciť adulteri um⁹ ⁊ ẽ duplex adulteriũ si uterqꝫ ẽ cõiugatus si ĩtulit uiolẽtiã alicui puta qꝛ uiolẽteꝛ abduxit puellã a domo pentũ.hoc.n.diciť ꝛapt⁹ siue ra puerit eã ↄtꝛa uolũtatẽ suã siue ẽt ↄtra uolũta tẽ pentũ.⁊ ↄittiť nõ solũ cꝰ uirgĩe sꝫ ẽt de ui dua ⁊ scimõiali.36.q.2.raptores nõ taṁ dici tur ꝛaptor fm canones q ꝓpriã sponsaꝫ rapue ꝛit.uide pisa.capitu°. ꝛaptor . 2°. Si cognouit

cõsanguineã suã. uel ɔsanguineã uxoris sue usq3 ad quartũ gradũ ɔsanguinitatis uel affinitatis iclusiue dr icest⁹. Idẽ dico de muliẽ q̃ pmittit se cognosci a consanguineo uel affine uiri sui. Si cũ moniali rẽ hũit agẽ uel cũ ea q̃ pfessa ẽ castitatẽ hoc dr sacrilegiũ. Idẽ dico si mulier cũ clerico uel religioso ꝛ huiusmõi se cõmiscuit carnaliter. Si cognouit comatrẽ uel eã quã tenuit ad baptismũ dr icestus ul' sacrilegiũ Idẽ si ecõuerso. Si peccauit cõtra naturã uolũtarie polutionẽ ꝓcurãdo p semetipm uocat peccũm i mũdicie uel molliciei siue hoc ꝓcurauerit pro priis maibus uel aliis modis. de mõ eis nõ ẽ curandũ. Si mascul⁹ cũ masculo turpitudinẽ opatus ẽ uel femina cũ femina uel uir cũ muliẽ extra uas debitũ dr sodom'a uel sodomiticũ uiciũ de quo Apo⁹. Ro. i. Si cum brutis opatus est nephas ꝛ cũ qbus dicit bestialitas.

Preceptum septimũ ẽ de furto.

Septimũ ꝑceptũ ẽ. Nõ furtũ facies. Q°. ꝑ cepto ꝓhibet oĩs ɔtrectatio rei aliene et retentio iniusta fm Ric. de li. exo 20. uel dic fm Alex. de al. i tia pte su. di. 37. sup hoc ꝑ cepto qɔ furtũ dr dupl'r ꝓprie. s. ꝛ itꝑretatiue et utrũq3 hoc precepto ꝓhibet. Furtũ ꝓprie dr ɔtrectatio rei aliene ignorante dño cõtra suam

uolūtatē 7 sic sub ꝓbibitione furti ꝓhibet etiā
rapina 7 usura. Furtū īterpretatiue dicit omnis
illicita rerū possessio, et hoc multipliciter cōit
tit, ut infra. primo igit iterroget si abstulit rē
alienā ignorāte uel iuito domino nō solū ab ex
traneo sꝫ ēt si filiꝰ a parētibꝰ uxor a uiro seruus
a domino nā furtū ē si fuerit qd notabile uł ēt
licet fuerit qd minimū habuit tū uoluntatem
maiora subtrahēdi. 14. q. 6. c. fi. et ꝯsequēter
utroqꝫ casu ē mortale ſm tho. ſa ſe. q. 66. Et
ultra hoc tenet ad restitutionē dominis reꝝ uł
heredibꝰ eoꝝ. alias si ipsi nō supsunt det paupe
ribꝰ de usuris. cū tu si rē sibi mutuatā retinuit
uel alias rē alienā puētaꝫ ad manus suas nō re
stituit furtū ꝯmisit nisi ille tantūdē de suo cer
titudinalit haberet qꝫ nō ułt restituē 7 ex hꝰ nō
seqt aliqd malū uel scādalū Sco. l. 4. di. 14.
clariꝰ. Si usus ē re depoita ł cōmodata ad aliū
usuꝫ quā fuerit deposita uel cōmodata sīn licē
tia deponētis uel cōmodātis furtū cōmissit et
tenet d' oi utilitate quā īde bīt nisi ꝓbabilit p̄
sumat dominū rei ēē cōtētū. ff. de cōd. fur. l.
Qui furtū 7. ff. como. l. si ut certo host. 7 Hos
si usus ē pignore ad sui utilitateꝫ cōtra uolūta
tem domini furtū cōmisit et ē mortale. ff. de.
fur. l. si pignore. Idem thomas ſa ſe. q. 78.

Si aliqd inenit quod nõ credit haberi p dere
licto ⁊ animo retinẽdi tulit furtũ cõmisit sm
Alex. ubi supra. secus si inenit thesaurũ q dici
tur peccunia ab ignotis dominis uetustiori tẽ
pore abscõdita. cõ. glo. 14. q. 4. Si quid ⁊ ĩ pri
mo casu si nõ reperitur cui⁹ sit facta diligẽti inq
sitione tenet daꝛ pauperib⁹. De rapina. Si
rapuit rẽ alienã uiolent mortal'r peccauit ⁊ ad
restitutionẽ tenet ⁊ ultra hoc si ꝯode põt de in
iuria illata ueniã petere debꝫ si pirrata fuit de
predãs p mare quoscunqꝫ indefferent mortalit
peccauit ⁊ ad restitutionẽ tenet ⁊ ẽ excõmuni
catus excõmunicatiõe papali idẽ de eo q depre
dat⁹ ẽ romipetas uel necessario ad usus curie
portãtes ut habet i excõmunicationib⁹ pcessus
curie. Si ĩ bello iiusto aliqd rapuit uł ẽt iusto
sed ꝯtra edictũ domini uel ẽt de bonis subdito
rũ iiuste bellãtiũ q ĩ tali bello nõ pstiterũt do
minis cõsiliũ auxiliũ uel fauorẽ tłes enĩ nõ st
expoliãdi nec religiosi clerici uel cõuersi pegri
ni mercatores rustici eũtes ⁊ redeũtes ⁊ ĩ agri
cultu. existẽtes nec aialia qb⁹ arãt ⁊ semina
portãt ⁊ ꝯtra faciẽs mortalit peccat ⁊ ad resti
tutionẽ tenet. ex. de tre. ⁊ pa. Innouam⁹. 24
q. 3. si qs rõipetas si aliqd rapuit ĩ bello dubio
ñ exñs subdit⁹ mouẽtis bellũ ut st aici cogna
ti stipẽdiarij ⁊ h⁹mõi ñ excusat a mortłi ⁊ ad

restitutionē tenet.14.q.6.dēiq3.et ibi etiam Archi. subdit⁹ ūo ī dubio excusat ppter bonū obediētie.xi.q.3.qd g°.23.q.i.quid culpat hoc ue℞ fm Ray.si fecit qđ potuit ut certifi caret Si abstulit aliqd ex naufragio sine de ipsa naui uel littore animo retinēdi furtū cmi sit.ff.de acq re.do.l.qua ratiōe.c.de fur.l.in eū 7 tenet ad restitutionē.ff.de naufra.l.si qs ex naufra.nec nulla csuetudie statuto l' pcepto excusat ab ea 7 ē ipso iur excōmunicat⁹ extra đ rap.excōmunicatiōi.ut i glo.fi.si mala itē tiōe ppria auctoritate cbussit uillā locū l' sege tē alienā mortalit peccauit 7 ad restitutionem tenet cetera de i iu.7 dā.da.si egressus. si ūo qs casu uel negligētia hoc fecerit l3 i foro ciui li teneat.ff.ad.l.acq.l.acqlia.ī foro tam pēi tētie nō tenet nisi ex dolo uel lata culpa hoc fecerit.notat Inno.c.sicut dignū de hōic.idē hosti.7 dñs an.de bu.ibidē.,si aliqd recepit a clicis de bonis ecclesie sine cā ratiōabili ut p aliqua ipitudie l' p fraudes mias l' iportūitatē nimiā grauit peccauit 7 restituē tenet s3 doc idē đ csāguineis clerico℞ q rcipiūt ab eis de hui⁹mōi bōis nō q2 idigēt s3 ut ditent .iz.q.z mōem⁹. de usu .Si mutuauit peccuniā nūera tā l' aliqd eo℞ q usu consumunt ut frumentum uinum oleum et huiusmōi cu3 itētione aliquid

recipiēdi ultra sortē mortalit peccauit 7 usurā cōmisit extra de usuris.cōsuluit.ubi dicūt doc ɔmunit qꝫ ēt ad restitutiōes tenet. pcipue si uero uel signo expsse uel tacite inuit debitori ut sibi ex hoc aliqd daret, si mutauit sup pign⁹ rei mobilis ut uestis eq 7 huiusmōi hoc pacto ut possit uti tali pignore usqꝫ quo peccunia red dat usura ē 7 mortale, fm thomā 7 extra.eo .c i, si mutauit sup pign⁹ rei imobilis ut domus agri 7 huiusmōi ut iteris accipiat usumfructus pignoris donec alius peccuniā tēuerit mortale ē 7 usura 7 ad restitutionē tenet extra de pigno illos nos excipit casus.c. salubrit de usuris.ct q. ifra si pign⁹ rei mobilis pdidit seu deteriorauit tenet debitori de dolo lata culpa 7 leui, C. de pignor, acti.l.z.4.7.6.qr hic ɔtract⁹ celebra tur gratia utriusqꝫ cō.spe.e ti. ℂ.sed qritur. Si mutauit peccuniā pricipalit cū spe.ɔsequē di aliquod munus a ligua uel obseqo qd peccu nia extimari possit puta opa bouū iumti uel p sone uel ut pcuret seu aduocet p eo usura ē 7 ad restitutionē tenet fm thomā sa se.q.78.14. q.3.c.putāt 7 capitulo pleriqꝫ. Si deposuit peccuniā penes mercatores uel artifices sine aliquo pacto itendens tam̄ percipe aliqd utili tatis ad discretionē eius 7 qꝫ i omni casu saluū habeat capitale suū usura ē 7 restituere tenet.se

cus si itendit uel ēt paciscit participare tā de
damno quā de lucro. ric. i. 4. di. 19. ar. 9. q. 9
aliter tam dicūt. Jo. An. 7 ab. ly. de. dona. in
ter ui. 7 uxorē. c. p uestras si i ēptione fructuū
tenere uel aliaꝝ reꝝ ꝓpter prematurā solutio
nes emit min⁹ iusto p̄cio usa ē. secus si p̄cium
minuit q2 tēpore quo res empta tradit̄ uerisi
milit̄ credit̄ qꝫ amplius nō ualebit 7 forte mi
nus extra eo. Nauigāti Si uēdidit ad terminū
pannos merces armata 7 huiusmōi maiori p̄cio
quā ualeāt ratione dillatōnis usa ē Si uero nō
uēdidit plus iusto p̄cio ls aliqd pl⁹ lucri uelit
ab eo q uult emere ad credētiā quā ab eo q sta
tim numerat peccuniā nō ē illicitū. si mutauit
alicui peccuniā ex pacto 7 itētione principali
ut sibi iposterus remutuet usa ē. 14. q. 3. c. i.
7 i cle. ex graui. e. ti. si tutor existens uel cu
rator pupilloꝝ seu ꝓcurator aut factor cuius
cunq3 peccuniā eoꝝ dedit ad usam ad utilita
tē illoꝝ ultra peccatū mortale cōmissus si illi
nō possint uel nollit restituere ipsi tutor ꝓcu
rator uel curator 7 huiusmōi ad restitutōnes te
netur s̄m thomā. 7 Inno. i. c. Michael. ex. eo
dē licet aliq dicāt qꝫ nō tenent̄ nisi qñ princi
palis i cui⁹ utilitatē cōuersa ē peccunia nō fue
rit soluēdo. Hec idubitāter uera sunt de tutor
curatore 7 procuratore ꝓ eo qꝫ p̄stāt auctori

tatē talib⁹ Idē si ipsi uel mat̄ pupilli exigunt
usras ex ɔtractib⁹ usrarijs factis a patre ipsius
pupili secus de eo q nō p̄bet nisi nudū misteriū
ut sr̄ famuli q de mādato dominoꝝ dāt pecuni
am ad usras ⁊ a debitorib⁹ postmodū recipiūt
eā cū lucro tales enī nō tenent̄ restitue͂ sȝ. ūū
si nil ad eos p̄uēit p̄sertīȝ si illi domini alias p
se ipsos uel p alios ⁊ si nō p istos usuras exerce
rēt Idē pe. de palu. si ūo sint factores stantes
ad dādū mutuū ita qꝛ apud eos residet quasi
pricipalis auctoritas suoꝝ dominoꝝ uel magi
stroꝝ tūc sit pricipales q habuerūt lucrū usrari
um nil restituūt obligāt̄ ipsi factores ex eo qꝛ
p̄stāt causaȝ efficacē argumētū i.c. episcop⁹ de
p̄ben. li°. 6°. si mutuauit alicui cōmunitati ꝉ do
mino cū pacto qꝛ durāte debito nō teneat̄ sol
uere collectas sibi ⁊ ceteris legittime ī ponen
das usra ē ut uidet̄ tenere Io. An. i. c. cōsuluit
de usuris et pe. d'. ācha. e. ti. c. i. et collec. e. ti
post miserabilē. cō. Io. de legna et Io. cal. si
mutuauit peccuniā alicui ea ītētione uꝉ pacto
ut molat ad molēdinum suum uel coquat ad
furnum suuȝ uel uadat ad apotecā suam ad emē
dum uel si ē doctor ut itret scolas suas et hui⁹
modi al's ñ mutuatur⁹ usras ɔmittit et si pp h°.
eos dānificauit ī aliq°. tenet̄ eis ad restitutionē
Si ūo eos nō dānificauit nec grauauit ī aliquo

qꝛ nec cari⁹ uẽdidit nec pl⁹ ab eis quã aliis ac
cepit tũc qcqd cõmodi uel utilitatis ꝑ ɔcurſu
molẽdini furni apotece ⁊ hui⁹mõi augm̃tato ɔ
ſecut⁹ ẽ tenet̃ pauperib⁹ erogare. ſm. Jo. an
i. reg. peccatũ ď reg. in. li°. 6°. i mercu et 10. cal
i. c. nauigãti ex. de uſuris Si poſuit dẽarios in
ipſtitis uenetiaꝝ mõte florẽtie uel locis Jãue
qꝛ ſi ſpõte poſuit et accipit aliqd ultra ſortem
uſa ẽ ſm multos doc. famoſos et excellẽtes li
cet aliq dicũt hui⁹mõi ẽẽ ɔtract⁹ emptiõis red
dituũ ſ; prima opinio tutior ẽ et ũior uidet̃ et
a plurib⁹doc. tenet̃ et ratiões eoꝝ quas allegãt
difficiliores ſt̃ ad ſoluendũ. et opinio dicẽtiũ
qɔ ſt̃ cõtract⁹ emptiõis admitti põt ꝑ uera ſ;
formã cõtract⁹ extrinſecã. ſ; nõ ſm ueritatẽ ⁊
naturã cõtract⁹ Jdez de eo q emit ꝑdicta ipre
ſtita ꝑpõnẽs aliqd accipere ultra ſortem quia
uſarius ẽ et lucruz de abitũ reſtituẽ obligatur
ſ; primã opinionẽ. qꝛ tñ h°. ẽ uera doc. opinio
nõ ẽ ꝑcipitãda ſentẽtia ſ; ɔſulendũ cuilib; ut
ab hui⁹mõi abſtineãt hita r̃ſtituãt uel paupib⁹
dẽt. ſi recepit aliqd ipignus puta domum pro
centum mutatis uſque ad annum hoc pacto
quod ſi non ſoluit in termino ſtatuto cadat in
commiſſum et pignus in uenditionem. Quia
ſi recipit mutuans in primo anno uſum fructus
domus non computando in ſortem illicitum

ē ⁊ usa. extra, e. c. i. ⁊ restituere tenet illā pē
sionē scilicet usumfructū nec elapso termino
domū sibi retinē pōt q2 contract⁹ nō tens cum
usari⁹ fuerit. sec⁹ aliqb⁹ uidet si creditor nō
rcipit usuȝ fructū dōus cū tūc supfluitas ualo
ris cadat i debitoīs penā supposita utriusq3 bōa
fide qn̄ otract⁹ mutui celebrat⁹ fuit. ar. de arbi
dilecti nisi creditor ea itētione mutuauerit q2
credebat debitorē penā icurrere q2 sic forte in
fraudē usarū hūc casuȝ pōit sanct⁹. Bernardi
nus i cōtractib⁹ suis. sermōe. 42. ar. 2. c. 3. tu
dic huiusmōi pactū i utroq3 casu rephari ut in
§. seqnēti si emit pignora a publicis usarijs ex
lapsu tēporis pdita q2 nō licuit cū nō sit trāsla
tū dn̄im i usariū. int o. b⁹. pactū. s. qd nisi solua
tur debitū ifra certū tēp⁹ pign⁹ pdat rephat
i pignore. C. de pac. pigno. l. fi. i cōtrariū ut
q2 ex hoc nō fit iuria domino pignoris q sé uo
lūtarie hoc pacto cū usario abstrixit ¶ Nec p
hoc usari⁹ efficit nō soluēdo q2 pcius recipit
p pignore. et coitates et domini pmittūt fie
ri huiusmodi pacta imo uolūt ea firma haberi.
his nō obstātib⁹ tene qd dixi supra q2 tuti⁹ ē.
⁊ ueri⁹ uidet / si gener sustinēs onera matrimo
nij accepit i pign⁹ a socero suo p dote filie li
citū ē ex. de usis. salubrit nec tenet fructus
pignoris computare i sortem. sed ad hoc ut

liceat nō cōputare ī sortē absqȝ usura oȝ qꝫ ista
onera mrīmonij sint certa et sic fructus nō po
terūt excedē quātitatē oneꝝ. Et qꝫ dos sit ꝑ
missa simpliciť. Nā si gener pacisceref de reci
pienda dote ad certū terminū ⁊ īterim ꝑcipet
fructus. dicti fructus ꝯputarentur ī sortē qa in
teresse nō pōt deberi āte morā ⁊ mora non pōt
adesse durante termino ſm do. An. de bu. ibidē
ubi ēt dicit qꝫ cȝ qꝫ dicti fructus subiciāf for
tune. Unde si gener non recipit pignus sed cau
tionē de soluēda dote certa die et interim ex
pacto recipit a socero certos denarios puta ad
rōnem. 4 pro cētenario ē usura. ¶ Nō obstat. c.
Salubriť qͥ loqf de fructu pignoris sub misso
diuino iudicio. Idē Io. An. et zamba. lȝ paul⁹
de laza. cōtrariū sentiat. tū opiio prima tutior
et uerior ē pro uériori defendi pōt secundū Io
hanem de legna. Ideo tenēda. Idem dicit do.
An. ibidem de re pignorata cuius fructus sunt
certi quia forte illa res ē locata ad fictum uel
pensionem uel talis res ē domus quam gener lo
cat et recipit pensionem quia omnes istos fruc
tus gener teneť cōputare in sortem. Presuppo
sito tū pro uero eo quod dicūt Iohānes An. ⁊
do. An. de bu. de cautione recepta loco pigno
ris mľier pōt et dȝ alimtari ꝑ patrē qͦusqȝ dos
soluaf ⁊ eqssimū ē maritū sustinentē onera ma

trimōij debē alimēta recipere a socro nō ut fruc
tus peccunie dotis soluēde sʒ ut uxorē nutriat
furméto uino uestimētis calciamētis ⁊ aliis ne
cessariis ad arbitriū bōi uiri ab utraqʒ pte ele
cti ⁊ sic abolet̃ hoc casu ōnis usura quāuis cū h.
ēt cautionē uoluerit nā dicta alimēta cedūt ei
tāquā iterēē ⁊ sic pōt saluari opinio pauli . Si
mulier uidua pdiū uel aliud pign⁹ recipit ab
heredib⁹ mariti p dote restituēda q̄ non hūt
ūde soluāt tenet̃ fruct⁹ cōputare i sortē alias
usuraʒ cōmittit fm hosti.i.su.e.ti. Inno. ⁊ Jo
An.i.c.salubriter cessat enī ratio i ea q̄ excu
sabat uirūʒ cū socero sigᵒ cauta mulier ut non
recipiat pdiūʒ uel rē aliam i obligationē sʒ uel
faciat eā distrahi uel recipiat isolutū alioquin
fruct⁹ ɔputabunt̃ isortem ēt si statutū sit quod
soluto matrimonio quādiu heres mariti distu
lerit post annū tradere dotē uxori relicte tenea
tur ei dare alimēta q̄ tale statutū fm Jo.de le
gna.⁊ Jo.de.imo.sup cle. ex graui . de usuris
post mathēū.ɔcludūt statutū nō ualere eo qɔ
soluto matrimᵒ. cessat causa sustinēdi onera ma
trimōij ad h. facit qɔ notat ray.i su.e.ti.⁊ in
no.i.c.salubrit̃.imo .pl⁹ dicūt i.d.cle.ex gra
ui.s.qɔ talit̃ statuētes icidūt i penā illi⁹ cle.
q̄.s.sꝫ excōmunicati Frā.zāba . dicit qɔ tale
statutū t̃ɔsuetudo pōt tollerari ut debeātur ali

menta tāquā iterēē p⁹ morā heredis i soluēdo
al' nō. Presupposito igit' q̄ uiolēter detineat'
dos e⁹ ab heredib⁹ mariti nec pōt se iuuare p
uiā iustitie pp illoꝝ potētiā uel ipsius iopiam
uel forte ēt q̄r heredes illi⁹ nō sine magno sui
detrimēto restituē possent dotē q̄ ē i peccunia
nec possessionē habēt quā ei dent isolutū ꝛ pp
hoc mulier pietate ducta ne nimis eos grauet
dimittit penes eos ad tp̄s ñ cr̄derē illicitū fo
re si interī nō hn̄s unde aliunde honeste uiuat
recipiat ab eis alim̄ta ñ rōne mutui s̄z rōne in
teresse. Secus āt qñ hoc fieret ob utilitatē hē
dum.s. ut illi magis possēt cū illa peccunia lu
crari uel ob utilitatē ipsius mulieris ut cū pōt
dotē rehabere non curat ut ex itegro suo capi
tali lucrū habeat uel ꝯsequatur alim̄ta taxata
a statuto salua dote.

Si prosonetta seu mediator usure extitit quoq̄
mō q̄r si hoc fecit idest mutuū ad usurā quesi
uit ꝓ aliquo absq̄ necessitate seu ratiōabili cā
uel etiā si necessitate cogente mutuū ad usurā
tribuere renittentē iduxit mortalit' peccauit
ar. de homic. sicut dignū. et si hoc pricipalit'
fecit ꝓ luc⁹. usarij ultra mortal'e isolidū restituē
tet' si ita coopat⁹ ē q̄ absq̄ eo illa usaria p̄sta:
minie fcā ēēt sec⁹ āt si ꝓcurauit fī ꝓ idigente ꝛ

ab illis q pati sꝫ dare. fꝫ Giral. ob. Si dono
uel alio quocūqꝫ mō lucratiuo habuit aliqd ab
usurario qꝛ si tpꝛ q̄ illud habuit usari⁹ erat non
soluēdo ad restitutionē tenetꝛ sec⁹ si tūc erat sol
uēdo lꝫ p⁹ea īpotēs sit effect⁹ ad soluendū nisi
forte talis res habita p usā adhuc extaret eadꝛ
spē tūc eni qñcūqꝫ usurari⁹ effect⁹ fuerit ñ sol
uēdo dꝫ restitui. fꝫ opy. tenētiū qꝫ i usa ñ trāsꝛ
fertꝛ dñiū. si uxor sciētꝛ ɔedit bibit ꝉ īduit ali
qd de usuris uiri sui qꝛ si uir ñ ē soluēdo hꝫ tñ
aliqua q̄ ñ sꝫ ēpta uel habita de usuris ⁊ dos
uxoris fuit ibi pri⁹ quā ṗdicte usure tūc pōt ⁊
dꝫ mulieri dos solui dato ēt quod uir e⁹ ñ hēat
sufficiētia ad soluēdas usas. Si uō uxor hēat
dotē de usis ꝉ uir nihil hꝫ nisi ēpta ꝉ hita de
usis ⁊ dicte use primū ibi fuerit quā ipi⁹dos tc
uxor obligatꝛ restituē qcqd ꝑ uictu suo seu q̄cū
qꝫ alio mō accepit ide fꝫ. Gi. ob. et h⁹ue꜃ ni
si i casu dū cāꝫ expoliato꜃ agit utilitꝛ ⁊ quousꝛ
qꝫ ūlilꝛiter credit ꝓficē. si aūt ñ remāeat spes
ue correctōe uiri usarꝗ uxor uictū sibi ꝓcuret
aliūde uel ab amicis ꝉ ab aliꝗs subuētionē uel
elemosinā p⁹ulādo aut māib⁹ ꝓpꝛꝗs laborā̄. seu
res dom⁹ɔsuādo ⁊ licite augumtādo aut denū
tiet his q pcedē pñt ut epo qui ui꜃ cōpellat
eā pascē de iusto. Uel si uir eius habeat plura

ĩcerta ultra ea q̃ sufficiũt ad satisfaciẽdũ cert̃
ꝓuideat ep̃s ipsi mulieri. Si fili⁹ uł filia uel qs
ali⁹ de familia usarij uiuit de usis ł alijs r̃stitu
tioni obligatis. qꝛ fm̃ Geral. ob. si usari⁹ ẽ sol
uendo ⁊ hẽt alia ultra ea ad q̃ satisfacẽ tenetuꝛ
⁊ ſſ sepata de illis põt expendẽ seu uiuẽ. ¶ Si
u°. ibi ſſ aliqua iuste acq̃sita sed ita mixta cum
ipse acq̃sitis qꝫ discerni nõ possũt adhuc de illis
uiuer̃ põt dum tñ in mẽte habeat uiuẽ de iusto
Cõcordat Rodo. Si aũt usurarius non ẽ soluẽ
do qcq̃d cõsumit fili⁹ uel familia in uictu ⁊ ue
stitu restituẽ obligant̃ qa reddunt eũ ipotentẽ
ad satisfaciendũ. Idẽ dico de familia raptoꝛis
Excusari tñ possunt tales. Primo ꝓpter ꝓcura
tionẽ. idest cũ cãm expoliatoꝝ agunt ut supra
dictũ ẽ de uxoꝛe. Secundo pꝛopter recompen
sationẽ qa. s. fili⁹ uel filia seu famulus tantum
lucratur i aliq° exercitio uel laboꝛat ĩ domo uti
liter qꝫ põt merito recõpensari cũ expẽsis sicut
etiã cõtingit in emptionibus usarioꝝ ⁊ merçan
tijs eoꝝ. Tertio ꝓpter restaurationẽ scilicet si
proponit se restauratuꝝ et ad hoc facultatẽ ha
bere ꝓbabiliter credat nec aliũde cõmode uiuẽ
põt. Quarto ꝓpter ignoꝛantiã qꝛ scilicet nescit
rem ẽẽ talẽ uꝫ usaꝛiã ⁊ huiusmõi nec cãꝫ habet
hoc sciendi si tñ postea cognouerit uidet̃ teneri
nisi filius esset ita puulus qꝫ al's nutriri nõ po

terat ar. de cō. di. 4. discipłos. 7 de reg. iu. qd̄ nō ē. Quito pp necessitatē ut cū filij atq; 7 filie ī tali etate sr̄q; al'r comode uiuē nō possūt. hoc sanctus Bernardin⁹ ī restitutionibus suis s̄mōe 34. ar. 3. c. i. Si gener habuit dotē uxoris a so cero us̄ario q nō sufficit ad soluēdas us̄as. Nā s̄m vv. si sciebat hoc gener uel ēt si ignorabat ignorātia crassa nō debet dotē ab eo recipe 7 si recepit restituē tenet̄. Secus si ignorantia non crassa sed ꝓbabili q̄r. s. ꝓbabilit̄ credebat socer̄ nō esse usurariū aut p̄ter dotē uxoris h̄re suffi cientia ad soluēdas usuras qa tūc reddē ñ tene tur licet postmōm sciuerit ueritatē secundū eū. Tutius ē q; postea sciens ueritatē nō recipiat dotē aut si recepit restituat illis qbus socer te nebat̄ p̄cipue si certi sr̄ illi qa nullatenus potuit secundū eū de alieno dotari. Cōcordat Geral. ob. Filia uō usurarij q̄ habuit dotē a patre eo tē pore quo nō erat soluēdo licet ipsa hoc ignoraēt omnino tenetur restituere nec potest legittimā retinere. Quod si maritus nō patit̄ illā restitui culpa erit uiri nō uxoris si tam̄ illa ꝓponat p̄ moriente marito dotē restituere. si ecōuerso uir uult dotem restitui 7 ipsa nō patitur peccatum erit uxoris ita tam̄ q; ipse non percipiat de bo nis ipsius dotis 7 ꝓponat restituere cū poterit Si autē uterq; in nō satisfaciendo concordant

ambo i statu dominationis uiuūt. de reg. in. Peccatū. li. 6. si uero pat tēpore quo dotauit filiā remāebat potēs ad soluendas usuras ⁊ gener ⁊ filia potuerūt secur dotē accipe nec tenētur restituere ēt si postea ipotēs fieret. Si cooperat⁹ ē seu quoquomodo causaʒ efficaceʒ usē pstitit ita qꝫ sine eo nō fieret. Nā licet aliqui ut. ūū. dicāt talē nō teneri ad restitutionē nisi quātū de usura puenit ad eū qꝛ quod accipitur ex usura nō ē omnino inuoluntariū. Aliij tamen quā plures dicunt qꝫ tenetur insolidum etiam si nil peruenerit ad euʒ. Et hec opinio tutior ē ideo cōsulenda. Si cooperatus ē seu causaʒ efficaceʒ prestitit rapine furto aut uiolente usurpatiōi uel damnificationi. Nā secūdū omnes doctores talis insolidū ad restitutionē tenet ut cōtinet ēt uersibus immediate sequentib⁹. Iussio consiliū. cōsensus. palpo recursus. Participās mut⁹. nō obstans. nō manifestās. Iussio. Si iussit alicui suo subdito ut fieret rapina furtum ⁊ huiusmodi ⁊ ex hoc eius precepto secut⁹ ē effect⁹ dāni quod alias nō fuisset factuʒ tenetur isolidū restituere ēt si nil ad euʒ puenit. Idē si nomine suo huiusmodi damnū datū ē ⁊ ipe post modū ratū habuit. Cōsiliū. Si cōsuluit alicui pdicta fieri ita qd ex suo cōsilio ē uel probabiliter credit dānuʒ datuʒ qd al's nō fuisset.

datū tenet insolidum etiā si nil peruenit ad eus si autem alias fuisset factū sine illo cōsilio sed ꝓpter illud aliqd plus factū est tenet i solidus ad illud plus. Jo An. in regła nullius ex cōsilio li. 6. melius distiguit. ¶ Consensus. ¶ Si cō sensus ꝓbuit. s. cooperationis nō ↄmētis tantum Nā si sine ei' cōsensu nō poterat damnū fieri uel iferri. tenet in solidū exēpli gratia si duo uel plures faciūt furtū uel rapinā uel iiustum bellū simul ita q un' nō fecisset sine alto. z. q. 3. Qui cōsentit. z. q. i. Notū ibi faciētē ⁊ cō sentiētes par pena ↄstringit Secus si sine eo dā nus illatū fuisss quia qlibet sine alio uel plures sine alio fecissent tūc eni tenet solus de damno quod ipe dedit uel eius causa datū ē. ¶ Palpo Si adulādo laudauit aliquem raptores ul male factorem quasi strenuus ⁊ ex hoc induxit eū ad faciendū rapinam uel damnū quod alias nō fe cisset tenet insolidū. Idē si detrahendo ul uitu perando ut ad hoc inducat puta quia dicit ipm pusilaminem ⁊ uilem quia non sattagit rapere ⁊ male agere ⁊ ex hoc ille mouet ad dānifican dus. Recursus. ¶ Si receptauit fures ⁊ rapto res ⁊ tuet eos ⁊ ex hoc secunt damna uel etiam res raptā cū querit dolose occultat ꝓpt q non pōt repiri nec restitui. tenet isolidus leso ēt si nil de rapia pueīt ad eū aut p se nil dāni. itulit

Hec tho. al. pe. 7 Ri. i 4° di. 14. Partici pans Si participauit aliqd de rapina uł fur to ɔsumēdo i uictu 7 uestitu seu alias dono rce pit tenet restituē ut supra. Si uo huiusmōi rē scienter et ob sui utilitatē emit mortalr pecca uit et restituē tenet eā dño cuius ē quē si non repit paupib⁹ errogare tenetur uel pciū eius si forte iā ɔsumpta eēt. Idē si nō pbabiliter cre/ debat talē rē iuste posse emē uel dubitabat seu de hoc nihil cogitabat. Nā in oibus his casib⁹ tenetur rē itegre restituē dño ut supra nec pōt retinē ei pciū quod dedit uēditori pro ea. Idē de oibus q successiue pdicto mō emerēt eādē rē ut plene hētur i su. pisa. Restitutio 3° et i re/ sti. sancti Bernardini sermone 34. Mutus Si uidit furtū fieri 7 dolose tacuit uel scit ubi ē res abscōdita et non reuellat ut ifra peccat idē si potuit obsistē furto uel rapine et nō fecit uel sciens rē raptā seu furtiuā nō idicauit cū i terrogaretur. Nā i his tribus casib⁹ ultimis et mutus q'dolose tacet cū posset ipedire et non obstans q posset obsistē et nō manifestās cū in terrogat i iudicio si obstādo uel ueritatē dicen do nō iminet piculū sui status uel proprie pso/ ne sm sco. tenetur quilibet satisfacere leso siue talis sit officialis siue priuata psona ar. ad hoc z. q. 3. Quisqs et extra de fur. Qui cum fure

Extra iudiciũ ñõ idẽ dico quo ad officialẽ. Si ñõ sit psona priuata q̃ ad hoc nõ tenet ex offõ q̃suis peccet nõ tñ tenet ad aliquã satisfactio nẽ dãnificato. Dicit tñ sco. i 4°. quod q̃suis ad alicuius offm̃ ptineat obuiare malis et dãnis q̃ fiunt qñ hoc faciẽdo uergeret i aliquo casu ad malũ rei publice puta magnũ scãdalũ uł euidẽt piculũ psone proprie tunc nõ obuiãs nõ peccat nec ad satisfactionẽ teneret. ar. di. 40. ut ↄsti tueretur. als secus ut supra. Si habuit seu acce pit rem alterius quoquomõ ↄtra illi⁹ merã uolun tatẽ puta p metũ p iportunitatẽ p errorẽ uel ob reuerentiã et huiusmodi. Nã i oibus pdictis ca sibus tenet restituere ut habet in supplamento Resti°. 7. Si habuit aliquid a psonis q̃ nõ pote rãt alienare ut a pupi°. a filiofamils nõ habẽte peculiũ castrẽse uel quasi a muliere nõ habẽte bona pria a clerico religioso ⁊ huismodi quia tenet restituere eis ad quos rei hĩte dominum uel administratio ptinebat ut cõmuniter tenẽt theo. in 4°. sen. di. 14 .

De damnificatione rerũ exteriorum.

Si aliquẽ dãnificauit nõ soluẽdo i tmino qↄ te nebat. Nã ratiõe more tenet creditori suo ad oẽ dãnũ ⁊ iteresse extra de fideius. pueñit ⁊ c. Cõstitut⁹ de hoc iteresse uide i su. pisa. Resti°. i°. Si p usuris sibi solutis debitor notabilit dã nificatus ẽ ⁊ dãna passus ex solutiõe usurarum et

tarētia ipsius peccunie solute puta qa oportuit
eū ab alio ad usurā accipe l' pp h°. res suas mul
to miori pcio q3 ualerēt uēdē 7 huiusmōi tenet
usari9 ultra restitutionē usarū ad oīa dāna q
debitor pp illā solutionē usaꝝ ptulit fm Ray.
i su. Ric. Sco. 7. cal. Tho. fa fe. q. 78. distin
guit aut res recepta p usura ñ ē fructificās ut
peccūia triticū 7 hui9mōi 7 tenet ut supra. Aut
ē res fructificās ut ager dom9 7 hui9mōi tenet
restituē rē cū fructib9 ex ea pceptis. Si elect9
fuit aliqñ a omūitate ut pstātia l' collecta aut
aliqd on9 iniustū ad rōnē unius libre p cētenario
soluēdū iponeret unicuiq3 de omūitate fs lucrū
7 quātitatē cēsus ipsoꝝ habita pri9 iformatio
ne debita 7 ex certa scīa pl9 alicui iposuit quā
debuit ut illi noceat l' ut alios idebite aleuiet
min9 debito iposuit. peccauit mortlr 7 tenetur
lesis d' oib9 dānis ide secutis. ar. d' iiur. si clpa
si u°. assignata fuit. ei certa d'tmiata sūma puta
mille flor diuidēda. cuilib3 de ciuitate p rata
sua pportiōabilit fm facltates suas reliquēdo
arbitrio osciētie sue ita tñ qo pueniat ad dictā
sūmā mile flor nā hoc caū si itēdit alios graua
re 7 se et suos alleuiat notabilit circa odignus
peccauit mortalit et tenet restituere ut supra
omne damnum lesis inde secutum secundum
moual. in. suma si potes sciri et discerni

ipm dãmnũ alias tenebit ad arbitriũ boni uiri
Idẽ dico de discussorib⁹ ⁊ extimatorib⁹ bono
rũ ⁊ patrimonioꝝ alioꝝ q dolo odio uł inuidia
plus uel min⁹ extimãt ⁊ ꝓximũ uel rẽ publicaꝫ
damnificãt. Nã ⁊ isti peccãt ⁊ restituẽ tenẽt
ut supra. C. de discus. l. i. li°. x. Idẽ de messo
rib⁹ agri hedificij frumẽti uel uini si dolo ł lata
cłpa iniq̃ metiant. ff. si messoꝛ fal. mo. di. l. si
messoꝛ. §. i. ⁊. z. Et generalit ubicũqꝫ qs dolo
se ł iniq̃ facit id ad qꝯ assumpt⁹ ẽ a iudice uł a
partib⁹ ut cũ notari⁹ assumpt⁹ ad cõputacionẽ
litteraꝝ male cõputat uel medic⁹ ꝓperã refert
de qualitate uulneꝝ et huiusmõi. Nã omnes te
nent restituere ut supra si uero ꝑdci collectaꝝ
distributores extimatores et huiusmõi habita
sufficiẽti diligẽtia ad sciẽdũ facultates et lu
cra ꝑsonaꝝ et ea q̃ habẽt extimare uel metiri
bona fide taxãt uel extimãt etc, uidẽtur excu
sari a peccato et obligatione satisfactiõis licet
alicui plus debito taxauerit. ar. 23. q. 4. de oc
cidẽdis. si ĩpediuit fruct⁹ ꝓuenturos alicuius
agri uel uinee arbores et semina effodiẽdo aut
eradicãdo uel alias deuastãdo tenet ad quãtũ
extimant fruct⁹ ĩ illo dubio ualituri. Thomas
ĩ 4°. si officiũ uel beneficiũ quod qs iaꝫ conse
cutus erat et possidebat iniuste ꝓcurauit sibi
auferri tenet ad omne dãnũ et ad restitutionẽ

equalē. Secus si iuste puta qa ille mēt priuari
ex defectu suo qa tūc ī illo tenet̄ s̄m thomam.
ꝛ Ric. ī. 4°. di. 14. ar. 4. q. 4. Si īpediuit ali
quē a ꝯsecutione alicuiꝰ officij beneficij ecc̄le
aut cuiuscūqꝫ muneris puta cum aliqs uolebat
oīa sua bona uel ptē ei legare uel donare ꝛ ipe
disuasit ꝛ īpediuit ne hoc fieret Nā si hoc fecit
animo ꝛ ītētiōe dānificādi illuꝫ licet nō tenere
tur restituere tātuꝫ quātū illi ualeret beneficiū
eo qꝺ nō ē equalis ualoris habere bonū ī actu
ꝛ esse ꝓpe habere tenet̄ tamē ad ītervesse ipi dā
nificato ad arbitriū boni uiri. Si uo hoc fecit
ut utilitati sue uel amici eius magis ꝓuideret
quā illi. s̄m Ric. ubi supra et sco. e. di. q. z. nō
tenet̄ ad aliqd qa nulli erat ius acquisitū et ne
mini facit iniuriā qui utit̄ iure suo. Cuilibꝫ enī
licet potiꝰ ꝓcurare sibi et amicis suis aliquid
dari uel legari quā aliis ꝓcipue cū idigēt con.
pe. de palu. si quoquomō abstulit sacrū de sa
cro ut calices paměta et huiusmōi de ecclesia
aut rē sacrā de loco nō sacro aut rēꝫ nō sacram
de loco sacro. sacrilegiū cōmisit et restituē te
net̄. 17. q. 4. quisqs. de bellis iniustis et usurpa
tiōe dominioꝝ collectis et pedagijs uide ifra ꝑ
te. 3a. ti. 4. c. 3. de t̄pi lucro et p ludū aleaꝝ
acqsito uide. ifra auaritia de cābijs illicitis et
societatibꝰ uide pte. 3. ti. 4. c. xi de bitis p simo

niā 7 bōis ecclesiasticis male ɔsumptis ibidē.c.
16.7 se. De dānis 7 fraudib⁹ i ɔtrahēdo multi
plicit factis ibidez.c.xi.de dānis p animalia.
feras 7 huiusmōi illatis ibidē.c.13. De dam
nificatiōe corpoꝝ q̄ quadruplicit ɔtingē pōt
scilicet. Per occisionem p mutilationem p uul
nerationē aut uberationē. p carcerationē aut
uiolētā detētionē. Jō circa hoc pōt sic itroga
ri. Si occidit aliquē hominē liberꝝ cū liberꝝ
corp⁹ nō recipiat extimationē 7 dānū illatū sit
ex cōmissione fiet extimatio iteresse etiā extri
seci.ff.de actio.ēp.l.Julian⁹.7 sic homicidia
tenebit ad mercedes medicoꝝ 7 alias expēsas i
curatiōe factis tenebit etiā alere filios aut pro
piquos 7 paupes quos opib⁹ manuū suaꝝ occis⁹
sustētabat uel alit subueniebat. Ex his elicit
qꝫ si occisus rei.pub.erat necessari⁹ 7 ex eius
morte res publica dānuz passa ē occisor tenet
ei ad ɔdignā satisfactionē .si uero occisus erat
su⁹ non liber idē dicendū quod de rebus aliis
ut fiat extimatio sm ualorē sui.ff.ad.l.acql.
l.z.hec Ric.7 sco.i.4.di.16.cō.ss.i spe.ti
de iiur.4.seqt.si damnificauit aliquē mutillā
do ei manū l' pedē 7 eiusmōi. Nā ut dicit,sco.
ubi supra.q.3.p huiusmōi nō ē statuta pēa in
ecclesia nisi peccūiaria q̄ debz corespōdere non
solū ad expēsas medicoꝝ i curatiōe illi⁹ sz etiā

ad satisfactionē dāni ⁊ īpediti lucri ꝑ toto tē pore quo usur⁹ erat illo mēbro quo abscissus ē habēdo ɔsideratiōnē ad artificiū seu exercitiū atq; īdustriā hoīs mutillati. Et uidet̃ plus pō derāda mutillatio paupis quā diuitis si multū īdigebat mēbro abscisso ad necessariū uictū. Te net̃ ēt trūcator diues alere a se truncatū si ali monijs eget ⁊ satisfacē ɔsanguīeis illi⁹ quos dā nificauit puta si ille cui ē man⁹ abscisa alebat patrē et matrem filios et alios qꝰ nūc facē ñ pōt carētia mēbri abscisi ꝑpterea talis abscisor ad equalia tenetur ad arbitriū boni uiri Con cordat Ric. ubi supra. Nō tamen fiet extima tio cicatricū nec diformiter corporis extra. de iiur. c. i. Si dānificauit aliquē uulnerādo uel ūberādo tenet̃ ad expēsas medicoꝝ et ad ope ras quas tali pcussiōe amisit extra de iiur. si ri xati. Et originalit̃ sumit̃ exo. zi. Concordat Ric. ubi supra si aliquē dānificauit iiuste car cerādo seu detinēdo. Nā tenet̃ ad satisfactiōes iiuriaꝝ ad iudiciū sapiētis Et ultra hoc tenet̃ pcussor seu iiurie illator ꝑ aīa occisi orare ele mosinas facere et aliquam pegrinatiōnē assumē i quantū pōt et ceteris pcussis seu lesis pro in iuria ueniam petere et sibi eos reconciliare.

¶ De damno spirituali et morum.

Circa hoc Sco. ubi supra dicit qꝫ i bonis natu/
ralibus aīe nec moꝝ pōt qs directe aliū dāni/
ficare sꝫ bene īdirecte dupl'r, uel i acqsitis uir
tutibus q̄ ꝑ uicia corrūpūtur uel ī acqrēdis qua
rū acqsitio multiplicit' īpeditur. s. Inducēdo
reuocādo scādalizando et seducēdo, Et iō hoc
ordīe ꝓcedatur īt'rogando. Si īduxit aliquē ad
peccatū suadēdo ↄsulendo uel ꝑcipiendo hoc ē
mortale et quia sic fuit occasio ꝑditionis illius
et abstulit uirtutes et grām ab ei⁹aia iuxta ill'd
Aug. Si fratri tuo male ꝑsuades occidis. s. illū
quo ad aīam de pe. di. i. noli. Ideo secūdū sco
tenetur restituere dānū mō sibi possibili indu/
cendo eū efficaciter ad penitentiā ⁊ uirtuosos
mores uerbis orationibus et huiusmodi si reuo/
cauit aliquē a meliori bono puta a religiōe. Nā
ſm sco. ubi supra q. z. si retraxit aliquē iam ꝓ
fessum tenet' agē ut redeat ad religionē et si no
lit redir' tenet' aliū eq̄ idoneū religiōi ꝓcurare
qꝫ si nec hoc pōt tenet' ipse itrare si sit ꝑsona
idonea et habil' ad ītrādū. Si uo r̄traxit aliq̄s
dispositū ad r̄ligionē ne itraēt n̄ tenet' ad tātā
r̄stitutionē rel'igioni ad quantā teneret' i primo
casu qa int'est multū īter hr̄e et ꝓpe ēē sꝫ tene
tur ad aliqualē restitutionē alteri⁹equalētis ad
īgressū religiōis. Et istud ītelligo ueꝝ qn̄ ipm
retraxit ītentiōe dānificandi religionē. Secus
autē si ītētione utilitati proprie siue spirituali

sine temporali cōsulēdi nō suggerēs aliquid fr̄z nec i fraudem quia tūc nō tenet ad aliquid reli gioni sed tenet psone quā retraxit ut i psuasio nibus ⁊ aliis bonis spiritualib⁹ ad bona equalē tia bonis illis quib⁹ illuz retrahēdo damnifica uit Concordat. Ric. ubi supra. q. 4. Idē uidet dicendū de pfesso tacite quod de expresse pfes so. Nā talis obligat religioni saltem i genere Si antē quis auerteret aliquē a religiōis igres su nō simpliciē sed ab ea ubi dissolute uiuit itē dens pvidere saluti illius i nullo tenet. ar. 23 q. 4. de occidēdis. Si aliquē damnificauit ei malo ex.º suo scandalū pbendo sicut sepe faciūt mali plati subditos suos pōpis lasiuiis ⁊ aliis malis moribus suis. Mulieres suis superfluis ⁊ uanis ornamētis fucis et tripudiis et quicūqz alii publice peccātes. Tales eni grauit peccant pcipue cum credūt alios i diuersa uicia ppt eo rum malū exēplū ruere nec curāt aliqd ⁊ tenen tur satisfacere publice bonis exēplis et morib⁹ quantū possunt. Nō tamē propter hoc tenētur ad aliquā publicam penitētiaz secundū Albertū Si damnificauit aliquē secundo puta uirgīnem de hoc supra precepto. 6. ⁊. exo. 22.

Preceptū octauū est de pbibitiōe falsi testimōii

Octauū pceptū ē. Nō falsuz testimōiū dices

Quo precepto secūdū Augustinus probibet generaliter omne mēdaciū perniciosum iocosū si ue officiosū ex libidine mortali dictū. de quo sapiētie p°. dicit. Os qꝫ mentit occidit aiam. Mendaciū uero officiosū ⁊ iocosū ex libidine uenïali dictū nō probibet sicut nec in aliis pre ceptis probibet culpa uēialis. Dicit tamen Augustinus qꝫ nullo casu mētiēdū est quia difficile ē scire an procedat a radice mortalis libidinis uł uenialis. Potuerūt gᵒ. sic fieri iterrogatiōes circa boc preceptū. Si dixit falsū testimonium cōtra aliquē i iudicio mortaliter peccauit secū dū thomam secūda secūde .q.70. Et ultra pec catū mortale tenet leso de omni dāno.14.q.6 Si res.⁊.z.q.i.notū. Idē certū affuit illud de quo dubitauit ⁊ ē periur⁹ i utroqꝫ casu. ñ ta mē tenet significare se falsū dixisse pp piculū ex quo ille punit⁹ ē. Si extra iudiciū dixit mē datiū pnitiosū ꝯtra bonorē dei ueritatē fidei uł i notabile dānū ꝓximi spirituale ł tēporale puta dixit fornicationē nō ēē peccatū. Usurā ⁊ buiusmōi seu negauit qꝫ ipe uł ali⁹ debꝫ alti da re ⁊ ipe nouit mortalit peccauit. Si i iudicio in terrogat⁹ a iudice suo iuridice mēdaciū dixit seu ūitatē tacuit mortłe ē fm Aug. ⁊ Alexādrū de al. sup boc ꝑcepto. si i ꝑdicatiōe studiose mti t⁹ ē mortale ē sec⁹ si ex surrptiōe li scient mda

ciũ dixit i ɔfessione mortale ē. s. de necessario ɔfitēdis. si dixit m̄daciũ iocosum. i. cã solacij l' officiosũ. i. ad ɔseq̄ndã iñ aliquã utilitatē spi ritualē uel tēporalē sine alteri⁹ nocum̄to uenia le ē tã in uero pfecto quã ipfecto s3. Alex. ubi supra. Si testimoniũ tulit p peccunia mortl'r peccauit 7 tenet ei restituē q dedit nisi dederit ad corrũpendũ eũ. 14. q. 4. nõ sane potest tamē accipet iteresse ut si pdit opa3 pp hoc. si assidui tate 7 mala cõsuetudie mētiat ēt iocose s3 hosti i su. titu. de pe. 7. r. 4. Que itrogatiões. mor tl'e ē. de detractiõe cõseq̄nter he iterrogationes possunt fieri. si iposuit alti fl'o aliqd crimie ũbo cã tilena l' libello famoso p se l' p aliũ mortal'r peccauit 7 tenet ad restitutionē fame s3 Ray. recognoscēdo errorē suũ 7 declarã. illa corona qb⁹ detraxit 7 i aliis locis i qb⁹ sentit illũ ifa matũ se fl'3 dixisse nisi ex hoc ifamat⁹, magis i famaret l' imieret ei igēs piculũ uite ul' aliqd magnũ iɔuēiens seq̄ret 7 ultra hoc tenet ifama to ueniã postulat si nouit ifamatũ ab eo 7 tenet ɔ eo ɔpõet de i iuria 7 hoc p se si audet l' p aliũ si ñ audet. si crim̄ alti⁹ ue3 s3 occl'tũ maifesta uit mortl'r peccauit 7 tenet ei ad restitutionem fame i q̄tũ põt siñ piculo ut supra l' nisi illud crim̄ pri⁹ occl'tũ postea per aliam uiã fuerit pu blicatũ si crimē occl'tũ alti⁹ mãifestauit ñ itē tiõe diffamãdi l' al' nocēdi s3 ex quadã leuitate

ul' loquacitate nõ uidet mortale nisi p accñs ex illa manifestatiõe seqret ei⁹ ifamatio: ut qr au diẽtes ĩde de eo scãdalizati st. Cõ. tbo. fa. fe. q. 73. Si ad peccũm alteri⁹ qd narrauit addidit aliqd notabile ultra peccatũ tenet ad rstitutio nẽ fame si illud iportat ĩfamiã. Si narrauit cri mẽ alti⁹ corã aliis ñ expsse asserẽdo nec tanq̃ certũ dicẽdo sz put audiuit rfferrẽ⁹ nil addẽdo lz peccet ⁊ piculosũ sit talia audita referre ñ tñ tẽtur ad restitutionẽ fame sm sco. i 4°. Sz si b: fiẽt intẽtiõe mala. s. ledẽdi pximũ ul' infamãdi nõ uidet posse excusari a mortali. Si accusat⁹ ĩ ĩudicio de crimĩe qd' cõmisit sed occl'to negauit se ill'd cõmisisse et sic ĩdirecte crim̃ ĩposuit accu satori ⁊ calũniã oñdẽs eũ ĩ hoc ẽẽ mendacẽ sm Sco. ubi supra ñ tenet retractar negationẽ suã qua negauit in publico nec crimẽ tẽtur tñ resti tuẽ famã accusanti dicẽs sic ñ bẽatis eũ p calũ niator credendũ ẽ qd' hũerit bonã intẽtionẽ et huiusmõi. Si accusauit ĩ iudicio l' denũciauit p lato crimẽ nec alteri⁹ nõ zelo iustitie sed odio mortal'r peccauit. Si ũo ei uel ẽt aliis psonis q̃ possint peccãti pdesse ⁊ puidẽ denũtiauit ẽt si crim̃ sit occultũ ñ peccauit ĩmo merit⁹ ẽ. 22. q 4. hoc uidet. Si bõa fcã ab aliis dixit facta ma la itentiõe pp odiũ peccauit mortal'r. Jdẽ si ta cet ea odij cã cũ sit necessarium dicẽ ad liberan

dū pximū et hoc uerū pſertim ī foro əſciētie d̄ ſen. exco. quāto 7 īfra dilecto li. 6. Si cū dele ctatiōe abſq3 r̄ſiſtētia audiunt detractores uel ī duxit eos ad detrahendū pp odium ei⁹ cui de/ trahit̄ ñ minus peccat q̄3 detrahēs. Si ūo pec/ catū ei nō placuit ſed ex timor̄ uel negligentia et huiuſmōi nō ətraxit ueniale tm̄ uidetur niſi ei ex officio īcubuit ſm thomam ſa ſe. q. 73.

Preceptū nonū de nō əcupiſcēdo uxorē pximi

NOnū pceptū ē. Nō əcupiſces uxorē alie nā. Hic notādū q̄ɔ q̄uuis peccatū uolun tatis et opis unū pccm̄ ſint ī radice. ſ. ī libidīe et ītētione duo tn̄ ſſ ī effectu deordiatiōis ſm Alex. de al. pte tercia ſup hoc pcepto. Ideo ſi/ cut ſexto pcepto de calogi prohibet̄ actus exte rior mechie. Ita hoc prohibetur actus īterior cōcupīe put ē ī cōſenſu ratiōis nō autē prout ē ī primo motu ſcilicet ſuggeſtiōe uel delecta/ tione prohibet̄ ſimpliciter ſed ſm quid. pōt g° ſic īterrogari. Si əcupiuit aliquādo cōmittere aliquod peccatum carnale cum muliere aliena. Nā ſi deliberate et cum cōſenſu ratiōis ad hoc cōſenſit mortaliter peccauit ēt ſi nullus effec/ tus ſecutus ſit. Mathei. 5. Qui uideīt mulierē ad cōcupiſcēdū eā iā mechat⁹ ē eā ī corde ſuo Idē ē ſi cōcupiuit peccar̄ cū maſculo. 7 qa ut ī

qt' Amb. ītētio opi nom̄ īponit seqꝛ qꝫ qualis ē
ↄcupiscētia talis sit spēs peccati. exēpli grā.
Si cōcupiuit cōmisceri carnaliter cū soluta uir
gīe stuprū ↄmisit. si cōiugatā adulteriū. si mo/
nialē sacrilegiū. si cōsanguineā incestū. ꝓpterea
de singulis huiusmōi ↄcupiscētijs deliberate et
cū consensu rationis factis oꝫ specifice ↄfiteri
cū debitis circūstātijs. Nā totiēs peccauit mor
taliter quotiēs ↄcupiuit fornicari cū aliqua ut
supra factis aliqbus iteruallis. Sꝫ si ūsetur cō
tinue ī talibꝰ desiderijs ꝑ spaciū tp̄ris erit solū
unū pccm̄ mortale sꝫ tanto grauius quāto diui
tiꝰ ī eo ꝑseuerat. Idē si mutat cogitationeꝫ de
ūa ꝑsona ad aliā uel de ūa spetie ad aliam spēm
cū eadē ꝑsona semꝑ de nouo peccat mortalꝛ ūde
si cētū muliēs uidēt unam post aliā et singula
tim eas deliberate carnaliter cōcupisceret cen
ties mortaliter peccaret. sꝫ si ūa cogitatiōe eas
appeteret unū solū peccatū ēēt hēns in se tot
peccatoꝝ deformitatē. si p̄stitit cōsensum solū
ī delectatiōe cōgitatiois carnalis lꝫ nō itendēt
ullo pacto ꝑuenire ad actū mortaliter peccauit
ſm oīs theologos coiter. et notat ī suma. li. 1
ꝑte. 8. ti. de luxu. q. 20. Si oblectatꝰ ē morose
ī cogitatioībus carnalibus absqꝫ tū ↄsensu ⁊ de
libatiōe rōnis. nā ī hoc ē uaria opio doc. Ni.
de li. Mathei. 4. sup illud. Qui uideīt ⁊c. dicit

hoc ēē ueniale peccatū. Idē tho. Roā ūo fo. sen. di. 24. ponēs duplicē ɔsensus expssus. s. 7 iterptatū dicit q̄ nō solū ē peccatū mortale qñ rō ɔsentit expresse s3 ēt qñ hō ɔsentit non expsse dū negligit rp̄imē delectacionē adūtēs piculū rtēte cogitatiōis nā ipe sibi ē cā discri mis qd nō pōt ēē absq3 ɔtēptu ppie salutis 7 ɔseqnt mortale Cō. pe. Alex. ūo de al i fo. q. z. expsse asrit delectationē carnalē morosam esse mortale peccatum

Decimū 7 ultimū p̄ceptū d ñ ɔcupiscē: rē pxi

DEcimū p̄ceptū ē nō ɔcupisces rē alienā hoc p̄cepto p̄hibet ōis ɔcupiscētia rei aliene pariformit ut dictū ē i p̄cedēti p̄cepto d cōcupiscētia carnali iō sic poterit intrrogari si cōcupiuit deliberate habere nō mō licito rē alie nā 7 quid 7 quomō ut habeat species peccati q̄ necessaria ē ɔfiteri cū debitis circūstātijs ut su pra p̄cipue si ē qd notabile q̄ desiderauit habe re illicite l p modū illicitū mortale ē et eiusdē speciei peccatū ut si desiderauit occulte tollē ē furtū si uiolēt rapē rapina ē. si rē sacrā ē sacri legiū et sic de alijs nō tamē tenet restituē. Si cū aliquā abstulit aliqd alicui ul dānificauit i animo desiderauit tollere qd magnū mortalit peccauit ut sepe ɔtigit mercatorib' 7 artificib' q pl' se decipē cupiūt quā actu decipiant.

Hic p fundamēto nota ꝑm Alex. de al. scḋa pte sume. q. 34. ar. i. q̄ circa hec uicia pōt homo duob⁹ modis corde peccar̄ mortalit̄. primo mō cū aduertēter ⁊ deliberate cū cōsensu ratiōis delectat̄ cogitar̄ sup eo qḋ ē peccati mortalis puta fornicatiōis homicidij rapine furti ⁊ huiusmōi q̄rēs delectationē peccati cogitati. Nā hoc ē mortale licet nō ītēdat actu illud ɔmittē ⁊ ē eiusdē speciei cui⁹ ē illḋ qḋ ūsatur ī m̄te. Sc̄o mō peccat qs mortalit̄ cū cogitādo id qḋ ē mortl̄is culpe illud appetit actu ꝑpetrar̄ ⁊ si nūquā seq̄tar̄ effect⁹. Nā ī hoc uolūtas ꝑfecto r̄putar̄. poterūt g° sic fieri interrogatiōes ⁊ primo circa supbiā. q̄ ē initiū omnis peccati ecclesiastici. x°. ⁊ ꝑm Greg. habet quattuor species. Si bona naturalia spiritualia uł tēporalia q̄ habet sibi attribuit ⁊ nō a deo hr̄e recognoscit. Si bona ipa a deo recognoscēs meritis suis pricipalit̄ recepisse existimauit. si ea bōa q̄ nō habuit sibi attribuit ł plus quā habuit si reputauit ł reputari appetiuit se cet̄is meliorē altos ɔtēnēs. nā ī his quattuor spēb⁹ sēp ē mortale ał ē uēiale si existiauit se dignū honor̄ ł dignitate ⁊ m̄te deliberata appetiuit or̄ ptulit seu ope ꝓcurauit pricipalit̄ ꝑpt̄ honorē

uel utilitatē tēporalē mortaliter peccauit. Si appetiuit dignitatē l' offm̄ eccl'iasticū seu secu lare ad quod ē idign⁹ 7 ieptus ut qa ē ignorās l' crimiosus mortl'e uī. si appetiuit seu q̄siuit ad huiusmōi puenire ēt ꝯtrafaciēdo p̄ceptis dei si oportuisset mortale ē. Si quoquo mō q̄siuit ho norē i aliqua re ita iordiate qꝫ ibi ꝯstitueritfi nē mortale ē al' uēiale uidet'. si p̄sumēs d' uirtu te sua 7 supra uires suas tēptauit ea. q̄ n̄ ꝯueni unt ei⁹ ꝯditiōi arti uel scie qa si hoc fecit cum piculo exp̄sso corpali seu spirituali sui ul' alt'i⁹ mortl'r peccauit. si alteri⁹ facta dubia i malaꝫ ptē deliberate iudicauit sine idiciȷ̄s manifestis mortl'r peccauit si deliberate iudicauit de mor tali al' uēialit' si iudicauit de ueniali. si ptinaci ter 7 sciēter ꝯtēdit aduersus alteꝝ ꝯtra ūitatē et i reb⁹ alicui⁹ iportātie mortale uidet'. Si cu riose scrutatus ē ea q̄ s't supra capacitatē suas ut d' tritate p̄destiatiōe 7 hui⁹mōi qꝛ q̄nqꝫ pōt ēē mortale pp piculū. si ex ꝯtēptu nō obediuit deo et ceteris supioribus suis spiritualib⁹ et tē poralibus i p̄ceptis iustis q̄ ptinēt ad eoꝝ iuri dictionē mortl'r peccauit. si uillipēdit recepta dei bn̄ficia uel murmurauit d' eis seu i ecꝝ ꝯtē ptū aliqd' peccatū ꝯmisit qa mortale ē 7 pecca tū igratitudis. si deuiauit uel recessit ab obedi ētia pape 7 sancte romāe eccl'ie adherēs alicui

ãtipape scismatico uel alicui secte reꝓbate mor
tale ẽ ⁊ excoĩcatio. Si tñ ẽẽnt duo electi ⁊ q̃
libet eoꝝ crederẽt se papã ẽẽ et sic crederet̃ a
suis sequacib⁹ neut̃ eoꝝ posset dici scismatic⁹ ⁊
ɔñt̃ excusarẽt̃ populi si disponiti forẽt illi adhe
rere quẽ ꝑ certo scirẽt esse ũm papã et ualent
gesta p utrũq; i locis ubi tollerant̃ 24.q.i.c.
i.i glo.fi.⁊ e.q.c.ꝗ decis i glo.fa. Si fuit ni
mis ꝑtinax i sentẽtijs suis discrepans a cõi iudi
cio ceteroꝝ ẽ piculosũ et põt q̃ñq; ẽẽ mortale
q̃ñq; uẽiale s; si discordauit se ab alijs i his q̃
ordinant̃ ad dei honorẽ uel ꝓximoꝝ utilitatẽ
ꝑ eo ꝙ male afficit̃ ad eos uel ut ꝑceteris oñ
dat se sapientiorẽ mortale ẽ. Si irreuerẽter se
habuit ad ecclesie sacramta et alia diuina et de
risit ea mortale ẽ. si cõtẽpsit uel derisit bonos
uiros et simplices uel deo fuire uolentes ut sic
eos retrahẽt mortaliter peccauit. si irrisit ali
quẽ itendẽs ex hoc iiuriã eius uillificationẽ et
notabilẽ ꝑturbationẽ mortaliter peccauit. sec⁹
si ex leuitate aut causa ioci.

De Inanigloria.

Inanisgloria ẽ iordiatus hũane laudis appetitus ⁊ ex genẽ suo ẽ uẽiale. põt tñ
ẽẽ mortale dupl̃r. s. rõne finis pp quẽ la⁹ appe
titus et rõne opis i quo laus q̃rit̃. poterit g°ꝙ
ea sic interrogari. prio si opa sua de genere bo

noꝝ ut ieiunia etiãs ⁊ orationes et huiusmõi fecit pꝛincipalit̃ ad laudẽ humanã uel pp lucrũ sicut pharisei q deuorabãt domos uiduaꝝ simulãtes lõgã orationẽ. Mathei. 23. mortale ẽ. si q̃siuit gloriã ⁊ laudẽ ex ope peccati mortalis pecca uit mortalit̃ si hoc egit m̃te deliberata idẽ si se laudauit de ope mortl̃is peccati si gloriã q̃siuit de ope idifferẽti ut habeꝛ̃ diuitias ł uestes pre tiosas ẽ uẽiale dũmõ de se nõ sint ita ĩordiate q͛ pbeãt occasionẽ scãdali idẽ si se iactauit de huiusmõi ope idifferẽti. si ita inoꝛdiate appeti uit laudẽ ⁊ gloriã q͛ ꝓpt̃ eã cõlequẽdã pat⁹ex titit etiã cõtra dei p̃cepta facere mortalit̃ pec cauit si adiuẽit nouitas uestiũ ornatuũ uanita tũ et huiusmõi gꝛauit̃ peccauit et si fuit cã in ducẽdi aliquantũ malã consuetudinẽ omnia pec cata ide secutura imputabantur ei. si hedificia sumptuosa et picturis curiosa ultra cõdecẽtias cũ ꝓpꝛijs insignis ad ei⁹ gloriã principalit̃ fieꝛi fecit ibi finẽ suũ cõstituẽs mortale ẽt uidet̃. Si usus ẽ uestimẽtis p̃ciosis uł mł̃r usa ẽ uesti b⁹ꝛecbamatis et caudatis plãulis altis coronis capitis fucis ⁊ alijs oꝛnatib⁹ ad ostẽtationẽ ⁊ ĩ anẽ gloriã mortale ẽ si adeo in eis oblectata ẽ ut nõ cuꝛaꝛet ꝓpter hoc trãsgredi mandata dei uel ecclesie nec de ruia ꝓximi ⁊ si sciret eũ inde scandalizari si uero ut placeat uiro suo uel ne

cōtēpnatˀ ab aliis seu ex leuitate talibꝰ usa ē de se nō uidetˀ mortale nisi sit ibi notabilis excessus ut uerisimilitˀ possit ēē occasio ruine aliis. Si adhibuit nimiā diligētiā et studiū et cōsum psit multū tēpus ad ornādū se uel si excessit in portatura uestiū quo ad numeꝝ quo ad ꝑciositatē quo ad formā nō ꝑm morē patrie ultra statū et cōdictionē suā pōt ibi defacili ēē mortale si simulauit sanctitatē habere ꝑ opa exteriora cū malꝰ sit si hoc fecit ad cōseqndā ibi constituēs finē uel itēdēs aliqd quod sit contra honorē dei seu utilitatē ꝓximi ut disseminare errores adipisci idigne ecclesiasticā dignitatem decipe ꝓximū spiritualitˀ uel tēpalitˀ puta ut citiꝰ ei dentˀ elemosine quasi uero sancto ut faciunt ceretani et multi qstuarij i his omnibꝰ mortaliter peccauit et hi restituē tenētˀ ꝑm Inno Si laudauit uel iactauit se alios cōtemnēdo ut ꝓbari seꝰ publicanū mortale uidetˀ si laudes hominū ł reuerētie sibi exhibite deliberate ei placuerūt pricipalitˀ ad ꝓpriā glˀiā mortale uidetˀ

De Inuidia.

Inuidia ex supbia oritˀ et ē odiū felicitatis aliene seu tristitia de aliēis bōis et ex suo genē ē peccatū mortale qꝛ directe ꝯtrariatˀ caritati q nō emlˀatˀ .i. cor. i3 pōt tamen esse ue

niale cū ↄsistit i primo motu absq3 ↄsensu rōnis
7 s3 greg. habet. 4. filias q̄ sunt Odiū Exalta
tio i adūsis Tristitia i ꝓsperis. susurratio et
Detractio pōt addi 7 blassfemia. poterūt g°. sic
p ordinē itrogatiōes fieri si iuidet alicui puta
ꝑlat⁹ de maiori ꝑlatiōe 7 dignitate officialꝭ exi
stēti idigniori 7 meliori officio Doctor alteri
doctori de maiori sciētia uel cōcursu Scolaris
alti scolari de accutori igēio. mercator alteri
mercatori de maiori credito ciuis alteri ciui de
maiori bonore 7 rputatiōe artifex alti de arti
ficĳs ↄcursu lucro 7 buiusmōi mulier alti mulie
ri de marito pulcbritudie filĳs 7 ornamtis. In
bis omnib⁹ si adest ↄsensus rōnis ē mortale qa
cōtra caritatē ꝓximi cū doleat de ei⁹ bono si
tñ doleat de bono tēpali alteri⁹ qa uidit illud
redūdare i detrimtū anime sue uel cōmunitatis
talis dolor nō ē peccatū. si odiuit deū qr flagl
lauit eū l ipediuit mala desideria ei⁹ ul qa ꝓ
bibuit peccata carnalia 7 buiusmōi mortale est
si odiuit ꝓximū optās et aliqd notabile malu3
mte delibata mortle ē siue malū sit spūale cor
pale l tēpale si ūo malū ei optauit nō ut malū
s3 pp bonū ei⁹ puta ifirmitatē pauptatē 7 bui⁹
modi ut. s. bon⁹ efficiat uel saltē ne peior fiat 7
alĳs nocere neqat boc nō ē odiū. Si odiuit unū
uel plures 7 quāto tēpe i odio pseuerauit. Ma3

quotiēs odiū mētis eius de inimico ocurrit et ipse no
no cōsensu rōnis in illud ɔsensit totiēs mortaliter
peccauit nō tñ debet petē ueniā ab illo quem
odiuit si odiū secretū fuit si exultauit aīo deli
berato de malo et dāno seu dequauis adūsitate
ꝓximi ex inuidia mortale ē si ɔtristat᷒ ē ex inui
dia de bono et ꝓspitate ꝓximi mortale est si
adest rōnis ɔsensus Detractiōe uide supra pce
pto octauo si dixit blasfemiā i spiritū sanctum
de qua habetur mathei .13 q̄ nō remittitur nec i hoc
seculo nec i futuro q2 ɔmittitur ex malicia Et hz
sex species quaꝝ pria ē inuidētia fraterne gratie
ẜa ipugnatio ūitatis agnite.s.cū qs ɔtradicit
ūitati fidei quā nouit ẜcia ꝑsumptio de ipuni
tate cū.s.qs peccat assidue et tñ ꝑsumit dei
punitionē euadē.4. ē obstinētia mētis.s.in pec
catis ɔmissis quita despatio.s.cū qs credit deū
nolle l' ñ posse ei pcē et pēitēti l' nolle saluare
eū.6.ipēitētia final' cū.s.qs firmiter propōit
non penitere i futurum.

De Ira.

IRa q̄ oritur ex inuidia ẜm Aug. ē ulciscē
di libido et ex suo genē ē mortale pec
catū q2 ɔtrariatur caritati q̄ nō irritatur nec cogi
tat malū.i.cor.13.et hoc uerū qñ ē a uoluntate
deliberata consensu ratiōis et habet filias sex
secundum Gregorium .s. Rixā. Tumorem
mentis .Contumelias. Clamorē Indignationē

⁊ Blasfemiã de qbus p ordinẽ sic ĩtrogari põt
Si pp aliquã ĩiuriã dãnũ illatũ ł nocumẽtũ ĩ
se ł ĩ suos cõmissũ appetiuit deliberate uĩdictã
seu punitiões offẽsoris q°q°mõ ł p se ł p alio ł ab
alio hac sola ĩtẽtiõe ut se uĩdicet ⁊ satisfaciat
aĩo suo irato mor.ẽ. Si ũo sit sine ↄsẽsu rõnis
ł qd mĩmũ ũeĩale ẽ ut q°ttidie accidit curã fa
milie gerẽtib⁹ si ex ira rixã fecit cũ al'q°pcutiẽ
do iuicẽ nã si h°fit aĩo nocẽdi ł ĩiuriãdi seu uĩ
dicãdi ĩ adultis mor.ẽ Sec⁹ si aĩo se defẽdẽdũ
tñ cũ moderamĩe ĩculpare tutelle si tũor mẽ
tis ĩflat⁹ uarios mõs se uĩdicãdi excogitauit et
his multũ mẽtẽ ĩplicauit põt esse mortale et ue
niale ƒm ↄcessus si dixit alteri uerba ↄtumelio
sa animo ĩiuriãdi dicẽdo ei defectũ culpe.s.fur
adult' uel homicidia et huiusmõi ł defectũ pene
s.iustice ſue ↄtracte cece et similia hoc tñ pro
prie dicit' ↄuiciũ uel defect⁹ ĩdigẽtie .s.ĩ pperã
do ĩiuriose beneficiũ qↄ ei ↄtulit. Nã ĩ his
oib⁹ mortale est si ex liuore odĳ scilicet causa
de honorãdi et ulciscẽdi ƒm thomã ƒa ƒe.q.27
articulo ƒo Si dixit uerba ĩiuriosa seu cõtume
liosa familie sue discipulis uel sibi subditis cor
rectiõis causa nõ ẽ peccatũ nisi excedat uel ni
si diceret aliqd ũde seqnt' eis ĩfamia uel scãda
lum uel quod esset quid notabile falsum .nam
tunc esset mort'le uel ueniale ƒm excessum.

Serũtiũ. ſi ꝑlatus ſubdito pr̃ filio uir uxori ma
giſter diſcipulo dñs ſuo. dicit ũba ↄtumelioſa
ex correctiõe et excedit modũ ſm Aug. non te
net̃ pt̃e ueniã a talib⁹. 86. di. Quando et. c.
Facietis. ſi ũo odio et liuore uĩdicte uel mlt̃ũ
ĩiurioſe dicerẽt tenent̃ ueniã petẽ et recõcilia
re leſum priuate uel publice ſꝫ qd̃ ↄtumelia il
lata fueĩt ſm Ray. Si tñ poſt cõtumeliã q ĩiu
riã recepit domeſtice et familiariter ↄuerſatur
cũ eo q ſibi cõtumeliã ĩtulit cũ ex hoc uideat̃
remiſiſſe ĩiuriã et recõciliatũ fore nõ tenet̃ ĩiu
riãs ueniã petẽ ſꝫ durã ĩ ſu. ſi extra uocẽ exal
tauit ↄtra aliquẽ ordiate clamãdo ſeu ↄfuſe ↄ
tra eũ cõuiciãdo peccauit pl⁹ ⁊ minus ſꝫ quãti
tatẽ exceſſus. Si ex ĩdignatiõe quã hũit erga
aliqꝫ r̃putãs ſe ab eo ĩdebite ĩiuriatũ ſubtraxit
ei ſigna caritatis extrĩſeca ⁊ oñdit ei ſigna ex
ꝑſſiua rãcoris ĩſioris mortl̃r peccauit qꝛ cõtra
caritatẽ egit. Nã ut dicũt theologi ex iniurijs
ĩllatis quoq̊. m̊. tria ſolẽt oriri leſo. primũ ẽ rã
cor ĩeffectu. ſꝫ rãcoris ſignũ ĩ effectu. tertiũ ẽ
actio cõtra ĩiuriantẽ. primũ. ſ. rancorẽ q̲libet
tenet̃ ſtatĩ dĩttere ẽt ſi nõ roget̃. ſm tenet̃ di-
mittẽ et ueniã cõcedẽ ũaciter eã petẽti. i. pato
emdar̃ ſꝫ facultatẽ ſuã. tciũ aũt ñ tenet̃ dĩttẽ
niſi facta ſatiſfactiõe nec tenet̃ de neceſſitate
ſalutis ille cui irrogata ẽ ĩiuria querere amici-
tiam ſeu reconciliationem iniuriantis, ne ei ſi

occasio mali puta qa ex hoc iniuriãs supbiret ł audaciã sumẽt talia faciẽdi nisi ĩ cãu. s. cũ crederet ꝓbabiliꝰ qꝛ pp hoc liberaret animã eiꝰ a mortali odio licet ẽt iniuriato subtrahẽ se ab eius familiaritate ꝑ maiori sui pace sed ei loq̃ lã omnino tenẽ siue obuiãdo ei alias diũtere aut trõuo uultu eũ respicẽ ⁊ huiusmõi nũquã licet qa sunt ĩdicia odij mortalis. si blassemauit aliquẽ aĩo deliberato nõ bono fine sꝫ ut eueniret illi talis blassemia ĩ manũ eiꝰ mortale ẽ. si ũo ex subito motu ire nõ deliberate uẽiale est sicut ꝯtigit quottidie pentibꝰ maledicẽ filijs. si maledixit creaturas irrationales. nã si fecit ĩ detestationẽ creatoris ł ĩ damnũ domini earuꝫ mortale ẽ alias uẽiale. si blassemauit ãĩmas pentũ suoꝝ defunctoꝝ ł ẽt alioꝝ uidetꝰ mortale. Idẽ si ex ira se ipm maledixit. si blassemauit diabolũ. si partialis fuit. Guelfus uel Gibilinꝰ et ita obstiato animo uel partiali qꝛ appetiuit damnũ exiliũ uł exterminũ ꝯtrarie ptis ꝑ fas et nephas patus ẽt ĩ his q̃ sunt peccati se ꝗ ptẽ suã mortaliꝰ peccauit ⁊ ẽ ĩ statu damnatiõis et si ũbo signo uel facto ptialẽ se ostendit mortaliꝰ peccauit. De accidia.

Accidia que ƒꝫ Damascũ ẽ tristitia aggrauãs animũ hominis ut nihil ei agere libeat ex ira oriꝰ. et ƒm genus suum ẽ mortłe

ſm tho. ſi ē ex rationis ↄſenſu ĩ his q̄ pp deum
cuilibꝫ iminēt faciēda puta cū aliqs ↄſentit in
fugā honorē ⁊ deteſtationē hōi diuini carne cō
tra ſpiritū oīo ꝑualēte ſi tamē ē abſqꝫ rōnis cō
ſenſu. Veiale ē ⁊ ſm greg. 31. mor. Accidia. hꝫ
6. filias. ſ. malitiā. Rācorē. Puſillamitatē deſ
pationē Torporē ⁊ m̄tis uagationē. Nō pote
rit ſic iťrogari ſi ita ↄtriſtatꝰ ē ⁊ attediatꝰ qꝫ
habuerit i horrorē bona diuiā ⁊ ſpiritualia ſeu
opa uirtuoſa ad q̄ teneť ex dei ꝓcepto uľ eccle
ſie ſue alťiꝰ ſui ſupioris Nā hoc ē mortale ſi af
fuerit ↄſenſus ratiōis. ſi adeo cōtriſtatꝰ eſt qꝫ
nollet ēē creatꝰ nec mūdo natꝰ uľ ēē ſicut aīal
irrationabile ľ uelet mori qualiťcūqꝫ ſiue bene
ſiue male pur qꝫ exiret hic nā quodlibꝫ boꝝ eſt
mortale ut ſupra ſi ita ↄtriſtatꝰ ē de aliquo cāu
adūſo puta de morte amici qꝫ pēitet eū beneſe
ciſſe uľ ꝓpōit āmodo a bono deſiſteť mortale ē
Si ↄtriſtatꝰ ē ex ↄſideratiōe bonoꝝ q̄ habent
aliȷ̄ qbꝰ ipe priuatꝰ ē ⁊ pp hec dōa ſibi adeo da
ta uilipēdēs deuēit i tediū bene opandi morta
le ē ſi ē ex ↄſenſu rōnis alias nō ſi ita ↄtriſtatꝰ
ē de aliquo cāu adūſo qꝫ icurrerit pp hoc ifirmi
tatē pdiderit ſomnū diuiſerit cibū uľ huiuſmōi
uideť mortale ſi i hoc potuit ſe iuuař ⁊ uoluit ĩ
reliqs ūo qꝫ nō ſunt ꝑcepti uel ēt ſi ſint ꝑcepti
ſed aſqꝫ conſenſu rationis . Veniale eſt huius

modi tristitia. Si cõtẽpsit seu ĩdignãt sustinuit corrigẽtes eũ uel ad bona spiritualia iducẽ uolentẽ ut pp hoc cũ odio hẽat mortale ẽ. si subtraxit se ab his bonis q̃ de facili poterat opari timor deficiẽdi ut a ieiuniis et huiusmõi coĩter ẽ ueniale nisi alias tenet. Si stetit ociosus nil boni opans 7 tpũs pdens ueniale uidet fm se nisi ocio addat aliud uitiũ quod sepe accidit. Si ex uagatiõe mtis fuit somnolẽtus distract' et iqetus ĩ orone pdicatiõe 7 officiis diuinis l' ẽt extra diuia cogitauit uana 7 iutilia. hoc cõmũiter ueniale ẽ nisi addat aliud speciale peccatũ uel si uoluntarie seu negligentia accurata euaget p totũ offm ad quod tenet ex pcepto.

De auaricia.

Auaricia q̃ fm Tuliũ ẽ iordiatus appetitus bñdi tripliciter ɔmittit. s. iiuste acqrẽdo. Tenaciter retinẽdo et iordinate amãdo Et ĩ his tribus auaricia ẽ pccm̃ mortale cũ cõtrariat caritati dei uel pximi ut si pp amorez diuitiaꝝ qs nõ uereat facẽ ɔtra amorẽ dei uel pximi. uel cũ amor 7 appetitus tẽporalium bonoꝝ ẽ ita iordiatus ut ɔstituat in eis ultimus finis. alias ẽ ueniale fm tho. sa se. q. 18. 7 fm greg. 31. mor. Ex ea. 7. peccata oriũt. scilicet Obduratio. Inquietudo. uiolentia. Fallacia. Periurium. Fraus. et proditio. Sed qa plura

de ptinētibus ad auariciā tacta ſƚ ſupra pcepto 7°. et ultio. et ifra. c. ſe. de opibus miſicordie pauca q̄ rſtāt nec alibi poita. hic huit ānotabo

Illicita acqſitio.

Si ex imoderato appetitu lucri hincide diſcurrens maiorē ſollicitudinē adhibuit circa tēporalia q̄z ſaluti neceſſaria mortale ē. Si ex auaritia pdidit ciuitatē caſtꝝ ſiue terrā auferens ab eo cui⁹ ſƚ et pditorie alƚi tradēdo q ibi ius non hēt mortlr peccauit et teneƚ de oib⁹ dānis īde ſecutis. Si tradidit dñm ſuū uel amicū in manib⁹ inimici occidēdū detinēdū uel ipediendū a negotijs ſuis mórtlr peccauit ⁊ tēƚ ad óe itereſſe. Si pecunias uel alia bōa dñi ſui ƚ amici pcurat deueniƚ ad man⁹ inimicoꝝ uel maliciose pducit eū alicubi ut ſpolieƚ mortlr ē ⁊ teneƚ ut ſupra. Si ſecreta dñi uel amici ſui iiuſte reuellat peccat mortlr. i3. di. Merui ſec⁹ ſi ſecreta iiqua ɔiuratiōes uel tractat⁹ ɔtra rē pu. uel i alioꝝ piculū notabile et nocumētū pdidit ex caritate ſʒ Ri. i 4°. di. zi. tho. Alex. ⁊ ſco. ibidē. Si nō ſuauit fidē pmiſſaʒ pacta ⁊ ɔuentiones licitas mortaliter peccauit ⁊ tēƚ ad iterēſſe. Nā ēt hoſti. ſuanda ē fides dū ſuaƚ ab eo z3. q. i. Noli. Si ūa ſigilla corrupit uƚ ſigillū littē clauſe apiēdo fregit mortale ē. ex. de fide iſtru. Inƚ dilectos ⁊ de of. dele. Cū oli z°. idē

uidet si solũ legit litteras alteri⁹ clausas nisi poneret spe₃ i ꝛatihabitone dirigẽtis uel eius cui diꝛigãt si aliqd illicite et turpit acqsiuit ut ꝑ ludũ taxilloꝝ cartaꝝ et huiusmõi fortũe lu dos moꝛtale ẽ si ex cupidie lusit ẽt si nõ ducat i cõsuetudinẽ s₃ ꝯꝯ.et tẽt ꝛestituẽ ut ifra.nã talis lud⁹ ꝓhibit⁹ ẽ.ff.de alea ꝑ totũ i auct. de san.epi.§.iteꝛdicim⁹ et ex.de ui.et ho cle Clerici officia 7.z4.di.eps si ueꝛo nõ lusit ex cupidie s₃ causa recꝛeatiõis ꝓ esculẽto 7 poculẽ to tm̃ nec ultꝛa unũ ducatũ ẽt si ludẽs fueꝛit multũ diues nec ludẽs sit cleꝛic⁹ nec ludat tem poꝛ luct⁹ nec ꝯtra legẽ ludit.i.cũ doleo nec lu dẽ nollẽtẽ ꝓuoce his oib⁹ ꝯcuꝛrẽtib⁹ talis lud⁹ alee ñ uidet ꝓhibitus s₃ duꝛã.i.su.cũ.ri.i.4 di.i4.aꝛ.4.q.8.ubi dicit hec omnia ꝛeqri i lu do scachoꝝ ad hoc ut liceat hoc excepto qꝫ lu d⁹ scachoꝝ nõ ẽ ẽt ꝓhibitus cleꝛicis si tali lu do aliqd acqsiuit ab his q aliẽare nõ possunt ut st furiosi pꝛodigi.miores.z4.ãnis 7 ꝑcipue pu pilli mẽtecapti surdi muti 7 ceci 7 q ꝑpetuo moꝛ bo laboꝛãt tui ẽptitĳ qꝛ qdqd habẽte ẽ domio ru₃ religiosi q et si qꝛ habeãt ad usu₃ suũ uel ꝑ administrationẽ illa tñ dõaꝛe nõ possunt 7 mul to mius illicite alienare extꝛa de dõa.c.Ceteꝝ cõ.Jo.An.de.offi.uic.cũ i generali.cl'ici quã tũ ad res ecclesie.16.q.i.quoniã filĳ familias

nõ emãcipati nisi peculiũ castrense uł quasi hẽant uxores nisi hẽant res ꝓprias ut pafrẽalia. q igiť ab his p ludũ acqsierit restituẽ oio teneť tutorib⁹ uel curatoribus uel ꝑlatis aut dominis eoꝝ ẜm oẽs doc. nisi forte sit qd minimũ. si ludẽdo uicit p fraudes puta utẽdo falsis taxillis uel aliť decipiẽdo restituẽ teneť ď iure diuino ei q amisit uel hñti curã eius ẜm tho. ẜa ẜe. q. 32. ar. 7. si ei quẽ attraxit ad ludũ p uim uel nimiã iportunitatẽ aliqd uicit, siue attraxit in pricipio ludi siue i medio cũ ille uellet ludũ dimittẽ teneť ei restitueř ẜm tho. ubi supra. Si acqsiuit seu uicit p ludũ alee ubi uiuiť sub legibus ipialibus uel etiã municipalibus ꝓhibentibus huiusmodi ludũ et mandantibus qď possit repeti quod pditũ est ut supra et seruantur quo ad utrũq3 tũc licet circa hoc sit uarie opi. doc. Azo. tñ 7 glosa. 7 Archi. i. c. Eps. 34. di. 7 extra de ui. 7 ho. cle. Clerici officia. dicũt q̃ talı iure durãte i suo robore sic acqsitum ẽ simpliciť restituẽdũ ei q pdidit. Cõ. hosti. i su. de pe. 7 re. ubi dicit q̃ fere oĩs doc. sic tenẽt hanc opi. tenẽt ẽt tho. 7 Ric. i 4°. di. 14. si ũo acqsiuit seu lucrat⁹ ẽ i hu⁹mõi ludis sine fraude ab eo q põt alienare 7 q uolũtarie lusit 7 in locis ubi homines legibus iperialibus non sunt astricti nec ibi sint alie leges municipales. i. statuta

piformiter talẽ ludũ ꝓhibẽtia uel si sint p dis
suetudinẽ abrogate sunt sicut hodie ĩ italia fer
ubiq3 abrogate sunt leges iperiales. fm Sco. ĩ
4. di. 14. tũc nõ tenet restituẽ ei nec põt repe
ti. Nõ tñ poterit tale lucrũ cũ tuta cõsciẽtia re
tineri sed põt 7 deb3 paupib9 erogari ut notat
do9. An. de bu. ĩ. c. Quia pluriq3 de ĩmu. ec.
Quod aliq ĩtelligũt esse de necessitate pcepti.
Alij uo solũ de honestate ꝯsilij nisi forte quãtũ
ex ludo factus est locupletior 7 sibi reman
sit de lucro facta cõpensatiõe pdicti 7 lucri.
prima opinio ẽ securior iõ semp cõsulẽda ẽ pre
sertim quãtũ ad id quod sibi remãsit de lucro
ut pdixi 7 deide alia paulatĩ 7 p ĩternalla tem
porũ ꝓut melius poterit. Nõ tñ ad hoc cogen
dus nec nollẽti hoc facere qa nõ credit sibi ne
cessariũ ad salutẽ absolutio denegãda ẽ 7 sic d'
cõsuetudie obfuat f3. Jo. An. ĩ d. c. clerici of
ficia. Si attract9 ad ludũ uicit ei q̃ attraxit eũ
7 ĩ loco ubi ꝓhibit9 ẽ talis lud9 ut supra nõ te
net restituẽ illi q amisit q2 nõ ẽ dign9 recipere
nõ tñ põt licite tenẽ tl'2 iur positio durãte sed
tenet illud ĩ elias dar f3. tho. fa fe. q. 32. idẽ
ꝯsulerẽ ẽt tl'i iur positiuo ñ durãte l' ẽt si uicit
ubi tl'is lud9 ñ ẽ ꝓhibit9 si sup aliqua re uel fa
cto occurẽte aliqñ opposuit se alteri9 opinioni
affirmãs sic ul' sic esse ul' tale quid uẽtur9 fore

ĩfra certos dies ⁊ alio ɔtrariũ aſſente ɔueniũt inuicẽ ut ille cuius opio uẽa repireť.c.ducatos ab alteõ lucrareť. Tale lucrũ ẽ turpe et illicitũ ꝓcedẽs ex auaritia et uř hře ſimilitudinem aliquã ad ludũ ex eo qđ ſubiciť futuro euẽtui ñ tñ teneť necĩo reſtituẽ ſ3 d3 đ cõſilio paupibus errogari.ar.14.q.4.Nõ ſane.ſi q̃ſiuit lucrum ꝑ aliqua turpitudie puta mẽtricio ultra mortale peccatũ lucrũ d3 paupibus errogari.ñ tñ đ neceſſitate ſ3 de cõſilio ẜm tho.ſa ſe.q.32.Idẽ uideť đ acqſito ex adulterio ẜm Monal.i ſu·licet qdã dicãt qđ d3 dari ei ĩ cuius iniuriã datũ ẽ.i.marito ſi uxor ei⁹ adulťiũ cõmiſit uel ecõtrario.ſ3 primũ ueri edo.Si acqſiuit aliqd p torneamẽta l3 mortaliť peccaueĩt et debeat acqſitũ errogare paupibus ñ tñ ad b⁹.đ neceſſitate teneť ẜ3 Ri.ĩ 4⁹.di.24.ar.2.ſi diebus feſtiuis lucratus ẽ ſcribẽdo uel aliud manuale faciẽdo.Nã ultra peccatũ d3 illud lucrum paupibus errogař ut qdã dicũt ſ3 b⁹.uideť poti⁹ đ ɔſilio q̃3 đ ꝑcepto.ſi tp̃re meſſiũ ľ uidemiaꝝ emit bladũ uinũ ľ fruct⁹ ut alio tp̃re uẽdat carius ñ exñs talis rei negociator nec ulla alia neceſſitate ľ utilitate pẽſata ſ3 ut ɔgreget ita qɔ ceťi cogãť ab eo emẽ et ipe poſſit ad libitũ uẽdẽ mortľr peccauit nõ tñ teneť huiuſmõi lucrũ reſtituere certis pſonis ſed debet pauperibus

e rrogari fm Ray. sed hoc ne ẽ de cõsilio fm H. nisi ex tali ẽptione aliq forent dãnificati. qd pbabiliter extimari uidet quãdo notabilem quãtitatẽ respectu loci emisset. Idẽ de his qui emũt monetas uel alias res ut caristiã iducãt.

Iniusta retentio.

Si sciẽter et aio retinendi retinet ea q restituẽ teť mortale ẽ. si hẽns supflua quo ad sustenta tionẽ nẽ ipsi⁹ et familie sue et nõ subueit pxĩo idigẽti cui iminẽt pbabilia signa extreme neces sitatis mortaliť peccauit fm Ric. in 4°. di. 14. Si hẽt supfluũ quo ad naturã et decẽtiã stat⁹ sui et nõ subueit hñti cõem idigentiã artã 7 ex tremã nec dispoit alť eq bene dispensať bõa sua mortaliter peccauit et si nõ põt oibus ceťis pa ribus magis idigentib⁹ subueire teneť fm eũdẽ Con. Sco. ibidem et latius de hoc loqtur. Si alias i qbus potuit nõ fuit liberalis erga paupe res et idigentes uel subueire tardauit seu exas pauit eos uel ẽt nimis sumptuosa seu deliciosa sine urgẽti cã qstuãtibus et male utẽtib⁹ elemo sinas mistrauit peccatũ ueniale est. si cõducens aliquẽ opariũ i opus uel misteriũ quodcũq3 no tabiliter puo pcio cõduxit uel mercedẽ opis ei dať multũ distulit cũ potuit seu d cõuẽto pcio defalcauit aut loco pecũie dbite sibi res dedit quas oportuit eũ uẽdẽ cũ pdita i oib⁹ his ultra

peccatum tenet ad omne dānū qđ pertulit.

Inordinata affectio.

Si appetitu cōpleto appetiuit alienū ita ioꝛdinate q𝔬 si facultas adēēt ope cōpleret ēt cū dei offensa moꝛtale ē. Si iuste acqsita ita ioꝛdiate diligit ut eis ihereat. ut fini cuius signū ē si ne ea pderet patus ē facē ɔtra dei uel ecclesie pꝛeceptū moꝛtale ē cū pponat creaturā creatori. alias ueiale ē. Si pdigaliter expendit substantiā suā i hedificijs sūptuosis eqtaturis cōuiujs deliciosis et frequentibus oꝛnamētis ꝛ hui⁹mōi moꝛtale ē si fuerit notabilis excessus ultra cōditionē status sui alias i modico ē ueniale.

Dicto đ qnque peccatis spiritualibus nūc dicēdū de duobus carnalibus. Et prio đ Gula.

G Gula q̄ fm Aug. ē imoderata cibi ꝛ potus auiditas ex suo gnē ueiale ē. ꝛ fꝫ gre. hēt 7. filias. s. Scurilitatē multiloqū. Ineptā letitiā. Hebetudinē mtis. Inmundiciā. Castrimargiā ꝛ Ebrietatē. et peccaṫ p eā. 4. modis i hoc ūsu ɔtēptis. Pre ppere. laute nimis ardēṫ studiose. đ qbus sic pōt iterrogari. Prio si horas comedēdi sine cā rōnabili pueit ueniale ē excepto i dieb⁹ ieiunij pcepti tūc eni notabl'r horas pueniṫ sine cā moꝛtl'e ē đ cō. di. i. solēt. cō. Ri i 4. di. i4. ar. 3. q. 2. si comedit uel bibit nimis

laute excēdēs mēsurā sue cōplexiōis ī quātita
te cibi ꝟ pot⁹ nā si hoc facit pp appetitū ueia
le ē si ūo aduertēt ꝛ ex certa sciētia se nimiū ī
gurgitat sicut a plerisqꝫ fit i carnis pꝛiuio mor
tale ē ꝛ notat aꝛchi. ī. c. Quadragessima. di. 4.
si nimis ardēt ꝛ festinātez cōedit si hoc facit
solo appetitu cibi necessarij licet habeat delecta
tionē ꝛ uoluptatē ī cibo uēiale ē sꝫ si ex hoc pa
tus essꝫ trāsgredi pceptū dei uł ecclesie puta
absqꝫ necessitate soluē ieiuniū uel cōedē carnes
tēpore ꝓhibito ut satisfaceret gule delectationi
mortale ē. nō eni usus ciboꝝ sed cōcupiscentia
ī uicio ē. Si nimis studiose cibaria ꝛ uina
pciosa quesiuit ꝛ pparauit ut cū uarijs sapori
bus ꝛ diuersis modis. Nā⁹ si circa hoc posuit fi
nem suū nō parcēdo expensis ultra cōdictionē
suaꝫ nec laboribus alioꝝ ut satisfaciat delecta
tioni gule mortale ē alias uēiale si ꝓpter gulā
sciēter usus ē cibo notabilit̄ nociuo ex q°. ueri
similiter credidit īcurrere magnā lesionem coꝛ
poris mortł'e uidet̄ si comedit carnes ī quadra
gesima uel alijs ecclesie ieiunijs uel sextis fe
rijs aut sabato p totū annū nō urgēte causa ifir
mitatis uel de cōsilio medici peccauit mortłr.
Si bibit usqꝫ ad ebrietatē aduertēs nimietatē
uel potentiam uini sufficientem ad inebrian
dum uel de hoc dubitans probabilter peccauit

mortalit͛ fm tho. ẜa ẜe q. 140. Idē si ebrietas
sit frequēs uel assidua. 24. di. crimīs si iduxit
adūtēter aliquē ut se iebriaret sollicitādo eũ
ad bibēdũ uel ponēdo sal ĩ uino ad hũc finem
mortalit͛ peccauit si ēt cā medicie corporalis ĩ
hebriauit aliqꝫ uel psuasit ad hoc mortalit͛ pec
cauit extra de pe. ⁊ re cũ ĩfirmitas si iduxit ꝉ
psuasit aliquē ut absqꝫ rōnabili cā frāgeret iein
niũ ecclesie mortalit͛ peccauit. Si tabernas si
ne rōnabili cā uel cōuiuia dissoluta freq̄ntauit
de facili pōt ibi ēē mor. si ex nimia replectiōe
ꝓrupit ĩ uerba ociosa ⁊ scurilia seu iania. uēia
le ē. si habuit ieptā letitiā. i. lasciuiā carnis de
mōstrauit ĩ mēte p gesta corpis extrīseca iordi
nata ut solet fieri ĩ iocis ⁊ choreis q̄ semp sunt
cũ mortali ĩ. 4. casib⁹ primo cũ fiũt ex libidie
ẜo cũ fiũt ĩ ecclesijs ⁊ locis deo dicatis qꝛ qua
si sacrilegiũ ē tertio cũ fiũt a clericis ꝉ religio
sis cũ mulierib⁹ rōne scādali quarto cũ fiũt cũ
tāta iani gloria qꝯ ibi ꝯstituit͛ finis quito quā
do tales chorisātes nō curāt de scandalo ꝓximi
ĩductiuo ēt ad lasciuiā mortl͛s culpe. Adde fm
ẜẜ. chorisantē de cōsuetudie licet non faciat
corrupta itētione peccare mortalit͛ si ex nimia
replectiōe accidit ei ĩ somnis imũditia seu po
lutio ꝑter itētionē uenale ē. si ũo hac itētiōe
principalit͛ se repleuit ut. s. haberet polutionē

siue i' somnis siue i uigi. mortalit peccauit et si causa sanitatis fecerit pot tam polutio cotingere i uigilia absq; mortali si contingat sine pcuratioe preter uoluntate.

De Luxuria.

Luxuria q ex gula sepe orit e i ordiatus appetit' declaratiois uenerec 7 ex suo gene e mortale q2 otra illud pceptu e. No mechaberis exo.20.7 septe modis distiguit pri m'mod' e cu ocupiscetis carnis osistit solu i primo motu 7 hoc e ueiale secud' e cu sequit osensus i delectatioe ls no iop' 7 hoc e mor. ttius cu osentit et iopus siue ad actu ueiat siue no 7 sic iteru e mortale quart' e cu ocupiscetia tenet no solu corde s3 et pascit uisu. matei. 4.q uiderit 7 de his oibus dictu e supra pceptis.6 7 9°. 7 sic hoc restat iterrogari solu de duobus ultimis. s. de coloqo lascinio 7 tactu si quoq; mo uerbis 7 coloquijs lascinis pcurauit iducer mulierẽ ad quodcuq3 peccatu carnal siue catio nib' siue alias mortlr peccauit si littas scripsit misit portauit t recepit pnocates ad lascinias aduteret mortl'r peccauit si fecit catioes ul sonetos catauit t legit seu andiuit cu delectatione hui' moi uba lascinia tpia 7 ihoesta ad pnocadu se t alios ad lasciuia mortl'e e si rcepit eseniu

uel misit ex amor̃ libidinoso mortalit̃ peccauit
si associauit aliquē quē nouit ire ad peccādū ul'
turpit̃ agēdū seu ad faciēdū serenatas uel ma
tutinatas mortl'r peccauit. Idē uidet̃ si asocia
uit aliquas mulieres ad choreas ⁊ alia specta
cula illicita ⁊ ꝓhibita si fuit mediator īter ali
quos ad huiusmōi turpia cōplenda uel posuit ali
quos mediatores iter se ⁊ alios ī huiusmōi tur
pib⁹ mortl'r peccauit si osculat⁹ ē uel āplexat⁹
uel alias tetigit aliquā mulierē nō suā uel etiā
masculū cū libidinosa delectatiōe mortl'r pec
cauit ēt si nō ꝓsequat̃ ult̃ius ad actū turpē s̃m
tho. s̃a s̃e. q. 144. cō. ī oib⁹ p̄dictis omnes theo
logi nā ex quo cōsensus ī delectationē carnalē ē
peccatū mortale seqt̃ q꜄ qcqd homo agit ex cō
sensu talis delectatiōis ad hoc ut eā nutriat ul'
teneat ut sūt aspect⁹ tract⁹ āplexus ⁊ libidiosa
oscula uel qcqd ē huiusmōi totū ē peccatū mor
tale. ⁊ si uno tēpore cōtinent̃ habentur ꝓ uno
peccato solū s꜇ tāto grauius quāto plura huius
mōi occurrūt si uero diuersis tēporib⁹ uel iter
uallis fiāt sūt diūsa peccata iō ī huiusmōi īter
rogādū ē singillati de necessarijs circūstātijs. s.
ubi cōmissus ē peccatū: qñ quotiēs.

De septē operibus mi̅ficordie spiritualibs que
in hoc uersu cōtinet̃.

Cõsule castiga solaꝛ remitte fer ora. Si ɔsuluit et docuit ignorãtẽ ꝑcipue ad salutẽ necĩa, ut ꝑ cepta dei et ecclie articulos fidei ⁊ huiusmodi Nã ad hoc uideꝛ tenẽi saltẽ qͦ ad familiã suas quãtũ põt bono mõ. Si ipe ꝑdicta neglexit adi scẽ ⁊ ad ꝑdicationẽ ire precipue existẽs idiota mortale uideꝛ. Nã taliũ ignorãtia neĩem excu sat. i. q. 4. §. notãdũ. Si fuit negligẽs ad cor rectionẽ fratnã cũ teneret, s. de pccõ occulto mortali ⁊ speret ĩde emdationẽ fris. nã eo cãu omittendo eã oĩo mortaliter peccauit. secus au tẽ tardauit ꝓ maiori oportunitate. si ñ fuauit ordinẽ euãgelicũ ĩ fratna correctiõe aut corri gendo nimis aspere uel loco ⁊ tpre idebito põt esse mortale et ueniale iuxta excessum. si tpre ĩ firmitatis neglexit ꝓcurare sibi familie sue sa cramẽta ecclie. ⁊ si qs absq3 eis ex sua negligẽ tia uel dilatione defunctus ẽ ꝑcipue ꝓles sine baptismo mortale uideꝛ. Si fuit durus ⁊ tardꝰ iniurias remittẽ qñ debuit, uide supra Jra. Si quantũ licuit tollerauit malos et ꝑsequẽtes na tura et cõditione rudes moribus et cõuersatiõe insolẽtes. Nã ĩ hoc cõsistit oĩs perfectio. Jaco bi primo.

Si orauit ꝓ salute oĩum ꝓut teneꝛ. Nã qlibet de necessitate d3 oraꝛ pͦ. ꝓ salute ꝓpria f3 Cri so. zͦ. ꝓ iustis ut ĩ dei gr̃a ꝑseuerent et saluẽꝛ.

Iac. prio orate p inuicem ut saluemini. Tertio p peccatoribus etiã inimicis pprijs ut cõuertant. nã qlibet i cõi saltẽ tenet orar p inimicis. Ma thei septio alias q excludẽt eos a cõmuni ora tione mortalit peccaret secũdũ doctores. Quar to p defunctis q st i purgatorio ut a penis ci tius liberent. et cum beatis uisione diuina fru antur. z. Macha. iz.

De septẽ opibus misicordie corpalibus q̃ in hoc uersu continentur.

Uisito. poto. cibo. redimo. tego. colligo. condo

Pro hoꝝ declaratiõe sciendũ qꝫ hec misicor die opa st oibus tãqꝫ obligatoria et cadũt sub pcepto d dilectiõe pximi. ad cuiꝰ pcepti dilec tionẽ ptinet ut ñ diligamus tm ũbo neqꝫ liguis s3 ope et ũitate. prie. Io. 3. et qꝫ unꝰqsqꝫ alti faciat qd sibi ab alto uult fieri. Mathei. 7. q̃ cunqꝫ uultis ꝛc. Sed qm hoc pceptuꝫ ẽ affirma tiuũ iõ licet obliget semp ñ tñ ad semp sed pro loco et tpre iuxta qd exigit rõ et ordo carita tis q uult qꝫ exponat corpꝰ p aia pximi et sub stãtia p eiꝰ salute corporali. Potit gº. sic iter rogari. Prio si exposuit corpꝰ p aia pximi ẽẽn tis i piculo dãnationis exẽpli grã cũ seduceret a fide ab heticis seu ifidelibus si potuit eum a tali piculo liberare sine piculo pprie aie licet cum periculo proprie uite corporalis et non fe cit mortalit peccauit. sm tho. et alios doctoẽs

Si aliqñ sciuerit aliquē i extrēa necessitate po
sitū ab oib⁹ derelictū dolē sitire clamare anxi
ari auxiliū postulaꝛ̄ ⁊ a nemie sbuēiri ut sepe
solet euenire tp̄re pestis pp qd' ip̄e mente fragi
lis i tāta anxietate posit⁹ ⁊ dispat⁹ ipatiēter
tollerat. Nā b⁹cāu cū ūisimiliꝛ̄ ñ tm̄ d' corpore
sed ēt de eius aia dubiteꝛ̄ qlibȝ talē hominē de
reliqns nec subueniēs ēt si talis ēēt su⁹ iimic⁹
capitalis homicida ē. 86. di. Pasce. ⁊ mortalꝛ̄
peccat cū ñ diligāt ꝓximū suū sicut seip̄m Si
sciuerit uel uiderit aliquē i extrēa infirmitate
corporali degētē ab oib⁹ derelictū ñ tñ despa
tū ⁊ ñ ei succurrerit ore dulciꝛ̄ ꝯsolādo et cor
pore obseqū quātū potuit p̄stādo mortaliꝛ̄ pec
cauit ēt si talis fuerit iimic⁹ capitalis prout mi
stice exo. 23. p̄ceptū ē. Si uideris asinū odien
tis te. i. corpus iimici tui iacē sub onere. s. in
firmitatis nō ꝑtrāsibis sed sublenabis cum eo.

¶ Quo ad substantiam.

¶ Secūdo si cū potuit ñ uisitauit ifirmos ł tribu
latos subuēiēdo eis tēporalib⁹ subsidijs ł ꝓuidē
do eis de medicis ⁊ medicinis cū idigerēt. Nā
ad h⁹ teneꝛ̄ qlibȝ ꝓ posse iuxta modū hic ifer.i⁹
ānotatū. Et q de substātia nō p̄ot subuenire stu
deat uel dulcib⁹ ūbis eos cōsolari. Nā qñqȝ me
lius ē uerbū qȝ datū. ecclesiastici. 18. si paupi
esurienti ⁊ sitienti cibū ⁊ potuȝ ministrauit. nā

pasce fame
86. di.

ad hoc tenet qlibȝ cū pōt etiā si talis paup foret eius iimic⁹. Ro.12. si esurit iimicus tu⁹ ciba illū si sitit potū da illi. et Jsa.58. pcipit frāge esurienti panē tuū ⁊ nomie pāis itelligit omnis cibus. sed significāt dicit tuū nō alienū qȝ elemosinā de alti⁹ substātia facere nil aliud ē quā peccatū peccato addē ⁊ deū ad deteriora puocat puer. Quod tñ non attēdūt multi qui poti⁹ sinunt res i domo putrescere quā uelīt egēis dispēsare si nudū cū potuit uestimēto coopuit nā luc.3°. dicit. Qui habet duas tūiccas det unā nō habēti sm Jero. p una tunica itelligit uestimtuȝ quod ē habēti ⁊ eius familie necessariū p alia uero tunica itelligūt cetera q̄ sibi ⁊ eius familie sunt supflua. ⁊ de his pcipit. Jsa 58. pauperē nudū uestiri ibi. cū uideris nuduȝ opi eū ⁊ carnē tuā ne despexeris quod pceptū male seruāt q multiplices uestes ⁊ multifarias ficas ptiosas tenet i scrineis clausas nec curāt si pauperes laceratis uestib⁹ frigore crucietur cōtra quos clamat beatus Ambrosius. 47. di. sicuti. nudoꝝ ē uestimtuȝ quod tu recludis ⁊ tunica quā i conclaui cōseruas. Si pegrinos i domū pprias hospicio collegit. Nā ad hoc multiplicit inducimur ex° sanctorū. Genesis. 19. Job. 31. puide ap⁹ hebre.13. ait Hospitalitatē nolite obliuisci. Quia tamē hodie multi

trutani ceretani 7 latrũculi diſcurrũt animadũ
tendũ eſt diligẽter ne quandoq3 recipiat hoſpi
cio lupus pro agno 7 ꝑ peregrino fur uel latro
nam ut inquit. Jeronimus. nõ minoris criminis
eſt poſſe decipi quam decipere. Si captiuos 7
pro debitis carceratos in opes redemit magnũ
eſt opus miſericordie duodecima queſtione ꝗa
Cum redẽptor. 7 precipue cu3 iniuſte 7 ſine cul
pa retinent. Contra multos crudeles exactores
qui cũ non poſſunt propter inopiam debitorum
ſuorum ſua debita exigere. delectant eoꝝ cru
ciatu et corporali afflictione eos etiã pro mini
mo in carceribus tenẽtes et omnibus bonis ſuis
ſpoliãtes. quod ẽ ualde deteſtabile 7 graue pec
catum. nec licet quacunq3 cauſa debitori inopi
auferre ueſtimẽta adorſo ſeu a lecto et quibus
neceſſario ipſe utitur et uxor et filij eius. exo.
uigeſimo ꝗo nec ꝯtra hoc ualet ulla lex uel con
ſuetudo quia foret contra legẽ dei. Facit ad
hoc extra. de ſolutionib⁹. Odoard⁹. 7 ibi ꝑ doc
tores. Si ſepulturã mortuis exhibuit ꝓcipue
cũ nemo alius adeſſet qui hoc faceret ut quãdo
que ſolet cõtingere tẽpore peſtis. Mas 7 hoc
numerat iter opera miſericordie. Nũc aũt
ut ſciatur quãdo quis ex precepto teneatur ſub
uenire et elemoſinam facere indigẽti duo ꝯſide
randa ſt. ſ. facultas habẽtis et miſia idigẽtis.

Si igit̃ qs habet aliqd sup̃fluũ ultra id qd̾ ē ne
cessariũ sustẽtatiõi nature ꝓprie ac familie sue
⁊ ĩ sbuẽit existẽti ĩ extrẽa necessitate. s. qñ app
ent ꝓbabilit̃ signa extrẽa necessitatis future et
hoc ip̃e nouit mortalit̃ peccat s3 tho. Ric. ⁊ du
rã ĩ 4 di. 14. et henri. ĩ quolibz. De necessario
ũo ad sustẽtationẽ natur̃ ꝓprie ⁊ familie sue. s.
sine quo nõ põt uiuere ip̃e et ipsi⁹ familia. nẽo
tenet̃ elĩnã ſm tho. Ric. et durã. ubi supra qa
esset cõtra ordinẽ caritatis et cõseqnter pecca
tuz nisi qs daret alicui psone utiliori ecclesie t̃
rei publice quã se ul̾ familiã suã et iõ subtrahit
sibi de necessario uite ut illi⁹ uitã cõseruet.
Ad hoc tñ nõ tenet̃ ex p̄cepto Si qs hz aliqd
supfluũ natur̃ sustẽtatiõi necessariũ tñ decẽtie
stat⁹ de tali necessario tenet̃ ex p̄cepto dare
elemosinã et subuẽire ꝓximo nõ tm̃ existẽti in
extrẽa necessitate s3 ẽt existẽti ĩ arta si imiẽãt
signa ꝓbabl̾r extreme egestatis ut uidet̃ inuere
illud. 1. Jo. 3. qui habuerit substãtiã hui⁹ seculi
⁊ uiderit fratrẽ suũ necessitatẽ habẽr ⁊ clauſit
uiscera sua ab eo quõ caritas dei mãet ĩ illo qꝫ
uidet̃ sonar̃ nõ solũ de extrẽa s3 ẽt de notabl̾i
et uerecõdia necessitate ꝓide luc. xi. dicit̃. qd̾
sup ẽ date elemosinã et hoc tenet ric. ⁊ duraz.
ſm tho ſa ſe. q. 32. dicit hoc ẽẽ nõ de p̄cepto
sed de cõsilio cui⁹ dictũ nõ uidet̃ bene tutũ s3

posset forte saluari quādo dat elemosinā de tali necessario cōdecentie proprij status propter ei⁹ carentiā cederet ei ad magnū dānum ꝛ piculū corporis ꝛ anime. Si hēt aliqd supfluū utrique necessitati .s. nature ꝛ proprij status cōdecētie ꝛ nō subuenit magnas necessitates ꝛ miserias pati ētibus ꝛ si nō extremas nec multum artas sibi notas secundū duram peccatum ē.

De intrrogationibus ptīnētib⁹ specialiter ad statum officiū uel cōditionē cuiuslibet cōfitētis ¶ Titulus quartus. Et primo ab Impuberib⁹ ꝛ puberib⁹ utriusqꝫ sexus Capitulum primum.

Hic notādū pro ītelligētia dicēdoꝝ ī hoc caplo qꝺ tā puer qꝫ puella possūt peccar mortalr a septēnio supra cū tc sint doli capaces ut notāt doc. extra de delic. pue. c. i. Si gᵒ. intrrogari pōt de īfrascriptis non tū qlibet de omnibus sed prout etas sexus uel ꝯfitentis ꝯditio requirit. Primo si ⁿscit formā ꝯfitendi. s. ꝯfiteor deo oīpotenti ꝛc. pr nr Aue maria. x. precepta decalogi ꝛ simbolū apostoloꝝ ꝛ credit ea que in eo ꝯtinent ꝛ si nescit doceat ea uel saltē īiūgat qꝺ adiscat. Deinde dicto confiteor ut supra. cōfessor ītrroget eū a quāto tpre citra nō ē confessus ꝛ si ꝯfessus ē integre singulis ānis sicut tenetur qlibet a septēnio supra ꝛ si fecit penitentiā

sibi iniūctā, deīde iducat eū ad ɔfitēdū p se ipm
omnia peccata sua q̄ recolit comisisse a cōfessiōe
precedenti citra quo facto cōfessor supplēdo qd
omni-sit iħroget. Si audiuit missam integram
ī festis p̄ceptis sicut teneħ de cū. di. i. Oīs. ꝛ
c. Missas ꝛ si ibi stetit hōeste reuēnħ ꝛ sine stre
pitu sicut decet. Si tū ꝓhibitꝰ ēēt a supiore suo
ut a patre ł matre ut sepe ɔtingit puellis nubili
bꝰ excusāħ a peccato ex q°. p eū nō remāsit sed
q eū uł eā sine rationabili cā ꝓhibuit mortaliħ
peccauit. Si ad p̄dicationes ꝛ diuia officia cū
potuit libēħ pexit ꝛ si nō iducaħ i futuꝝ quātū
ē possibile qa nil pōt talibꝰ utiliuꝰ suaderi. Si
tēpus festi fere totū occupauit ī ludis iocis ꝛ ua
nis qa peccatū ē ꝛ cōtra doctrinā apłi. coł. 3.
Si placitauit ī ecclesijs ꝛ locis sacris uł ibi ali
qd ihoneste egit qa ꝓhibitū ē de imu. ec. decet.
li. 6. ꝛ i cle. Graui. de cele. mis. Si excōmūica
tꝰ fuit puta qa pcussit clericū. Nā si hoc fecit
aīo irato ł iiuriādi a septēnio supra excōmuni
catus ē extra. e. c. i. ꝛ si iiuria leuis ē ꝛ modica
poterit absolui ab episcopo suo extra. e. Peruē
nit. Et similiħ si fuerit grauis sed ante puberta
tē ēt si post pubertatē de hoc postulet absolui
extra. e. c. fi. Si uero fuit grauis uel enormis
ꝛ post pubertatē ꝛ qui pcussit est masculus ab
solutio pape reseruaħ. Si uero femia pcusserit

abſolui poterit ab epiſcopo ĩ diſticte extra. e.
mulieres ⁊.c.ea noſcit ⁊ c. Quãuis ſi ſciẽt pti
cipauit cũ excõmunicatiſ qa ſi pticipauit ĩ cri
mie ł poſtquã monit⁹ fuit ne pticiparet ł ptici
pauit ĩ ſacramẽtis ſeu diuinis ł ẽt ĩ ɔtẽptũ ec
cleſiaſtice diſcipline mortaliter peccauit ut no
tat tho. ⁊ Ric. ĩ. 4. di. 18. al' pticipatio ſiplex
ẽ nemale uł nullũ peccatum in multis caſibus.
Sup bis tamẽ q̃dã inouata ſunt ꝑ ɔciliũ baſile
um. uide ĩ ſupplemẽto. Cleric⁹. 3. i. fi. Si fuit
aliquãdo excõmunicat⁹ a iudice puta ꝑ cõtuma
cia furto dãno ĩfecto ⁊ huiuſmõi. Nã regulari
ter abſolui oꝫ ab excõmunicatore facta pri⁹ ſa
tiſfactiõe ſi põt. Si ĩgreſſus ẽ aliqͣ monaſteri
um ſciẽs ẽẽ ꝓhibitũ ⁊ ĩgrediẽtes ẽẽ excõmuni
catos nã talis ñ poterit abſolui niſi de auctori
tate epiſcopi ſi monaſteriũ ẽ ſub eius cura. Si
uero mõaſteriũ ẽ ordinis ſancte clare abſolutio
reſeruatur pape. ¶ Si ẽ ordinis ꝑdicatoꝝ requi
ritur auctoritas generalis eiuſdem ordinis.
Si uero ignoranter ĩtrauit ⁊ nõ mala ĩtẽtiõe ui
detur excuſari nec fuerit ignorãtia craſſa uel ſu
pina. de conſtitutionibus. Sit animarum. libro
ſexto. Sed ſi intrauit cauſa male agendi licet
habuerit. iuſtam cauſam ignorandi credo quod ĩ
cidit ſꝫ pe. de palu. Si iurauit piurauit uel ſci
ẽter mentiri conſueuit uide ſub ꝑcepto. 2°. 7. 8.

Si blasfemauit deum sanctos uł aliã creaturã Nã hoc ẽt ĩ impubere potest ẽẽ mortale ut dicit greg. ĩ 4° dialogorũ Si uouit uotũ abstinẽtie ⁊ pegrinationis ⁊ huiusmõi de hoc habetur supra pcepto. 2°. Si qs uotũ cõtinẽtie uł religiõis emisit ante ãnos pubertatis licet si hẽt usũ rationis quãtũ ẽ ĩ se obligetᷣ ex uoto suo poterit tamẽ reuocari a patre uel tutore si uero ãnos pubertatis excedat obligatᷣ nec poterit reuocari. s3 tho. s.a. se. q. ultia idẽ dico si puber spõte ĩtrat monasteriũ qa nõ poterit exire. 20. q. 1. sicut ẽt. q. 2. puella. si ũo ĩpubes ĩtrat per se ⁊ auctoritate ppria põt extrahi a parẽtibus uel tutorᷣ. d. c. puella. ⁊ si patᷣ ⁊ matᷣ discrepa rẽt ĩ uolũtate ⁊ un⁹ uelet reuocare altᷣ nõ quid agendũ sit uide. dominũ. An. de bu. plene ĩ. c si qs de regula. si ũo ab alio ponitᷣ ĩ mõasterio ⁊ ipe ñ ꝯsentit põt egredi qñ uoluerit. 20. q. i puelle ⁊. q. 3. c. psens. si ũo ꝯsentit nec ipe põt exirᷣ nec parẽtes reuocarᷣ ante etatẽ legiptimã qa qd' semel placuit ãpli⁹ displicere ñ põt. sed quãcito puenerit ad legiptimã etatẽ põt egredi d. c. psens ⁊ extra de regula cũ sim⁹ nisi faciat pfessionẽ tacitã ł expssa3 de. rgula. c. i. li. 6. hec omnia notat glo. 20. q. i. ĩ pri. et dominus An. de bu. ubi supra. si alias q°. quomõ sit rligioni obligat⁹ pfessionẽ tacitã ł expssa3 ĩ generᷣ uł

ĩ specie uide hic ĩfra.c.ti.c.2.si parẽtes honora
uit 7 ĩ eoꝝ necessitatibꝰ seu ĩfirmitatibꝰ fuuit 7
subuenit p̃cipue cũ ip̃e lucrosus foret 7 ip̃i indi
gerẽt nã ad hoc tenet̃ uide supra precepto .4.
Si pentibꝰ obediuit.nã ƀ3 alex.de al̃ ĩ t̃cia ꝑte
su.sup 4°.p̃cepto filiꝰ tenet̃ obedire patri ĩ omni
bus ꝓbabilit̃ ꝑtinẽtibꝰ ad necessitatẽ uel utilita
tẽ rei familiaris 7 disciplinã bonoꝝ moꝝ scilic3
ad salutẽ necessarioꝝ. In ceteris nõ tenet̃ 7 sic
ĩtelligit̃ illud coll̃.3.Filij obedite pentibꝰ ur̃is
ꝑ oĩa.si fuit ĩobediẽs 7 ꝯtumax p̃ceptori seu ma
gistro suo l̃ alias fuit ĩ scolis ĩsolẽs rixosus 7 cõ
tumeliosus erga magistrũ uel socios põt ẽẽ mor
tale 7 ueniale ƀ3 quãtitatẽ excessus. Si fuit sup
bus 7 malitiosus 7 iõ ꝯtempsit correctiões magi
stri uel maioꝝ ut hodie faciũt multi. Et fuit ma
loꝝ reportator cõtra illud ecclesiastici.19.audi
sti uerbũ aduersus ꝓximũ tuũ moriat̃ apud te.si
detraxit seu detractores libẽter audiuit uide su
pra. Precepto.8. Si ĩuidus 7 gulosus seu ĩ uic
tu iordinatus fuit supra Gula si iocose aliquan
do ĩportune molestauit aliquẽ lapidea niuẽ 7 hu
iusmodi ꝓiciẽdo. Nã tales ludi nõ st̃ sine cul
pa 7 ꝑiculo extra de homic.exhibita. si studuit
sciẽtijs ꝓhibitis uel libris illicitis 7 ĩhonestis 7
qbus. Si lusit ad carticellas alea3 7 huiusmodi
fortune ludos uide.supra. Auaricia si percussit

l 4

uel uulnerauit aliquē aut quoquomodo a cāu aut uolūtarie occidit de h°. su. pcepto. q. Si semet ipsum mortis piculo temē exposuit puta natādo ī locis piculosis cū natare sciret l' eqtādo seu currere faciēdo equos brauos 7 huiusmōi lmortale uidet'. Si aliqñ furtū fecit seu bona pentū aut fratrū suorum occl'te distraxit seu alias dilapidauit 7 male ɔsumpsit nā si ē notabile qd' abstulit mortalit' peccauit 7 eis ad r'stitutionē tenet' nisi pat' ei remitteret. Si aliqñ abstulit fruct⁹ pcipue ī magna quātitate ī agris uineis seu pōerijs aliorum ɔtra eorum uolūtatē. aut alias pp huiusmōi auferēdos dānū ītulit notabile puta sepes frāgēdo 7 huiusmōi nā furtū cōmisit mortalit' peccauit 7 ad restitutionē tenet'. Sec⁹ si qd modici ualoris abstulit nec aio dānificādi fz. Tho. si uēator extitit 7 exposuit se piculo mortis l' magnū tpus festi ī h°. expēdit seu sata aliorum deuastauit pōt ēē mortale 7 tenet' ad restitutionē si ē qd notabile nisi pbabilit' crederet illos pmissuros. Si quoquomō carnalit' peccauit pse ipm aut cū alijs marib⁹ uel feminis 7 q°mō. Nā ī hoc etas āticipat extra de despō. īpu. c. de illis. In huiusmōi tñ et ī seqntib⁹ ɔfessor prudēt' se hēat ne innocēs qɔ ignorat adiscat nec tamē occulis clausis ptrāseat cū ī his hec etas soleat; multiplicit' inuolui. si ; cum meretrice peccauit publica uel

nô publica mortalit̃ semp̃ peccant. 32. q 4. me
retrices. Si ɔcubinã tenuit ul' tz 7 si publice uel
occulte semp̃ ē ĩ peccato mortali iõ nõ ē absol
uēd' nisi pri⁹ eã licētiet penit⁹ ab eo. Si fuit ali
quãdo philocaptus de aliqua muliere nubili ɔiu
gata aut uidua uel de plurib⁹ 7 quãto tēpore 7
si ꝓsecut⁹ ē eã p plateas sepius habitationē ei⁹
circuiēdo nã sine eius scãdalo 7 alioꝝ mortaliter
peccauit totiēs quotiēs hoc fecit. Si ĩ ecclesijs
quasi p plateas post eã deambulãdo ĩpudice res
pexit, seu alias actitauit publice 7 ꝑcipue tēpo
re missaꝝ 7 diuinoꝝ officioꝝ qɔ cedit ad maxi
mũ dei cōtemptũ mortaliter peccauit ut supra.
Si eã uerbis. litteris aut nuncijs. seu pollicitati
onibus ad eius cōsensum induxit. mortaliter pec
cauit ut supra Si nocturnis uel diurnis tēpo
ribus solus uel comitatus sine armis uel cum ar
mis cōtra ꝓhibitionē dominoꝝ iuit 7 hac ĩten
tione fecit serenatas cũ sono uel cãtu 7 cũ scãda
lo ei⁹ uel alioꝝ mortalit̃ peccauit ut supra. Si
aliquãdo ꝓpter hoc cōcepit odiũ erga aliquem
qui eandē diligeret 7 sollicitaret quã 7 ipse 7
si quesiuit ipsum offendere 7 qualiter mortalit̃
peccauit ut supra. Si hac de causa ꝑiculo mor
tis se uel aliũ aliquãdo exposuit eundo p loca pe
riculosa. aut ubi si repertus fuisset de facili occi
sus fuisset. ¶ Et forte etiam occasio mortis

mulieris extitisset: mortalit peccauit ut supra. Si aliqñ cũ ea de ipudicis colloqũ habuit cas tas. honestas 7 religiosas psonas detestãdo aut ẽt eius uirꝫ sibi exosus reddẽ studẽdo mortalit peccauit ut supra. Si ut eã ad peccatũ carnis iclinaret se falso iactauit l' ẽt uere se aliqs car naliter cognouisse l' aliqd hui⁹mõi ihonestũ egis se mortalit peccauit 7 ad rstitutionẽ fame tenet si psonã nominauit falsas calũniã ei iponẽdo ut supra pcepto. 8. Si ut eã ad tactus oscula 7 am plexus facili⁹ iducẽt l' se ab eo carnalit cogno sci pmittẽt spõsalia cũ ea cõtraxit uel cõtrahẽ pollicitus ẽ ultra mortale peccatũ tenet ut su pra pcepto. 6. 7 ĩ. c. se. Et durã. dicit Ois ɔcu piscẽtia actus affatus l' aspect⁹ 7 huiusmõi hac de cã intẽtione deliberata fact⁹ mortale ẽ ut pꝫ supra in peccato luxurie in fine. ubi etiã hñtur plura d'qbus si uidebit poterit hic interrogari 7 supra pcepto. 6°. 7. 9°. Si donaria hac intẽtione corrupta dedit uel accipit ultra mortale debet sic accepta de cõsilio dare paupibus qa ẽ turpe lucrũ. Si pter hoc fecit expẽsas in ɔuiuĳs fe stis 7 hui⁹mõi mortalit peccauit. Si ut habili⁹ cũ mulierib⁹ posset loq se aliqñ ueste trãsforma uit mortal'r peccauit 7 pcipue ueste mul'ebri qa phibitũ ẽ. 30. di. si qua mul'er. Si ũo ueste mõa chali l' rligiosa phibet simil'r 7 grauiter puniri

debet extra de ui. ⁊ ho cleri. Cū decorē. Et si
habuit i sociū religiosus sb seculari habitu trāsformatū excōmūicat⁹ ē ipe cū eo extra ne cle. ł mo. ut piculosa. li. 6. Si ɔsueuit gironagari solus ł comitat⁹ p plateas aliqua lasciua itētiōe puta oblectādi se ex aspectu mulieꝝ ł icitādi ł attrahēdi ad sui ɔcupiscētiā q°quomō eas nutibus aut ūbis qa i his oībus ⁊ hui⁹mōi semp est mortale ut supra ꝭ3 durā. Si ɔsueuit int̄ uanos ⁊ lasciuos iuuenes ꝓcaciter se habē ⁊ faciliter de alijs oblectare ⁊ alias isolēt̄ se habē ⁊ socijs ɔtumelias iferre ⁊ ad malū icitare uel aiare qa mortale peccatū ē si hac itētione delibrata uel ex ɔsuetudine fiāt. Si puella nubilis fuerit ultra multa de pdictis q̄ ēē ad ei⁹ statū ɔditionē ptinēt pōt itrogari si aliquādo iuit ad spectacula uel choreas aut ad maiuma. i. cātilenas q̄ solēt fieri i lōbardia i plateis ⁊ uijs publicis cū magna isolētia ⁊ lasciuia ⁊ qua itētiōe ad huiusmōi iuit ⁊ si cātilenis nom̄ dei ł sanctorū it̄ miscuit uel aliud turpe seu ihonestū egit. nā si sit doli capax ⁊ h°corrupta itētiōe fecerit mortalit̄ peccauit si usa sit fucis aut alijs uāis ornatib⁹ ⁊ illicitis. de h°ifra. c. se. si hēt prias tōsurā uł quattuor or. mi. itroget̄ qn̄ ordinat⁹ fuit. nā āte septēniū ñ ls extra de pbē. Sup i, ordinata. ⁊. n ota Jo. An. i. c. si eo. de Rap.

ſup uerbo.Etatē.hoc tamē nō tenet ad horas
cāonicas ut notat gloſa i cle.Graui đ cele.miſ.
Sed ſi uult clericali ꝑuilegio gaudere oꝫ đferre
raſurā i modū coroē tōſurā ⁊ habitū honeſtū ut
ibi ⁊ i cle.Quoniā.de ui.⁊ ho.cle.Et Semi.c
ti.Clerici.2°.li.6.dicit.Nec ſufficere uidetur
portare unū ſine altero.Si ē beneficiatꝰ.Nā ſi
ē ſeptēnis aut maior idoneꝰ reputat ꝓmoueri.⁊
i beneficio ſimplici ītitullari ut notat ī dicto.c
Sup iordinata.⁊ ī dicto.c.ſi eo ⁊ ibi p Jo An.
⁊ p Archi.Quod uer ē ſi rite beneficiū habuit
⁊ mō debito nec ſimoniace ⁊ cū itentione cleri
cādi alias nō.Ante uero ſeptēniū nō debꝫ ꝓmo
ueri qa tūc ībabilis ē ad ordines minores puer
Ad beneficiū uero curatū puer ībabilis reputat
i.q.4.Pueri ⁊ ad canoniā ⁊ ꝑbēdā extra de ꝑ
ben.c.fi.⁊ multo magis ad pſonatū uel dignita
tē.Ad penſionē uero q̄ dat ꝓpter patrociniῃ de
fenſionē puer nō ē idoneus ⁊ notat domi.An.đ
bu.ī dicto.c.Sup iordinata.Taliter tamē bene
ficiatꝰ ⁊ ſi beneficiū ſit ſimplex rurale ⁊ nō cō
petēs tenet dicere horas canonicas extra đ ce
le.miſ.c.1.⁊ ibi p glo.⁊ doc.Idē notat.Jo.de
legna.⁊ Jo.de imo ī cle.1.e ti.ubi ēt dicūt qꝰ i
minoribꝰ beneficiatꝰ abſēs occaſiōe ſtudij ł al' ex
cā rōnabil' excuſat ab horis dicēdis ſi tū ī eccle
ſia faciat dici p aliū ab.ſy.ſētit ꝯtrariū.idcō.c

i, et si nõ dicit p se horas nec p salin̄ dici faciat ultra peccatū tenet ad fructuū pceptorū resti tutionē fm Archi. 44. di. c. i. et notat gemi. c. fi. de rescriptis. li. 6.

¶ A coiugatis et curā rei familiaris hn̄tibus. c. f3.

Pro declaratiōe ī dicēdo circa ↄiugatos. sciēdū q. iz. st q̄ n̄ solū īpediūt. s3 ēt diri mūt matrimoiū iā ↄtractū ut ī his u͂sib⁹ ↄtinet.
Error, Conditio. Votū. Cognatio. Crimen.
Cult⁹. Disparitas. Vis. Ordo. ligamē. Honestas.
Si sis affinis. Si forte coire nequibis.
Hec sociāda uetāt. cōnubia iuncta retractant.
Duo uero st q̄ ipediūt sed n̄ dirimūt. de qbus extāt Vers⁹. Ecclesie uetitū, nec n̄ tēp⁹ feriatū Impediūt fieri: pmitūt fcā teneri. Vbi nota q ex pdictis ipedimētis q̄rūdā trāsgresso obligat ad mortē ut st ea qb⁹ matrimōiū ↄtrahi phibet. Quedā st quo trāsgressio n̄ solum obligat ad mortale s3 ēt ipo fcō maioris excoīs uinclo plec tit, ut i cle. Eos. de ↄsan. et affi. ubi notat q scienter ↄtrahētes matrimoniū ī gradib⁹ phibitis. s. cō sanguinitatis vel affinitatis cū moiali cū pfessis tacite vel expsse rligionē approbatā vel cū clerico in sacris ↄstituto ipo fcō excōmunicationē icurrunt nec pn̄t absolui nisi pri⁹ abiuicē sepent. ¶ Et oēs pticipes ↄsulētes sciēt ↄsentiētes auxiliātes uel fauentes in hoc eandē sentētiam icurrunt ut

ibi. Poterūt igitˀ circa hoc fieri iterrogationes plˀ 7 minˀa qbˀ uidebitˀ. Primo si ɔtraxit scienter matrimoniū i aliquo casu ꝓhibitio qa mortale peccatū ē ut supra nisi ignorātia facti ꝓbabilis ñ affectata excusaret puta qa ɔtrahētes ignorabāt se ɔsanguineos uel affines. Secˀde ignorātia iuris puta qa sciebāt iter eos gradū sꝫ nō putabāt gradū esse ꝓhibitū. Et si alter eoꝝ tm̄ hoc sciebat ille solus erit ligatˀ ut notat glo. i d. cle. Eos. Et ut breuiter habeatˀ aliqualis notitia de dictis ipedimētis aliqd diceˀ de singulis. Error. Nō ois tamē error ipedit matrimoniū sed error 7 psone 7 ɔditionis nec isti de sui natura dirimūt matrimoniū sed ex ɔstitutione ecclesiastice secundū Ric. in. 4°. di. 30. Exemplū: persone cū. s. qs ɔtrahit cū maria credēs esse caterinam error uero fortune uel qualitatis nō ipedit. Cōditio. Et itelligiˀ de ɔditione seruili exēpli gratia. cū qs ɔtrahit cum ancilla credēs se ɔtrahere cū libera uel ecōuerso. Secus si seruus ɔtrahat cū serua quā credit liberā qa matrimoniū tenet 7 multo fortius tꝫ si ɔtrahit suˀ cū libera credēs ēē suā sꝫ ray. tho. 7 Inno. Votū si solēniˀ notū emisit castitatis aut relˀionis p pfessionē expssā lˀ tacitā factā alicui dˀ rlˀionibˀ apꝓbātis tlˀe uotū solēne ipedit matrimōiū ɔtrahēdū 7 dirimit pˀ ɔtrac. ut i. c. qɔ uo. dˀ uo. 7 uo. redēp. l°. 6. idē

si uotū sollēniter emisit p susceptionē sacri ordi
nis. Nā 7 hoc uotū ipedit matrimoniū ꝯtrahen
dū 7 dirimit p⁹ ꝯtractū ut i. c. Rursus extra qꝫ
cle. l no. 7 ultra hoc i utroqꝫ cāu icurrit senten
tia excōis ut supra. Si cōtraxit matrimoniū post
uotū simplex castitatis l itrāde religionis tenet
matrimōiū ut i. c. Quod uotū de regl'a. li. 6. 7
ibi glo. Idē Semi. ibidē 7 domin⁹ An. de bu. i. c
Meminim⁹ extra qꝫ cle. uel uo. sꝫ tū Ric. i 4.
di. 38. ar. 7. q. i. prio talis peccat mortalit con
trahēdo. z°. p⁹ cōtractū matrimōiū ꝯsumādo qa
adhuc licitū ē sibi nō cōsumare si uult religiōes
itrare. cō. Sco. ibidē addēs qꝫ peccat ēt morta
liter p⁹ cōsumationē totiēs quotiēs debitū requi
rit lꝫ reddere teneat exact⁹ siue exigat expsse
siue iterpretatiue. Nā aliter nimis onerosus ēēt
uxori si oporteret semp expsse petere. Con. tho.
ibidē 7 hec uera itellige nisi fuerit dispēsatū an
te cōtractū matrimoniū p papā de cōtrahendo 7
exigēdo debitū uel post iā cōsumatū p copulam
de exigēdo quā dispēsatione potest epꝫ facere ut
notat Jo An. 7 domin⁹ An. de bu. i. c. Rursus.
extra qꝫ cleri. uel uo. Adde ēt qꝫ q cōtraxit ma
trimōiū p⁹ uotū simplex de itranda religione si
uxor pmoriat tenet itez religiōē igredi sꝫ. Jo.
mo. 7 notat Jo. A. i. c. qd uotū de uo. 7 uo. re
dē. li. 6. i noue. 7 i mercu. 7 Ffēi ibidē 7 notat

glo.fi.27.q.1.Nuptiarũ.7 Archi.ibi si habẽs
uotũ simplex ĩtrãdi religionẽ ɔtraxit matrimõi
um cũ alia q̃ ẽt hẽt simile uotũ simplex. Nã lȝ
mortaliter peccauerit uterqȝ cũ matrimoniũ te
net nõ obstat qɔ neutꝛ possit debitũ exigere qa
põt uterqȝ reddere. Jmo si qs ẽt uouisset ãte cõ
tractũ matrimoniũ nũquã reddere. si uxorẽ cõti
geret ducẽ tȝ matꝛmoniũ. nec tenetꝛ ſuare uo. ut
notat glo.27.q.i.de uiduis.z°7 Archi. in.c.
Quod uotũ. Cõ.do. An. de bu.i.c.dudũ.de.cõ
uer.cõiu. Cognatio triplex ẽ.s.spiri. carnalis
7 legalis. Quelibet hoꝝ ĩpedit matrimoniũ ɔtra
hendũ 7 dirimit iã ɔtractũ ut sequitꝛ. Cognatio
spiritualis q̃ ẽ ꝓpinquitas ꝓueniens ex sacramẽ
to regenerationis spiritualis 7 dicitur Cõpater
nitas 7 ɔtrahitꝛ p Cathecismũ baptismũ 7 Con
firmationẽ q̃ ĩpediũt ac dirimũt matrimoniũ ut
ĩmediatẽ sequitꝛ Cathecismus q̃ ẽ ĩstructio que
dam suscipiẽde. ꝓfitẽde obseruãdeqȝ fidei catho
lice ueritatis ad quã fidẽ⁹oẽs tenentꝛ ĩpedit tm̃
matrimoniũ ɔtrahendũ sȝ nõ dirimit iã ɔtractũ
ut i.c.p cathecismũ de cog.spi.li.6.7 ibi p Ar
chi.7 Jo.An. Baptismus. Per baptismum
ɔtrahitꝛ cognatio spiritualis triplici actu.s. bap
tizando.tenẽdo 7 leuando. Primo actu.s.bapti
zando. Jmpedit iter baptizantẽ ꝑbiteꝝ ꝟ aliũ
uiꝝ 7 baptizatã puellã. Jntꝛ baptizãtẽ mulierem

⁊ baptiȝatū pueꝝ. Jnť baptiȝātē uiꝝ ⁊ matrē baptiȝati ł baptiȝate. Jnť baptiȝātē mulierē ⁊ patrē baptiȝati uel baptiȝate. Jnť baptiȝatū ⁊ uxorē uiri baptiȝātis pri⁹ cognitā. Jnť baptiȝatā ⁊ uiꝝ mulieris baptiȝātis pri⁹ cognitū. Jnť baptiȝatū ⁊ ꝯcubinam uiri baptiȝātis pri⁹ cognitā. Jnť baptiȝatā ⁊ cōcubinariū mulieris baptiȝātis pri⁹ cognitū. Jnť patrē baptiȝati ⁊ uxorē uel ꝯcubinā baptiȝātis pri⁹ cognitā. Jnť matrē baptiȝati ⁊ uiꝝ uel ꝯcubinarium mulieris baptiȝātis prius cognitū. Quod aūt dixi cōtrahi cōpaťnitatē ꝑ actū fornicariū tenet tho. in 4. di. 42. ar. 3. 4. 2. Ad h°. 32. q. 4. Jn eo. ubi diciť Qui adheret meretrici unū corp⁹ efficiť cū ea. ⁊. 30. q. 4. si qs un⁹. glo. ugolini h°. idē tēt. ⁊. Jnno. i. c. Martin⁹. extra. de cogna. spi. ⁊ licȝ alij ꝯtrariū sentiāt. priē tū opi: adhēndū ē tāqȝ tutiori ł ꝯsulēd⁹ papa. Jnť baptiȝatū ⁊ filias baptiȝātis. iť baptiȝatā ⁊ filios baptiȝātis idistincte utsupra. Secūdo ex baptismo ꝯtrahiť ꝯpaťnitas tenē°. s. iť tenētē uiꝝ ⁊ tētā puellā. Inter tenētē mľierē ⁊ tētū pueꝝ. Jnť tenētē uiꝝ ⁊ matrē tēti ł tēte. Jnť tenētē mľrē ⁊ patrē tēti ł tēte. Jnť tētū pueꝝ ⁊ uxorē uel cōcubinā tenētis prius cognitā. Jnť tētā puellā ⁊ uirum uel ꝯcubinarium mulieris tenentis prius cognitum. Inter patrem tenti et uxorem uel concubinā tenētis prius cognitā. inter matrē tenti et

uiz uel cõcubinariũ mulieris tenẽtis pri⁹ cogni
tũ siue masculus siue feĩa teneaẽ. Inter tentuz
7 filias tenẽtis. Int tentã 7 filios tenẽtis idisti
cte ut supra. Tertio ↄtrahiẽ pariformiter leuã
do sicut 7 tenẽdo, 7 inter easdem psonas 7 licet
alij doctores cõprehẽdãt hos gradus breuius po
nendo aliq plures aliq pauciores. Nã dñus An.
de bu, in ca, Martin⁹ enumerat iz. 7 Jo. An. zo
ut ibi recitat dñs An. Ego aũt hoc posui magis
specifice ad clariorẽ intelligentiã. Et nota qꝺ li
cet leuans aut tenẽs ad baptismum nõ tangeret
puerũ de idustria sed solũ pãnos qbus inolutus
ẽ nolẽs ↄtrahere cõpaternitatẽ cõtrahit tam̃ ut
notat Archi. Jo An. 7 Gemi. in. c. f. de cogna
tiõe spi. li. 6. Idẽ de eo q accedit ad tenẽdũ sȝ
nõ respõdet nec ↄtrahat qa tamẽ ↄtrahit ut no
tat collec. e. ti. ¶ Cõfirmatio. ¶ Per sacra
mẽtũ. n. ↄfirmatiõis duplici actu cognatio spiri
tualꝭ nõ solũ ipediẽs sȝ ẽt dirimẽs ↄtrahiẽ. s.
Cõfirmãdo. 7 tenẽdo. Quo ad primũ actũ ↄtra
hiẽ Inter ↄfirmãtẽ cõfirmatũ uel ↄfirmatã. In
ter cõfirmãtẽ 7 pentes cõfirmati uel cõfirmate.
Inter cõfirmatũ 7 filios uel filias cõfirmatis.
Inter cõfirmatã 7 filios similiter uel filias ↄfir
mãtis. Inter ↄfirmatũ 7 uxorẽ uel cõcubinã cõ
firmãtis pri⁹ cognitã. Int pentes cõfirmati ꝉ cõ
firmate 7 uxorẽ ꝉ ↄcubinã ↄfirmãtis p⁹ cognitã

Et in his ꝯcludit quo a cõfirmãtẽ. de quo habe
tur in. c. Nedũ. de cogna. spi. li. 6. Quo ad se
cũdum actũ ꝯtrahit Inter tenẽtem uiꝝ uel mu
lierẽ ⁊ tentũ pueꝝ uel puellã. Inter tenẽtes ⁊
parẽtes tẽti uel tẽte. Inter tẽtũ ⁊ filia tenẽtis
Inter tentã ⁊ filios tenẽtis. Inter tẽtũ ⁊ uxo
rẽ ł cõcubinã tenẽtis pri⁹ cognitã. Inter tentã ⁊
uiꝝ uel cõcubinariũ mulieris tenẽtis pri⁹ cogni
tũ. Inter pẽtes tẽti uel tẽte ⁊ uxorẽ uel cõcubi
nã tenẽtis prius cognitã dato qꝫ tenẽs sit uir.
Inter pentes tẽti uel tẽte ⁊ uiꝝ uel cõcubinari
um mulieris tenẽtis pri⁹ cognitũ. Cogna° natura
lis siue carnalis hẽt. 3. spẽs. s. Cõsanguinitatẽ.
Affinitatẽ ⁊ publicã honestatẽ. Cõsanguinitas
q̃ ẽ uiculũ duaꝝ psonaꝝ ab eodẽ stipite ł stirpe
carnali ꝯpagine descẽdẽtiũ hẽt triplicẽ lineã pri
ma ẽ ascẽdẽtiũ q sunt pat mat. Au⁹. Auia pau⁹
pauia ⁊ successiue usqꝫ ad Adã. Secũda ẽ descẽ
dẽtiũ q sunt fili⁹ filia nepos neptis pnepos pro
neptis ⁊ sic successiue usqꝫ ad ultimũ hominẽ Et
ĩter istos ascẽdẽtes ⁊ descẽdẽtes phibitio de ꝯtra
hẽdo matrimoniũ sꝫ saniorẽ itellectum est perpe
tua ut tenet. Johannes. Andreas in apperatu ar
boris de consan. ⁊ affi. Tercia est collateraliũ
qui sunt frater soror filius uel filia fratris uel
sororis. Et inter hos durat prohibitio usque ad
quartũ gradũ a stipite inclusiue remotũ ut i. c.

Nõ dꝫ.de cõſan.⁊ affi.⁊ ſufficit qꝺ una ex pti
bꝰ trãſcẽderit quartũ gradũ lꝫ alia nundũ appli
cuerit ad illũ ſed fuerit ĩ prio ſecũdo uel tercio
gradu.Nã quotto gradu remotior pſona diſtat a
ſtipite.i.a cõmuni pẽte toto diſtat a quolibet
alio p aliã lineã deſcẽdẽti ab eodẽ ut in.c.Qꝫ
dilectio.⁊.c.fi.e.ti.Et ibi plene p glo.⁊ doc.
De affinitate ⁊ plubica boneſtate diceť ĩfra ſu
is locis.Cognatio legalis que ẽ quedã ciuilis
ppinquitas legaliť ĩtroducta ꝯtrabiť p adoptio
nem ⁊ arrogationẽ ⁊ ĩpedit matrimoniũ ꝯtrabẽ
dũ ⁊ dirimit iã cõtractũ ſꝫ ueriorẽ ſententiam
doc.extra.e.c.i.Tripliciť.Primo ĩter patrẽ
adoptãtẽ ſeu arrogãtẽ ⁊ arrogatũ ſeu adoptatũ
filiũ uel filiã nepotẽ uel neptẽ et boc ſemp ĩpe
dit et dirimit qm̃ pater adoptator nõ põt cõtra
bere cũ filia adoptiua uel nepte ẽt poſt emanci
pationẽ.30.q.3.Ita diligere.Secũdo ĩter col
laterales.ſ.ĩter filios naturales legittimos ⁊ ad
optiuos et boc ĩpedit durãte adoptiõe et ñ ultra
extra.e.c.unico et.30.q.3.poſt ſuſceptũ.Et
quãuis qdã dicãt ĩter pdictos bodie nullũ ẽẽ im
pedimentum tutior tamen ſententia eſt quod ſu
pra dixi.Quod etiam tenent boſti.et Guil.in
ſpe.e.ti.Filij uero adoptiui bene poſſunt lici
te matrimoniũ cõtrabere ĩter ſe ut notat glo.ĩ
d.c.unico.Cõcordat dñs Antoniꝰde bu.cũ glo.

ɽ doc. cōmunit̾ ibidē. s. q͛ adoptati iter se pos
sunt ɔtrahere. Tercio iter adoptātē et uxorem
adoptati ɽ iter filiū adoptiuū ɽ uxorē pris ad
optātis ɽ hoc omni tēpore ipedit matrimonium
insti. de nup. §. i. ɽ z. ɽ notāt doc. moderni i
d. c. unico. Crimē Tria sūt cria q̄ nedū ipediunt
matrimoniū ɔtrahēdū sꝫ ēt dirimūt iā ɔtractū
ut i. c. Trāsmisse extra de eo q co cōsan. uxoris
sue Primū ē machinatio i mortē alt̾ius cū effec
tu aio ɔtrahēdi matrimoniū cū ɔiūge eius si uir
fuerit siue mulier occiderit uxorem alicuius ut
illū accipiat i uirum. Et itelligit̾ occidere
nedū ꝓprio actu sꝫ ēt ɔsilio ɔsensu auxilio fauo
re mādato ordinatiōe seu pticipatiōe quōcūque
dūmō secuta sit mors ɽ talis machinatio ipedit
ɽ dirimit matrimoniū p se lꝫ nō iteruenerit adul
teriū s̾ꝫ Inno. ɽ hosti. Aliȷ̄ dicūt hoc uerum quan
do ambo machinati sūt i mortē occisi secus autē
qn̄ alter tātū machinatus ē i mortē qa tūc nō ipe
dit sine adulterio ɽ hoc tꝫ henri. Boyc. i. c. fi
extra de eo q duxit i ma. quā po. p adul. ɽ Jo.
An. i. c. i. de ɔuersi. infi. i nouella ɽ collec. ibi
dē. Ric. ɽ Sco. i 4°. di. 34. ɽ hec uidet̾ opi. ūi
or ɽ cōior. s̾ꝫ ē fides p̄stita adultere qn̄. s. ligati
matr̾mōio siue ut̾qꝫ siue alt̾ sit ligatus stāte legit.
matr̾imōio ꝓmittūt sibi. mutuo iurādo l̾ fidē p̄stā
do q͛ ma. ɔtrahēt pus mortē ɔiugis siue ɔiugum.

Nã siue ante pdictã pmissionẽ siue post interue
niat polutio adulterina ipedit 7 dirimit ut in.
31.q.1.Si qs uiuẽte 7 i.c.Sup eo 7.c.Cũ ba
beret extra de eo q dux.in ma. Tercium ẽ si de
facto sciẽter otraxerit matrimoniũ 7 uiuẽte alte
ro cõiuge secuta sit adulterina cõmixtio iter il
los siue ante otractũ siue post ut in.d.c.Cũ ba
beret 7 in.c.Significasti 7.c.Veniẽs.7.c.fi.
e.ti.De nuda aũt pmissione cũ adulterina polu
tione ã ipediat 7 dirimit uarie sr̃ opi.uide ric.
in.4°.di3.9.ar.3.q.4.Et Sco.ibi.Cult⁹dispi
tas.s.qñ fidelis otrabit cũ ifideli ut iudeo ł pa
gano nõ t3 matrimoniũ.Nã boc ẽ pbibitũ de iu
re diuino.exo.34.7 de utero.7.28.q.i.C.
ex bis.7.c.Caue Secus si fidelis cõtrabit cum
beretico qa l3 peccet si sciẽter otrabat nõ tamẽ
pp boc ẽ matrimoniũ dirimẽdũ.extra de diuor.
Quãto 7 p Ric.7 theologos in.4.di.39.Te
net tamẽ fidelis recedere ex pcepto ab beretico
uel ecõuerso si i notorio crimine beresis psene
rat ut i.c.Quẽadmõm de iure iurãdo.Uis.siue
molẽtia uel metus impedit matrimonium cõtra
bendum 7 dirimit iam contractum in.c.Cum lo
cum 7 in.c.Consultationi extra de spõ.s3 ñ ois
uis 7 met⁹ipedit 7 dirimit.Ubi nota qɔ duplex
ẽ coactio.s.Absoluta q̃ fit p uim 7 ista excludit
totaliter osensum animi i quẽ non cadit coactio

Alia ē coactio cōditionata ⁊ ista fit p metū cū
s. timore alicui⁹ mali ab extra ꝯsentit ēt abitra
⁊ sic ñ ꝯsentit nec uult simplicit̃ s; ꝑcedēte cā
ipellēte. Et iuxta h.º sciēdū qꝺ Quedā st̃ i qb⁹
ñ exigit̃ nuda uolūtas alicui⁹ nec cū qualitate
libertatis ⁊ i hui⁹mōi met⁹ ipo iure ñ ificit qa
coacta uolūtas uolūtas est. 15. q. i. merito.
¶ Quedā st̃ i qb⁹ exigit̃ libera uolūtas cū quali
tate libertatis ⁊ tūc coacta uolūtas cū ñ sit libe
ra ificit. 15. q. 6. Auctoritatē. 22. q. 4. Int̃ c.
⁊. 33. q. 5. Significasti. alias notificasti. ⁊ ibi
ꝑ glo. Cas⁹ aūt i qb⁹ libera ⁊ directa uoluntas
exigit̃. ponit glo. i. c. Abbas. extra. d̃ his q̄ ui.
met⁹ ue cā fiūt. ⁊ i. d. c. Significasti. Quorū
prim⁹ ē matr̃moniū ut i. c. cū locū. ⁊. c. Cōsulta
tiōi ⁊. c. Gēma. ⁊. c. fi. supra. de spō. Nā in cā
matr̃moniali qualiscūq; iust⁹ met⁹ q pōt cadē i
ꝯstātē uiꝝ ifueniat siue culpa ꝯtrahētis siue nō
matr̃moniū ꝯtractū ñ tenet nec obligat⁹ ē q h.º
facit ēt si iurat. Reliq.ºs casus uide ibi. s. i. de.
c. Abbas. Que aūt habeāt iducē iustū metū cre
ātē excusationē ⁊ ꝯsensū excludētē notat glo.
i. c. Cū dilectus. extra de his q̄ ui metus ue cā
fi. sup. ūbo nec metū mortis. Ordo. s. sacer.
nā existēs i sacris ut subdiacon⁹ ⁊ supra ipedit̃
matr̃moniū ꝯtrahē ⁊ si ꝯtraxit dirimi d;. 32.
di. Si qs eoꝝ ⁊. c. de illo ⁊ extra q̄ cle. uel uo

O 3

c,i.7.z.c. Rursus 7 p totũ qꝫ'si de facto ꝯtra
bat excõmunicatꝰ ẽ ut i cle.eos.de ꝯsan.7 affi,
7 fit irregularis ut i.c.z,ex.q cle.ꝉ uo. Greci
tñ i sacris ꝯstituti possunt uti ma.iã ꝯtracto sꝫ
nõ pñt ãpliꝰ ꝯtrahere. Ligamẽ nã qñ qs alt'i cõ
iugi ẽ alligatꝰ ẽt si solũ p matrimõiũ ꝯtractũ p
ũba de p̃senti ea uiuẽte aliã accipe nõ põt ut i.c
lꝫ de spõsa duoꝝ quãuis ligatꝰ solũ matrimꝰ p ũ
ba de p̃senti ꝯtracto ãte carnalẽ copulã possit re
ligionẽ ap̄pbatã igredi ut i.c.ueꝝ 7.c. publico
de conuer.cõiu.ẽt iuita.cõiuge remanẽte i secl'o
q̃ pꝰ ꝓfessionẽ tacitã ꝉ exp̃ssaꝫ igressi 7 nõ ante
poterit cũ alt'o uiro ꝯtrahere. Si ũo pꝰ ꝯtractũ
matrimoniũ ut supra alter ꝯiugũ se absentauit i
regionẽ lõginquã remanẽs nõ põt cũ alio cõtra
here nisi priꝰ certificatꝰ fuerit de morte alteriꝰ
ut ex.de spõ.c.i p̃sentia.secꝰ aũt ẽ i. spõsalibꝰ
de futuro ut i.c.de illis.e.ti. Quãdo aũt dicat'
certificatꝰ notat glo.i.c.qm̃ freqnter. §.si aũt
extra ut lit.nõ cõte.sup ũbo p̃sumat'. Honestas
s.publica ẽ ꝓpiqtas ex spõsalibꝰ ꝓueniẽs trahẽs
robur ab istitutiõe ecclesie pp eiꝰ honestatẽ. fꝫ
Ric.i.4°.di.41.cũ eni aliqs ꝯtrahit sponsalia
cũ aliqua muliere orit' ex illis spõsalibꝰ publice
honestatis iustia ipediẽs 7 dirimẽs matrimoniũ
i prio genere usqꝫ ad quartũ gradũ ut .s.nullus
ꝯsanguineꝰ spõsi possit habere illã spõsaꝫ i uxorẽ

nec aliqua de cõsan, spõse possit habeř spõsum il
lum i inꝝ usq3 ad quartũ gradũ ꝺ despõ. ipu .
Cõtinebať. 7. c. iuuẽis 7. c. Ad audiẽtiã ex. de
spõ. Et hec ũa sꝭ si spõsa. sint pura. i. sine ꝯdic
tiõe 7 certa l3 alꝭ fuerit nulla ratiõe ꝯsanguini.
affini. aut altꝭius cuiꝰcũq3 ipedimẽti dũmõ non
sint nꝭla rõne ꝯsensus nã tũc nullũ oriť ipedim̃
tũ ut i .c. unico. e. ti. li. 6. i glo. 27. q. 2. si qs
despõsauerit uxorẽ 7 ibi glo. 7 Archi. si ũo sit
dubiũ de ꝯsensu. s. an ꝯtrahẽtes uere ꝯsenserint
hñ oriť publica honestas ex. de spõ. Juuẽis sup
ũbo dubia 7 notat Ric .ubi su. Inno ex. eo. ad
audiẽtiã ubi ẽt dic. idẽ si frigidꝰ ꝯtrahat cũ ali
qua monacꝰ lꝭ sacerdos nã ex eoꝝ spõsa. oriť pu
blica honestas ut su: 27. q. 2. Si qs hãc maťias
hñ ťctãt do. An. ꝺ bu. i. d. c. Juuẽis 7 Jo. an:
i. c. i. de spõ: ipu. li. 6. i nouella Si sis affinis.
Affinitas q̄ ẽ ꝓximitas ꝑsonaꝝ ex carnali copu
la ꝓueniẽs oi carẽs ꝑentella ꝭ3 Sof. ꝯtrahiť ex
matrimoniali coitu 7 ẽt fornicario 30. q. 4. c.
Si quis unus trigesima secunda questione quar
ta. c. In eo trigesima quinta questione tercia. c
Nec eam. 7 .c. de incestuosis. 7. c. extraordina
ria 7 durat usq3 ad quartũ gradũ iclusiue solum
mõ i prio geneř affinitatis exẽpli gr̃a. Jo. ꝯtra
xit matrimõiũ cũ Marta oẽs ꝯsanguineĳ Johã
nis sꝭ affi. marie. i. eo. gradu i q̊ sꝭ ꝯsan. ipi

iohāni ⁊ oēs ɔſanguinei marie ſꝫ affi. Jobis in
eodē gradu i q°.ſꝫ ɔſanguiei ipſi marie Cōſangui
nei aut utriuſq₃ ꝑtis intꝫ ſe ipſos nullā affinita
tē babēt ut ĩfra.c. Quod ſup bis ſupra de ɔſan.
⁊ affi. Si forte coire neqbis. Impotētia eni co
eūdi ē uiciū aīe uꝉ corporis uel utriuſq₃ quo qs
īpēditꝫ alīj carnalitꝫ cōmiſceri. Et ſpēs bui⁹ impo
tētie prĩcipaliter ſꝫ due. Pria ē naturalis ut ī-
potētia pueri ꝉ frigiditas ſenis ſeu ēt frigiditas
cōplexionis uel artatio mulieris. Et bec ſi ē per
petua ut ī frigido nō ſolū īpedit matrimoniū cō
trabēdū ſed ēt dirimit iā ɔtractū 33.q.i.c i.⁊
e. laudabilē extra de frigi.⁊ male. Si uero ē tē
poralis ut ī puero tā diu īpedit quā diu ī ē. De
naturali tamē īpotētia q̄ ē in ſene dicit glo.i.c.
Quod ſedē. quod bene pōt cōtrabere ut in .l.
Sancimus. C. de nup.⁊ 27.q.i. nuptiaꝝ. Secū
da ē accidētalis ut caſtratio ī uiro uꝉ deſtructio
matricis aut alia īeptitudo in muliere uꝉ cōmūe
impedimētū ꝑ maleficiū de quibus in iuribus ſu
pra allegatis babetꝫ. Eccleſie uetitū boc uerbo
ꝓbibentur matrimonia clādeſtina de qbus babe
tur extra de clāde deſpō.c.z.⁊.c. Cū inbibitio
⁊ 30.q.4 aliter ⁊ oīa alia matrimonia cōtra ec
cleſie īterdictum cōtracta Et licet ɔtra facien
tes buic ꝑcepto peccet mortaliter t₃ tamē matri
moniū nec dirimitur. Nec nō tempus feriatū.

Ubi nota q matrimonia phibētur a pria domi nica aduentus usq; post epiphaniā f3 Ric. in 4°. di. 32. ar. 4. q. 1. Et a dominica lxx. usq; ad octauā pasce īclusiue. Et a trib⁹ dieb⁹ āte ascēsio nē usq; ad octauā pent exclusiue. 33. q. 4. ñ o3 ⁊ trib⁹. c. seqntib⁹ et ex. de ferijs. Capellan⁹. bis tñ tpribus nō phibet sensus mrimōialis quo ad strabendū mrimoniū seu spōsalia. Nam quocūq; tpre strabi possunt ut i d. c. Capellanus. S3 phibetur ois nuptialis sollēnitas et actus copl'e carnalis i pricipio et sic traductio sponse i domum spōsi. Et trāsgrediēs quodcūq; hoꝝ triū mortaliter peccat. Deide ifroget si post nuda spōsalia de futuro stracta straxit f°. cū alia spōsalia etiā de futuro nā peccauit mortalit ñ tñ pp hoc soluta st prima etiā si secūda fuerit iuramto firmata nisi secuta fuerit carnalis copula ex. e. Js q ⁊ c. Si inf. f3 Ric. ubi supra ⁊ hosti. Jdē do. An. de bu. i. c. sicut ex lris. e. ti. Si prio straxit spōsalia de futo cū aliq̄ua deide cū alia straxit p ūba de psenti. Nā l3 p fa3 de psenti soluta sint pria de futo ēt si fuerit iuramto firmata peccauit tñ mortal'r extra. e. Si inf ⁊. c. Sicu t ⁊ ibi p. d. An. de bu. Si post matmoniū strac tū p ūba de psenti straxit cū alia ēt de psenti mortal'r peccauit nec t3 f3 matrimoniū etia3 si fuerit cōsumatū sed redire op3 ad primum nisi

illa cū qua pri⁹ ɔtraxerat īgressa fuerit r̄ligiōē
apꝓbatā ⁊ ibi ꝓfessa ł nisi papa dispēsaret ex
cā rōnabili qđ facē pōt. ex. đ ɔuer. cōiu. ex pu.
Et ibi glo. do. An. đ bu. ⁊ doc. cōit. ⁊ i. c. ex pte
z.⁊. đ diuor quāto. Ric. i 4. di. 27. ar. 4. q. 3
⁊ cōit oēs Si matrimoniū ɔtraxit cū đbita itē
tiōe. s. ꝓcreādi plē. fuādi fidē ⁊ ɔtrahēdi i sep
abilē aiāꝝ ɔiūctionē nā siñ bis bonis matmo.
ɔtrahi ñ pōt. 27. q. 2. oē. glo. ubi. ūū. tñ dicit
qꝫ si aliqs ɔtrahit matmo. itētiōe adultādi ni
bilōin⁹tꝫ matmo. nisi b. đducat i pactū. archi.
ūo. i. d. c. oē. dicit qꝫ lꝫ ɔtrahat matmo. sine i
tētiōe pł ł siñ itētiōe ficti fuāde ñ tñ cū itētio
ne euitādi plē nec frāgēdi fidē matmo. ē. Sꝫ
si directe ɔtrahat cū itētiōe euitādi plē ł frā
gēdi fidē tc ñ ē matmōiū. 32. q 2. solū ⁊ ex. đ
ɔdi. ap. c. fi. i bono āt sacramti sēp ai⁹ ē neces
sari⁹ qa siñ mutuo ɔsensu matmōiū ēē ñ pōt cū
ɔsens⁹ sit đ substātia matmonij. despō. tua nos.
⁊ c. cū. ap. Ric. ubi supra. di. 31. ar. 2. q. i. op
tie distiguit. si sciēs se excōicatū maiori ł ēt mi
nori excōmūicatione ɔtraxit uidet mor. qa ex
cōio sepat a sacramtis. Idē uidet si exñs i mor
tali ɔtraxit ma. i ut⁹ qꝫ tñ cāu ma. tꝫ extra de
eo q duxit i ma. c. significasti ⁊ ab. sv. ibi. Si
post ɔtractū ma. p ūba đ p̄sēti añ ł post ɔsuma
tionē. cognouit aliquā ɔsanguineā uxoris sue in
4. gradu ł citiori ñ pōt absqꝫ mortli pcō debi
tū exigē ex. đ eo q cogno. ɔsā. uxo. sue. c. i. ⁊ fi.

nisi cū eo dispēsef ut notat Jo. an. i c. z. c. trās
misse. 7. c. tue. e. ti. 7. d. An. d' bu. ibi redder tñ
semp tenef si spōs9 ex ñs se nimiū relaxauit cum
spōsa ūbis lasciuis 7 tactib9 ipudicis se iuicē pro
uocādo qa i h9mōi de facili pñt occurrer multa
mortalia pcipue si fuerit uolūtas iordinata l' si
pp h. iteruenerit polu. i alt'o ipez. Si cognouit
uxo. añ benedictionē nuptialē de qua habef. 33
di. c. fi. mor. ē f3 ūū ubi ē osuetū bñdictionē ad
hiberi nisi fieret cū dispēsatione epi ex iusta cā
idē dicit si omittāt alie sollēnitates circa matri
moniū osuete. cō. alla. gof. 7 uic. 7 notat col.
ex. d' spō. c. i. ubi subdit. Alber. tñ dic. q3 hoc
dictū ē nis duz 7 h. idē uidef sentir ino. 7 do.
An. de bu. ibidē nā osue. ui legis l' canōis obtin3
7 canō l' lex ñ obligat ad mor. nisi loquat pcep
tū l' phi. d' ellec. generali. l. 6. si uir spōsā ador
nauit uestib9 7 iocalib9 pciosis seu al' uais 7 sup
fluis ornamtis 7 qb9 7 si traduxit ad domū cū
magnis expēsis 7 appatib9 ac pōpis ultra ɔdecē
tiā stat9 sui nā peccauit f3 quātitatē excess9 Si
d'bita itētiōe sēp cognouit cōiu. nā si cā suscipiē
de plis 7 dei gloriā educāde aut cā reddēdi de
bitū nullū ē pccm imo meritoriū f3 oēs docto
res de prio. i. thi. 4. uolo iuniores nubē filios p
crear 7 c. de. z. i. cor. septio dicif uxori uir de
bitum reddat. 7 cetera. Si uero causa remedij
seu uitande fornicationis non solū in se sed ēt i

cõiuge ueniale ē si sistat.ī .limites matrimonij
s. actu l' habitu us qꝫ cū alia nō facēt secus si
ita exit fines matrimonij qꝫ ēt si ñ esset uxor
facēt idē tūc eni ē mortl'e f3 Ric.ī.4°.di.33.
ar.3.q.3.Cō.Tho.ibidē.s3 si cognouit eā cā
delectatiōis seu sat'ande libidis .Tūc si libido
pueniat uolūtatē ex fragilitate seu infirmitate
carnis pueniēs.Et ex h°. querit' ɔiugalis delec
tatio sub deo tñ ut.s.dei amor pponat' illi delec
tationi h°. ē ēt ueniale q3uis ñ fiat pdictis tri
bus de causis .Si ño puenit' libido a uoluptate
ut cū qs de idustria utit' calidis ⁊ icētiuis l' cū
excitat in se ipo motus libidinis pp satietatem
delectatiōis h°. ē phibitū ⁊ illicitū.f3.Alex.
de al' t'tia pte sume di.36.⁊ sic uident' sentire
qꝫ h°. sit mortale.Cō.Rap.⁊ hug.Si cognouit
ɔiugē applicādo aīum ⁊ appetitū deliberatū ad
aliā mulierē mortale ē.Si cognouit uxorem pp
corporalē sanitatē pricipalit' ñ excusat' a pecca
to f3 tho.in 4°.di.32.Si cognouit uxorem ex
tra uas naturale semp ē mortale.f3 alex .ubi
supra ⁊ oēs doc.qa sic ples generari non pōt.
32.q.7.c.Adult'ij.Si cognouit ɔiugē inuase
pprio naturali s3 mō contra naturā puta late
raliter aut stans erectus uel ɔ ml'r supergredit'
uirū aut uir ad eā accidit t'trorsus more iumto
rū.nā hoc f3.Alex.de al' ubi supra uidetur ēē
mortale et tanto grauius quanto plus discedit'

a modo naturali. Alber. ño et Tho. i. 4°. di. 31
dicũt q̃ nõ semp ẽ mortale s̃z se quãdoq̃z tamẽ
põt esse signũ mortalis ꝯcupiscẽtie qñ. s. nõ suf
ficit eis modus a natura ordinat⁹ põt dici ꝓ cõ
cordia opi. q̃ si cõiuges se carnalit̃ cognoscãt s̃z
mõ nõ naturali s̃uato tñ debito uase et h°. faci
ãt nulla cã subsistẽte sed causa solius uoluptatis
amplius sic q̃rẽde mortalit̃ peccãt ṗcipue ĩ duo
bus ultimis modis. si uero subsit causa aliqua ꝛ
si nõ omnino sufficiẽs ut q̃a alit̃ cõmisceri picu
lũ ẽ aborsus l̃z hoc casu melius foret abstinere
attamẽ excusari uident̃ a mortali et forte ẽt a
ueniali ĩ primis duob⁹ modis nisi sciẽter extra se
mẽ effunderẽt tũc eni esset mortale. Sõ. Rap. ꝛ
glo. eius. Si tẽpore mẽstruoꝝ debitũ exegit ul̃
reddidit. Nã utrũq̃z uidet̃ mortale et ꝓhibitũ
leui. 2°. Tũc. n. s̃z hiero. solẽt generari fet⁹ lep̃
si et morbosi et notat Archi. di. 4. ad ei⁹. Tu dic
q̃ l̃z sup hoc uarie sint opi. tñ satis equa uidet̃
opi. Tho. in. 4°. di. 32. ubi dicit q̃ si fluxus mẽ
strualis ẽ ĩnaturalis ĩordinat⁹ et quasi ꝯtinu⁹ nõ
ẽ ꝓhibitũ exigere sed si ẽ naturalis ꝓhibitum ẽ
mulieri petere. Si uero uir petat sciẽter debet
eũ ṗcibus auertere s̃z si ignorãter d̃z aliquã oc
casionẽ ṗtẽdere l̃ ĩfirmitatẽ all̃are si tñ nullo
mõ ul̃t acq̃escẽ d̃z reddẽ. Alex. tñ ꝗ al̃ dicit h°
ueꝝ qñ timet̃ ꝓbabilit̃ ꝗ fornicatiõe uiri alias

nõ. Idẽ dicẽdũ uidet si ãte purificationẽ p⁹ p
tũ exigit l' reddit. si debitũ exegit ul' reddidit
tẽpore pgnatiõis. nã si psumit uehemẽt d' picu
lo pt⁹ ñ l3 exegi nec reddi f3 Alex. cõ ũñ si i sol
lẽnitatib⁹ 7 ieiunijs debitũ exegit l' reddidit. nã
hoc uidet phibitũ. i. cor. 7. dic q͛ his tẽporib⁹
ex act⁹ ñ peccat si reddat inuit⁹ Qui ũo exigit ali
qua ĩfirmitate l' ↄcupia duct⁹ siñ ↄtẽptu tñ tẽpo
ris seu ecclesiastice exortatiõis excusat f3 tho. 7
alios cõmunit. glo. tñ sup. c. i. 33. q. 4. dicit q͛
his dieb⁹ cã saturãde libidinis ↄiugẽ cognoscere
ẽ mortale l3 alijs tẽporib⁹ sic cognoscere sit solũ
ueniale f3 eã uide ibi plene. Si alt' alt'i exigẽti
debitũ reddidit. nã utq3 ad hoc tenet. i. cor. 7.
Sed uir ñ solũ tenet reddere uxori expsse petẽ
ti. s3 ẽt si tacite ul' p signa h⁹ appeat alias q alt'i
absq3 legittima cã denegauerit mortalit' peccat
f3 doc. Negare tñ põt licite alt' alteri debitum
reddere prio si ante duos mẽses p⁹ ↄtractum ma
trimoniũ uir exigat debitũ. 27. q. 2. Institutũ
Idem tho. 7 al. 2o nõ tenetur reddere alteri pu
blice in adulterio exñti l' occulte quia in utroq3
cãu t'lis pdidit ius debitũ exigẽdi. Nec tenetur
reddẽ i loco sacro pp reuẽtiã dei nec in publico
pp scãdalũ pximi. f3 alex. ubi supra. nec si pba
bilit timẽt notabile nocumẽtũ pprie psone l' ↄiu
gis l' plis i utero exñtis. Negare ãt debitum ex

ira uel indignationē ut qn̄doqȝ ɔtingit nō uidet̄ posse excusari a mortali. Si q̄. quomō t̄ īdustria cognoscēdo ɔiugē plē euitauit l' hac de cā 'alt̄ alt̄i debitū negauit mortale ē. Si alt̄ ɔiugū ab alt̄o ī adulterio publice cōmorāte debitū exegit l' reddebit mortale ē f̄ȝ cōem opi. doc. 32. q. i. c. i. et seq̄ntib⁹. Si uero adulteriū ē occultū circa h̄. uarie st̄ opi. doc. uide ric. i. 4°di. 34. ar. i. q. 2. Ab habētib⁹ curā familiarē. Si scit quoq̄. mō excoicatū a iure uel a iudice l' al' pticipauit cū excoicat⁹ pōt ēē mortl'e ⁊ uēiale ut ŀi. c. p̄cedēti. Si uiȝ uiuit de licito exercitio ⁊ d̄ substātia p se uel p p̄decessores suos licite acq̄sita familiā suā pascit aut d̄ uFis dotē uxoris būit uide de h̄. supra p̄cepto 7°. Si uir. ux. dilexit ⁊ d̄'bite cū ea se būit ut p̄cipit ap⁹. eph. 4. an. ɔtrario d̄'spexit eā l' d̄ ea nis zelotip⁹ ⁊ suspicios⁹ fuit ⁊ sic p mimo ac siñ rōnabili cā, ūberauit seu cōtumeliā ītulit. Si se ab ea p multū tp̄s absq̄ȝ eius libero ɔsensu ⁊ siñ urgēti necessitate absentauit Si filios pcreatos ⁊ filias batizare ⁊ ɔfirmare factis tēporib⁹ debitis et ex dillatiōe nimia 'aliqs mortu⁹ ē siñ baptis̄. mor. ē. Si uir ñ prouidit magnis necessitatib⁹ uxoris filioꝝ ac alioꝝ. Fuorū ex auaricia p̄cipue ī īfirmitare mortalit̄ peccauit. i. tbi. 4. Qui suoꝝ max. Si uir bonam diligentiam circa curam et regimē uxoris filiorum ac familie adhibuit ut uirtuose uiuant.

⁊ ut dei mandata ⁊ ecclesie sciant ⁊ obſuēt ꝑcꝑ
pue de ꝯfessione coīone misse auditiōe uite bone
state ⁊ huiꝰmōi. Et si filios diligēt̄ educauit ac
bonis moribus ⁊ doctrina quātū potuit informa
uit. Quod si circa hoc notabilit̄ defecit mortl'e
ē. Si ad choreas ⁊ ad alia uana spectacula uxo
rē. l' filias ire ꝑmisit seu uanitates ⁊ ornatꝰ suꝑ
fluos habē l' facere cōsensit q̄a ē ꝑticipes pecca
toꝝ eaꝝ. Ro. prio. Si dotē ⁊ eius bona ꝓpria
absq̄ʒ eius libera uolūtate distrabit q̄a ñ potest
extra de dona. int̄ ui. ⁊ uxo. ꝑ uestras ⁊ d' ēpt.
⁊ uen. ꝑ ꝑuenit. Si decias ꝑdiales ⁊ ꝑsonales
soluit. Nā ad hoc tenet̄ i duobꝰ casibꝰ. s. ubi ē
ꝯsuetudo l' idigētia ministroꝝ dei qbꝰ ſʒ legem
diuinā dʒ sustētato ſʒ Alex. tertia ꝑte. su. di.
44. ar. i. Si mulier dilexit uiꝝ suū ⁊ si fuit ei
subiecta et obediēs in licitis ut tenet̄. eph. 4.
Mulieres uiris suis subdite sint sicut dño: qm̄
uir ē caput mulieris. 33. q. 4. ē ordo et quattu
or. cap. seq̄ntibꝰ. Si uxor uiro irreuerēs ⁊ male
respōdēs fuit l' ꝯtēdēdo, cū ꝓuocauit ad iracun
diā l' ad dei et sanctoꝝ blasfemā hoc; mortale
uidet̄ ꝑcipue cū scit uiri ꝓnitatē ad h°. Si ir
reuerēs fuit ⁊ discola erga soceros et cognatos
⁊ male tractauit eos seu uiro reddē studuit exo
sos mortl'e uidet̄ ꝑcipue i h°. ultio. cāu. Si uiꝝ
domiciliū trāsferētē seq̄ noluit grauit̄ peccauit:

Nã ad h°.teneẗ nisi ꝓbabiliẗ dubitaret ꝺ' morte
sua uel qꝯ uellet eã exponeř ad scortũ aut ire
uagabũdꝰ de h°.plene ex.:de spõ.de illis ⁊ de cõ
iu.le.p.c.i.⁊ ibi' dominꝰ An.de bu.⁊ aliȷ̃ doc.
Si dotẽ ex usuris habuit' uel de bonis uiri male
acqsitis ꝯsumpsit teneẗ ut supra ꝑcepto. 7. Si
exñs sterilis illicite opaꝫ dedit ut ꝯciperet filios
puta ꝑ medicinas ⁊ remediꝫ supſtitiosa malefi
coꝝ ⁊ huiusmõi mortaliẗ peccauit ut supra ꝑcep
to prio. Si ex adulterio filiũ genuit uel alienũ ꝑ
tũ sibi supposuit. Nã i prio casu ultra mortale
peccatũ teneẗ ipsi uiro satisfacere de oibꝰ expẽ
sis factis illi filio putatiuo uel eiꝰ heredibus si
uir sit defunctꝰ. Jn ſo uero casu. Si de uiri con
sensu alienũ supposuit absoluta ẽ mulier sꝫ si eo
ignorãte fecit teneẗ ut ĩ prio casu nõ tamẽ tene
tur mulier quoquomõ crimẽ suũ ř uelare uiro nec
ẽt filio secũdũ Sco.in 4°.di.14.q.2.Et ibi alle
gat optimas ratiões. Si uolũtarie uel culpa sua
se disꝑdidit aut aborsum ꝓcurauit seu ẽt infãtu
los in lecto tenuit qꝺ nõ licet uel ibi culpa sua
aut negligentia oppressit de hoc uide supra pre
cepto.4. Si cum potuit noluit lactare filios pro
prios ⁊ nutriř peccauit ⁊ cõtraria ꝯsuetudo pra
ua ꝯsuetudo uocaẗ di.4.ad eiꝰ. Si se depillauit
seu usa ẽ fucis ⁊ aliȷ̃s figm̃tis crinibꝰ tortis cris
pis aut mortuis bõbice uio cir. dorsũ odoriferis

planulis altis 7 huiusmõi qa i his .põt esse mor
tale aut ueniale secũdũ intentionẽ 7 excessus si
utit̃ uestibus ex forma sua illicitis uel inhone
stis puta recchamatis a pte incisis aptis scola
tis multũ caudatis 7 huiusmõi. Si nimiã diligẽ
tiã 7 studiũ adhibuit ad se ornãdũ 7 multo tẽpo
re se 7 alios pp hoc occupauit 7 p̃cipue i festis.
illicitũ ẽ. Circa p̃dicta ut meli⁹ possit discerni
ornat⁹ illicitus a licito distiguẽdũ ẽ. Inter orna
tũ fucatiõis 7 ornatũ uestiũ 7 huiusmõi nã fuca
tio cũ sit species fictionis seu adult̃ina fictio ñ
põt esse sine peccato. ₰m Aug. in. c. Fucare de
cõ. di. 4. nõ tamẽ semp ẽ peccatum mortale ₰m
tho. ₰a ₰e. q. i 69. q3 7 notat inno. i. c. i. extra
ne cle. uel mo. Sed solũ qñ fit p lasciniã ul' in
dei cõtẽptũ. Nã aliud ẽ fucis fatiei pulcrititudi
nẽ non habitã fingere q3 nõ l3. Aliud ex aliqua
cã. extriseca pueniẽte turpitudinẽ occultare pu
ta ex ifirmitate 7 huiusmõi q3 licitũ ẽ qa ₰3 apo
stolũ. i. cor. i2. Que putam⁹ ignobiliora esse mẽ
bra his honorẽ abũdãtiorẽ circũdam⁹. Ornatus
ũo uestiũ 7 huiusmõi de se nõ ẽ illicit⁹ ₰3 Alex.
de al' sup 2o. seu ubi dicit q3 l3 ₰3 nobilitatẽ p
sone 7 ɔsuetudinẽ t̃re 7 dignitatẽ officij se orna
re uestib⁹ p̃ciosis ita tñ q3 absit libido i uolũta
te 7 scãdalũ i ext̃iori ope his p̃suppositis p ũo
fũdamẽto põt dici q3 huiusmõi ornat⁹ ẽt ñ nuptis

mulierib' ē mortale si fit ad cōplacēdū uiroꝝ aspectib' ⁊ ad ↄcupiscēdū. Vnde crisoston' inqt. Si se mulier decorauerit ⁊ ad se uisus hominū ꝓcurauerit extremā uīdictā sustiebit. Si uō fit ex quadā leui uanitate ł iactātia ut qa si bñ īdute fuerit nobiliores forte reputēt' ialtē ē uēiale pec catū. In ↄiugatis aut idē dico si ex p̄dictis cāis se ornēt qa similiter peccauit. Sed si ornent se hac intētione ut placeāt uiris suis ne p eaꝝ ↄtē ptu labāt' in adulteriū nō ē peccatū. i. cor. 7. Quia tñ circa hanc materiā uarie s' doc: opi. ꝓinde aug' ad possido scribēs sic iqt nolo ut de oꝛnamētis auri uel uestis ꝓperā habeas i ꝓhibēdo sentētiā nisi i eos q ne ↄiugati s' nec cōiugari cupiētes cogitare dз qualit' placeāt deo illi aut q s' mūdi cogitāt q̄ s' mūdi. s. quō placeāt ł uiri uxorib' ł mulieres maritis. Et hec oia notat. Jo. an. in mercu. i regła ⁊ q̄ fuit de regu. i. li. 6 Si uxor nis iclta ⁊ negligēs fuit i his q̄ ad ei' r̄gimē ꝑtinēt cir. filioꝝ ⁊ failie ac reꝝ dom' gubnationē ⁊ ↄs'uationē. ⁊ si ꝑuidit eis iuxta merita q̄ntūlibз tā i sanitate quā i ifir. ł ↄtra. Si ex ↄsuetu. hз maledicē filios ł eos q mediatores fuerūt ut copularet' tali uiro pcm̄ ē ut su. p̄cepto. z. Si uir seu mł̄r filos ac failiā cū oportuit corrigē neglexit. Nā ad h'tēt' al' iputabūt' eis peccata eoꝝ. 86. di. iferioꝝ. ⁊. c. facietis.

Si aliqualiter aliqs corꝝ dedit notabile scandalum uel malum exẽplũ filijs aut familie puta inhonestie ei⁹ ꝑsentibus quoquomõ se habẽdo uel filiabus iã adultis secũ dormiẽtibus carnaliter se cõmiscẽdo: Aut ĩ his q̃ sᷣt peccati mortalis eis cõsentiẽdo mortale ẽ Si uxor occulte de pecunijs seu rebus uiri ĩ notabili quãtitate dedit cõsanguineis suis uel alijs psonis aut ludis fucis ⁊ uanitatib⁹ expẽdidit ↄtra ei⁹ uolũtatẽ furtũ cõmisit ac mortaliter peccauit ⁊ restituere tenetᷣ: Si tamẽ occulte abstulisset uiro exñti furi raptori uł usurario ut dño restituat: Et cũ h̃ effectu faciat excusatᷣ a furto simul ⁊ a pcõ. ff· deposit. l. bõa fides ut notat hosti. ĩ su. ti. de pe. et re. §. Que pena. ũ. qd g̃ et collec. extra de usuris. Si qs et multo magis excusatᷣ si ipa uxor ꝑticipauit uel cõsueuit quoq̊mõ ĩ talitᷣ acqsitis. s. p furtũ rapinã usurã et hu⁹mõi h̃. ũ. Idẽ dico de oibus q ꝑ alijs aliqd male acqsierũt qa possunt illis iuitis uel poti⁹ ignorãtibus accipe usq; ad quãtitatẽ pecunie male acqsite et rstituere his quib⁹ debetᷣ. Quod uerꝫ credo ĩ ↄsciẽtie foro nisi ĩminẽt picłm scãdali fratᷣni ut qa ꝓximo inocẽti ꝑ furto ĩponi posset ł piculũ ꝓprie ĩfamie ꝓprie ꝑsone ł uite aut picłũ ꝓprie aie qa si forte exigẽtᷣ ab eo iuramẽtũ añ rẽ ablatã uł peccuniã hũisset. aut de ea aliqd sciret de

facili piurium icurreret. Si qñ recessit a domo patris furtiue secũ asportauit de bonis ei⁹ad uirũ q̄a tenet̃ oĩa ei restituere si ꝓ dote habuit suam legittimã uel ultra nisi obtineret ab eo liberã remissionẽ si uero post mortẽ patris itestati nupsit ⁊ aliqd a domo fratrũ asportauit de iure cõmuni nõ tenet̃ restituere nisi cõputata dote asportauerit ultra ꝯtingẽtẽ sibi portionẽ totius paterne hereditatis uel nisi statutũ aliqd municipale obstaret uel nisi renũciasset cũ iuramẽto paterne hereditati certificata de ꝑiudicio nam tunc eis restituere teneret̃. ff ꝫ iura.

¶ A uiduis. Si caste i uiduitate uixit ⁊ honeste cõuersationis fuit ut uidualis status requirit. Si post mortẽ uiri tutrix uel curatrix filioꝝ remãsit. Nã si eoꝝ bona male curauit aut distraxit tenet̃ ad omne dãnũ qꝺ ꝓcessit eius dolo negligẽtia seu culpa ut in. l. Quicqd. C. arbitriũ tutele. Jdẽ si notabiles ex̃ias de eoꝝ bonis fecit Si fecit uel exegit ꝓ filijs ꝯtractis us̃arios seu alios illicitos tenet̃ ad restitutionẽ ut su. ꝓcepto. 7. Si ab heredib⁹ uiri sui ꝓ dote ñ soluta alimẽta ƚ aliud emolumẽtũ recepit restituere tenet̃ ut dicit̃ su. ꝓcepto. 7. Si deposuit dotẽ penes cãpsorẽ m̃catorẽ ƚ artificẽ itẽdẽs ꝑcipe aliqd utilitatis ad discretiõẽ ei⁹ saluo tñ capitali us̃a ẽ uid̃ su. ꝓcepto. 7. si trãsiẽs ad s̃as nup. aut al̃

rcedēs a domo uiri asportauit secū furtiue de bo
nis ei⁹ uel heredū ultra ea q̄ ad ipas de iure p
tinēt tēt ad restitutionē ultra peccatū. Si p se
pultura exeqis l officijs uiri l filioꝝ dedit aliqd
tprale simōia ē ꝑcipue si itueniat pactū seu ɔuē
tio. i. q. 2. Quaꝝ pio. Si tn̄ psona secłaris q̄
dat pecuniā p huiusmōi spūalib⁹ celebrādis sit
simplex: et initēs mori seu cōsuetudini prie ex
simplicitate talit loquat ac si uellet ea emē ui
det pie itpretandū eius factū. s. qɔ dederit p
mōs ecclesie erit tn̄ admonēdū ne āplius sic lo
quat ¶ principibus ⁊ rectoribus secularibus.

C Jrca pricipes ⁊ rectores seculares d ifra
scriptis fieri psit itrogatiōes magis ⁊ mi⁹
put statui et ɔditiōi eoꝝ expedit uidebit. ¶P°
si regim̄ dignitatē seu dn̄iū ciuitatis uel castri
sibi usrpauit uel obtinuit absq3 ullo ti.nā tal tā
quā tirānus et raptor tēt oēs cēsus ꝓuētū ⁊ lu
crū ide pceptū restituē ⁊ salariū qɔ ide recipi
ūt officiales et rectoēs ei⁹ ab eo rapia ē. Jō et
ipsi ad rstitutionē tēnt nisi forte illi officiales
i oēs euētū erāt necessarij et utiles p ɔruatiōe
rei pu. illi⁹ ciuitatis uel castri ut ptātes et aly
iusticie admistratores. et tal tirānus carēs ti°
dn̄ij semp ē i mortali. et gesta p eū ipo iure st
nulla ut no. Jno. et do. an. de hu. ex. d elec. ni

bil ⁊ de resti. spo. in litteris. ⁊ ibi plene p eos de hac mat'ia Si pse uel p alios man⁹uiolētas i iecit psonas ecclesiasticas seu religiosas nā pcu tiēs si absq3 supioris obediētia l' ēt de ei⁹ man dato ⁊ ē laic⁹ excōicat⁹ē. 17. q. 4. si qs suadēte cape tñ l' tenē ēt laico l3 d'mādato platoꝝ suo rū l' ut hu⁹mōi psonas ecclesiacas ab alioꝝ iiu ria ifēnda ɔpescat i platoꝝ absētia. ⁊ q3citius pōt rsignet. de sen. ex. c. ut fame. ⁊. c. uniūsita tis. ⁊. e. t. c. Si clericos. li. 6. Si cogit psonas ecclesiasticas bōa imobilia seu iura ecclesiaru3 laicis q°q°mō submittē seu alieār excōmūicat⁹ē si admōit⁹ ñ destiterit. de rebus ec. ñ alie. hoc ɔsultissimo. li. 6. Si aggrauauit ecclesias seu ui ros ecclesiasticos talis seu collectis ⁊ aliis exac tiōib⁹ qa si monit⁹ ñ desisterit excōmūicat⁹est donec satisfecerit ex. d'imu. ec ñ min⁹. ⁊c. Adū sus. Et h°ueꝝ ē. sic d'bōis pprijs clericoꝝ q3 ēt ipsi⁹ecclesie ut notat glo. ex. d'ui. ⁊ ho. cle. c. fi. Optie circa h°distiguit do. An. de. bu. ibidem. Si extorsit p uim l' metū absolutionē seu reuo cationē excōis suspēsionis l' interdicti nec ualuit absolutio ⁊ nouā excōmūicationē icurrit extra de his que ui me. ue cā fi. c. Absolutionis. li. 6. Si fecit seruauit seu seruari fecit leges, aut sta tuta contra immunitatem ecclesiasticā excōmu nicatus ē ex. de sen. ex. granē. ⁊. c. Nouerit.

Si fecit statuta quo soluant usure aut solute non resti
tuant seu ea non deleuerit excommunicatus est ut in cle.
graui de usuris. Si publicos usurarios alienigenas
et non inde oriundos ad exercendum fenus in terris suis ad
misit vel admissos non expulit infra tres menses excom
municatus est ut in c. usurarum de usuris. l. 6. Si emuni
tatem ecclesie non seruauit extrahendo per vim confugien
tem ad eam aut ad alium locum sacrum grauiter peccauit
17. q. 4. Miror et debet puniri sicut pro crimine lese maies
tatis secundum Inno. et nota per Jo. de legna. et Jo. de
imo. in cle. prima de pe. et re. Si ecclesias et lo
ca sacra seu religiosa uiolauit uel prophanauit per
incendium vel effractionem eorum sacrilegium commisit propter
quod excommunicatus est ipso iure extra. de sen. ex.
Tua nos et c. Conquesti. Con. Inno. et domi. An.
de bu. ibidem et dicunt hoc uerum solum in his duobus ca
sibus. In ceteris uero sacrilegi non sunt ipso iure ex
communicati sed excommunicando. con. Ric. in 4°. di.
18. Gof. durand. et Jo. de legna. Si bona uel pre
dia ecclesiastica inuasit usurpauit seu tenuit abs
que consensu episcoporum seu rectorum earundem ecclesiarum
excommunicatus est nisi ea ecclesiis restituerit. 12
q. 2. Quicunque et c. se. Si abstulit aliquid de bonis
ecclesie seu de pertinentibus ad ius sacerdotum ut ca
lices paramenta et huiusmodi domino semel consecrata mor
taliter peccauit et ut sacrilegus debet excommunicari. 12
q. 2. nulli liceat. Si dedit licentiam grauandi uel mo
lestandi quoquomodo in persona uel rebus iudices ecclesiasticos

pp b°.q𝔬 ab eis fuerit sētētia excoīs suspēsiōis
ꝉ itdicti i aliq°s dños rectores seu officiales ꝓ
mulgata excoicat⁹ ē ut.i.c. Quicūq; de sen.ex
li.6. Si fuit hētic⁹ fautor aut defēsor eoꝝ ex
cōicat⁹ē ipo iure.24.q.i.c.i.7.2.ex.eo.ad
abolēdā 7.c. Excōmūicam⁹.i.7.2.7 alias mlꝉ
tiplici pēa ponit̄ i iure. Si misit ꝓhita sarrace
nis seu de suis portib⁹ ut eis deferāt̄ extrahi ꝑ
misit aut eis auxiliū ꝉ fauorē pstar̄ psūpsit ipo
facto excōmūicat⁹ē ex.de iudeis.ita q°rūdā 7.
c.ad liberādā. Si christiāos naufragiū patiētes
reb⁹ suis spoliauit nisi r̄ddiderit excōicat⁹ē ex.
de.rap. Excōmūicatiōi.uide d'b°.ēt su.pcepto.
7. Si fecit ꝉ ↄcessit r̄psalias ↄtra psonas ecclesi
asticas generalit̄ seu spetialit̄ nisi.i.mēsē r̄uo
cauerit excōmuicat⁹ē ut i.c. Et si pignoratiōes
de iniur.7 dā.da.li.6. Et i r̄gꝉa.ñ d;.e.li°.in
mcu.p.Jo.An. Si ad ecclesias i q̄b⁹ patronus
fuit idoneos ñ pñtauit s; ieptos idiotas ꝉ côcu
binarios et alꝉs malos pñtauit uel subditos suos
ecclesiaꝝ patron⁹ tales eligē ac psentar̄ psuasit
mortalit̄ peccauit. Si r̄cipit pecuniā ut pñta
ret aliquē cū ess; patronus uel ut supplicar̄t pa
pe seu epo ꝑ bñficio al cui cōferēdo excōicat⁹ē
excōmūicatiōe papali uide.i.c.io. Si noua pe
dagia guidagia 7 hui⁹mōi posuit seu istituit uꝉ
ēt antiqua augūntauit qa ñ l; nisi d' ipatoris
uel regis uel lat̄a.cō.lñia 7 auctoritate.ꝉ ex

antiqua ꝯsuetudie cuiꝰ īicij nō extet mēoria itro
ducta sint ex. de ū. signi sup qbꝰ dā. Et ꝯtra for
mā ꝑdictā faciēs excōicatꝰ excōicatiōe papali. ut
hēt i excōicatiōibꝰ ꝓcessus curie ⁊ tenet ad resti
tutionē oīuꝫ q̄ exegit illis a qbꝰ accep̄ si sciunt
alioqn erroget i pias cās. Si ūo auctoritate pre
dicta ex cā irratiōabili noua istituit uel antiqua
⁊ ꝯsueta augmētauit ⁊ de hac auctoritate appa
reat ut ibi. Tūc si ip̄e fecit id pp qꝯ iposita sit
⁊ ifuturꝫ itēdit facere puta reficere pōtes tene
re stratā publicā securā manutenere iusticiam ⁊
huiusmōi licite pōt exigere ab aduenietibus uel
trāseūtibus noua ⁊ antiqua adaucta alˀs si pp de
fectum iustitie uel qa ex negligētia seu cupidita
te nō tenet secura itinera nolēs expēdere uiato
res i psona offendūt uel rebus expoliāt aut ali
qd dānū patiāt tenet eis ad plenariā satisfacio
nē ꝭ3 hosti. z3. q z. do. Et qd supradixi qꝯ lici
te pōt exigere uectigal itelligit solū ꝓ rebꝰ q̄ ne
gotiatiōis gr̄a differūt nō aūt ꝓ rebꝰ q̄ ad usum
ꝓpriū uel ad utilitatē fisci aut gr̄a ruris exercē
di portāt. C. de uecti. ⁊ cō. l. uniūsali ⁊ glo. d.
c. sup qbꝰ dā qꝯ uerꝫ ē d iur̄ s3 d ꝯsuetu. hꝰ ñ fus
tur ls hosti. i su. e. ti. dicat qꝯ hec ꝯsuetu. ē irra
tiōabil nec pōt facē qꝯ debeat uecti. ꝓ ꝑdictis
rebꝰ qꝯ uidet uerꝫ quo ad forēses s3 q°. ad icolas
forte pōt tollerari talis ꝯsuet°. s. qꝯ soluatur nec

tigal ēt ꝑ reb⁹ ad usus ꝓpriū ptinētib⁹ saltē de
fructib⁹ nouis terraꝝ q̄ supponūť ad suportādū
onera loci de qb⁹ nł lū ad hoc foret solutū necti
gal ab eis sec⁹ aūt de his quas emerēt ꝑ qb⁹ se
mel solutū fuisset ⁊ sic uidꝛ̄ sentire. Jo. de imo.
i cle. fi. de. cē. Si fuit rebellis cōtumax ⁊ iobe
diēs supiorib⁹ suis i his ad que de iure teneť p̄
cipue pape ł ep̄o nō curādo sñias excōis ł aut īter
dicti cū excōicat⁹ seu īterdict⁹ esset diuis se ige
rēdo uel alios ꝑuare nō ꝑmittēdo ē excōicat⁹ ut
i cle. Grauis de sen. ex. Si bellū sciēť assumpsit
iiustū seu de quo ꝓbabiliť dubitauit mortaliter
peccauit. Nā ꝑꝫ hosti. ex eo qꝫ bellū nō appet
clare iustū p̄sumiť iiustā ex pte mouētis extra d̄
iure iu sic. ꝫ. ⁊ teneť ad restitutionē oium dam
noꝝ ide seq̄ntiū lꝫ subdit⁹ i bello dubio excuseť
ut su. p̄cepto. 7. ubi de hoc plene. Si bellū iustū
cū auctoritate supioris mouit ⁊ ea q̄ iiusto bello
de iuř ꝑuari debēt ꝑuauit ⁊ ꝑ posse ꝑuari fecit
nā al's peccauit teneť ad restitutionē oiuꝫ abla
toꝝ ex. de resti spo. oli ⁊ ibi Jnno. si fidē ꝓmis
saꝫ ēt iimicis uiolauit ł treguas ñ ꝑuauit mor.
ē nisi ipi fidē pri⁹ uiolassent. 23. q. i. noli si obsi
des suos nō liberauit mor. ē Si a subditis exe
git ł extorsit ui ł metu collectas seu ꝑuicia in/
debita i p̄sonis uel reb⁹ suis aut alias q°quomō
grauauit idebite ⁊ contra pacta ac ɔuēta cum
eis rapinam cōmisit uide plene i pisa. ꝛc. Talia

Si bona imobilia aut iura coitatis uel subdi
torum quoquomo sibi usurpauit uel aliquem iniuste
pscripsit et eius bona osiscauit mortale est et tenet
de oi dano. Si decedetibus suis filijs non pmisit te
stari uel legare ad placitum aut decedetibus itestatis
noluit succedere eos ad quos de iure ptinebat here
ditas sed sibi eam uendicauit tenet oia eis restituere
nisi ibi eet osuetudo pscripta secundum hosti. Si leges
statuta uel decreta grauia et iiusta fecit uel quod fie
ret ca efficax extitit nam si sint otra ius naturale
ipo iure non tenet. di. 8. Que otra mores. 32. q
3. Flagitia et huiusmoi oditor statutorum uel legum
et eius heredes tenentur restituere danificatis oe da
num quod ex eis otingit secundum duram. Si officia regimis
uendidit grauiter peccauit nam hoc strictissime phi
betur. C. ad. l. iul. rpe. l. fi. Si uero mutuum ac
cepit ab officialibus hoc pacto seu onetione quod sibi
satisfaciat de officio usura est quia pmutuo ipi offici
ales accipiunt officij potestatem unde et ipsi tenentur
resignare officio et restituere quicquid habuerit
ultra sortem et ipse dominus qui dedit eis peccandi
occasionem pticeps est criminis secundum thomam
et in pisa ubi supra. Si officiales tirannos et cu
pidos in terris suis scienter posuit uel ex quo
eos se male habere in officijs suis intellexit non
remouit. seu prouidit cum potuerit sine damno
rei publice. ¶ Et sine periculo proprie persone
tenetur in solidum restituere oe danum quod ipi

officiales itulerūt iiuste subditis suis. ff3. Sco. i. 4°. di. 19. Si in officijs publicis posuit iudeos Nā hoc phibet. 54. di. Nulla. 17. q. 4. Cōstituit nec lz eos granare collectis ultra consuetū fm tho. nec expellere ut in. c. Quod sup his extra de uo. notat Inno. 7. Jo Andreas. Si nimis du rus 7 uindicatiuus fuit seu homicidia mutilatio nes 7 huiusmodi scena iniuste uel ēt iuste nō tn iustitie zelo sed potius ex uindicta et odio pro curauit uel pmisit nā utroqz casu est mortale 7 in primo tenet de omni dāno. Si penas uel emē das in pecuniā ppter cupiditatem uel odium et non propter correctiones delinquentiū extorsit uel ultra debitū accepit l' penas corporales aut mortis in pecuniariam pp cupiditatem et auari ciam cōtra iusticiā cōmutauit quia mortle ē et tenet de iusto damno. Si iustitiā uēdidit uł mu nera unqz accepit uel ipediuit seu ut debuit mi nistrare noluit, aut latrōes, fures 7 hui9mōi ma lefactores i terris suis inualescere ex ei9 defectu pmisit aut sustinuit seu ñ obuiauit, tenet de oī dāno. Si exñs ipe uasallus alteri9 ñ fuauit ei fidelitatē i his q̄ de iure debuit iuxta formā iu ramti, qa mortle ē. Si i tris dñij sui sustinuit ī iustas mēsuras 7 pōdera aut iiusta pcia rez uēa liū sciēt. qa mortale 7 teneri uidet si cōmode pōt obuiare. Si pupillos uiduas et paupes non

defendit ɔtra oppssores suos ut tenet.83.di.
error.7.87.di.p totum.Si ambitiosus fuit in
ordinate aspirās ad dignitates 7 dñia ł sic ad
ea afficiat qɔ ne statū pderet seu ut ampliaret
peccare mortalit patus foret.Uel hāc uitā nū
quā finir uellet mortalit peccauit.Si ptialis ē
aut ptiales suos fouit 7 sustinuit mortale ē.Si
nimis sumptuosus 7 curiosus fuit i hedificijs.ue
stitu 7 appatu ciboꝝ equoꝝ 7 familie i camb⁹
auib⁹ɔuiuijs pōpis 7 hui⁹mōi.Si nimis se occu
pauit 7 familiā i uenationib⁹ 7 aucupijs pcipue
dieb⁹ festis ōmissis missa 7 diuīis.Et pp hᵒ sub
ditos grauauit ł eoꝝ sata ł nemora uastauit ul
tra mortale tenet de illato dāno.Si duella hꝫ
stiludia torneamēta aut alia spectacula anime ł
corpori piculosa fieri fecit.ł pmisit mortaliter
peccauit.Si histrionib⁹ supflue tribuit 7 huius
mōi turpes psonas i curia tenuit qa ñ lꝫ.unde.
infra c.ti.c.12.Si de honestate morū 7 castita
te familie sue ñ curauit sꝫ in pudice se habētes
cū masculis 7 feminis retinuit nec cū posset coꝛ
rexit mortalit peccauit. Si ē coniugatus in
terroga ut in precedenti.cᵒ.

I iudicib⁹ordinarijs seu delegatis laicis uel ec
clesiasticis 7 alijs psonis q̄ i iudicijs concurrūt
assensoribus actorib⁹ reis 7 testib⁹.c.quartū.

Circa iudicẽ secularẽ ordinariũ seu dlega
tũ possunt sic fieri iterogatiões. Primo si
iurisdictiõẽ seu potestatẽ iudicãdi sibi usurpauit
Nã sic iudicãdo mortaliter peccauit cũ talis po
testas nullã tribuat auctoritatẽ 7 similiter mor
talit peccauit si fines mãdati sue potestatis sciẽ
ter uel ignorãtia crassa excessit. Si tiore cupidi
tate odio l amore uel alia cã iiuste iudicauit nã
si hoc sciẽter fecit mortaliter peccauit 7 tenet
i foro iudiciali 7 pñiali leso ad omne iteresse si
ille p quo sentẽtiã tulit iiustã nolit uel ñ possit
satisfacere ex. de iiure si culpa. z. q. 6. hoc etiã
placuit i glosa. cõ. Rap. hosti. 7 ũũ. Si iniuste 7
male iudicauit p ignorãtiã. Nã siue sit ordinari
us siue delegat siue arbiter si ex ignorãtia cras
sa h. fecit ut qa p se nesciebat qd cõmunit scire
debebat nec apitis iuestigar curauit aut si sciebat
studere tñ 7 uider matiã neglexit uel assessorẽ
assumere noluit seu min idoneũ assumpsit i foro
pñiali tenet ad oẽ iterẽẽ pti lese ut i prio cãu
s3 rap. 7 ũũ. si ũo ignorã. pbabili 7 pbita oi de
bita diligẽ. studẽ s. ac pitos ɔsulẽ. 7 nil d ɔtigẽ
tib ad rei ũitatẽ iuestigãdã õmittẽdo male iudi
cauit excusat ẽ ab obligati. restitutiõis 7 eo cãu
si h. d ɔsi. assessoris fecit ipe assessor isolidũ tet
pti lese siũ male ɔsu. sciẽt siũ ignorã. l neglige
tia sua. ff. qd qsq3 iuris. l. z. cõ. rap. hosti. 7. ũũ

Si accipit peccuniã ut male iudicaret n̄ solū te
net̄ ut supra ad omne itéresse sed ēt peccuniam
sic acceptā tenet̄ restituere nō ei q dedit cū tur
piter dederit sed ei in cuius iiuriā recepit.i.q.
i.Iubem⁹ 7.c.se.Si acceperit peccuniā ut iudi
caret uel ut n̄ male iudicaret tenet̄ restituere ei
q dedit nisi dedisset aīum iudicis corrūpet.z.q
3.q recte 7 ibi glo.7 Archi.Cō hosti.7 Ray.
Si cū tenet̄ iudicare noluit 7 ꝓpter hoc aliquis
amisit ius suū tenet̄ restituere totā litis extima
tionē ei q pp hec lesus ē z3.q.z.domin⁹7.q.
4.Administratores.Cō.Sol.Si existēs iudex ī
ferior a pricipe penā a iure taxatā reo totalit̄
relaxauit seu diminuit cū de iure nō possit pecca
uit et tenet̄ satisfacere coītati uel accusatori cu
ius quādoq3 interest ut reus puniat̄ pp aliquā i
iuriā sibi illatā f3 tho.fa fe.q.67.Cō.hosti.
Si iniuste reo auxit penā a iure taxatā tenet̄ ei
restituere si soluit f3 tho.7 Ray.Si iudicauit
f3 allegata 7 ꝓbata cōtra tn̄ ueritatē quā ipse
nouit licet tho.ubi supra 7 fa fe.q.64.dicat
in hoc casu iudicem excusari si non potest aliter
innoxium liberare attamen contrarium tenet.
Alex.de al' i 3.pte su.di.4i.ar.3.q.i.7 Ric.
de li.exo.z3.Cō host.Sol.ūū.Semi.i.c.cum
et̄ni.d' sen.re.i li°.6°.dic.q9 opi.tho.pōt ꝓce
dere ubi agit̄ de pēa retactabili 7 i sen.q̄ potest

retractari p uiā appellatiōis. Sec⁹ ubi agit de pena corporali q̄ ē irretractabilis ⁊ hec opi. ui detur satis inniti rōni. Si iudex sine idigētia i fraudē accepit assessorē nā tūc de suo ei puidere tenetur ut i. c. Statutū de Rescrip. li. 6. ubi declarat p archi. ⁊ Jo. An. qn̄ dicatur i fraudē assumere assessorē. Si exn̄s iudex ordinari⁹ accepit aliqd a ptib⁹ peccauit mortalit ⁊ restituere tenetur ut supra qa nō lz iudici iustū iudiciū uēdere nec aliqd p sallario. accipe. xi. q. 3. nō lz nec etiā sumpt⁹ Delegatus ūo nihil p̄ter expēsas petere pōt ⁊ modica ensenia. i. osculēta ⁊ poculēta ut ibi ⁊ extra de ui. ⁊ ho. cle. cū ab omni ⁊ p Spe. ti. de salar. §. i. cō. pisa. iudex. i. §. 4. li exn̄s minister iudicis execut⁹ ē ei⁹ sentētiā iniustā Nā si hoc scit certitudinalit nō excusatur a mortali nec d3 obedire. Si uero dubitat tūc enī excusatur obediēdo xi. q. 3. Quid ergo. ⁊ 23. q. i. Quid culpatur ⁊ notat tho. sa se. q. 64. cō. Rav.

¶ A iudice ecclesiastico ordinario seu delegato. si officiū assumpsit iudicādi nesciēs iura grauiter peccauit. Nā ⁊ si laico illitterato dūmō habeat cōsuetudinē ⁊ pitiā iudicādi possit cā cōmitti nō tn̄ ecclesiastico iudici h⁹ pōt cōmitti nisi sit pit⁹ mediocri saltē iuris sciētia. C. de iudi. certi iuris. di. 20. e. i. Si piurisdictiōe aut ptāte ecclesiastica obtinēda dedit aliqd tpral, nā tlr ius sit

spūale ñ ē dubiū qꝫ mortalit̄ peccauit ⁊ simo
niā ɔmisit ex. ne pla. m. su. c. i. 2. ⁊ 3. Et idē
ē f̄m hosti. Si cōueit q̄ certa quotta ꝓuentus
seu lucri licitū tñ ē epō et cuilibet alt̄i plato
pure et simpliciter cōmittē uices suas. Et dei
de tali ei⁹ uicario cōstituē certū salariū ut no.
glo. in. d. c. i. et Abb. Sy. ibi. Si exñs ordia
rius uel delegatus cōtra consciam et iustitiā in
grauam alt̄i⁹ ptis ī iudicio qcq̄ȝ fecit ꝓ gratia
uel ꝓ pecunia suspensus ē p ānū ab executiōe
officij extra q̄ sen. ⁊ re. iudi. cū et̄ni. li. 6. Si
sñias excōis suspēñōis uel itd̄icti nimis de fa
cili fulminauit. Nā hoc nō lȝ nisi ꝓ cōtumacia
et pcō mortali. xi. q. 3. Nemo. et. c. si aut no
bis. Et si sine mōitiōe legittima p̄missa uel sine
scriptis seu al' ɔtra ordinē iuris grauit̄ pecauit
et ē suspensus ab igressu eccl'ie p m̄sem unū ex.
q̄ sen. ex. sacro. A iudice tā seculari quā eccl'i
astico. Si ordīe iudiciario nō seruato iudica
uit grauit̄ peccauit. nā null⁹ ē ɔdēnand⁹ nisi iu
dicio ordiabilit̄ bito aut ɔuicat̄ aut reū ipse se
cōfiteat̄ nisi alias crim̄ foret māifestū. 2. q. i
§. his oib⁹. Si ptē cōtrariā quoq̄. mō iniuste gra
uauit dillatiōes cōtra ius aut q̄ones seu iq̄sitio
nes ad quas respondē nō tēbat̄ fecit. Si dolo
se locū appellādi dedit aut p⁹ appellatōnē legit
timā ī cāȝ ꝓcessit seu allegatiōes friuolas fecit

ł adisit. si dieb⁹ festiuis exercuit iudicialia ꝓhi bitū ē. ex. ď fer. c. i. si paupib⁹ uiduis et orfanis ñ subueīt ut teñ. nā si sciēt deliqt ī quolibꝫ ꝑdi ctoꝝ uñ ēē mortale. ¶ Ab accusatoř seu actoř.

Q Qm̄ accusator seu actor reqriř ī iudicio. nā iudicis ē neicꝫ sine accusatoř dānař. z. q i. multi. iō ab eo pōt sic iťrogaī. si alñ accusa uit ď crie. nā si calūniose egit iponē: ei falsū crim̄ ex malicia uel peten: aliqua bōa tāqꝫ sibi debita q̄ tñ nouit sibi ñ debēi ī utroqꝫ casu pec cauit mortaliť ⁊ ď ōi dāno ide secuto teñ leso mō sibi possibili siue lesus fueīt ī tpralib⁹ siue ī fama ł ī psōa. i4. q. 4. nō sane ī fi. e. c. q. 6. si res. tñ se māifestař pōt fcūꝫ ubi uite īminēt pi culū nūqꝫ teñ si ī ꝓgřssu cāe crialis pecūia cor rupt⁹ aut rei accusati ł āicoꝝ ei⁹ ꝑcib⁹ īdut⁹ior diate destitit a psecutiōe cāe icoate. s. colludē⁹ ꝯ řo ⁊ ñ iducē: legittias ꝓbatiōes quas hꝫ ꝯtra eū mořpeccaū qꝛ īpedit bonū ři pu. qꝯ ꝓcurať ꝑ pūitiōeꝫ crīuꝫ fꝫ⁹tbo. fa fe. q. 68. sec⁹ si ēēt ī cā ciľ ubi agiťď tpralib⁹ ⁊ ď idēnitate siū ac qsitie iuř ipi⁹ actoīs nā qlibꝫ pōt řnūtiaī iuī suo 7. q. i. qꝫ picłosū si hñs iustā cāꝫ siū crialē siū ciuilē p idebita media eā ꝓsecut⁹ ē utēdo m̄da cījs ī iudi:ťłis istřis ⁊ testi. ac ꝓbatiōib⁹ alījs ne ꝑdeřt eā qa lꝫ mořpeccauēit fꝫ tbo. ubi su. q. 69. ⁊ zz. q. z. facit ñ tñ třpp b:ad aliqd alři

pti ɔcert⁹ foret ul' saltē ꝑsumeret babē cā3 in
stā ⁊ sic i ūitate tādē repit Et boc uerū i causa
ciuili sec⁹ aūt i criminali qa nisi cert⁹ sit de cri
mine ⁊ possit legittime ꝓbare si accusaret ñ ex
cusaret a mortali Si quādoq3 aliqd optinuit ex
iiusta sentētia data ꝑ eo a iudice nā s3 omnes
doc. Si babuit malā ɔsciētiā dū pēdebat litigiū
restituere obligat nec sentētia eū defēdit uel si
p falsos testes uel falsa instrumēta uel falsas al
legationes sciēt obtinuit tenet ut supra ut i.l.i
C. Si pp falsas. Si uero tēpore late sentētie
fuit bone fidei sed postea babuit certā noticiā
qɔ ꝑ se data fuit iiusta quāuis sentētia ex quo
iā transiuit i rē iudicatā ⁊ cōdemnat⁹ ñ se appel
lauit uideat excusare eū ꝑ quo data ē secundū
bosti. in su. de sententia. §. z. tamen quia b°. est
ɔtra ius naturale ⁊ quia nemo d3 locupletari
cū alteius iactura l' dāno. de reg. iu. Locupleta
ri. li. 6. Jdeo s3 tbeologos talis tenet restituē
sic babita ⁊ sic notat Jnno. ⁊ do. An. de bu. ex.
de immu. ec. Quia pleriq3. A reo. Si aliqñ
accusatus seu ipetit⁹ sup aliqua re iuridice a suo
iudice dixit falsitatē. l' tacuit ueritatē nam siue
b°. fuerit in causa ciuilli cū ageret de re tēpo
rali siue in causa criminali cū accusaret de ali
quo crimīe ⁊ adderāt semiprobationes uel cum
iqrebat sup crie de q°. erat ifamat⁹ peccauit

mortalit̃ ẜ3 tho. fa ẜe. q. 69. Sec⁹ aũt ſi de b᷑. regreret̃ a ñ legittio iudice ł ẽt a legittio ſ3 nõ iuridice. Si accuſat⁹ ł ipetit⁹ calũnioſe ſe defen dit. ſ. falſitatẽ dicẽdo ł ũitatẽ tacẽdo quã dicẽ tenet̃ ut ſu. aut alias fraudẽ ⁊ dolũ adhibendo mortl̃r peccauit ẽt ſi cãs iuſtã hiſſet. Et ſi iura mtũ calũnie pſtiterat ut i cã criali fieri d3 ex. ↄ̃iuramẽto calũ. Inhẽntes. piur⁹ ẽ notat tho. fa ẜe. q. 63. Si poſt ſẽtẽtiã ↄtra eũ latã ſe appel lauit cã afferẽde more ne ↄtra eũ iuſta ſentẽtia exequat̃. peccauit mo[r] qꝛ ↄtra iuſtitiam egit iõ puniẽd⁹ ẽ ⁊ leſo tenet̃ de dãnis ⁊ expẽſis. z. q. 6. p3. cõ. tho. ſec⁹ aũt ſi appellauit credẽs habẽ iuſtã cã3. Iⁿ teſte. ¶ Si i iudicio reqſit⁹ ſciẽt̃ dixit falſitatẽ mortl̃r peccauit ẜ3 tho. fa ẜe. q. 70. ⁊ ẽ piur⁹. nã teſtis ſemp iurat dicẽ ueꝝ alt as ñ credẽt̃ ei quãtecũq3 religiõis foret ex. e. hup. 3. q. 9. hortamũ. Põt tñ i criali cã remitti iuramẽtũ de ↄſenſu ptiũ niſi i cã matrimoniali ex. e. Quis tenet̃ iſup ſciẽt̃ ẜl̃m teſtificãs i fo ro ↄtẽtioſꝙ ↄ̃õi dãno leſo ĩde ſecuto. z. q. i. No tũ. ⁊. i4. q. 6. ſi res. Si rẽ ſibi dubiã teſtificã do certã aſẜuit mo[r] peccauit ⁊ ẽ piur⁹ ſi iurauit ſe ſcit̃ qꝫ neſcit ⁊ tẽt̃ ad r̃ſtitutiõẽ ſi exĩde qs dãnificat⁹ ẽ iniuſte. d3 igit̃ certũ ꝑ certo aſẜẽ. ⁊ dubiũ ſb dubio ꝓferre. cõ. tho. Si tñ ex labi li mẽoria ↄtigeret qꝫ qs crederet ſe certudialit̃

scire q̄ nescit uidetur excusari a mortali ꝛ a resti tutiõe s꜃ tho. ubi su. ar. 23. q. 4. de occidendis sec⁹ si ex ĩpmeditatiõe ꝛ neglĩa Si ꝑ testimõio ferẽdo peccuniã accepit mortalit̃ peccauit. 14. q 4. nõ sane ꝛ si hoc fuit ĩ cã spirituali sicut ẽ ma trimõialis ꝗ decis ꝛ hui⁹ mõi symoniã commisit põt tñ testis accipe expẽsas ab eo solũ q eũ ꝓdu cit si forte ꝯtigat ex testimõio ferẽdo dictã uel opã suã l' lucrũ ꝛ hui⁹ mõi dimitter̃ l' pder̃. Ac cipiẽdo aũt illicite peccuniã ꝑ testi. restituer ei a q° accepit. nisi ille dederit ad corrũpẽdũ testẽ nã tũc ꝗbet ei ĩ cui⁹ iiuriã accep̄ l' paupib⁹.

Ab aduocatis iurisꝯsultis ꝛ ꝓcuratorib⁹ capi. 4.

Primo ĩterroget ꝯfessor ab aduocato si aduo cauit ꝓhibitus a iure nã si sciẽt h°. fecit ui det̃ peccasse mortalit̃. Si sciẽt defẽdit cãs iniu stã l' dispatã mortalit̃ peccãuit ꝛ tenet̃ ad resti tutioẽ alt'i pti s꜃ tho. sa se. q. 71. s꜃ si ex igno rãtia sua nõ cognouit iiustã esse cãs iõ eã defẽdit excusat̃ eo mõ quo ignorãtia excusare põt Si ũo ignorãt̃ ab ĩitio iiustã suscepit ꝛ postmõm ĩ pro cessu iudicij cognouerit eã talẽ oĩo reliq̃re d꜃ ꝛ cliẽtulo ꝯsulere q̄ desistat ꝛ cedat l' ꝯponat cũ adũsario de cõi ꝯcordia siñ fraude ut ĩ. l. Rẽ ñ nouã. C. de iudicijs hec tho. ꝛ Ray. ĩ cã ũo du bia licite põt patrocinari s꜃ ũũ. si fidelit̃ ꝛ lega

lit̃ i q̄ztũ iustitia pmittit cāz sui cliẽtuli fouit ⁊
defẽdit nihil de ꝯtigẽtib⁹ ōmittẽdo . Nā ad hoc
tẽt̃ . ⁊ si pp suā iprudẽtiā ł negligẽtiā notabilẽ
qa noluit diligẽt̃ studere ⁊ laborare pro ut cā
exposcebat āmisit eā mortalit̃ peccauit ⁊ tenet̃
ad restitutionẽ dāni inde secuti cliẽtulo suo . ff .
de offi . p̄si . l . utilitas . Idẽ Ray . ⁊ hosti . Si ꝑ
didit adūsario secreta cliẽtuli sui uel alias dolo
malo fecit ei pdẽ causaz iustā mortł̃r peccauit
⁊ tenet̃ ut su . ff . de iudi . l . Fili⁹familias . Si i
aduocādo debito mō usus ẽ . Nā ñ licet ꝑponẽ
uel aduocare ꝑcaciter ꝯuiciādo seu uociferādo
⁊ tales ꝑcaces aduocati q ñ ratiōe sed ꝓbris pu
tāt esse decertādũ reddũtur infames . 3 . q . 7 . si
qs adeo . Si falsa iura leges ł glosas allegauit
seu falsa istrumẽta aut falsos testes ł corruptos
ac falsas rationes seu ꝓbationes iuris uel facti
induxit uel ꝓduxit mortalit̃ peccauit . Si q°q°
mō aduersario sui cliẽtuli bonā causam abstulit
uel in aliquo eum grauauit petendo dilationem
superfluam faciẽdo positionẽ duplicem uel ca
uillosam . uel per instructionem falsi testis uel
quia induxit clientulum suum ut negaret uerita
tem ⁊ huiusmodi . ¶ In omnibus his secunduz .
Hostiensem . Tenetur in solidu3 aduersario q°
ad uerum interesse . Idem dicendũ de iuriꝯsul
to ⁊ procuratore si scienter opem uel ꝯsilium

dederit i cām iniustā 7 eoꝝ ope ł ɔsilio obtēta ē uictoria cause alias ñ ex. de reg. iu. Null⁹. li. 6. Si innijt ullū ɔtractū uel ullā pactionē fecit cū collitigatore quē ī ꝓpriā ṙcepit fidē Nā hoc ꝓhibitū ē. 3. q. 7. Si qs adeo. Si salariū inmoderatū recepit peccauit 7 restitnē teneṙ ſʒ tho. Nā q̃uis licite possit petē moderatū 7 de eo pacisci siue ab initio siue finita cā. 14. q. 4. c. Nō sane. ñ tñ imoderatū petē pōt. 7 attēdiṙ moderamē sallarij ſʒ alex. de. al. i ṫtia pte. di. 44. ſʒ quātitatē cause laborē aduocātis sciētiā 7 facūdiā assessoris ł aduocati 7 ɔsuetudinē regionis. 3. q. 7. aput urbē. cō. tho. Si pactū inijt cū cliētulo de quotta pte litis puta de decia ł cētesima. nā hoc ñ lʒ 7 ꝓhibeṙ. 3. q. 7. §. arceṙ. Si dieb⁹ festiuis se occupauit i studio 7 alijs ad officiū aduocationis ptinētib⁹ ñ ꝑ eṁa uł ītuitu pietatis ſʒ lucri cā ł cōmodi tēporalis peccatū ē. Si aduocauit ɔsuluit ł ꝓcurauit sciēṙ i cā usuraria mortaliṙ peccauit 7 si ei⁹ ope ł ɔsilio aliqs sñiaṙ ad soluēdū usuras ł qɔ solute nō restituanṫ uideṙ ipe teneri. Si i cā paupū 7 miserabilium psonaꝝ iusta patrociniū ꝑstitit. Nā ad hoc teneṙ eo mō quo ad alia opa misericordie de quibus. 86. di. Nō satis. Hec fere oia īterrogari pñt a iure consultis 7 procūratoribus.

De notarijs. Capitulū. 6.

SI officiū tabellionat⁹ exercuit ipit⁹ ⁊ iex pt⁹ exñs. Nā si ex notabili ignorātia male dictauit istrumēta ł testamēta seu debitas sollēnitates ⁊ clausulas ōmisit qb⁹ ualidāt̃ ɔtract⁹ ⁊ istrumēta pp q̄s exorta sū̃ litigia ⁊ bona pdita mortł̄r peccauit ⁊ tenet̃ de oī dāno ide secuto. Idē ē si h⁹ accidit ex ei⁹ notabili negligentia. Si falsificauit aliqua istrumēta, aut scripť as suas ł alienas addēdo ł minuēdo mortał̄r peccanit, ⁊ tenet̃ de oī dāno ide secuto. Si rogat⁹ itestis eoꝶ q ñ erāt mētis sue ɔpotes sꝫ a sensu alienati sciēť notauit testamētū eoꝶ tāqꝫ usum rōnis hñtiū, nā peccauit mortł̄r ⁊ tenet̃ ut su. Si q°q̄ mō fecit ɔtra statuta q̄ qñ creat⁹ fuit notari⁹ obŕuar̃ iurauit, nā si ɔtra fecit piur⁹ ē Si aliqua statuta dictauit uel i scriptis r̃degit aut redegi fecit sup app̄batione usurā ł ɔtra ecclesiasticā libertatē nā i utroqꝫ cāu mortaliť peccauit ⁊ excōem icurrit ut i cle. ex graui de usris ⁊ ex. de sen ex. nouerit ⁊c. Grauē, si sciēť fec. instrumētū d̃ usris ł ifraudē usuꝶ fꝫ hosti. piur⁹ ē qa cū creat̃ notarij iu. ñ facer̃ ⁊ ɔñr ifamis effect⁹ ē nec d̃ ceťo poterit testi. nec istrumēta ɔficē ex: de testi. lꝫ ex quadā ꝗ. fi. ñ tñ teť rstituer̃ peccuniā hitā p labore suo quāuis illicito sꝫ si ɔtractui fēēaticio dedit cāꝫ efficacē iducēs ptes

ad talē ɔtractū tenet ut supra dictū ē de psone
ta pcepto.7.Si maliciose occultauit l' nō exhi
buit īstrumēta seu scripturas publicas aut testa
mēta seu cōes rōnū libros destruxit 7 huiusmōi
l' alteri dedit.nā ultra peccatū tenet d' omni dā
no lesis ex h°.cū pstet causam efficacē.C.de edē
do.l.Is apud quē.Si dieb⁹ festiuis absq3 neces
sitate sed lucri cupiditate cōfecit īstrumēta copi
auit ul' extēdit scripturas cū differre posset mor
tale uidet 7 phibitū extra de fer.c.i.Si īmode
ratū ptiū extorsit 7 ultra cōsuetū p scripturis
uel mercede sua.nō licet de hoc ī specu. plene
ti°.de salar.§.z.Si existens notari⁹ epi p scri
bēdis nominibus ordinādoꝝ uel alias ab eis per
cepit 7 ē salariatus simoniā cōmisit extra.e.c.
i.Si aūt nō ē salariatus tūc si id qɔ ei soluitur
ɔuenit ei ɔsiderato labore 7 qualitate negocij li
citū ē alias ñ ut ibidē notat do.An.de hu.7 cla
ri⁹ A doctorib⁹ magistris seu scolarib⁹.c.7.

SI offm̄ docēdi seu doctoratū illicite obtīnit
peccuniā pmittēdo uel tributa dādo morta
lit peccauit 7 phibet extra de magistris phibe
m⁹ 7 exigēs crimē ɔcussionis cōmittit extra.e.
c.i.7.c.quāto idē hosti 7 Gof.si gradū l' magis
teriū ñ ad utilitatē animaꝝ 7 honorē dei s3 ad
sui ostētationē 7 gloriā q̄siuit pricipalit mortle
ē.Si doctor publice docēs leges l' phisicā sciēt

admisit ad lectionē suā religiosos aut sacerdotes seculares ł etiā clericos s; i dignitate ꝯstitutos excōicat⁹ ē ex. ne cl'e. ł mo. sup specula. Si legēs i quacūq; facultate publice sciēt admisit ad lectionē religiosum sine ꝓprie religiōis hitu incurrit excōnē ut i. c. piculosa ne cl'i ł mo. l. 6. Si scolares retraxit ł subtraxit aliis doctorib⁹ ł magistris sub qb⁹ audiebāt nā s; Jo. de legna. si h⁹ fecit i odiū doctoꝝ 7 scolares iā itrabāt illoꝝ scolas tenet eis ad restitutionē sallariꝫ 7 honoris sibi subtracti si aūt nūdū itrauerāt dic ut supra ꝓcepto. 7. habet de eo q retraxit uolētē religionē igredi. Si mutuauit peccuniā scolarib⁹ ad hoc pricipalit ut itrarēt scolas suas usurā cōmisit 7 si ex hoc ꝯsecut⁹ ē aliquā utilitatē q̄ possit peccunia extimari ut qa accreuit scolis suis maiorē ꝯcursus ꝑsonaꝝ 7 effect⁹ ē doctor maioris fame tenet errogare ōe illud lucrū paupib⁹ ut notat Jo. An. i reg. peccatū de reg. iu li. 6. i mercu. Jo. de legna. 7 Jo. cal. i. c. nauigāti extra de usris. Si magister exīns scolarib⁹ collectā iposuit ł ab eis alqd exegit. nā si hēt sallarium publicū sufficiēs ł beneficiū magisterio ānexum 7 ꝓ docēdo a scolarib⁹ exigit ꝑmiū symoniam committit. Secundum Hostiensem quia uendit obsequium spirituale ad quod tenetur ex officio extra de simonia caplo. Nēo. i. q. 3. uēdētes 7

c. nõ solū. Spōte tñ oblata rccipe pōt Si ūo ñ
habeat sallariū sufficiēs nec beneficiū pōt acci
pe collectā p laborib⁹ suis. 37. di. de qbusdā in
glo. ar. 12. q. 2. Caritatē 7c. qcūqȝ 7. c. se. 7 ui
der hosti. inuere qꝺ ēt possit exigere nō tñ a pa
upe nec ut scolares expellat de scol' aut accipiat
libros aut res eoꝝ sȝ poti⁹ iopiā suā eis exponē
do cō. Inno. Ab. sy. de magistris. c. pe. alir 7
meli⁹ distinguit Si didicit l' docuit sciētias ꝓhibi
tas ut ē sciētia nigromācie artis notorie l' libros
ꝯtinētes rpia l' ihōesta seu poetaꝝ figmēta mor'
uidetur 7 ꝓhibitū. 37. di. Iō. Si sciēr uel ex
ignorācia docuit errores notabiles mortale ē 7
tenet satisfacere mō possibili retractādo q̄ docu
it. Si se iactauit de doctria l' aliis detraxit 7 in
uidit se eis ꝑferēdo aut sectas īter scolares nu
triuit seu aliqd ad emulationē alioꝝ magistroꝝ
fecit 7 eis scolares subtraxit grauit' peccauit 7
tēr ut supra dictū ē de doc. si ñ adhibuit debitā
diligētiā circa ꝑfectū scolariū i sciētia 7 moꝝ
disciplina nō curans qꝺ uirtuose 7 honeste uī
uāt uel nō ꝯpescēs eos a uiciis ī quātū potuit ul'
docēs eos nō utilia sȝ curiosa 7 faciēs nimis ua
catiōes. In huiusmōi notabilis negligētia mor
tale uider. Si fuit nimis rigid⁹ 7 crudel' corrigē
do pcm̄ ē qa leuis tm̄ castigaᵒē ei ꝑmissa d' sen.
ex co. cū uolūtate 7 ex. d' homic. ad audiētiā.

Si sberauit clericū ī minoribus grauiꝭ seu non cā disciplīe ēt leuiꝭ aut existētē ī sacris excommunicat⁹ ē.d.c cum uolūtate. Si studio uacat ꝛ sciētie aliquo fine illicito pricipaliꝭ ut pp ambitionē honorē lucri cupiditatē ꝛ huiusmōi peccatū ē. Si sciētijs ꝛ disputationib⁹ supfluis uel ēt piculosis se occupauit uel ēt negligens fuit studē lectionib⁹ necessarijs. Si actus suos in ecclesijs fecit nā ꝓhibitū ē.de imuu .ec. decet Si iuramēta uel statuta uniūsitatis fuauit. Nā alias mortale ē Si pōpis dissolutiōib⁹ conuiuijs ꝛ hui⁹mōi se iordiate ꝛ ultra sui stat⁹ ꝯdecētiā dedit uel alios ad hec q̊.q°mō iduxit. Si ex secta ꝉ parcialitate praticauit uoces ꝛctoris eligēdi ꝉ subtraxit scolares alꝭius doctoris ut audiant sub suo nā mo^r peccauit ꝛ teneꝭ ut su. Si obediens fuit ꝑceptori suo uel doctori in his q̄ teneꝭ nā alias peccauit. Si dieb⁹ festiuis ī studēdo uel scribēdo se occupauit pricipaliꝭ cā lucri uel tēporalis utilitatis. Nā ñ l3 nisi ut heꝭ su.ꝑcepto.3. Si ut inꝭesset actibus aliquorum ommisit missas audire i festis ꝉ ommisit ieiunia ecclesie confessiones ꝛ huiusmodi mortale est.

De medicis phisicis et cirogicis. c. 8.

Qui se ad praticādū posuit ī medicina sine sufficiēti pitia.nā si pp h̄.c'ddit medicinā ꝉ

remediū nociuū īfirmo mortalit̄ peccauit q̄a n̄
licuit ei usurpare q̄ꝺ alienū ē ſm hoſti. i. ſu. ti
de homi. ⁊ extra co. Tua nos. ū. hoc ēt tȝ: In
no. ⁊ do. An. de hu. Facit extra d̄ iur̄. Si cul
pa ſi exn̄s pitus ⁊ ſufficiēs negligēt̄ ſe habuit
ad īfirmū, nā ſi ex notabili ei⁹ negligētia ōmi
ſit aliq̄d neceſſariū īfirmo ⁊ hoc ex ei⁹ infirmi
tas inualuit peccauit ut ſupra q̄a negligētia pit̄
⁊ ipitia ſt̄ ī culpa. 83 . di. c. i. Si curādo īfir
mū nō ē ſecut⁹ artis traditiōes ſȝ capitis ſui
opinionē nā ſi ex hoc ꝯtingit īfirmo aliq̄d ma
li notabilis tenet̄ ⁊ peccauit ut ſupra ſȝ hoſti.
ubi ſupra. Si nō adhibuit debitā diligētiā cir
ca curā īfirmi pſonalit̄ eū uiſitādo ſigna īfio
ra uidēdo medicias dictas ⁊ regim̄ uite ordinā
do ī culpa ē ⁊ peccauit ut notat hoſti. ⁊ do. an
de hu. i. d. c. Tua nos. Si dedit medicinā in
firmo dubitās an deber̄t nocere l̄ pficer̄ mor̄
peccauit q̄a nullo mō dȝ dare niſi ſȝ artē ꝯſtet
ſibi ex ſciētia q̄ꝺ debeat pficē̄. nā ī dubijs tuti
or uia ē eligēda ⁊ nota Inno. ⁊ do. An. de hu.
d. c. Tua nos. ſi ſciēt̄ ōmiſit dar̄ īfirmo medici
nā opportunā nā peccauit ut ſu. ⁊ ſi ſtudioſe q°
q°mō aggrauauit īfirmitatē gr̄a maioris lucri
pcipiēdi l̄ fecit īfirmū recidiuare ultra mor.
grauit̄ ē puniēd⁹ ſȝ Inno. hoſti. ⁊ do. An. de
hu. ubi ſu. Si adhit debitā diligētiā iordināda

medicinā īfirmo. Nā si pp defectū corruptionē uel uetustatē speciez uel rez ī medicinā posita rū īfirm⁹ īcurrit piculū ⁊ ipse diligētiā omnē quā debuit nō adhibuit ī reb⁹ medicialib⁹ eligendis ñ excusat̄ ſȝ Inno. hosti. ⁊ do. An. de hu . ubi supra sec⁹ si adhibuit. Si habēs apotecā aroma tū coegit directe uel idirecte īfirmos quos hūit ī cura sua emere ab eo medcialia uł ab alio cum quo ꝯuenit pticipare ptē lucri nā si pp hoc secu tū ē īfirmis aliqd dānū corporale ut quia alibi emissent res meliores ⁊ utiliores uel tēporale ut qa hūissent minori pcio tenet̄ de omni dāno. Si pvauit pceptū ecclesie q̄ pcipit̄ medicis. s. ut cū eos ad īfirmos uocari ꝯtingerit ipsos ante omnia moneāt ⁊ ad ꝯfessionē inducāt. s. cū efec tu antequā ad curā manū apponāt nec sufficit suader̄ nisi cū effectu īfirm⁹ obediat ut no. hosti Jo. an ⁊ do. an. d̄ hu. i. c. cū īfirmitas ex. de pe. ⁊ re ubi dicit host. q̄ medic⁹ huiusmōi ꝯstitutio nis trāsgressor peccat mortalit̄. Si dedit ꝯsiliū uel medicinā uel alias suasit aliquid pro salute corporum quod uertatur in periculum anima rum puta quod quis fornicetur ut euadat cete ras infirmitates uel medicinam dedit pregnanti ad occidendum puerperium pro conseruatione matris uel potum inebriantem ⁊ huiusmōi nam mortale ē ⁊ phibitum ut ī. d. c. Cū īfirmitas i. fi

Si extorsit salariũ imoderatũ a diuitib⁹ uł ẽt
curare renuit ifirmos paupes. Nã ad hoc tenet̃
alias mortalit̃ peccat. Ss. di. c. i. ubi dicit glo
sa q𝔬 medic⁹ tenet̃ curare gratis nõ solũ paupes
sed ẽt diuitẽ q nolet aliqd dare ⁊ siue ↄualuerit
diues siue moriat̃ poterit medic⁹ expẽsas repete
re ut ibi ⁊ plene in Spe. ti. de salar. § . postre
mo si paupib⁹ uel religiosis uel qbuscũqȝ aliȷs ali
quid dolose uel ad expientiã cũ piculo dedit nã
mortaliter peccauit Si nimis de facili psuasit i
firmis uel debilibus frãgere ieiuniũ uel comede
re carnes i diebus phibitis absqȝ ratiõabili cã
peccatũ ẽ. Si ũo h°. psuasit sanis p ↄseruãda sa
nitate uel alia cã nõ rationabili mortale uidet̃.
Si emulatione detraxit aliis medicis uel alias
dãnũ intulit tenet̃. Si statuta sue uniũsitatis ŝ
uare iurauit ⁊ postea trãsgressor eoꝝ fuit nã to
ties piurus fuit ⁊ mortaliter peccauit. Si uisitã
do mulieres ifirmas ⁊ cã ifirmitatis tãgẽdo eas
de industria ⁊ itẽtione libidinosa pcessit ad ali
quid ihonestũ ẽ mortale. Si exñs cirugicus in
cidit aliquem. Nam si s𝔷 artẽ clare cognoscit
utile ẽẽ illũ incidi i aliqua pte corporis ñ pecca
uit incidẽdo. 44. di. Si quis absciderit ⁊ capłis
se. Secus si dubitat de incisione uel ẽt de inci
sore q𝔬 nesciat bene facere qa tũc abstinẽ d𝔷 ⁊
potius dimittere infirmũ sine icisione i mãu d'i

quã cũ dubio icidere f3 Inno. 7 do. An de bu. ubi su. Ab offi. ɔsiliarĳs 7 aulitis pricipũ. c. 9.

SI exñs officialis pricipis seu cõitatis iu ste 7 fidelit' i officio suo se hũit neminẽ ɔcuciẽdo. Nã si erat sufficiẽt' sallariat' qdqd ex torsit p iꝑbitatẽ ꝑtextu officĳ sui tenet' resti ture seu paupib' erogare. Si uo nõ erat salaria t' 7 f3 morẽ uel ɔsuetudinẽ officĳ sui aliqd ac cep nr̃ excusari. 14. q. 4. Nõ sane 7 ibi glo. 7 ar chi. Si de ipositiõe pricipis ab e' subditis aliqd plus debito sciẽt' exegit uel extorsit ad restituti onẽ tenet' ẽt si ad eũ nil puenerit. 23. q. i. Mili tare cõ. Inno. i. c. Quia plerĩq3 de imu. ec. Si quãtũ potuit obuiauit malis 7 ꝑximoꝝ dãnis nã qñ alicui ɔstat de iniuria seu dãno alt'i illato 7 obuiare põt sine piclo ꝑprie ꝑsone 7 sibi hoc ex officio icũbit si nõ obuiat mortalit' peccat nisi ob uiare uergeret ad rei pu. mai' malũ 7 tenet' i ĩnso lidũ de õi dãno. 86. di. Faciẽtis. Cõ. Sco. i. 4. di. 14. Si castrũ t'rã l' ullã fidei ei' cõmissa3 ab stulit dño suo legittĩo possessori 7 ꝑditórie tra didit alt'i nullũ ibi ius habẽti. Nã tenet' ei de oib' dãnis ide secutis extra de iiur. Si culpa. Si exñs officil' seu uicari' ꝑtãtis capitanei l' alt'ius rectoris iniustũ aliqd cõittẽtis i officio suo non restitit uel contradixit ei ꝑ posse uidetur ultra

P i

peccatū teneri de ōi dāno lesis. C. de appella. l. qm̄ Ka Et hoc ibi tenet Bal. Si exn̄s ɔsiliarius ɔsiliū dedit fraudulētū pricipi cōitati seu alt'i psone priuate nā si fuit circa maleficiū l' quasi ⁊ ex tali ɔsilio secutū ē dānū ēt alias secutuꝝ te net' lesis ɔtra quos datū ē ɔsiliū plene satisfacē ff. de reg. i. l. Cōsilij. ⁊. c. null' de reg. i. l. 6. Et ibi p dinū. ⁊ Jo. An. i nouella. Si ūo fraudulēt ɔsuluit circa ɔtractū l' quasi tenet' ei cui ɔsilium dedit. ut i. l. Quod si cū scires. Et notat' i dicta reg. null' sec' aūt si nō fraudulēt' psertim si alias nō erat secutū ut ibi. Si cū pponeret' aliquādo a pricipe l' cōitate i eoꝝ ɔsilijs qbus ipe habuit interesse aliqd statuēdū seu deliberādū qɔ cede ret i dānū rei publice l' ēt alt'ius psone priuate ut de iponēdo collectas aut alia onera indebita clericis uel laicis. Nā si expsse ɔsensit tenet' de ōi dāno ide secuto lesis. Si ūo nō ɔsensit sed tū nō ɔtradixit expsse ⁊ pub. ex pusillāmitate uel ne ceteri reputēt cū ifidelē pricipi uel illi statui hoc casu licet mortalit' peccet nō tamē secundū quosdā satisfacere tenetur nisi ɔtradicēdo obui are potuisset illi malo seu grauamini ul' nisi ad eū puenerit cōmodū pticulare seu bursale quia tūc uidet' efficacit' ɔsentire imo ēt tacēs sic ex q' uocat' ad h' ut ɔsulat inuolui' pena ⁊ peccato cū his q expsse ɔsēserūt ut no. Inno. c. i. de his q̄

sti. a ma. pte capl'i. Si quoquomõ in litteris uel fauoribus pricipis alicui bona sua uel iura usurpauit aut alias impediuit puta ne creditores potuerit suos debitores conuenire uel causam suã prosequi 7 huiusmodi. Nam ultra peccatũ tenetur de omni dãno lesis inde secuto. Si adulat⁹ ẽ principi laudãdo eũ de bono q͛ in eo nõ ẽ aut si est malo fine laudauit uł laudauit de malo. Nã grauit͛ peccauit 7 si laudãdo eũ de malo ut de rapina de uindicatiõe. 7 huiusmodi ille motus ẽ ad aliquod malũ faciendũ pp illã laudẽ q͛ alias pbabilit͛ nõ fecisset tenet͛ de omni nocumento cũ ipse dederit ad hoc causam efficacẽ que uim hẽt consensus. Ad hoc. 93. di. Si inimic⁹ Si possessiones locoꝝ pioꝝ uł ecclesiaꝝ maliciȷ̃s seu astuciȷ̃s circumueniendo conduxit paruo precio in grauamen ecclesie uel pauperum ultra peccatum tenetur de omni damno satisfacere.

Si possessiones uicinas uel suis contiguas usurpauit ampliando terminos suaꝝ uel alias quoq⁹ modo occasionem aduenit ut domini earum cogerentur sibi eas uendere uel locare puta molestando eos directe. Uel indirecte uel eis cõminãdo. seu apud principem calumniando. Ultra mortale tenetur lesis de damno Si petiȷ̃t a principe bona damnatorum. Nam prohibetur uide i capitulo finali d' Rescriptis libro 6.

Pz

Si pro pecunia data īcessit apud principē pro accusatis uel carceratis ut liberent. Nā si tales sunt culpabiles ⁊ merito puniēdi grauiter peccauit iusticiā īpediēdo ⁊ tenetur pecuniā paupib' erroga re. ar. 14. q. 4. Qui bētis. Si nō sunt inocētes ⁊ ipse itercessor nō ē sallariatus pōt eā retinere. sed si sallariatus ē d3 eis a qbus pecuniam hūit restituē nisi foret ei liberaliter data ⁊ dōata p̄ cipue post libationē et absq3 pacto p̄cedente.

A ciuibus. c. x.

A Ciue prio q̄rendū ē utrū ociose uiuat ⁊ si solū d' pprijs puentibus an ēt alicui exercitio itēdat licito. Nā ociosus fu' pbicit̄ ī tenebras exteriorēs. M. 24. si locādo possessi onē: pecuniā rustico mutuauit ut eā colat. Nas si pp mutuū aliqd emolumēti plus iusto ab eo re cipiat usura ē. sec' aūt si pp mutuū ī nllo grauet̄ rustic' l3 tal' p̄sta° fiat ei ī adiutoriū usquequo possessionē laborauit. si mutuauit frumtum uel aliud granū rustico qn̄ erat uile recepturus tm̄ dē alio tp̄re et cū reddit̄ ē carius nā si mutuau̅ ītētiōe ut lucret̄ usura ē. Secus si rustici necessi tati subuēiat. idē si dedit ei certā pecuniā tp̄re quo frumtū erat carissimū hoc pacto qd' certo tēpore reddat̄ ei tantū frumti quātū poteīt ℏ bēri p illa pecunia qa licet tunc maiorē quan

titatē frumenti haberet ꝑ illa quā habuisset tē
pore date peccunie nō ē tamē ibi usura nec pcm̄
nisi itentio praua fuerit.14.q.4.Si 'qs; cleric⁹
⁊ ibi archi.Si colonos suos grauauit idebite de
cepit uel carcerauit uide supra ti.3.Si decias
soluit integre ut tenet̄ uide su.ti.4.c.2.Si de
posuit peccunias apud cāpsorē uel artificē uide
supra p̄cepto.7.Si dedit aīalia ī socidā uide in
fra.c.se.Si absq; necessitate rōnabili mutuo ac
cepit sub usuris etiā si ab eo q erat ꝑatus non lz
tho.Si ifideliter se habuit i fidei cōmissis tutel
la seu ad ministratione paupeꝝ uel pupilloꝝ te
net̄ ēt de leui culpa si exn̄s patron⁹ ꝑ peccunia
aliquē p̄sentauit simonia est ut ī.c.de iure extra
de iure.pa.⁊ i.c.Querelam de simonia.

¶ A mercatorib⁹ cāpsorib⁹ ⁊ ꝓsonetis .c.xi.

c Circa hoc ē sciēdū q𝔬 negociator dicit̄ q
rē cōpat ut itegrā imutatāq; uēdendo lu
cret̄ ⁊ h°.ꝓhibet̄ clericis ⁊ religiosis ex.ne cle.
uł mo.p totū laicis ūo mercari lz cū debitis cir
cūstācijs ūde pūt sic itrogari.Si ferrū lignami
na arma ⁊ alia q̄cūq; mercimōia detulit ī alex.
ł ad alia loca sarracenoꝝ t̄re egipti ł ad aliam
t̄rā soldāo subiectā sine liñā pape quā liñā uene
ti solū q°.ad uictualia dicūt̄ generalit̄ hēe ut
fert̄ q°.dā p̄uilegio Martini quiti icurrit excōnē

papalē extra de iudeis .c. ita quorūdā 7.c. ad liberādam Si negociatur fine debito 7 honesto nā f3 alex. de al. 3 .parte: sn. ēt laico mercari nō l3 nisi pp duo prio pp necessitatē ut. s. possit satisfacere sibi 7 sue familie f3 ɔdecentiam pro prīj stat⁹ z° pp pietatē ut s. lucret ad subuenien dū paupib⁹ uel distribuēdū i alias pias cās puta ad ꝓuidēdū rei pub. ne. s. res necessarie ad usus 7 uitā ciuiū l patrie desinit 7 lucrū ide expetit nō quasi finē sed quasi stipēdiū laboris ad alium ūo finē mercari mortale ē ꝑcipue ubi mercādi finis pricipalit i lucro ponit. cō. tho. fa fe. q. 77. Si ɔuenit seu pactū fecit cū alījs mcatori b⁹ q₃ oēs uēdāt certo ꝑtio tales merces l q₃ ipse sol⁹ uēdat 7 nō alīj certā rez speciē seu mercan tiā illicitū ē pactū f3 hosti. 7 a iure ꝓhibitū. C de monopol. l. unica ubi dicit q₃ tals exercēs mo nopoliū bonis ꝓprījs spoliat⁹ exilio ppetuo dāne tur 7 tenet ad itēē si qs ex hoc dānificat⁹ ē. Si qñq₃ cū ꝑsciuerit naues ɔducētes aromata aut alias mercantias fore submīsas iarrauit seu emit omnē mercātiā ciuitatis illius speciei submerse nō l3. Nā hoc dicit monopoliū 7 iō talis icidit i penā ꝑdicte legis. i. Si exercuit mercātiā q̄ de sui nafa illicita 7 mala sic. ē facē ufā 7 hui⁹ mōi l q̄ ut plurimū hoies utāt ad mor. ut ē mcātia aleaz taxilloz 7 cartaz seu naiboz l frapato

rū pānoꝝ n̄ uidet̄ posse excusari a mortl'i faciē
do tenēdo uēdēdo l' q°q°mō ea alienādo ⁊ omia
pccata q̄ eoꝝ occasiōe ppetrāt̄ ei tāq̄ coopato
ri iputāt̄.z.q.i.notū.⁊ ideo tl'is n̄ ē absoluē
dꝰ.nisi illā dimittat mcātiā.d̄ pe.di.4.fl'as ⁊
duobꝰ.c.se.cō.tho.ka ke q.169 .ar.z.i fi. Si
mcātiā exercuit diebꝰ festiuis nisi p rebꝰ neces
sarijs mortl'e ē qa exo.zi.phibet̄ ōe opꝰ fuile
sicut ē negociari.uid'de b°su.pcepᵒ 3. Si exer
cuit mcātiā i ecl'ia l' loco sacro p'hibitū ē.⁊ pec
catū.4z.di n̄ os.⁊.16.q.7.⁊ b°bic ē qꝛ doꝰeie
cit d̄ tēplo oēs uēdētes ⁊ emētes. M.zi. Si ne
gotiādo usꝰē piurijs mdacijs l' iuramtis et huiꝰ
mōii Nā b°ē peccatū qn̄q̄ ueniale qn̄q̄ mortl'e
uide su.pcepto.z.et.8. Si mcātiā suā sciēt plꝰ
iusto ptio uēdidit l' alteriꝰ miori emit. Nam si
ptium illius mercātie est per rectores ciuitatis
statutū ⁊ taxatū n̄ l3 auget̄ uēdēdo nec minuet̄
emēdo. Si uō n̄ ē sic taxatū l3 cuiq̄ uēdē uel
emere rē sicut cōit̄ uēdit̄ i loco ubi uēdit̄ tpre
ꝯtractꝰet illud ē iustū pciū ut notat glo.i.c. In
ciuitate extra de usis ⁊ ibi do. An.de bu.si igi
tur sciēt ut pdixi plꝰiusto ptio uēdidit uel mio
ri emit mortalit̄ peccauit ⁊ tenet̄ ille q plus ha
buit restituere ei q dānificatꝰē si sit quid notabi
le secundum thomam.secunda secunde.q.77.et
Sco.in.4.di.14.idem est si ignoranter et ex

errore extimās rē tm̄ ualere qa l3 ñ peccet tēt
tñ satisfacē leso cū aduerterit de errore alias
tūc peccaret mortalit̄ ꝛ hoc uerum ītellige nisi
emptor uel uēditor lesus sit pſona sagacissi
nec ad b. necessitate ꝟ paupṫate coacta qa tūc
uerisimile ñ ē qꝫ sit decept⁹ ex q. aduertit ꝺ pcꝫ
excessu ꝛ tñ uolūtarie ꝯsensit ꝛ sciēti ꝛ ꝯsentiē
ti ñ fit iiuria neq3 dolus de reg. iuris. Sciēti,
li. 6. Si aūt excessus sit qd minimū ꝛ ꝯtrahens
bona fide credit illud esse iustū pciū l3 rigidus
nec peccat nec tenet̄ ad restitutionē. Sꝫ si cō
tra ꝯsciētiā l3 in modico sciēter excesserit non
pōt excusari a peccato saltē uēial̄ cū oīs decep
tio ꝛ fraus sit peccatū ꝛ d3 illud paupib⁹ erro
gare. 14. q. 4. Qui habetis ꝛ sic declarat Jo. ꝺ
ripol. Et Geral. odo. Nō ob. pdictis. c. cu3 di
lecti. ex. de emp. ꝛ uen. ubi dicit̄ qꝫ l3 ꝯtrahē
tib⁹ inicē decipe usq3 ad dimidiā iusti pcꝫ qa
illa decretalis h3 locū iu fori tm̄ ad uitāda liti
gia ñ aūt iu poli. s. dī ꝛ lex diuia nil iiustū rli
qt ipunitū ꝛ rputat illicitū si ī ꝯtractib⁹ iustie
equalitas ñ fuer̄. cō. pdictis. Inno. ex de usis
In ciuitate do. An. de. bu. i. c. Quia plerīq3 ꝺ
īmu. ec. glo. ꝛ. archi. x. q. z. b. ius. Si solū rō
ne emini rē uēdidit pluri q3 ualeat ꝟmiori emit
rōne pmate solutiōis. nā inutroq3 cāu usa ē. Si
de si. pcepto. 7. Si uēdidit rē pl⁹ q3 ualeat qa

ēptor ex re quā emit multū iuuat. Nā h⁹ ē iiu
stū ⁊ illicitū nisi cū res q̄ uēdit̄ i detrimētū ce
deret uēditoris q multū illa re idiget ⁊ sibi est
ꝓutilis tūc eni poterit uēdē licite pl⁹ q̄ȝ ualeat
ſ̄ȝ se quātū ē dānū q̄ icurrit ex ei⁹ uēditione
ſ̄ȝ tho. ſ̄a ſ̄e q.77. ⁊ sco. i. 4°di .i6 .q.z. ubi
addit q̄ idē ē i ɔtractu ꝑmutatiōis accōmodati
ɔductionis ⁊ locati. Si tū emptor h⁹ casu libē
uoluerit aliqd pl⁹ q̄ȝ ualeat res dare. qa ide mł
tū iuuat̄ seu lucrat̄ pōt ſ̄cipi. Si aliqū rē emit
ut itegrā imutatāqȝ uēdēdo lucret̄. Nā ſ̄ȝ Cri
so. ū lȝ sic lucrari carius eā uēdēdo q̄ȝ emerit
nisi eā cū labore de una r̄giōe ad aliā trāstulerit
ł cū piculo ſ̄uauerit aut idustria sua meliorata
fuerit. sed mō emē ut stati lucret̄ cū ꝓposito si
ne omnib⁹ ꝑdictis ɔditionib⁹ ne certificādo em
ptorē de ualore ipsi⁹ rei uēdēde. oīo illicitum
ē ⁊ tales negociatores a re publica eiciendi ⁊
exulādi s̄t ſ̄ȝ Sco. ⁊ alex. ubi supra cō hosti. i
su. Si i suis m̄cātījs dolū cōmisit ł fraudē rē ui
tiosas exponēdo uenialē nā cū ex hoc det ēpto
ri dāni ⁊ piculi occasionē dāni qdē si pp ei⁹ uici
um seu defectū res sit mīoris ꝑcīj ⁊ ipē nil de ꝑ
cio minuit. piculi uero si pp ei⁹ uiciū usus rei r̄d
dat̄ impeditus ł noxius puta cū qs uēdit equū
claudicantem pro ueloci domum ruinosam ꝓ fir
ma cibum corruptum aut uenenosum pro bono si

uēditor nō detegit ī specie ⁊ clare huiusmōi defectus ⁊ uicia occulta uēditio ē illicita ⁊ dolosa ⁊ ɔtract⁹ null⁹.iz.q.z.c.Quisqs i.fi.⁊ tenet ad restitutionē ptij ēptori equū sibi restituēti ut notat tho.fa fe q.77.⁊ Spe.ti.de emp.⁊ uē. ℰ.aňpe.Si uēdidit auꝝ l argētū alchimicū ꝑ uero.uide.ī.c.se.Si ɔmisit fraudē i ipsa re seu specie rei ut uēdēdo auricalcū ꝑ auro lapidē ñ ꝓciosuȝ ꝑ ꝓcioso uinū lipbatū pro puro carnes hircinas ꝑ castratis.unū aroma mixtū cū alio ꝑ puro cerā mixtā cū raxia l alio ꝑ pura. unū medicinale ꝑ alio ⁊ hui⁹mōi nā q h⁰ sciēt facit si decipit l decipe itēdit ꝑximū peccat mortlr ⁊ tenet ad restitutionē si ē notabile qd f3 tho. ubi su.Si uero ignorāt uēdēt unā rē ꝑ alia ñ peccat qdē s3 cū de errore suo ppēdēt satisfacē tenet ⁊ quod dictum est de uenditore idem est ⁊ de emptore qui scienter emit rem pretiosam quam uenditor credit esse uilem uel modici ualoris quia ⁊ ipse iniuste agit ēt ad restitutionem tenetur. Sed aduerte ꝑ clariori intelligētia predictoꝝ quod ubi nullum periculū imminet ipsi emptori.nec in uendendo iustum precium multum exceditur ⁊ emptor censetur in emēdo satis industriosus ⁊ res uenalis ꝑ libito sibi examinanda exponitur tunc uenditor non tenetur defect⁹ rei uenalis sibi manifestare ꝓcipue cū

eos nõn celat nisi solum ut de re sua habeat iu
stũ pciũ. Si fraudẽ adhibuit uẽdẽdo ł emẽdo cir
ca quãtitatẽ rei.s.i põdere numero ł mensura.
Utẽs põderib⁹uel mẽsuris p supiorẽ uel antiquã
consuetudinẽ nõ appbatis uł aliter exẽpli gracia
de pondere si dedit xi.uncias pro una libra car
nium aromatum piscium lane lini 7 huiusmodi.
Exemplum de numero ut si res quas dare debet
in certo numero tribuit diminutas. Exemplum
de mensura ut si dedit decẽ bracbia pãni linei ł
lanei pro undecim uel sextarium grani diminu
tum seu metretam uini olei uel alterius liquo
ris non plenam. In omnibus his si ementes a
iusto precio fraudantur omnes qui scienter sic
decipiunt mortaliter peccant 7 tenentur ad sa
tisfactionem damnificatis uel si paruum ẽ dãnũ
pauperibus. Si tamen huiusmodi corruptio pon
derum uel mensurarum est communis 7 consequn
ter omnibus nota non uidetᷓ ibi proprie esse fra⁹
nec mortale. Tenere autem unam mensuram ad
emendum 7 alteram ad uendendum semper est
mortale nisi illis cum quibus mercatur hoc inno
tescat de utero. 24. Si negociãdo fecit pmuta
tionẽ rei ad rẽ qꝫ uulgaritᷓ dicitᷓ barato puta exi
stẽs lanifex uel trapecita dedit pãnũ unũ laneũ
extimatũ ab eo flore.c.altᷓi mercatori q dat p
illo ballã unã lãe ãglie extiatã ab eo florᷓ.c. Nã

i b⁹ ɔtractu pmutatiõis põt ĩteruenire fra⁹ duo b⁹ mõis aut i qualitate reꝝ ɔmutataꝝ ⁊ tũc si ẽ fra⁹ ex pte uni⁹ tãtũ qa. s. sciẽt dat alteri rẽ de fectuosas ipso ignorãte cũ tñ reccipiat ab eo rẽ bonã mortalit̃ peccat ⁊ tenet̃ ei satisfacer̃ si no tabilit̃ lesit extra de iiur̃. Si culpa. si aũt utq₃ ĩtẽdit alteꝝ decipere ⁊ abutroq₃ dat̃ alt̃i res de fectuosa p bona utroq₃ ignorãte fraudẽ alteri⁹ utq₃ mortalit̃ peccat pp malã ĩtẽtionẽ. zz. q. 4 Qui piurare. Quo ũo ad satisfactionẽ põt fieri recõpẽsatio ut unus alt̃i nõ teneat̃ si deceptio fuerit equalis. Si tñ utriq₃ ut pratici sciret̃ sic ɔsuetũ fieri nõ uidet̃ ibi fra⁹ nec alt̃ alteri tene ri de reg. iu. sciẽti. li. 6. Aut deceptio ĩteruenit i pcio qa. s. un⁹ quisq₃ eoꝝ excedit i extimatiõe rei sue ⁊ tũc uidet̃ simili mõ posse distingui ut supra. Si p se fraudauit uel p alium defraudari fecit pedagia uel gabellas iuste licite ipositas pu ta occulte mercimõia itroducẽdo i ciuitatẽ ul̃ as serẽdo unũ aliud esse aut mineris quãtitatis ut sic uel nihil ul̃ minus solueret. Nã sic rapinã cõ misit seu furtũ f₃ Rap. ⁊ tenet̃ restituere illis qbus talia debent̃. Ro. iz. Redite omnibus de bita cui uectigal uectigal. neꝝ ad penas que ifli te sunt a iure cõmuni uel municipali ɔtra huius modi deceptores ñ tenet̃ i foro ɔscie nisi pri⁹ cõ dẽnat⁹ fuerit. iz. q. z. frñitas. i. fi. cõ. tbo. fals

Si soluit creditorib⁹ ꝓ m̃cimonijs ēptis ī t̃ino cōstituto. Nā si secus fecit tenet̃ eis ad omne īteře ex. de pigno. Significāte. Si distulit m̃ce dē reddē oparijs seu laboratorib⁹ ī op⁹ suū cō ductis ultra tēpus ꝯuētū cū eis t̃ aliqd de ꝑcio ꝯuēto subtraxit seu falsas monetas ꝓ bonis de dit grauit̃ peccauit ⁊ tenet̃ eis satisfacē de ōī dāno ⁊ ī cōmodo qđ ꝑpessi fuerit Si cōductis ꝓ certo ꝑcio ñ soluit iusta ꝓmissa ſꝫ dedit pānum uinū ⁊ hui⁹mōi loco ꝑcij. nā illicite egit nisi h° fecerit cū eoꝝ libera uolūtate ſꝫ h° casu si illi ñ idigēt usu rei illis date ⁊ necesse habuerit eā uēdē miori ꝑcio tūc ꝯductor tenet̃ eis resarciri qđ min⁹ habuerūt. Sec⁹ aūt si a pricipio opis h° pacto ꝯduxit eos ut de labore suo ptim daret peccuniā ptim pānū ⁊ alia uictualia. Nā tūc si pānū t̃ alia sibi det ꝓ pte solutionis ſꝫ ꝯuētio nē ⁊ uēdat iusto ꝑcio. s. ſꝫ qđ alijs cōit̃ uēdit ſꝫ pderēt reuēdēdo ñ tenet̃ ꝯductor. Idem esset si uēderet sibi plus iusto ꝑcio qa sic cōit̃ solet fie ri ⁊ ꝯducti a pricipio h° sciebat ⁊ al̃ expti erāt. Nā scīeti ⁊ ꝯsentiēti nulla fit iniuria de reg. iu. sciēti. li. 6. Si fideiussor fuit ꝓ aliq° soluēdi ei⁹ creditori. Nā si ex hac fideiussiōe aliqd ac cepit nisi iterēē suū si ptulit usra ē ex. eo. Per uenit. Assecurat̃ tū p mare t̃ p terrā m̃ces sus cipiēdo ī se piculū eaꝝ ⁊ ratiōe piculi ꝯuenire

q̄ mr̄cator sibi tradat certū qd pro q° libz cētēarīo ualoris ipsarum mercium licitū ē fz Laur. d̄ rıdol.

¶ De societate.

Si ↄtraxit societatē cū aliquo ad cōe lucrū ⁊ dānū ⁊ ifidelit̄ se habuit i ea subtrahēdo l̄ retinēdo aliqd occulte d̄ cōi peccūia seu lucro societatis peccauit mor ⁊ restituē tenet̄ si ↄtra xit societatē h°mō.s.dādo peccuniā mercatori ad mr̄cādū l̄ artifici ad exercēdū. nā si cōtraxit cū pacto uel ēt sine pacto sz tū hac intētione pricipali q̄ capitale sit saluū ⁊ ptē lucri hēat cōtract⁹ē usari⁹ut notat glosa i.c.pleriqz.14. q.3.Con.aso.⁊ acur.ff.pso.l.Si ñ fuerit.Si ↄtracta societate fuit diligēs i reb⁹ societatis. Nā i societate iputat̄ ēt culpa leuis q̄.s.ↄside rat̄ qñ qs nō ē sic diligēs i reb⁹ societatis sicut erat diligēs i rebus pprījs tēpore inite societa tis.ff.pso.l.Soci⁹socio.⁊ sic restituē tēt̄ nid̄ de hac mat̄ia pleñ i su.pisa.c.societas.1.⁊.2.

De Socidis.

Si dedit aīalia i socidā ⁊ q°mō l̄ q° pacto Nā hui⁹mōi aīalia l̄ pecora mltiplr tradi solēt.si g° h°mō tradit ad custodiā .s.alicui dā do.xx.capita pascēda sb certa mr̄ced̄ l̄ ēt certa portione prouentus eorum tūc si dñs sibi retinet periculū animaliū.fz .nū. est contractus loca tionis ⁊ de se licitus secus si non retinet pericu lum sibi.excepto tū eo quod contingeret ex me

ra negl'ia custode qͻ semp ptins ad custodietē si
tradidit p mōs mutui dā°alicui 7 rustico. xx. ca
pita cū pacto qͻ sint firma i nūero ł i pcio eoꝝ
i oēs euētū tūc si accip aliqd de luc°usa ē qa ce
ders ei solū rōne mutui qͻ phibet̃. 14. q. 3. usa
si tradidit p mōs societatis 7 hic ͻtract⁹ pōt ēt
fieri multiplicit̃ iuste 7 i iuste iuste qd fit qñ i so
cietate utri⁹qȝ cōis ē 7 equa ͻdit°ad iudiciū bōi
7 pratici uiri ut. s. equalit̃ pticipēt lucrū 7 dam
nū pportionabil'r exēpli gr̃a un⁹ hʒ xx. capita ali
us totidē ł ēt solū. x. 7 cōicāt ea ad iuicē 7 pi
clū 7 emolumtū 7 ēt°expēsas equalit̃ cōicant ea
ad iuicē si equalit̃ ponūt i societate ł p rata sȝ
qͻ qlibȝ pōit al' ͻtract⁹ ē illicit⁹ 7 ͻtra iustiā qñ
s. melior ē ͻdi°uni⁹quā alt̃i⁹uidȝ de hac materia
plene i su. pisa. usa. z. ð cābiȝ licitis 7 illicitis

C Irca cābia notādū qͻ ad. h°ut qȝ ex eis
lucrū r̃portȝ lici. oȝ qͻ tl'e lucrū pueiat aut
rōe custo. aut rōe pat̃ie aut rōe moue. iō pōt cir.
h°sic it̃rogari prio si°cāpsor cābiē°flor̃ i monetā
ł ͻcābio qͻ dr̃ cābiū minutū recep unū ðnar̃ p
flor̃. nā ut dicit Jo. de le. i. c. fi. de usis hic ca
sus ñ uidet̃ bñ excusabil' ab usa nisi attēto it̃ēē
7 fial'r ͻcludit qͻ ubi qs pl⁹accipiat ñ ē bñ tut⁹
i ͻscia nisi ēt illo pl⁹rōe it̃ēē ut su. r̃cipiat̃. s. la
boris itieris opaꝝ pēsionū salarioꝝ 7 factoꝝ q̃
p hui⁹mōi arte exercēda subijt. Si i hui⁹mōi cā
bijs minutis sciēt̃ miscuit mōetas falsas icisas ł

diminutas peccauit mortaliter ⁊ lesis restituere
tenetur si ē qd notabile alias ē pauperibus errogādū
Si fecit cābiū hoc mō. Mlt. exñs aliquis īdiget
peccunia uenecijs ⁊ dat mlī flor. cētū cāpsori q
hēt ēt cābiū uenecijs ut ↄsignet seu reddat ei ue
necijs pfatos. c. ducatos indēnes ⁊ pp hoc cāp
sor accipit ducatū unū s3 quosdā uidet turpe lu
crū prio qa cāpsor absq3 piculo labore ⁊ expēsis
facit sibi respōderi uenecijs. Secūdo qa anteq3
reddat eos pōt ex sibi traditis ducatis ī multo
nīcari ⁊ lucrari. Sed saluo meliori iudicio qñ ta
li cābiēti q de hoc facit artē iminēt expēse ut ī
cāu pcedēti pōt accipe moderatū lucrū pcipue
rōne iteresse sui. Sec9 aūt de eo q hāc non exer
cet artē. Si cābiū fecit hoc mō puta in ciuitate
mlī exñs cū mille ducatos uenetos uenetias uel
let ferre ⁊ ibi cābire seu eos expēder iuenit mlo
cāpsorē habētē tabulā cābij ī ciuitate uenetiarū
cui tradidit eos tāquā cābiēs ī uenetijs ⁊ p cō
sequēs ad for cābij uenetiarū. Nā licet ī pdicti
ducati ueneti plus ualeāt uenetijs quā mlī ubi
tradidit eos nō ē tamē ibi usura nisi tradēs aliqd
ītendat qa ī cābijs pōt īteruenire lucrū rōne pa
trie. Si fecit cābium alio conuerso modo ⁊ dici
tur cambium per litteras. In florentia exñs in
diget peccunia in uenetijs ⁊ dat florentie cāpso
ri. 106. l'. 107. flor. ut per litteras suas faciat

ↄsignare ei uel alteri ꝑ eo.c. ducatos uenetos nã ls cãpsor ide lucret tamẽ talis ↄtract⁹ licit⁹ ẽ.tũ qa rõe patrie supuenit lucrũ tũ quia cedit ad utilitatẽ utriusqꝫ tũ rõe iteresse.s. expẽsaꝝ ⁊ dicit cãbiũ p litteras. Si fecet cãbiũ p ueneti as siue cãbiũ sic cũ l cãbiũ a libre di grossoni.i. ducatoꝝ qꝫ fit hoc mõ.ego egẽs hic mediolani x libris grossoꝝ.i.cẽtũ ducatoꝝ recipio a te cã psore mediolaneñ ibidẽ .106.uel pl⁹uel min⁹ si cut tũc mẽi cãbia currũt ⁊ ualẽt decẽ libre gros soꝝ ⁊ ide ad unũ mẽsem teneor tibi ad restitu tionẽ tãtũ quãtũ infra.x.dies cõputãdos a die celebrati ↄtract⁹ ualebũt.x.libre grossoꝝ i ciui tate uenetiaꝝ q̃ aliquãdo ualẽt pl⁹ aliquãdo mi nus ⁊ sic aliquãdo pdit aliquãdo lucrat cãbiẽs licet ut in pluribus lucret.nã hic ↄtract⁹ẽ usura rius qa cãpsor i hoc casu principaliter itẽdit lu crũ ⁊ sperat illas.x.libras grossoꝝ recipe i ma iori ualore quã dederit qa ut plurimũ sic cõrigit alias nõ mutuaret licet q̃nqꝫ ẽt ↄtingat illas in minori recipe ⁊ sic ibi ẽ usura cũ iteruen iat mu tuũ cum intẽtione lucri.14.q.3.c.i.ar.eo. ti . In ciuitate.cõ.laur.de ridol. Si exñs thesaura rius seu depositarius alicuius domini uel cõita tis aut officij uel gabelle habuit recipe eoꝝ pec cunias seu itratas ut ꝑ loco ⁊ tempore distribu at alijs officialib⁹ ⁊ stipẽdiarijs seu al's salariatis

iuxta eoꝝ dispositionē nā si talis recipiēdo hu
iusmōi peccunias uł numerādo a quoqꝫ exigit ali
qd puta unū denariū ꝓ flore. ⁊ ē sufficiēt ꝑ la
bore suo salariatꝰ tenet sic acqsita ł extorta pau
pibꝰ errogare. 14. q. 4. Nō sane nec i hoc excu
saret ꝯsuetudo cū foret irrationabił ⁊ ex nimia
cupiditate itroducta secꝰ aūt si nō esset. sufficiē
ter salariatꝰ de labore suo. Si exñs depositariꝰ
ut supra negociatꝰ ē cū ꝑdictis pecunijs ⁊ cū eis
lucratꝰ nā si talis stet piculo cōitatis uel domini
lucrū ide pceptū ptinet ad eos deducta tñ mce
de laboris ipsiꝰ aut si ex hoc exercitio dānifica
uit creditores ipsiꝰ dñi ł cōitatis nō soluēdo eis
salaria sua tēpore statuto uł nō itegre tenet eis
de omni dāno ⁊ grauit peccauit. Si ūo peccunia
stat eiꝰ piculo ut cōiter ꝯtingit qa tales solēt da
re fideiussorē nec doꝰ seu cōitas nec eoꝝ credito
res ledāt illud lucrū erit suū rōe industrie. Si
quādoqꝫ ꝯtingit eū habere peccuniā specialē quā
timens minorari uoluntate principis futuro tē
pore mutuauit eam alicui hoc pacto ut restitua
tur sibi in equali precio in quo erat cū ab eo mu
tuo daretur. Nam si facto mutuo minorata ē po
test recipe i illo equalenti i quo erat qñ mutua
uit nec ꝯtractꝰ ē illicitꝰ ꝼꝫ alex. de allexādria ⁊
notat i ꝯtractibꝰ sancti Bernardini ꝼmōe. 40. ar
3. c. 1. ¶ Si fecit ꝯtractus usurarios uel alias

fraudulẽtos ⁊ illicitos ⁊ quos. Nã si sciẽter fe
cit mortaliter peccauit ⁊ tenetur satisfacẽ lesis
Si sensalis prosoneta mediator fuit sciẽter con
tractum fraudulentoꝝ mortaliter peccauit ⁊ re
stituere tenetur idem si fuit mediator contractꝰ
usurarij cum distinctione tamen que habetur su
pra precepto septimo. Si mediator extitit in
alijs contractibus licitis puta uenditionis equoꝝ
domorum ⁊ huiusmodi ⁊ scienter male consuluit
emptori in eius damnum ⁊ sui ac uenditoris uti
litatem mortaliter peccauit ⁊ tenetur ei satisfa
cere de regulis iuris. Nullus li.6.in nouella et
idem ẽ si male consuluit uendenti Si fuit medi
ator in matrimonijs contrahendis ⁊ mendacijs
usus est in preiudicium notabile alterius contra
hentium mortale uidetur.22.q.2.c.primum.
Si emit res raptas ł furatas ⁊ huiusmodi uide
supra precepto.7. Si pp lucrũ exposuit se sciẽt
piculo mortis mortale ẽ. Si trãstulit ad ptes lon
ginquas uel p multũ tps absens fuit a cõiuge sua
absq3 urgẽti necessitate ⁊ absq3 eiꝰ lĩnia nõ uidet
absq3 piculo peccati mortalis cũ pbabilit pstet
ei occasionem mali.

¶ Ab artificibus mecbanicis oparijs ⁊ hꝰmõi.c.12

SI fecit artem cuius artificium ẽ indif
ferens ad bonum et malum usum. ¶ Ut
facere gladios.lanceas.balistas sagittas.

7 quedā uenena qbus utimur ad sanitatē 7 hui⁹
mōi nā secūdū Rai. si talis hoc fecit uel uēdit
pp hoc ut homines talib⁹ abutātur uel si sciēter
uēdat uel donat eis quos scit abusuros mortalit
peccat 7 grauissime z.q.i. Notū 7 cia peccata
q̄ occasione illaꝝ reꝝ ab aliis ppetrātur sibi ipu
tātur 7 reus ē apud deū omniū aīaꝝ q̄ pp hoc
peūt. Si aūt habuit bonā itentionē nec credidit
illos talibus abusos uł habēs aium idifferētē ni
hil sup hoc cogitabat aut ignorabat qꝫ esset illi
citū talia facere uel uēdere nō uidet peccare ni
si forte ex qualitate psone uel tēporis cognosce
ret ł pbabilit sibi ꝯsciētia dictaret qꝫ emēs nō
querit illā rē nisi ad malū ppetrādū qꝫ tū de fa
cili credē nō dꝫ. cō. hosti. 7 tho. fa fe q. 169. ar
z. Si uero facit artē oio pniciosam 7 ad nullū
usum humanum utilē serua qd dixi i pricipio. c.
pcedētis ubi multa habēt q̄ ēt tāgūt artifices.
Si i arte sua mēdaciis sciēt usus ē 7 cū itētiōe
fallēdi pximū mortale ē. zz. q. z. c. i. 7 tenēt
restituere lesis. Si aūt nō itēdit nocere sed se
idēnem fuare ueniale ē fꝫ tho. 7 Ric. i q. nisi as
sidue 7 ex mala ꝯsuetudie mtiat qa tūc fꝫ host.
mortale ē. Si usus ē iuramētis uł piuriis uide su
pra ti. 3. pcepto fo. Si usus ē iiustis seu falsis
mēsuris uel pōderib⁹ uide supra. c. pcedēti Si hu
mectauit mcātias sicut qūqꝫ fit i pipe zizibero

crocbo lana ⁊ ɔsimilibus q̄ pōdere uēdūť ut ma
gis pōderēt grauiť peccauit ⁊ dānificatis resti
tuere teneť. Si iniuste diffamauit alioꝝ merces
opa uľ artificia ut sua meli⁹ uēdat ⁊ ei. apotbe
ca maiorē ɔcursuȝ bēat teneť. Si nouitatū fuit
curiosus iuētor nā ⁊ ipse peccauit ⁊ ceteris oc
casionē peccādi ꝑbuit ꝭȝ tbo. ubi supra ꝑ ide. Cu
so iqt ab arte calceoꝝ sutoꝝ ⁊ textoꝝ multa ab
scidere oportet. Si i arte sua fidei sue se fiduci
aliť ɔmittētes decepit i qualitate seu quātitate
rei aut i ꝑcio uideť mortale ⁊ eis restitueť teť

¶ Ab aromatarijs.

PRimo q̄rēdū ē si i ɔponēdis medicis mi
nus diligēť se babuit aut nō posuit ea que
medic⁹ ordiauit uel nō posuit ita bona ⁊ recētia
sicut oportuit uel tāquā i expt⁹ male composuit
Nā si medicina fuit nociua uel nō ꝓficua infir
mo ꝑdictis de causis cum ex boc babeat sequi ne
cessario grauior egri infirmitas uel mors atque
medici infamia non uidetur excusari a mortali
⁊ tenetur de omni damno. Si scienter uendidit
unā rē pro alia ut corruptam pro bona antiquā
ꝓ recēti uilem ꝓ preciosa mortaliter peccauit ⁊
lesis teneť de omni damno. Si sopbisticauit aro
mata cōmiscēdo res uiles ꝑciosis min⁹ bonas op
tis ⁊ uēdidit ꝓ puris ut solȝ fieri i siropis cōfec

electuarijs specieb' cereis 7 huiusmōi nam ultra
peccatū lesis satisfacere tenet eo mō quo dictū
ē supra. c. iz. Si tñ hui'mōi mixtura nō sit noci
ua sed fit ut res reddat magis delectabilis 7 de
trahat de ꝓcio quātū ɔuenit nō uidet illicita si
sciēt excessit i ꝓcio uēdēdo res uiles ꝓ ꝓciosis
l cari' quā cōiter fit ab alijs aromatarijs nam ul
tra. peccatū tenet lesis satisfacere si ē qd nota
bile alr ē paupib' errogādū. Si docuit uel sciēter
uēdidit ea qb' ꝓcreat aborsus 7 ad hoc effectū
uel uēdidit uenena eis quos credidit abusuros
mortale ē Si uēdidit scient rē defectuosā3 ali
cui l expēdit monetā falsā3 credēs sic aliū posse
decipere qa ī emēdo eā l ī recipiēdo monetā ipe
ē decept' nā hoc nullo mō licet ex quo defectū
rei uel mōete nouit. Si alicui mutuauit peccuni
as pricipalit pp hoc ut iret apothecā suā usa ē
Uide eodē titulo capitulo septimo. Si in diebus
festiuis uendidit uel alios uendere fecit seu per
misit indifferenter uel tenendo apothecā apertā
Nam hoc non licet nisi pro imminēti necessita
te. Uide supra precepto tercio. Lanifice uel
trapecita. Si dolum non ī arte sua uel fraudem
quoquomodo cōmisit faciēdo pānos lane min' ꝓ
ciose 7 bonitatis uēdēdo pro pānis lane maioris
ꝓcij 7 bonitatis uel min' tincture pro alia nil mi
nuēdo de ꝓcio ultra peccatū tenet restituet lesis

Si cõmisit fraudẽ faciẽdo trahere pannos ad ti ratorium ultra modum debitum artis. Nam cũ hoc cedat ad damnum ementis quia pannus defi cit a mensura si postea madidatur ⁊ tonditur ut moris est tenetur uẽdens ultra peccatum empto ri satisfacere idem dico de his qui uendunt cali gas factas ex panno minus debito balneato que postea cũ eis emptor utiť restrigũť ⁊ decurtãť ⁊ cito laceráť. Si tradẽdo lanã ad fillãdũ dedit ontias.iꝫ.pro libra fraudulẽter nolens tamen soluere nisi pro filatu unius libre peccat ⁊ tene tur satisfacere nisi ita esset de more patrie Si uendidit pannos laceratos ad tiratorium licet re m̃datos aut male textos ł tictos ł cardatos ꝓ bo nis Nam hoc non licet nisi demat de precio quã tum importat ille defectus alias fraudem ⁊ do lum cõmittit ⁊ tenetur satisfacere ut supra eodẽ titulo capitulo.iz.ad idem tenetur mediatores qui scientes tales defectus faciunt uendere pro bonis Si distulit soluere creditoribus suis uel mercedem reddere operarijs uide ubi supra.

De Aurifice ⁊ mõetario.

SI fecit ł uẽdidit auꝝ ł argẽtũ alchimicũ ꝓ ũo ultra peccatũ tenetur ẽptori satisfacẽ de dãno cõ.

tho. fa se. q. 77. Si tñ expēderet tm̄ ꝑ tanto ⁊ tale ꝑ tali sine aliqua falsitate forme uel materie ñ uidet illicitū s3. d. ol. i. cō. suo. Si emit ꝑ se calices sacros ñ ꝯflatos ꝓhibitū ē. io. q. z b° ius. Si cadit monetā l' munismata sine ꝯsensu pricipis. Nā sine auctoritate eius non l3 sm Bar. C. de falsa moneta. l. z. ⁊. 3. uel ēt auctoritate regis domini seu uniūsitatis supiorē ñ recognoscētis uel q in b°. tāto tēpore ꝑscripsit qꝰ initÿ ñ extat memoria. extra de ūbo. signi. sup qbusdā. Et q cōtra fecit grauit peccat. et mltiplicit punit. Si cudēdo l' fabricādo monetā fraudē q°. q°. mō cōmisit i materia forma pōdē uel ualore. Nā si i unoq°. q3 boꝝ quattuor defectus repit iusta peccunia defraudat unde notat glo. ⁊ Inno. i. c. Quāto. de iureiurādo. Si monetā fabricatā falsificauit tōdēdo l' tigēdo. s. monetā eneā iargētādo seu de aurādo aut monetas graues eligēdo ⁊ cōflando ⁊ alias trāsire ꝑmittendo sicut faciūt campsores. Mas bi oēs st infames ēt falsarÿ et mltipliciter puniūt. C. de fal. mo. l. i. ⁊ dicto. c. quito. con ibi hosti. Si alicubi emit monetas diminuti pōderis ꝓut ibi currūt ut aliū locū portaret cū lucro uēditurꝰ. nā si ubi eas uēdidit i differēt sicut expēdūt sicut itegre monete non uidet. i b° peccare cū nulli inferat damnu3 ⁊ sibi ex industria sua

⁊ labore ꝗrat lucrum ſicut contingit etiam de aliĵs mercimonĵs que plus minus ue ualent in uno loco quam in alio.

¶ Tabernarĵs.

Si uēdidit unā ſpeciē uini ꝓ alia uel poſtq̄ʒ expoſuit uinum uenale ⁊ atraxit homines miſcuit illud aqua uel minus bono uino grauiter peccauit niſi ſubtraxerit de ꝑcio quātū debuit. Si ad clarificandū uinū aliquid corporibus no ciuum miſcuit. Si uendidit uinum mēſuris in iuſtis uel minus plenas dedit ultra peccatū tene tur reſtituē. uel pauperibꝫ errogare ut ſupra. eo. ti. c. iz. Si poſtq̄ʒ uendidit uinū aut alia comeſtibilia occulte ſubtraxit ea comedit uel bibit ad hoc ut ēt alia emant ultra peccatū r̄ſti tuē tenet. Si diebus feſtiuis uēdidit principa liter ꝓpter lucrū ſummo mane etiaʒ in qualibet maiori ſollēnitate aperiens tabernam mortali ter peccauit. Si ſciēter uēdidit uinū ſe ī ebri are uolētibus nō curans de peccato dummodo lucretur. mortale eſt. Et idem ſi ꝓpter lucꝝ precipue diebus feſtiuis procurat quod ibi uen dantur quedam ad potum concitantia ut magis bibatur. Si ī domo ſua tenuit meretrices latro nes ribaldos ⁊ aleaꝝ luſores preſtando eis nap bos carticelas ⁊ taxillos et exigendo ꝓpro eis

peccunias mortľe. Et efficiť pticeps oĩum peccatoꝝ taliũ. z. q. i. Notũ. Si cari⁹ ⁊ pl⁹ debito uẽdidit simplicib⁹ ľ ignotis aut transeũtib⁹ q̃s aliqs qa ꝓhibitũ ẽ ex. de emp. ⁊. uẽ. c. i. Si fidelis fuit i fuãdo res suas hospitib⁹, nã ad hoc teneť ⁊ si amisse fuerit satisfacẽ obligatur fm. Bar. in. l. i. ff. de. fur. aduer. nau. cau. ⁊ notat collec. extra de loca. c. i.

A sutore.

Si retinuit seu occulte subtraxit ď panno ľ serico tella bõbice ⁊ huiusmõi. Nam furtũ cõmisit. Et si sit qd notabile restituẽ teneť nisi ꝓbabiliter persona cuius est mercedẽ laboris ei⁹ uel omnino non dedisset uel diminute Si aliqñ promisit aliquid facẽ. cum sciret non posse attendere peccatus est. Si diebus festiuis ⁊ noctibus precedentib⁹ laborauit uel laborare fecit aut permisit seu toto mane maiorum sollemnitatum se occupauit in uestiendo nouas uestes tam uiros quam mulieres non uidetur excusari a peccato et si propter hoc ommittitur missa est mortale.

Si sic uestiẽdo mulieres uľ aliquid circa eas faciẽdo se habuit inhoneste uel alicui scandalum dedit mortaliter peccauit. Si i arte sua aliqd illicitũ per se fecit uľ ꝑ alios puta uestes ni

minū caudatas scolatas ĩpudicas ⁊ hui⁹ mōi nō excusatur a peccato. Si famulos seu operarios quos mercede cōduxit bene ⁊ fidelit̄ tractauit ⁊ eis pacta seruauit. nam alias tenet̄ illis satis facere. Si puer͛ quē cōduxit grauit̄ pcussit uel uulnerauit tenet̄ d̄ dāno qa leuis tm̄ castigatio talibus permissa est. ff. eo. Item. queritur. Si per errorē uestē alicuius dedit alteri tenet̄ ei ibidem.

De locatore et Conductore.

SI scīēter locauit aliquā rē uiciosas putā domū ruinosam equum claudicātē uel alias defectuosum hoc ignorāte ɔductor̄ peccauit mortalit̄ si ide secutū ē uel uerisimilit̄ seq poterat notabile dānū ɔductori ⁊ tenet̄ ei de ōi dāno ide secuto ⁊ similit̄ tenet̄ si locauit rē uiciosam ignorāt̄ licet nō peccauerit. ff. loca et ɔduc. l. si addes. §. i. ⁊. notat hosti. ⁊ durā in su. suis eo. ti.⁹ ⁊ Jo. an. ex. e. c. i. Si notabilit̄ cari⁹ quā debuit rē suā locauit ɔsideratis ɔdicti onib⁹ occurrētib⁹ peccauit pl⁹ ⁊ min⁹ s̄ʒ qɔ ɔductorē grauauit. Si locauit opas suas ī faciēdo aliquā rē ⁊ dānū ītulit dn̄o rei rē ipsaʒ destruēdo ī totū l' ī ptē nā si hoc ɔtingit culpa sua ēt leui aut illoꝝ quoꝝ ope l' opa utit̄ tenet̄ de dāno dato s̄ʒ hosti. sec⁹ si diligētia adhibuit quam

dilīgēs paterfamilias adhibuisset. ff. eo. si mer
ces. §. Qui colūnā de casu uero fortuitu nō te
net nisi p pactū expssus fuerit uel aliqb⁹ casib⁹
expssis cū clausula generali ut notat Jo. An. ubi
supra Si locauit opas suas tm̄ ł locauit rē 7 ope
rā simul ł accepit speciē ex īnominato ɔtractu
ut aliqd faciat i ea licet postea cāu fortuito īpe
dit⁹ fuerit totā tñ mercedē accipiet nisi mora ł
culpa sibi possit iputari uel nisi tēpore quo non
potuit i ea opari alt'i opat⁹ ē a quo mercedē ha
buit ut notāt Inno. 7 Jo. An. ubi supra 7 host.
i su. e. t. Si ɔditor male tractauit rē sibi locatā
ut equm uł boues nō pascēdo 7 nimis fatigādo
7huiusmōi tenet ad arbitriū boni uiri ꝭ3 Rai.
in su. Si ɔduct⁹ ad op⁹ alicui⁹ ex festinātia uł ne
gligētia nō fidelit 7 diligēter opat⁹ ē sepe pau
lando uel morā trahēdo tenet satisfacere de dā
no. Si seruiēs seu laborator exñs alicu⁹ magistri
fideliter se habuit i omne sibi cōmisso nā si ali
qd ei occulte subtraxit uel i aliq°decep peccauit
mortaliter si ē qd notabile 7 restituere tenet uł
ēt si sit qd minimū 7 fecit aīo dānificādi ꝭ3 tho
ka ke. q. 61. 7. 14. q. 6. c. ulo. ¶ A pistore.

¶ Si fecit panē nimis pōderosus ita qɔ emtes sit
decepti ł mioris pōderis quā debuit ł alteri⁹ fa
rinā bonā accipit illis qb⁹ faciebat panē 7 posuit

minus bonā uel cū nimio furfure quia peccauit
7 tenet ad restitutionē. A macellario.
Si macellari⁹ uēdidit carnes corruptas p sanis
ē mortale. Si uēdidit unā speciē pro alia ut ca
prā pro castrato 7 huiusmōi aut diminutū pōd⁹
ut xi untias p libra peccauit 7 tenet de dānis.
A. cerdone. Si uēdidit spetiē coriij p alia minus
bona i sotularib⁹ peccauit 7 tenet de eo q̄ pl⁹
accepit ratione huius deceptionis. Si uēdidit so
tulares maiori precio propter solutionis dilatio
nem. Ab histrione. Si fecit representationes seu
iocos cum uerbis turpibus uel actibus turpia re
presentantibus uel cum incātationibus nā hoc
illicitū ē 7 mortale. Et talia exercētes non st
absoluēdi nec communicandi nisi omnino destite
rint. Et de his loquitur. c. p dilectione de con.
di. z. 7 di. 86. Qui donant ubi dicitur quod qui
talibus donāt p opere suo grauiter peccauit. Fa
cere autem ad recreationē 7 solatium hominib⁹
exhibendum dummodo fiat in locis temporibus
7 modis oportunis 7 a personis laicis nō uidet
prohibitum secundū thomam secunda secunde
questione. A musico. Si usus est instrumētis
musicis: Nam quamuis de se usus talium sit li
citus 7 consequenter fabricatio 7 uenditio pōt
tamen multipliciter esse peccatum in usu eorum
ut si ad lasciuiā puocandā l' nimiam cōplacētiā

sensualem precipue cum i diuinis officijs pulsan
tur ballate 7 cantiones laicales cum hoc cedat
ad magnã dei irreuẽtiã. Que, n, ↄuentio christi
ad belial. Sed an hoc sit mortale an ueniale re
liquo dei iudicio. Si pulsat organa in festis ad
officia principaliter pp lucrũ turpe ẽ 7 illicitũ.

A Rusticis 7 agricolis. capi. i3.

PRimo Si quoquomõ excõicat⁹ fuit ut pro
dãnis illatis uel furtis 7 huiusmõi seu cũ
excõmũicatis pticipauit, Vide supra e.t.c.1. Si
scit 7 credit oĩa sacramẽta ecclesie 7 si ẽ ↄfirma
t⁹ de hoc supra pte tercia.t.3.c.2. Si scit ora
tionẽ dominicã 7 simbolũ apostoloꝝ et credit q̃
i eo ↄtinẽť iplicite ł explicite ut habeť ibidẽ.c.i
Si obseruauit festa ipse cũ familia sua et in eis
missam integrã audiuit ut teneť uide supra pcep
to. tercio. Si obseruauit ieiunia quãtũ potuit ñ
tamẽ ad ea teneť nisi ut habeť supra pcepto.
secũdo. Si sacerdoti suo inobediens fuit in his
ad quem teneť aut contra eũ se pterue habuit.
uel ei detraxit in re notabili mortale est. Si de
cimas non soluit integre secundum bonam consu
etudinem loci seu qđ uilius erat de idustria de
dit mortale uideť. Si furat⁹ ẽ aliqd uicio suo pu

ta asportãdo fructus uuás nuces casteneas pul
los 7 huiusmodi peccauit ꝟ3 intẽtionẽ quã habu
it 7 teneť restituere omnia ꝟ3 tbo. Suas aũt co
medere in uinea alterius 7 spicas ꝯterere nõ ui
deť peccatũ. de con. d. 4. discipulos. Si per ani
malia sua damnificauit agrũ uel uineam alicui⁹
pascendo ea uel alias ledendo nã ultra peccatum
tenetur uel animalia dare uel extimationẽ dam
ni restituere extra de iniurĳs. c. Si leserit 7 ca
pitulo finali. Si alias quoquomodo nocuit proxi
mo suo uel damnificauit per se uel familiã suam
uel disrumpendo sepes aut incidendo arbores 7
nemora 7 asportãdo ligna 7 huiusmodi. Et pre
cipue si mutauit terminos agrorum uel possessi
onum addendo aliqd de terra uicini sui agro suo
arando uel alias. In his omnibus peccauit 7 re
stituere tenetur extra de iniurĳs capitulo finali
Si regulauit facta seu negocia cõmunitatis 7 in
fideliter se habuit uel iniuste 7 ex culpa sua dam
nificauit communitatem in generali seu aliquem
de communitate in speciali quia teneť ut supra
Si tenens possessionem ad fictũ male tractauit
seu non diligenter curauit uel censum integre 7
debito tempore domino non tradidit seu alia cũ
eo conuenta non seruauit cum tamen potuerit
peccauit 7 satisfacere tenetur . Si partiarius
fuit 7 aliquid subtraxit de fructibus fingens se

minus recollegisse uel alias fraudē uel notabilē
negligētiā i dānū domini cōmisit ut nō scindēdo
culcinādo aut nō seminādo terrā uel fruct⁹ debi
to tēpore nō colligēdo aut boues nimis fatigan
do adeo ut pierit uel notabilit deteriorati fue
rit pcipue pp ppriū cōmodū peccauit ⁊ tenetur
ei de dāno. Si aialia tenens in socidū nō respō
dit ex integro de lana fetibus ⁊ huiusmōi ei q si
bi dedit aialia qa tenet ⁊ ē mortale. Si familiā
suā gubernauit s3 pcepta dei ⁊ ecclesie ut habet
supra. e. ti. c. z. Si de flagelis dei ⁊ ifortunijs
ipatiēs fuit uel aliqd otra deū iordinate locut⁹
ē. Nā si deliberate fecit mortale ē Si testimo
nium falsus dixit pcio uel odio ⁊ si uicino suo i
uidit ⁊ accusauit eū apud dominū seu officiales
iiuste pp qo dānificatus ē peccauit mortaliter ⁊
tenet ad restitutionē de dāno dato. uide supra, e
t. c. 4. De uarijs ac falsis opinionib⁹ quas habēt
rustici ⁊ uetule multipliciter ut de incantationi
bus ⁊ diuinationibus ⁊ similibus de hoc dicitur
plenius supra i primo pcepto. Si ipleuit uota
sua uel non uide supra pcepto secundo. Si impa
tiēs fuit i laborib⁹ aut ex inertia maluit mēdica
re quā laborare. Si uolūtarie occasionē laborā
di i die festi sibi pperauit ut secādo fenū tali die
qo cogat laborare i die festo i curādo ogregādo.
uel recēdēdo mortale uidet. De maledictionib⁹

iniurijs rixis cōtentiōibus choreis ⁊ uanitatibꝰ potatiōibus supfluis ludis iuramētis piurijs ac mēdacijs uide de singulis supra in locis suis.

De publicanis seu daciarijs.c. 14.

SI exercuit seu exegit per se ipm̄ ł p alios dacia seu gabellas illicitas nā huiusmōi exactiones iure canonico ciuili ⁊ diuino sꝫ reprobate nisi ab ipatore uel rege uel lateranēsi cōcilio sꝫ ɔcesse uel alias ex lōga ɔsuetudine cuiꝰ inicij ñ extat memoria debeāꝫ ut supra. e.t.c.3.plene habeꝫ ⁊ aliter exigēs sciēꝫ mortalitꝫ peccat ⁊ restituere teneꝫ. Si exigit uel extorsit uectigal p eis rebꝰ pro quibus solui nō debet ł si de eis p qbus debet solui exegit plꝰquā debuit. nā si ultra data statuta seu ɔsuetudies rōabiles eiusdē pedagij aliqd sciēter exegit mortalitꝫ peccauit ⁊ restituere lesis teneꝫ. Si falso ⁊ mēdacitꝫ ad inuentiones fecit iponēdo alicui qđ pedagiū defraudauerit nā ultra peccatū teneꝫ ei satisfacere de ōi dāno inde secuto ⁊ de calūnia sibi iposita si uero exegit penā ⁊ emēdā i quā qs iuste icurrit p eo qꝫ decep seu decipe uoluit pedagiū occulte deferēdo res obnoxias pedagio nō ē illicitum dūmō nō exigat ł extorqat ultra quā ei de iure pmittiꝫ sꝫ datū rōabile tū eiꝰdē. Si exegit p se ł p alios pedagiū a clericis ēt prie tōsure tantū

uel a religiosis seu psonis ecclesiasticis p perso
nis l reb' pprijs seu ecclesiaȝ suaȝ qb'cūqȝ quas
nō cā negociationis deferūt l differre faciūt ex
cōicationē icurrit ut i.c.quāquā de cen.li.6.a
qua excōne absolui nō poterit.s.ab epo nisi pri
us facta restitutiōe fȝ glosaȝ ibidē i fi.nec suffi
ceret cautio sȝ reqrit actualis rstitutio ut notat
glosa in cle.psenti.e.ti.cō.Ste.Jo.de legna.7
Jo.de imo.Si uero p reb' quas huiusmōi psone
ecclesiastice cā negociationis deferūt noīe suo l
ēt alieno uel deferri faciūt exigat uectigal seu
pedagiū licitū ē tamē stabitur iuramēto eorum
uel ēt nuntioȝ suoȝ nisi psonaȝ qualitas hoc di
suadeat si questio sit de clericatu.s.an deferēs
sit clericus uel nō ul' qȝ res portetur causa nego
ciationis uel nō cō.prediti doc.Si exegit per se
uel per alios pedagium p reb' quas portāt layci
p usu pprio de hoc uide supra.e.t.c.3.Si exi
stēs depositarius seu canepari' peccuniaȝ exac
taȝ p pedagio ifideliter se habuit.Nā si occulte
aliquid exegit a socijs uel subtraxit aut retinu
it seu alias quoquomodo defraudauit ultra pec
catum tenetur omnia restituere.

¶ A rectoīb' seu administratorib' hospitaliū 7 alio
rū locoȝ pioȝ ac domoȝ religiosoȝ.cap.14.

SI nouit se ñ idoneū regimini hui'mōi loco

rum plo℞.nā eo℞ gubnatio ñ pōt sine dei offē
sa ɔmitti nisi uiris ꝓuidis idoneis et bōi testio
nij.q sciāt uelit ⁊ ualeāt loca ipa ac bōa eo℞ ⁊
iura utilit̃ regẽ et eo℞ ꝓuēt9et reddit9i psona
rū mis̃abiliū usum fidelit̃ dispēsare ut hēt̃ in
cle.qa ɔtingit de reli.do.Si existēs rector seu
administrator alicui9hospitalis seu loci pij cōfe
cit inētariū bono℞ omniū eiusdē loci ⁊ iuramtū
pstitit.Nā ad h°. tenet̃ ut ibi et iurabit iuxta
formā quā ponit.Spe.i.ti.de tutore in princi
pio.Si bōa ⁊ ꝓuētis hospitalis,seu loci pij q°.
quomō in usus ꝓprios ɔuertit.nā h°. nullatenus
lʒ ut i dicto capitulo qa ɔtingit .scilicet ultra
uictū et uestitus nec fructus ē a solo supeɽatos
facit suos talis rector ut notat glosa ibidem et
sic in h°.habet minorē potestatē quā plat9 qui
huiusmōi fructus facit suos ut plene dicet̃.ī.
c.17,Et si scient̃ eos ɔuerterit in usum ꝓprius
alit̃ quā pdixi mor peccat ⁊ ad restitutionē te
net̃ ut notat̃ i dicto.c.qa ɔtingit ⁊ ibi p.Jo.
de imo.⁊ alios doc.Si fuit negligēs recupera
re bona res ⁊ iura ipso℞ loco℞ a manibus occu
pantium seu usurpantium.Nam ad hoc tenetur
et si ñ facit peccat cū ⁊ negligēs acquirere quā
do potest teneat̃ .12.q.4 .Quicunque.Con.
Jo.de imola.ubi supra. Si ex negligentia
sua permisit collabi et disperdi domos aut

edificia ruinis deformari tēr ad emdā. Nā bᵒē
signū euidēs male administratiōis 7 debēt hui⁹
mōi repari de redditib⁹ locoꝝ q sup sᵗ ut notat
glo. ubi su. Si ea q̄ ad certū usus sᵗ oblata seu
relicta in uita l' i morte ad aliū usus ɔūterit ēt
piū. Nā b⁹. ñ l3 nisi auctoritate sedis apostolice
ꝑcipue qñ pñt ɔūti ad usus deputatū ꝭ3 lupus.
Si ūo nō pñt ad illū usus ɔūti poterūt ad aliū
ɔūti ēt p iferiorē a papa ꝭ3 q:sdā. uide notata.
p Jo. de imola. ubi supra 7 do. An. de bu. in. c/
significatum de prebem .

¶ A clericis 7 i sacris ordinib⁹ ɔstitutis. cap. 16.

Circa clericos 7 i sacris ordinib⁹ ɔstitutos
pñt sic formari iᵗrogatiōes plus 7 minus
prout cōditioni eoꝝ uidebitur expedire.
Prio. Si rite ordinat⁹ ē. Nā si exñs irregula
ris puta bigam⁹ homicida mutillator illegitim⁹
7 hui⁹mōi 7 absq3 dispēsatiōe ordinē ꝑcepit moʳ
peccauit nec h3 executionē ordinis nisi dispen
senᵗ cu3 eo. alias si exequereᵗ peccaret adhuc
moʳ. Si fuit ordinat⁹ ante etatē legittimā moʳ
peccauit 7 d3 suspēdi ab executiōe hui⁹ ordinis
usq3 ad etatē legittimā ex. de tēp. or. uel nō ē
cō. glo. in. cle. generalē. de eta. 7 qua. uide ubi
Si fuit ordinatus extra tempa congrua debet
deponi extra. eo. c. sane. Si fuit ordinatus per

saltu i uno ordine ptermisso aliu supiore recep
ultra peccatu debet deponi sed ex dispesatione
epi si no ex malicia hoc fecerit pot ad ordinem
omissus pmoueri. di. 52. Sollicitudo 7 extra de
cle p sal. p. c. unico. Glo. Rai. dicit qd hoc ca
su et ad supiores ordies pot pmoueri p epum se
cus uidet si ex malicia. Si p simonia ordine re
cepit aliqd teporale dado uel pmittedo p ipsa
ordinatioe ordinatori ul alti cuiqz siu sit mun
a manu siu ab obseqo uel a lingua. na sic excone
7 suspesione icurrit a qua no pot absolui l dispe
sari nisi a ro. po. pter qua i mortis articulo ut
pz i extrauagati Martini qnti q icipit danabil
7 alia Eugenij papa. 4. q icipit cu detestabile.
Si sciet ordiat fuit ab epo simoniaco lz no simo
niace. Na mortalit peccauit 7 no recep executi
one ordis sed e ipso iure suspesus 7 irregularis
fz Rai. nec pot p episcopu dispesari. i. q. i. Si
qs a simoniacis secus si ignorat qa tuc poterit ab
epo sed no ab eode con. host. Si exns excoicatus
maiori excoicatioe ordine sacru ul et no sacru
sciet suscipit mortaliter peccauit nec ordis exe
cutione recepit Si uero ignorat ignoratia pba
bili tuc si e clericus secularis solus papa dispesat
Si uero religiosus abbas uel platus eius extra
de sen. exco. cu illoz 7 ibi glo. 7 doc. 7 ric. i. 4.
di. 18. ar. 3. q. i. Si exns in mortali peccato et

occulto ordinē recēpit nā mortalr̄ peccauit s̄z Rai. sic recipiēdo ordines sicut ⁊ alia sacramē ta.40.d.Multe 69.d.illud cō.tho.⁊ pe.in.4. sen .d.14.Si sciēs se excōicatū l̄ i peccato mor tali exhibuit se i aliquo actu seu officio ordinis ut faciēdo accolitatū subdiaconatū diaconatum aut sollēnir̄ aliqd̄ sacramētū ministrādo puta bap tismū sacrā eucharistiā seu penitētiā ⁊ hui⁹ mōi mortaliter peccauit ⁊ totiēs quotiēs hui⁹ mōi ac tū fecit s̄z tho.et alex.Si excōicat⁹ maiori excō municatiōe sollēnir̄ cellebrauit nā ex hoc efficir̄ irregularis xi.q.3.si qs eps.i.⁊ z.nec pōt dis pēsari nisi p papā de sen.exco.Js q li.6.Cōsti tut⁹ tū i miorib⁹ solū si ministrat seu exercet of ficiū suū ēt cū sollēnitate s̄z quosdā nō efficitur irregularis qa illa duo capitula nō locūr̄ de eis s̄z host.sentit qꝫ si talis se igerat dinis tāquā in suo ordie l̄ officio nō tāquā accolit⁹ l̄ exorcista irregularis efficir̄ ut .c.cū medicialis de sen. exco.li.6.ar.23.di.accolit⁹⁊ trib⁹ capl'is seqn tib⁹ idē colec.extra de clē.ex.mi.Jllud ⁊ arch. xi.q.3.si qs a suo ⁊ hec opinio uerior ut haber̄ i spe.t.de lega.Si usus ē ordine a quo erat sus pēsus nā siue suspēsus erat a iudice siue a iure et ministrauit i ordine a quo erat suspēsus irre gularitatē icurrit xi.q.3.si qs eps et p solū pa pā dispēsari pōt ut in dicto.capitulo cum medi cinalis.Si existēs interdict⁹ usus ē ordie nā irre

gularitatē ↄtraxit siue ei sint īterdicta diua. siue ecclesie īgressus ut ī.c.is cui de sen. ex.li.6. Si celebrauit sciēter in loco iterdicto non exñs sup hoc priuilegiatus nec ī cāu a iure ↄcesso irregularitatē īcurrit a qua nisi p ro.pon. dispesari poterit extra de sen.ex.q li.6. Si usus ē ordīe quē nō habebat. Nā h3 rai.q nullū habēs ordinē uel aliquē habēs exercuit officiū alteri⁹ quem nō habuit. Jn prīo cāu si nō uelit cessare deb3 excōicari ꝛ nūquā ordinari extra de nō or.mi.c.i. Jn ho cāu d3 deponi ab ecclesiastico ordīe quē habebat.c.i.ꝛ.z.ꝛ ē irregularis ut notat Sco.i.4.d.i3.q.z. Si usus ē ordīe ī irregularitate Nā totiēs īcurrit nouū irregularitatis uiculū ꝰ saltē trāsgredit̄ totiēs dei ꝛ ecclesie p̄ceptū ex. de tēp.or.sepe.li.6.ꝛ de sen.ex.is q ꝛc.is cui eoli. Si extitit notori⁹ fornicator alt̄o de trib⁹ mōis. Ut qa confessus ē ī iudicio p se ipsum uel conuictus uel crimen adeo manifestum est quod non potest ulla tergiuersatione celari nam talis ipso iure suspēsus ē q. ad se ꝛ q. ad alios.3z. distinctiōe.c.pret̄ hec ꝛ.8i.di. Si q st̄. Et hoc uerū siue talis fuerit in sacris siue ī minoribus ordinibus cōstitutus ut notat. Archidiaconus. trigesima secūda.distinctiōe.capitulo Ad hec. Et est suspensus ab omnibus actibus ordinum quam diu in uicio perseuerauerit et si interim

officia sua exequatur efficitur irregularis et debet opus p ro-pō. dispēsari ēt si a uicio cessasset fz Inno. et ho. ut notāt. Archi. et d. An. de bu. unde licet a uicio cessauerit si ante dispēsatiōē utitur officio suo mortaliter peccat si aūt sic suspēsus nō ē executus officia sua idiget tamē absolutione quā poterit tūc eps facere fz Inno. debet ēt talis ab aliis euitari i missa et diuinis officiis d. 32. nullus et c. pter hec ēt antequā sit admonitus fz cōmunē opi. doc. quā tenēt tho. Rap. ūū. Inno. host. Jo. cal. et d. An. de bu. et h. ue. fz ea q̄ cōtinēt i corpore iuris. s. q̄ a tali nō debēt audiri diuia nec recipi sacramēta nisi baptismus et eucharistia i extrēa necessitate. 32. d. §. ue. Circa hec tñ aliqua inouata sūt p cōciliū basileñ. uide i pisa Clericus. 3. §. i. i additiōe. Si tōsurā non portauit uel nis breuē peccauit si itēdit uti priuilegio clericali fz Ric. i 4. di. 24. ar. 2. q. i. si exercuit officia uel cōmercia secularia maxie clericali honestati idecētia ut ministrare i taberna uel publice stare ad macellū aut se tirānidi imiscuit seu arma portauit ad alcas lusit comam nutriuit uestē nimis breuē uel de pāno rubeo aut uiridi detulit. Nā h. oia clericis phibita sūt ex. de. ui. et ho. clericorum p totū. Si nimis familiaris uel domesticus fuit cū mulierib precipue extraneis uel habitauit simul cum eis. Nam hoc est pro

habitū ex.de coh.cleri.a nobis. Si exercuit officiū alicui⁹ ordis sacri sine debitis ornamētis ut faciēdo subdiaconatū sine manipulo.diaconatū sine stolla l' cellebrādo missas sine uestibus ab episcopo benedictis.s.siné amictu alba cigulo stolla manipulo ꝛ planeta. Nā sine his celebrās grauit' peccat s3. Ric.ꝛ Sco.in. 4.d.3. Ubi tū cōsuetū ē cingulū ñ benedici ñ credit Ric. qꝫ cellebrās cū cingulo non benedicto peccat. con. Arch.de.ꝯ.d.c.cōcedimus ꝛ. Gemi.d.pe. e.de gradatio.li.6. Si cellebrauit sciens sine lapide sacrato aut sine licētia aut sine adiutor' l' sine missali l' hui⁹mōi. Nā in quolib3 hoꝝ ui det' mortale qa ꝓhibitū ē de con.d.i.c.i.ꝛ.c. Concedimus.ꝛ de.ꝯ.d.3.hoc quoque nec excusat ignorantia iuris.

Si existens i sacris ommisit horas dicē canonicas. Nā totiēs peccauit mort'r quotiēs sciēt' ꝛ ex industria seu maliciosa negligentia ommisit unā horā l' plures nō qꝫ sint tot mortalia quot sūt hore ommisse in die sed si unam ommisit est unū mortale si duas uel plures eodē3 die est ēt unū tm̄ peccatū mortale s3 tāto grauius quāto plures ōmisit qa totū officiū unius diei cadit sub uno ꝑcepto ꝛ sic ōmitēs officiū unius diei siue in toto siue in parte trāsgredit' solum unū preceptū. Secundū Sil. Secus si ommisit ex ob

liuione ł infirmitate .imo ƀꝫ Inno. Infirmi excusant a dicēdo officiū ł etiam ab audiendo si directe uel occasionaliter eis possit obesse.
Si dicēdo officiū diuinū aliis exerciciis extrinsecis seu manualibus se occupauit aut mētē euagare ñ curauit trāsgressor ē pcepti ecclesiastici extra de. cele. mi. dolētes .ubi districte pcipit clericis in uirtute obediētie ut diurnū officium pariter ꝛ nocturnū quantum eis deus dederit studiose celebrent ꝛ deuote.
Si fecit officium ƀm ordinem ecclesie romane uel metropolitane. Nā ab hoc tenēt clerici seculares ƀm. Guil. ꝛ notat Jo. de imo. in cle. Grani. de celle. mis.

A sacerdotibus simplicibus .

Si cellebrauit missas i locis ab episcopo nō ꝯsecratis nā hoc ñ licet nisi ꝑ sūma necessitate puta ubi ecclesie cōbuste sūt ł in itinē cū defuerit ecclesia qa tūc licet celebrare sub aere seu i tē torijs cū tabula tñ cōsecrata de. ꝯ. d. i. c. Sicut ꝛ. c. Cōcedimus alias uero in domibus oratoriis priuatis nō licet nisi ex priuilegio pape uel ex rationabili cā de licentia epi. Cō. Ric. i. 4. d. i3. ar. 3. q. i. Si cellebrauit in mortali exñs nisi prius de eo cōfessus licet cōtritus peccauit morᵗ nisi in casu de qͦ su. parte. 3. tiͦ. c. z. Si cellebrauit mundum dictis matutinis. peccauit

mo' ſm Guil. ⁊ boſt. An uero primã cellebraſ nõ ē mortale niſi ſit cõtra pceptũ ł inſtitutum uel cõſuetudinē loci ſm. e. Guil. Si cellebrauit ad faciēdũ ueneficia uel maleficia, mortale eſt ⁊ probibitum. 26. q. 4. Quicunque.

¶ Si cellebrãdo nõ cõſecrauit aut ſi conſecrauit, ſacramtũ nõ ſumpſit ł ſolũ ſumpſit boſtiã abſq; ſanguine. Nam h° pbibitũ ē, ⁊ mortale grauiſſimum de. c. d. 2. Relatum ⁊. c. ſe.

¶ Si nõ exiſtens ieiun⁹ cellebrauit mo' peccauit. 7. q. i. Nibil. ⁊ de con. d. 2. liquido.

Si nõ in azimo cõſecrauit ſed in fermtato grauiter peccauit agens cõtra ſtatutum ⁊ conſuetudinem eccleſie ſecundum thomam.

Si cum boſtia quaſi corrupta uel uino acetoſo ſcient' cellebrauit grauiter peccauit ſm thomaz in. 4. d. 2.

¶ Si õmiſit aquã cũ uino ĩ calice ponē ex ignorãtia ł certa ſciẽtia grauit' peccauit de con. d. 2. c. i. ⁊ ſe. Si euomuit ſacramtũ ex uoracitate ł ebrietate mortl'e ē de. cõ. d. 2. ſi qs p ebrietatē Si ſtilla ſanguinis cecidit ſuper terrã. ł alibi extra calicem põt de facili eſſe mortale de cõ. d. 2. Si per negligentiam.

¶ Si poſt pollutionē nocturnã pcedētē ex cauſa mortali ĩmediate cellebrauit ſine neceſſitate uidet' mortale ēt ſi confeſſus fuit de ea ſm. tbo.

Si nimis raro cellebrauit pcipue si i sollēnita
tib⁹ magnis sine cā ratiōabili cellebrarꝫ noluit
uidetꝫ mortale fm tho. Si plures missas in die
dixit i casu ñ ɔcesso mortale ē. Casus ɔcessos
pōit bost. insu. e. t. 7. d. An. d. bu. i. c. ɔsuluisti
Si missaꝫ cellebrauit tardius qꝫ debuit mortle
uidetꝫ pcipue si notabilitꝫ excessit tp⁹ statutū ꝯ
Cō. d. i. Nocte. 7. c. Solēt. Si corporalia ue
stes sacras 7 uasa ministerij 7 hui⁹mōi mūda te
nuit 7 nitida. Naꝫ ad hᵒ. ex pcepto tenetꝫ ex. ꝯ
cu. eucha. c. Relinq. Si semel dedicata cultui
diuino aliqñ ɔuertit ad alios usus. Naꝫ hᵒ. pbi
bitū. ē. 13. q. 3 que semꝫ. Si ɔsueuit mēsaꝫ bñ
dicē 7 post refectionē gratiaꝝ actiones reddē
ut debet. 44. di. . Non liceat.

A beneficiatis canonicis 7 curatis. cap. 17.

C Irca canonicos 7 bñficiatos ultra multa
i pcedēti capᵒ. dicta. q ēt eos tāgūt pñt ꝯi
frascriptis p ordinē itꝫrogari. Primo si p bñficio
simplici ꝉ curato officio ꝉ dignitate ecclesiasti
ca obtinēda simoniā ɔmisit. Nā q p talib⁹ quō
libꝫ peccuniā ꝉ aliud qꝫ pcio extiari possit dedꝫ
rit ꝉ rcepit aut i hᵒ. mediator extiterit suspēsio
né ipo facto 7 excōmūicatiōē icurrit siū simōia
fuerit oclta siū māifesta nec ab eis ptꝫ qꝫ i moꝛ
tis ar. ab alio qꝫ p siū. pō. absolui potꝫit. 7 sic p

motus electus ł ↄfirmat⁹ p ſymoniā nihil iuris acqrit ī eis ſʒ ipō iure talis electio ſeu collatio nulla ē nec facit fruct⁹ ſuos ſʒ ad illoꝝ omniū q̄ pcepit rſtitutionē ſub aīe ſue piculo ē abſtric tus ut pʒ ī extrauagāti Martini.qnti. q̄ icipit mlte.⁊ i alia ei⁹dē que icipit dānabile.⁊ ī alia Eugenij.4i.q̄ icipit.cū dteſtabile. Si bnficiū officiū ł dignitatē eccleſiaſticā obtinuit oblata ab alio peccunia p eo. Nā ſi ipſo ſciēte ł ēt ig̊rante ſimonia ↄmiſſa ē cū epō ſeu collatore be neficij cū ex h̊ collator excōmūicatiōē icurrat ut ſu.collatio nulla ē. Si uero peccunia data ē ł pmiſſa alteri qʒ collatori ⁊ pmot⁹ expſſe con tradixit ñ obeſt ei,ex.eo ſicut tuis. Qđ ueꝝ uidet̄ qñ peccunia data ē p ↄfirmatiōe poſt elec tionē.ab.ſy.tʒ qꝫ ñ ſit ſimonia. Sec⁹ ſi p elec tiōe lʒ ↄtradicat̄ niſi h̊ fieret ab īimico uolēte pmotionē ipedir̄ ut ibi cō.bo.ſi.uero peccūia data fuerit ab amico ł pmiſſa eo ignorāte ⁊ hu iuſmōi pmiſſiōe inueniēte poſtmodum electus fuerit ł pmotus lʒ ipſe pmotus nō ſit ſymonia cus ex q̊ h̊ ignorauit tñ renūtiare tenet̄ bnfi cio.ex.eo.de ſymoniace ⁊.c.nobis.cō. Ric ī. 4.d.24.ar.2.q.3.⁊ qñ ſimonia ē ↄmiſſa per ipſuʒ ł p aliū eo ſciēte ⁊ nō ↄtradicēte tenetur reſtituē omnes fructus perceptos.14.q.6. Si res.⁊ extra de reſtitu.ſpo. Grauis generaliter

enī possidēs sine ti°.tenet̄ ad oīa dāna et lucra
p̄cepta l' pcipiēda. ff.de re.uē.si maius.deduc
tis tñ expēsis q̄ fiūt gracia fructuū q̄rēdoꝝ et
ↄs̄uādoꝝ q̄ deducunt̄ tā a bone fidei q̄ȝ a male
fidei possessore ⁊ deductis ēt expēsis ī s̄uitiū l'
utilitatē ecclesie factis.cō.Rap.⁊ tho.⁊ ideȝ
iuris ē de illo q ⁊ si prius nesciuit tñ postq̄ȝ sci
uit ñ stati renūtiauit ex.eo .de simoniace.Si
q°.q° mō emit l'uēdidit aliqd' officiū ecclesiasticū
ut uicariā p̄positurā siue ẏconomatū ꝓcuratio
nē.s. reꝝ ecclesiasticaꝝ administrationē aduo
catā l' castoldionatū ⁊ huiusmōi .Nā in his om
nibus dicūt pug.⁊ Bar.brix .semp cōmitti si
moniā si emant̄ ⁊ hoc qa ꝓhibitū ē ex.eo. Ad
nostrā.i.q.i.Si qs eps.⁊ dicit d.An.de bu.i.
c.Tua nos.ex.eo.qↄ.dare peccuniā uel aliud
tēporale ad causandū dictionē iuris spiritualis
siue cū pacto siue sine pacto.siue ante siue post
simoniā inducit.i.q.i.Emēdari.dicit tñ in ca
pitulo.Veniēs.e.titulo qↄ datione peccunie si
ne ↄuentione nō comittit̄ nisi symonia mētalis.
s̄m host.q̄ p penitētiā abolet̄ ⁊ sufficit sola cō
uētio ad īducēdū simoniā dato qↄ ñ s̄uet̄ ꝓmis
suȝ hec ille.Si obtinuit bñficiū p p̄ces carna
les.nā s̄ȝ doc.si qs porrigit p̄ces ꝓ se ꝓ obti
nēda dignitate bñficio seu ecclesia habēte curā
aiaꝝ tales preces īducunt simoniā ēt si al' erat

dign⁹ qs eo ipo qꝫ se i hoc igerit ambitiosus ⁊ cō
seqnt̄ idignus reputat̄. ⁊ hec opinio est cōior.
⁊ securior quā tenēt hug. host. Gof. tho. ʒa ʒe.
q.100. ⁊ idirectorio iur. l. 3. e. t. Si aūt porriget
pces p beneficio simplici idigeat nec idign⁹ ē eo
ppt aliqd crimē l ipedimētū nō ē simoniac⁹ nec
peccat ʒ eos extra eo, tua nos si uero nō idige
at uel sit idign⁹ peccat ʒ. Rai. ⁊ tho. i. q. 2. cle
ricos. 12. q. i. Illi aūt satis cō. ab sp. de iurepa
tro p uestras. Si alteri⁹ pcib⁹ beneficiū obtinuit
⁊ pces st̄ carnales ut qꝫ ille q pcat̄ attēdit prici
palit̄ ad pentelā ēc ʒ oēs doc. Si pces porrigā
tur p idigno simonia ē i. q. 1. Sūt nō nulli. c. de
ordiatiōib⁹ si ūo porrigāt̄ p digno ⁊ ellector siū
collator hēt pricipalit̄ respectū nō ad pces car
nales sed ad merita ⁊ dignitatē pmouēdi non ē
simonia extra de eta. ⁊ qua. Tuā. 1. q. i. latorē
sec⁹ si pricipalit̄ facit fauore pcū l tiore rogātis
expectās ex hoc ꝯseq laudē l fauorē ab eo cuius
pcib⁹ satisfacit qꝫ tūc simonia cōiter ʒ tho. ʒa
ʒe. q. 100. nō tñ ex h. bñficio renūciare tet̄ ex.
eo. c. fi. i directore ēt iur l. 3. e. t. dr̄ qꝫ siū qꝫ
p se siū p alio ēt idigno rogꝫ siū ellec. siū q. qꝫ
alios siū p dignitate siū p bñficio ñ dr̄ bñfici
um simōiace hēre lꝫ iiustas fūderet pces nisi in
tēderet ex pcibus se obligare collato ri beneficiū
uel per exauditionem precam ipsum quē rogat

Vide glo. c. Sūt nō nulli. 1. q. 1.

exonerare ab obligatione alicui' seruicij ei prius exhibiti 7 sic uidet' oclusiue dicere qꝫ symonia p pces iducta nō punit' ab ecclesia uel cēsura ecclesiastica iur nisi pp hoc fiat aliqua pactio uel ɔsentio ēt si peccunia daret' ꝫ Inno Si obtīu it beneficiū pp obseqū alicui puta plato pstitū nā secundū doc. si obseqū fuit illicitum 7 inhonestum ut quia seruiuit prelato in mercantijs seu ad utilitatē patrimonij sui seu cōsanguineoꝝ suorum hac intētione pricipali ut beneficiū obtineat 7 platus ppter hoc principaliter cōfert uterque symoniam cōmittit. i. q. i. ordinationes 7. i q. 3. Saluator cō. tho. 7 Ric. i 4. nō tamē tenetur beneficio renuntiare nisi ut supra dictū est de pcibus iteruenerit pactio uel ɔsentio uel nisi eo alias indignus fuerit puta quia illiteratus uel notorius fornicator 7 huiusmodi Si uero obsequm sit licitum 7 existens dign' fuiuit sine pacto nō ē symonia nisi haberet' respectus principalit' ad obsequium ut notat glo. i. c. cū essent. e. t. 3ā ha ibi. clarius 7 ab sy. Si ellectus a patronis ul' a collegio nō petijt confirmationē ab eo ad quē spectat nā si ante ɔfirmationē administrauit uel infra tres mēses post ɔsensum ellectiōi de se celebrate pstitū ipsius ellectionis cōfirmationē non petijt eo ipso cadit ab omni iure ex ipsa ellectione sibi quesito de elec auaritie, 7. c. Quā sit l. 6

7 solū esset diuersitas tēporaliū qa tūc secūdū
pau. posset unus canonicus cum alio canonico
ei⁹dē ecclesie permutare sine auctoritate supio
ris sicut tēporale cū tēporali. Nā aliud ē cano
nia aliud est prebēda de prebē. Relatū. idē Jn
no. i. c. Quesitū tuti⁹ tamē uidet̄ s₃ host. i. su. e
ti. 7. d. hu. An. de bu. i dicto. c. Quesitū q₂ non
fiat talis pmutatio sine auctoritate supioris Et
ante factū hoc esset tenēdū post factū uero satis
forte posset pcedere opinio Jnno ut notāt. Jo.
de Jmo. i cle. ne cōcessione. e. t. ubi plene de
hoc. Si aliquod officiū uel beneficiū ecclesiasti
cū habēs renūtiauit illi eo pacto ut detur alteri
puta nepoti suo aliquo sibi dato uel promisso si
monia ē secūdū Gof. 7 host. 8. q. 3. Talia ēt si
non processerit ad actū renuntiandi. sed solū ad
actū paciscēdi 7 uterq₃ peccauit mortaliter nec
ille cui sit collatū ē beneficiū illud retinere pōt
tale. Nā renuntiatio beneficij uel officij ecclesi
astici debet fieri in manibus ei⁹ qui hēt illud cō
ferre uel confirmare extra. e. Admonet 7 debet
fieri pure 7 absolute. i. sine pacto 7 cōuētiōe ex
tra de offi. dele. ex parte primo. Si habēs litte
ras a sede apostolica sup puisiōe sibi fiēda de
aliquo bñficio renūtiauit litteris p aliq̄ tēpora
li peccunia l' pēsiōe ītueniēte pacto simoniā cō
mitit s₃ Jnno 7 host. 7 talis priuat̄ līris 7 pēsiōe

si quā recepit. Sȝ si ex officio iudicis vł bonis iuris mediātibꝰ pure renuntiet ⁊ ex altera parte aliqd tēporale datˀ ei nō ē simoniacū extra de renū. sane. ⁊. c. Deniēs ⁊ ex. de pac. cū pridē.
Si ṗlatꝰ exn̄s cōmisit alicui uices suas seu iurisdictionē suā sub annuo censu. Nā cū tale ius spirituale fit pro eo aliquid dare uel recipere simonia ē ex. ne. ṗla. ui. su. c. i. ⁊ se. ⁊ ut dicit host. sicut ꝑ tali cōmissione iurisdictionis n̄ lȝ recipe certā quātitatē peccunie multo minꝰ lȝ recipere certā quotā. i. certā ptē ꝓuētꝰ cō. d. An. de bu. ibidē. c. z. Si exn̄s clericꝰ uel canonicꝰ ṗbēdariꝰ locauit ṗbēdā seu fructus beneficij sui ultra tp̄s uite sue nam hoc nō licet ei nisi fuerit rector vł ṗlatis ecclesie ut notat Inno. in c. Querelam extra ne ṗla. ui. suas. ⁊ ibi ꝑ doc.
Si beneficiū seuꝰ ecłesiā male tractauit ꝑmittēs eā ruere aut edificia cellabi uel possessiones culpa uel negligētiā sua deteriorari. Nā ultra peccatum tenetur satisfacere si lesio grauis fuerit ut notatur i directorio. l. i. t. i7. Idē host. in su. t de pe. ⁊ re. §. Que pena.
Si male ꝯsumpsit vł distraxit fructꝰ sui beneficii nā ſȝ doc. fructꝰ tales aut erāt ad mēsaȝ seu proprīu usuȝ deputati ⁊ tūc lȝ peccet male utendo uel ꝯsumēdo eos tamē ad restitutionē nō tenˀ nec ipe nec illi q ab eo recepūt ut i cle. illa de exces

prela. sup uerbo ad mēsam. Diuites tamē 7 potētes qui p extorsionē fraudē seu uiolētiā 7 huiusmōi de eis reciperent bene tenētur s3 Sl. 7 tho. Fa Fe. q. 184. Aut erāt fructus siue pūetus beneficij 7 de his omnis plat9 7 quilibet cleric9 habens beneficiū cū administratiōe quādiu uiuit 7 sanus ē donarē pōt itellige de iā pceptis 7 reconditis moderate tamē extra de dona. cete. Host. ūo in sū. e. t. §. Et quid 7 de pe. 7 re. dicit q9 9suetudo generalis t3 q9 plati si sani sunt 7 sui cōpotes pnt donare peccuniā fructus 7 huiusmōi p sue libito uolūtatis cū aūt incipit infirmari nihil iuris habet in eis nec de iure cōi de ipis testari pōt l3 possit elimosinā facē extra de testa. ad hec si tn̄ 9suetudo specialis uel statutū ecclesie q̄ nō nimis grauaret ecclesiā disponeret q9 posset testari secus esset qa tūc posset testari extra de testa. Relatū zo. 7 de cōces. pbē. ex pte 7 notat Semi. i. c. pnti. de offi. or. li. 6. 7 Jo. an. ibidē i mercu. Clericus ūo nō habēs administrationē sed simpliciter 7 psonalit beneficiat9 pōt de fructib9 l stipēdio q9 ei ex tali beneficio aduēit i uita donare 7 i morte testari ad libitū 7 generalis 9suetudo quasi ubiq3 hoc appbat ut notat glo. i dicto. c. presenti ecclesia tamen ei succedit i eisdē fructib9 si decedat ab intestato extra de testa. Relatū zo. 7 ibi plene p do. an.

de hu. de hac materia aut erāt reddit⁹. cap. seu
clericis uel ministris distribuēdi ⁊ hos si plac⁹
sibi retinet uel alicui donat mortalit᷑ peccat ⁊
restituere tenet᷑ quia nec dāda ē elemosina de
alieno. 14. q. 4. Neq₃ aut erāt reddit⁹ ad diuinū
cultū specialit᷑ deputati seu paupib⁹ errogādi aut
ēt fidei sue ut fidelit᷑ distribueret simplicit᷑ cōmi
si ⁊ de eis si dat causa necessitatis seu elemosine
ł ēt psonis honestis ꝓ recōpēsatione patrocinij ⁊
laboris quē īpendūt ecclesiis ſ₃ quantitatē labo
ris ⁊ industrie sue bene ⁊ laudabiliter facit. 12.
q. 2. Quicunq₃. 2. Si uero dat ↄsanguineis suis
nō idigētib⁹ uel cā turpitudinis aut fauoris hu
mani ⁊ hui⁹ mōi ultra peccatū tenet᷑ restituere
de bonis patrimonialib⁹ ł ꝑ idustriā acq̄sitis si
habet nisi i ultio cāu daret ut redimeret uexa
tionē suā ⁊ nisi sic ipe satisfecerit tenentur illi q̄
talia ab eo male acceperūt cō tho. ubi supra. Si
canonic⁹ seu beneficiat⁹ exñs i cathedrali ł alia
collegiata ecclesia recep̄ quotidianas distribu
tiones q̄ loco p̄bende dātur ītereſſentib⁹ horis ca
nonicis cū ipe absens fuerit ł ēt presens sed ho
ris nō iterfuerit. Nā talis illicite recipit eas
nec facit suas imo ad omnium restitutionē tet᷑
nec ualet consuetudo i contrarium nisi infirmi
tas ⁊ rationabilis corporalis necessitas aut iu
sta ⁊ euidens ecclesie utilitas excusaret extra de

cleri.ñ resi.c.ɔsuetudinē. li.6.⁊ ibi plene per Gēi. Si pricipalit uadit ad horas ꝑ lucro qã tã tū habebit grauit peccat.⁊ uidet simōia mētal ut notāt glo.ibidē i fi. Si deseruiit ecclesie sue cellebrādo ⁊ officiū suū dicēdo sicut debuit nã si nō fecit fruct⁹ bñficij illicite pcepit ⁊ ad eorum restitutionē tenet ut notat Jo.cal.extra d' celle.mi.c.i.⁊ Gemi.i.c.fi.de.rescrip.li.6. Arcb.44.d.c.i.⁊ s3 eū talis peccat mortaliter cō.Ric. Si deseruiit ecclesie sed nō debito mō cū.s.i mortali culpa foret nã talis s3 Archi ubi su.tēt restituē fruct⁹quos pcepit quadruplici rōne uide ibi ⁊ idē dicit cal.de cel.mi.c.i.do.An ⁊ car.ibi tenēt ɔtrariū. Ab si dicit qɔ l3 prima opinio sit rigida tñ tutior ē i foro aie. Si i beneficio fecit residētiā psonalē nã ut dicit Jnno extra de cle.nō re.c.Cleric⁹oēe beneficiū residētiā reqrit nisi ɔtrariū ɔstet uidet tñ s3 host. ⁊ Jo.An.post eū qɔ sufficiat deseruire ꝑ substitutū idoneū si sic se habeat ɔsuetudo quod ue℞ itelligit Arcbi.3i.di. Sacerdotibus i pbēdis ñ indignitatib⁹ uel curatis Et notat gemi.i.c.fi. de rescrip.li.6. Ex cā tamen rationabili pōt eps ad tempus dispensare ut in .c .licet canon de ellec.li.6. Si plura beneficia cum cura hēt nam de iure communi habens dignitatem seu psonatum qui idem'st uel bñficiū curatū si s3 tal

recipiat absq3 dispēsatione pape ipso iure uacat primū extra de prebē. De multa 7 de ɔsue .c.1. li.6. Sed si primū retinere ɔtēderit ꝓo expoliari poterit ut i dicto.c. De multa ubi dicit. di An de bu. hoc uerū esse postquā ɔsecut⁹ ē beneficiū 7 eius pacificā possessionē cū fructib⁹ 7 habet i c. Si tibi ɔcesso cū glo. sua. li.6. licet tamē habere personatū cū cura seu beneficiū curatū 7 ꝓbendā cui annexa ē pochialis ecclesia uel aliud beneficiū curatū nec ē ɔtra ꝓdicta ēt si sint in eadem ecclesia dummō deseruire faciat ecclesie annexe ꝑ idoneū uicariū ꝑpetuū ut i .c. super eo de ꝓben. li.6. 7 ibi glo. 7 Gemi.

Si habēs beneficiū curatum ui occupat secundū etiam curatum seu se scienter iniuste intrudit in eo priuatus est primo.

Secus si habens ecclesiam curatam 7 postea uiolenter occupet prebendam uel simplex beneficiū ēt si ei est annexa alia ecclesia curata ut i.c. Cū qui de prebendis li .6. 7 ibi

Si duas uel plures ecclesias seu ꝓbendas hēt Nā d: iure cōmuni absq3 dispēsatione nō licet nisi i.4. casib⁹ primus ē qn̄ ecclesie st̄ ita tenues quod neutra sufficit ad sustentationem Secundus est si una dependet ab altera. Tercius est propter raritatem clericorum. Quartus est si ecclesia annexa ē dignitati ꝉ ꝓbēde. 4⁹ ē si h3 unā i

nō hos casus

titulatā ⁊ aliā ↄmēdatā. Vide pleni⁹ ī pisa. Bñfi
ciū. i. §. 3. Eps tamē sup pluralitate ꝑbēdarū
seu bñficioꝝ simpliciū vł ēt qꝫ qs hēat benefici
um curatū ⁊ simplex dispēsare pōt ut notat glo.
ī. c. litteris extra de ꝑbēdis qd̾ uidet̾ ēt sentire
ibidē. d. An. de bu. qñ beneficia sūt ī diūsis ecclē
siis. Sec⁹ si ī eadē ecclesia. Glo. ī dicto. c. i. de
cōsu. sup ūbo nisi unicū dicit qꝫ eps pōt dispēsa
re. qꝫ qs hēat unū psonatū vł officiū cū canoni
catu ⁊ ꝑbēda ēt ī eadē ecclesia. Quod aūt habeat
duas canonias eiusdē ecclesie dispēsare nō pōt
quāquā ī diūsis possit ⁊ sic uidet̾ debere ītelligi
opinio Inno extra de cle. nō re. c. fi. Si plura
bñficia ēt simplicia hēt cū nō īdigeat ⁊ unum vł
pauciora sibi sufficerēt sꝫ statū suū nō lꝫ nec ta
lis uidet̾ ī bono statu sꝫ Ray. ⁊ tho. ēt si hēat
cū dispēsatiōe epi uel pape qa dispēsatio ēt p
papā facta sine iusta cā nō excusat quo ad deū
extra de uoto nō ē ⁊ ibi glo. ⁊. do. An. de bu. Si
beneficiū curatū aut pochialis ecclesie regimen
receꝑ ante tꝑs a canone ꝑfixū nā q huiꝰmōi cu
rā susceꝑ ante quā xxv. ānū attigerit ipo iure
priuatꝰē nec pōt eps dispēsare qꝫ āte ꝑdictam
etatē curā talē hēat sed solꝰ papa ut ī. c. lꝫ canō
de ellec. li. 6. sup ūbo carere. Si ad pochialis
ecclesie regim̄ assumptꝰē nō ēxñs sacerdos. Nāꝫ
si se ifra ānū computando a die assignati sibi re

giminis ad sacerdotiũ se ꝓmoueri nõ fecerit
lapso ãno priuat⁹ ẽ nisi foret ecclesia collegiata
ut i.c.statutũ.7c.cũ ex eo.de.ellec.li.6.Pos
sunt tñ epi dispẽsare cũ talib⁹cã studij qꝫ nõ ꝑ
moueãt usqꝫ ad septẽniũ nisi ad ordinẽ subdia
conat⁹ 7 illo itermedio tẽpore dꝫ de sufficienti
uicario ecclesie ꝓuideri q curã exerceat diligẽt
ut i dicto.c.cũ ex eo.Si sciẽtia 7 morib⁹se sen
tit idoneũ ad hui⁹mõi curã 7 regimẽ nã si nõ ẽ
ꝯpetent litterat⁹ 7 uita et morib⁹ cõmẽdãd⁹ ut
dicit i.c.cũ i cunctis de ellec.7.c.licet canon
c.t.li.6.nõ uidet i statu salutis nisi renũtiet ut
i.c.nisi cũ pridẽ.§.ꝓ defectu extra de renun.
Si ꝑ baptismo uel crismate peccuniã exegit nã
symonia ẽ et ꝓhibitũ.i.q.i.c.Dictũ ẽ 7c.Bap
tizãdis et ibi glo.7 Archi.de hoc plene Ric.et
Sco.in.4.d.4.

Si ꝑ eucharistie collatiõe aliqd exegit symonia
ẽ et ꝓhibitũ.i.q.i.Nullus et.c.dictũ ẽ.

Si pro cellebratione misse aliqd ex pacto acce
pit.nã secundum Ray.si habẽs beneficium uel
ecclesiam in titulum quam tenetur officiare et
aliquid exigat etiam pretextu laboris ł sumptu
um simoniã cõmittit.i.q.i.Iudices et ibi glo.7
Archi.i.q.3.Sedẽtes si tñ talis sacerdos paup
est cogi pñt pochiani ei offerre ł assignare ũde
sustẽtari possit.16.q.i.Statuim⁹.32.d.pt hec.

c. 13 canon c. statutũ et c. cũ ex eo de elec. li. 6

Si uero ad hoc nõ tenet̃ ⁊ deficit ei sumpt⁹ põt accipere. i. q. i. Judices ⁊ de pbeñ. Significatũ ubi hoc idẽ notat. Jo. An. et. d. An. de hn. Et lꝫ hoc cãu possit aliqd rcipere psupponit̃ tamen semp qꝫ presbiter debeat gratis cellebrare. i. q. z. sicut epm. Quod si sumpt⁹ hẽt nec ad hꝰ tenet̃ aut debet cellebrare gratis aut cessare qa lꝫ for te quando non teneret̃ ad ista aliquid recipere non esset simonia eo qꝫ nõ tenet̃ quis suis stipen diũs militare est tamẽ turpe lucrum cõcordant thomas secunda secunde. q. 100. et Ric. in. 4. Si pro anniuersario cellebrando ex pacto con uenit de aliquid dando simonia est et illicitum Si tamen ex deuotione aliquid ecclesie det̃ ec clesia tenetur pro illis cellebrare pro quibus da tum fuerit secundum Ric. i. 4. d. 14. ar. 4. uide de hoc plene extra. de prebẽ. c. Significatũ per Jo. An. et. d. An. de hn. excusari tamẽ uidentur a simonia seculares qui iuxta morẽ patrie pro anniuersariũs seu missis cellebrandis dant certaꝫ peccunie quantitatẽ quãuis dãdo ex simplicita te proferãt uerba ac si huiusmodi emere uellẽt nã uidet̃ in hoc potius eoꝝ intentio pie posse in terpretari qꝫ dent p mõm elemosine quã qꝫ ue lit emere sicut ũba plata sonãt Si exegit aliqd p ꝯfessione audiẽda alias nõ auditur⁹ nã talis si moniã cõittit ẽt ab ecc̃ia pũiẽdã. i. q. 4. quã pio si

aūt ñ petierit aliqd ſʒ tñ pricipalit pp lucrum audiuit ſimoniā mētalē cōiſit Si lñiā alti ɔfitē di ſuo pochiano dare noluit niſi p peccunia ſymoniā cōiſit ſʒ Rai. ſi tñ peccunia exigat i ab ſolutione ab excōne ſuſpēſione t' iutdicto quaſi p pena culpe ꝑcedētis p qua fuit excōicat⁹ ſuſpēſus t' iterdict⁹ nō ē ſimonia niſi itētio fuerit corrupta ſʒ tho. ſa ſe pe. ⁊ bo. Si p ſepultura quicquā exegit ſimoniā cōiſit ſed nota qɔ quādo que accipitur noīe ſepulture officium eccleſiaſticum qɔ ipēdit ſepelliēdis ⁊ hoc qa ē quid ſpirituale uēdi nō pōt. i. q. i. dictum. 13. q. 2. Precipiēdū qñqʒ ſepultura accipit p loco ⁊ tra ab epō ɔſecrata ſeu cimeteriata ⁊ talis loc⁹ nō pōt uēdi ſiue ibi ſit ſepult⁹ aliqs ſiue nō qa ſacer eſt 13. q. 2. Queſta quandoqʒ ſepulturā dicit tūbā marmorea uel lapidea ⁊ hec uēdi non poteſt ſi ibi ſit ſepult⁹ aliqs qa ex h᷑ factus ē loc⁹ religioſus. 13. q. 2. Queſta. ⁊ c. Poſtqʒ ſec⁹ ſi ibi nullus ſit ſeplt⁹ ⁊ ſic hēs qɔ p exeqis mortuoꝝ nihil pōt exigi nec p eis de aliqd dādo paciſci. ſi tñ ſit ɔſuetudo qɔ aliqd det p ſepltra pñt laici p⁹t ſepltrā a clicis libē exhibitā ɔpelli p epʒ ad ſuādā laudabilē ɔſuetudinē ex de ſi. ad aplicā. idē notat. 10. an. ⁊ do. an. de hu. ex. de ſepul. Abo lēde Q de ſi clerici aliqd corp⁹ ſepellit nollēt niſi fieret eis cautio ab heredib⁹ defūcti rdimdo

ea q̄ ueniūt cū funeē simoniā cōmittūt 7 mľto magis qñ peccunias exigunt nolētes alias sepel lire. dicto. c. Questa. Facere aūt pactum de re dimendo lectum pannos equm 7 hui⁹mōi ēt an te portationē defuncti ad ecclesiā licitū ē fm host. quia hec temporalia sť dūmō non negetur sepultura ľ immisceať ius sepulture. Si habēs diuersa cimiteria apud ecclesiam suam taxauit p quāta peccunia quis ponať in tali cimiterio. Nam fm host. simonia ē ex. eodē. Audiuimus. 7. c. Sicut. Et eodē modo si pro peccunia crux specialis porteť ad funus. dicto capi. Audiuim⁹ Si solerť 7 diligenť curam sibi cōmissam exer cuit 7 quomodo se habuit in sacramtoꝝ admini stratione in infirmoꝝ uisitatiōe 7 hui⁹mōi. Et primo eucharistias 7 crisma sub fideli custodia clauibus adhibitis cōseruauit ut precipitur ex. de custo. eucharistie. c. i.

¶ Si sepe eucharistias renouauit ut debuit. Nā si ex h°. q₃ multū distulerit renouare aliqd ē cor ruptum uel perditum mortaliter peccauit.

¶ Si cum debita reuerentia eucharistiā ministra uit ac infirmis detulit cu₃ oportuit aperte 7 cū lumine ut debuit. Na₃ si secus fecit, aut ex ei⁹ defectu absq₃ communione 7 ceteris sacramen tis aliquis obijt grauiter peccauit.

Si sciēt existēti in mortali aut sensu deficiēti
l' ifirmo nomitū patiēti cū pbabili piculo euo
mēdi eucharistiā dedit mo^r peccauit. Si audi
uit ↄfessionē alicuius nullā super eo iurisdictio
nem habens seu auctoritatē a iure uel ab eius
supiore ⁊ eum absoluit mo^r peccauit. Idem ēt
est si absoluit subditū suū a casibus supiori re
seruatis siue hoc faciat sciēter siue ignoranter
ſm Ric. in. 4. nec ualet absolutio. ⁊ tenet in
quātum pōt sine scandalo errorem suum taliter
absoluto significare. Si scienter absoluit a pec
catis eū quē sciebat excōmunicatū maiori excō
municatione mortl'r peccauit nec absolutio ua
luit ſm doc. cōiter. Si sciēter absoluit nolētē a
mortali discedē nec q̄ alijs d3. satisfacē morta
lit' peccauit. Si audiēdo ↄfessiones nimis fes
tinauit nec prout oportuit seu q̄ qb' nō debuit
interrogauit aut i pplexis casibus pitiores nō
cōsuluit. nā i his de facili mortalit' peccare po
tuit. Si i iūgēdis penitētijs idiscrete se habuit
ut quia nimis puas seu magnas uel scādalosas
dedit. Si peccatū in confessione auditum sine
licentia confitentis quoquomō reuellauit mor
taliter peccauit Si omnes subditos suos p' an
nos discretionis confiteri ⁊ communicare fecit
⁊ nollentes quātū potuit suasit induxit ⁊ cogit
l' saltē episcopo denuntiauit. Nam ad hoc ex

officio tenet alias grauiter peccat. Si sine auc
toritate episcopi uota dispēsauit uł cōmutauit
mor peccauit nec ualuit talis dispēsatio extra
de uoto. c. i. Si nimis facilis fuit ad dispensan
dus i ieiunijs ecclesie peccauit. Si matrimonijs
clādestinis iterfuit. Nā hoc ē ꝓhibitū 7 ex hꝰ
talis sacerdos triennio suspēdit ab officio sacer
docij ut in. c. Cum inhibito eo. ti.

Si sciēter secundas nuptias ł clandestinas bene
dixit. Nā hoc ē ꝓhibitus ut in. c. i. 7 in. c. Uir
autem extra de secundis nup. Et sacerdos
benedicens secundas nuptias dꝫ suspēdi ab epis
copo 7 sic suspensus non potest absolui citra se
dem apostolicam. ut notat host. i dicto. c. i. cui
cō. Archi. 34. q. 3. in copulatione.

Si rite baptizatus ēt a muliē scienter iteꝝ re
baptizauit mor peccauit. de. cō. d. 4. Rebapti
zare 7 hoc agens si ē clericus dꝫ deponi. ea. di.
c. eos 7 c. Qui bis 7 si ē publicus efficitur irre
gularis ex. de apo. c. Ex litteraꝝ. cō. Ric. in.
4. di. 4. ar. 4. q. 2. Si baptizauit cuꝫ crismate
ñ nouo. i. nō eiusdē āni. Nā hꝰ fieri ꝓhibet pre
ter quam in mortis articulo 7 contrafaciens de
bet puniri. e. d. si quis.

Si cognouit carnaliter filiam spiritualē quam
baptizauit ł in cōfessione audiuit aut eius com
matrem grauissimus scelus cōmisit. Si honeste

⁊ modeste in conuersatione sua se habuit verbo pariter ⁊ exemplo in fide ⁊ moribus subditos suos instruendo admonendo ⁊ compellendo iuxta posse ad bene viuendum ⁊ ut per viam salutis ambulent sicut tenetur ⁊ habetur ex. de reg. iuris. Quamuis.
Si contumaces concubinarios usurarios ⁊ huiusmodi notorios peccatores non correxit ⁊ arguit publice ⁊ priuate quantum eorum saluti expedire cognouit grauiter peccauit. Nam ad hoc ex precepto tenetur secundum doctores. Si quantum bono modo potuit ludos illicitos ⁊ malas corruptelas in parochia sua non extirpauit grauiter peccauit.
Si sortilegas diuinas ⁊ huiusmodi in parochia sua sustinuit ⁊ non correxit grauiter peccauit. 26. q. 4. Peruenit. ⁊ capitulo. Contra si mulieres christianas in domo iudeorum fuire vel eorum filios lacte nutrire permisit. Nam hoc prohibetur ex. de iude. c. Iudei. Si indulgentias dedit cum non posset vel ob questum ecclesiam suam maiorem indulgentiam quam haberet scienter pronuntiauit mortaliter peccauit.
Si questores falsas indulgentias in ecclesia sua pronuntiare aut reliquias non veras seu ab ecclesia non approbatas venerandas populo exhibere scienter permisit ⁊ huiusmodi. Et si cum eis de quota elemosinarum participauit. Et de participando pactum fecit. In omnibus his mortaliter peccauit ⁊ restituere tenetur. 23. q. ultima. c. preterea.

Si benedictionē mēse ꝛ graciaꝝ actionem dice
re cōsueuit ut debet. Si usurarijs alienigenis ꝛ
alijs de ipsius terre nō oriūdis publice usuram
exercentibus ad hoc domum suas locauit ł alio
titulo ɔcessit Nā ex hoc ipso facto excōicatus
fuit ut in. c. usurarium de usuris. li. 6.

¶ Si induxit aliques cū effectu ad uouendum iu
randum seu ꝓmittendum ut sepulturā apud ei⁹
ecclesiam eligat uel iam electam ulterius nō im
mutet ipso facto sententiam excōicationis īcur
rit a qua ab alio q̄ȝ a papa pret̄ q̄ȝ in mortis ar
ticulo absolui non poterit ut in cle. Cupiētes.
de pēnis. Si sciēter ꝛ sponte ꝑticipauit cum ex
cōicatis a papa ꝛ ipsos ad officia diuina rece
pit excōicatus est ꝛ absolutio pape reseruat̄ ex
tra de sen. exco. significauit.

¶ Si falsauit litteras pape uel falsis usus ē sciēt̄
uel remouit ēt unā solam litterā ab eis excōica
tus est extra de c̄rie falsi. Ad falsariorum.

¶ Si scienter in cimiterijs sepelliuit tēpore int̄
dicti in casibus non concessis a iure uel excōi
catos publice aut nominatim interdictos ł usu
rarios manifestos excōicatus ē ut ī cle. i. de se
pul. seppellientes aut occidentes se uel mortꝫi
decedentes mortaliter peccant.

¶ Ab epis ꝛ ceteris prelatis supioribus cap. 18.

Ab epis ⁊ aliis ꝑlatis secularibus possunt
qri fere oia q̄ dicta sūt supra de clericis
bñficiatis ⁊ curatis. deide qri pōt. Si se cogno
scit idoneū scia morib⁹ ⁊ uita, nā epm oꝫ sacra
rum litteraꝝ hr̃e pitiā et scire erudimēta fidei
cū ex officio teneaṫ docere populum sibi cōmis
sum ⁊ rōnem reddere omni poscenti eum de fi
de et aliis ad salutē ptinentibus nec sufficit p̄
latis bona ɔuersatio ⁊ moꝝ honestas nisi adda
tur doctrine scientia. 36. di. §. ecce. ⁊. 38. di.
di. c. oēs. ⁊ si nō ē saltem cōpetenter litteratus
episcopus pōt ab officio remoueri. extra d' eta
et quali quāuis.

Si legittime assecutus ē dignitatē seu prelatio
nē an ipso existēte irregulari bigamo illegitti
mo excōmunicato suspēsō homicida aut no
torio ɔcubinario. Nam in his omnib⁹ scienter
exn̄s si ad prelationē ē assumptus nec prius
dispēsat⁹ uł absolutus assidue ī mortali manet.

Si ellectionē confirmationē dignitatē seu con
secrationem simoniace obtinuit uel alias iniusto
titulo. Nā talis nō ē pastor sed animaꝝ decep
tor ⁊ excōmunicat⁹ excōmunicatiōe papali ⁊ te
netur resignare ⁊ omnia q̄ pcepit restituē ut
supra. c. 17. Si āte ɔfirmationē episcopat⁹ uel
alterius dignitatis administratiōi se ingessit
p se ł p aliū. Nam talis si quid ei p ellectionē

Ti

ius erat quesitū eo ipso priuatus ē ut .i.c. aua
ritie de ellec.li.6. Si de religione ad episco
patū assumptus ē nā talis adhuc tenet᷑ uoto cō
tinētie 7 pauptatis licet factus sit dispēsator
bonoꝝ ecclesie nec a uoto obediētie absolut⁹ ē
sed p accidēs nō tenet᷑ obedire cū supiorē nō
hēat sicut et abbas monasterij ut dicit tho. sa
se.q.88. tenet᷑ ēt portare habitū sancte religi
onis 7 ad alias obseruātias regulares q̄ nō im
pediūt pōtificale officiū s3 eūdē tho. ibidē.q
184.7. hosti.

Si monachū uł aliū religiosum de monasterio
ad officiū ecclesiasticū traxit contra uolūtatē
abbatis uel alterius plati sui nā hoc ē phibitū
7 graue pcm̄.48.di.c.i.7.z.7.18.q.z. quas
sit.7.c.se. Si ɔtulit ordinē uel bn̄ficiū simo
niace excōmunicationē papalē icurrit 7 tenet᷑
ad restitutionē omniū preceptoꝝ ut supra .c.
17. in principio 7 extra de iniuri .c.fi.

Si cōtulit beneficiū retētis sibi fructibus uel
aliqua pte eoꝝ. Nā hoc ē phibitū 7 simonia si
fiat ex pacto ł ɔsuetudie extra ut ecclesiastica
bn̄fi.si dimi.cō.c.ut nostrū et extra de censi.
Jubemus.i.q 3.si quis prebēdas.

Si uni ɔtulit plura bn̄ficia. Nā h° ē ɔtra iura
octuagessimaquita distictiōe.c. Singula nisi i
aliqb⁹ casib⁹ de quibus supra i cap. precedenti

Si aliquē sciēter ordinauit ifra etatē legitti mam mortale est 7 debet suspendi a collatione ordinū extra de tempo. or. capitulo. Uel non est nec in etate pōt eps dispēsare ut notat glo sa in cle. Generale de eta. 7 qua.

Si cōtulit sciēter ordies p saltū aut duos seu quattuor minores simul cū subdiaconatu mor tale ē 7 ꝓhibitū 7 debet deponi. 77. di. c. 1. 7 extra de eo q fur or. su. c. cū hoc. Si ꝯtulit or dines sacros extra tēpora ꝯstituta mortale ē 7 dz priuari auctoritate ordinādi extra d' tēpo. or. sane. Si ordinauit alteri⁹ pochianū sciēter sine licentia sui supioris suspēsus ē p ānū a col latiōe ordinū ut i. c. eos de tēpo. or. li. 6.

Si in ordinatione aliquid ōmisit de substanti alibus precipue in quibus imprimitur caract' mortaliter peccauit 7 tenetur iterum totū ite rare in alia ordinatione.

Si uero quod ommisit non ē substātiale non oꝫ rite factum iterari sed quod ommissum fuit sup pleri in alia ordinatione nec priusquā sit sup pletum debet ordinatus exercere officiū. Uide theologos in. 4. d. 24. 7 in capitulo presbiter de sacramētis non iteran. 7 ibi p doc.

Si fecit ordinādos diligenter examinari de etate scientia 7 moribus. Nam ad hoc te net' alias peccat mortaliter. 24. d. quādo eps

Si scīēter uel p ignorātiā inexcusabilē indignū admisit ad ordinē uel beneficiū mortaliter peccauit s3 thomā. 7 alber.

Si pmonit aliquē sine titulo ad ordinē sacrum nā hoc pbibitū ē extra de pben. eps 7. c. cum secundum si singulis ānis renouauit ī die cene domini sacrū crisma quod ɔficitur ex oleo 7 balsamo. Nā ad hoc tenetur. de cō. d. 4. Si quis de alio nec debet cōferre hoc sacramētū nisi ieiun⁹ de cō. d. 4. ut epi' nec debet iterari ibidē. c. dictū 7. c. se. Si nō uisitauit ut debuit diocesis suam singulis annis sed sustinuit clericos ī delictis suis absq3 correctione pecunia corruptus ul' obtētu obsequij sibi prestiti seu fauore carnali grauiter peccauit. 83. d. si quis episcopus. 7. c. Error 7. c. Cōsentire 7 extra de of. or. Irrefragabili 7. c. Nihil 7. 84. d. puenit 7. c. se.

Si aliquid accepit ut correctionē faceret uel ut ab ea cessaret aut minus peccatum puniret uel ut uices suas cōmitteret seu super aliquo dispensationē faceret. Nam in his 7 huiusmodi simoniam cōmittit si p peccunia pcibus uel obsequijs fecerit. s3 tho. ka ke 7 extra de si. Nemo 7 idem si accepit aliquid ut fuet iustitiā. Si erga pauperes fuit auar⁹ Nā erga eos tenetur esse liberalis 7 ipsis qd sibi sup est errogare. 86. d. Fratrem nostrū et. c. non satis.

Si fuit pat͛ refugiū ⁊ defensor uiduaꝝ ⁊ orpha-
noꝝ ⁊ paupeꝝ ⁊ aliaꝝ psonaꝝ miserabiliū nā
si nō fecit sic grauit͛ peccauit. 87. d. p totum.
Si uisitationē sue diocesis fecit l͛ fieri fecit per
aliū ⁊ aliqd exegit p̄ter pcurationē q̄ exigi dꝫ
solū i uictualib⁹ phibitū ē ut i. c. exigit. de cē.
li. 6. Si delicta clericoꝝ ⁊ alioꝝ subditoꝝ lai
coꝝ puniuit ex auaricia pena peccuniaria ⁊ nō
potius ad reprimēdum ⁊ ꝯpescendū eoꝝ delicta
mortaliter peccauit.
Si i uisitatione sua ñ diligent͛ q̄siuit de quib⁹
debuit p̄cipue de uita ⁊ honestate sacerdotū et
officiātiū. s. quomō se habent in officijs suis in
cōfectione ⁊ administratione sacramētoꝝ ⁊ si
ritū ⁊ formā ab ecclesia traditā ſuēt ⁊ q̊ mōise
habēt in audiētia ꝯfessionū ⁊ cura animaꝝ sua
rū sibi ꝯmissaꝝ. Et si tenēt ecclesiam mundam
⁊ uestimēta sacerdotalia ⁊ altaris ornamenta si
cut tenent͛ ut su. c. 16. Nam si in huiusmodi
inuenit eos notabilit͛ deliquisse ⁊ non puniuit l͛
prouidit quod aut illi se emendent aut de alijs
loco eorum si illi sunt incorrigibiles grauiter
peccauit ⁊ omnia mala ⁊ damna animaꝝ que in
de secuntur ei imputantur ex. de iniuri. c. fi.
Si sustinuit i officijs ⁊ beneficijs notorios ꝯcu
binarios uel alijs sceleribus manifestis infectos
Et usuris, ludis, tabernis, negocijs secularibus.

Venationibus ⁊ huiusmodi uacantes. Ná in his omnibus nõ põt excusari a mortali si eos nõ punit cum potest sine periculo scissure uel maioris scandali. 44. di. Conuersationes in glo. 23. q. 4. Cum quisque.

¶ Si laicos subditos notorios peccatores quos p se uel ex alioꝝ denuntiatione nouit adulteros usurarios inimicicias seruantes nõ corrigit per censuras ⁊ per alios modos quibus melius põt grauiter peccat nisi ommittat quia nõ speratur emendatio sed potius deterioratio et timeretur de scandalo ut in dicto. c. cũ quisque et. 83. di nemo. et capitulis sequentibus.

¶ Si malas cõsuetudines quas nouit in sua diocisi nitit quantum potest auferre ut uendere et laborare diebus festiuis non confiteri nec cõmunicare semel in anno tripudiare seu alia secularia in ecclesijs et locis sacris fieri uiolare ecclesiam libertatem uel emunitatẽ ut qa clerici cõueniãtur in iudicio seculari uel qꝫ debitores et malefactores de locis sacris uiolẽter extrahãtur ĩ casibus nõ ꝯcessis et hui⁹mõi. Ná cõtra hec oĩa tenet inuigillare et obuiare ne fiãt et post admonitionẽ nollentes desistere excõmunicare et punire alias grauiter peccat si timore uel negligentia ommittit. 43. d. Sit rector.

¶ Si inuigilauit ꝯtra hereticos sortilegos ⁊ diuinos

eos ad fidē uerā reducēdo aut si se emēdar nolu
erit acriter puniēdo. Nā ad h' tenet ex officio.
26.q.4.c.cōtra.7.c.se.7 ex.de here. Ad abo
lendā.7 in cle.ex graui de usu. Si aliquē ppri
is manib' liberauit nā h' ei nō li.44.d.eps
Si bona ecclesie male gubnauit l' illa nō indigē
tibus tradidit seu alias inutilit' expēdit. Nam
grauiter pecauit.10.q.2.eps 7 tenet restituē
ut supra.c.de curatis.

Si res l' bona ecclesie l' epatus alienauit sine
necessitate 7 debita iuris sollemnitate grauiter
peccauit.10.q.2.c.1.7.fi. Si iura aliaꝝ eccle
siaꝝ n̄ fuauit sibi oīa uēdicando 7 paulatī ius
pochiale subtrahēdo.nā h' ē omnino illicitū 7
phibitū.16.q.1.Constitutum.

Si bona aliaꝝ ecclesiaꝝ uacātiū sibi usurpauit
Nam grauit' peccauit cū debuerit in utilitatē
ecclesie expēdi uel futuris successoribus fidelit'
reseruari 7 ē suspēsus donec plene restituerit.
extra.de elec.qa sepe.li.6.

Si ultra morē ātiquū a pochianis psbiteris sue
diocesis aliqd exegit l' eos grauauit grauit' pec
cauit.10.q.3.Quia.7.c.se.7 ex.de exces.pla
toꝝ.c.primo ubi idem notat.Ab.sp.7 plene
de test.reqsisti. Si habuit yconomū clericus
qui perresit rebus ecclesie sub cuius testimonio

res ecclesie gubernetur nā ad hoc tenet³ ꝫ in ra.89.d.uolum⁹ ⁊.c. Quia i qbusdā.⁊.c. Iu dicatū. Al's suspēdi debet ut i.c. Indecenter ea.di. Si aduocatos uel sibi seruiētes nō debi te remunerauit contra iura fecit.12.q.2.Qui cunqꝫ ⁊.c.se. Si debita sua uel a predecessore suo relicta occasione ecclesie sue nō soluit. Nā ad hoc tenet³ secūdū Inno extra ne pla.ui.su. c.querelā ⁊ idem ab sp .ibi .

Si exemptos ut quattuor ordines mēdicātes ⁊ alios habentes priuilegium exemptionis iniuste molestauit uel eoꝝ priuilegia nō seruauit ad su um iudiciū traxit uel alias eos q°quomō ipugna uit grauauit uel male tractauit grauiter pecca uit. Nā contra iura fecit.districte eni pcipit³ prelatis ut predictoꝝ exemptoꝝ priuilegia ser uent ⁊ eos affectu beniuolo habeāt cōmēdatos nec se ipsis difficiles graues duros aut asperos sed potius fauorabiles propitios benignos ⁊ li berales studeāt exhibere extra de exces. pla.c. nimis primo ⁊ 2o.⁊ extra de priuil.dilecti.⁊ c.quāto ⁊ .c i his ⁊.c.t c.uolētes.li. 6. ⁊ i c.Audū de sepul,⁊.c. Religiosi de priuil. §. sane.i cle .

Si monasteria monialiū diligēt³ uisitauit Nam ad e⁹ officiū ptinet ea singulis ānis uisitare ēt si sint exēpta ut i cle .attēdētes.de sta mona.

Si questores uel alios pmisit mēdacit̄ pdicar̄
seu falsas indulgētias pnūciare uel ipsemet cō
cessit aut pnūtiauit indulgentias quas nō potu
it grauiter peccauit extra de pe. 7 re cū ex eo
Si non tenuit uicariū peritū 7 bonum ad trac
tādum 7 diiudicandū causas in foro ɔtentioso
nā ad hoc tenet̄ precipue qn̄ non est sufficient̄
doctus in iure.
Si fuit psonaꝝ acceptator 7 ppter hoc iustiti
am poscēti non exhibuit distulit ł negauit aut
quod maius est sententiam iniquam protulit.
Nā in omnibus ĳs mortaliter peccauit et ad
satisfactionē tenet̄ ut supra. e. t. c. 4.
Si sine iusta causa uel cause cognitione aut
ordīe iuris iudiciario pretermisso aliquē excō
municauit uel alias iniuste grauauit mortalit̄
peccauit. 7 grauit̄ puniri debet 7 ad iteresse te
net̄ grauato. 24. q. 3. De illicita extra de sen.
exco. c. Sacro. Si p minimis culpis et dānis
et patos corrigi excōmunicauit. Nā hoc pbibi
tū est. xi. q 3 Episcopi 7. c. Nemo.
Si causas difficiles minus diligent̄ per se ipm
examinauit pōderauit 7 iudicauit ut ē matrimo
nĳ. diuortĳ ł alĳs delegauit pcipue idiotis et
leuib⁹. Nam huiusmōi nō debuit cōmittere nisi
iusta causa et necessaria impeditus et tūc pso
nis ī iur̄ pitis 7 exptis ex. de. cō. 7 affi. ex lr̄is.

Si ꝓprias iiurias dure uindicauit nã hoc ẽ detestabile.46.d.sediciarios.

Si testaméta ⁊ ultimas uolũtates ꝑcipue i legatis ad pias causas nõ fecit exequi nã ad hoc tenetur extra de testa.si heredes. Si dispẽsauit i uotis uel iuramẽtis i qbus nõ potuit uel si potuit indiscrete tamen ⁊ sine rationabili causa grauiter peccauit uide supra precepto z°

Si incerta male dispẽsauit uel sine rationabili cã ꝓ minori quantitate cũ usurarijs raptorib⁹ ⁊ huiusmõi cõposuit grauiter peccauit ut su. parte prima.c.i.i.fi,

Si pape et alijs suis supiorib⁹ ac sacris canonibus obediuit. Nam ad hoc tenetur.9z.di. obediẽtiã ⁊ z4.q.i.p totũ. Et cõtrafaciens grauiter puniri debet extra de exces.prela. nimis et duobus capl'is se.

Si habitũ uita ⁊ moribus exẽplaris fuit.i uita sobrius. Si suppellectilibus ꝓciosis utitur. Si in apparatu ⁊ ornatu domus ⁊ equoꝝ aut familie nimis sumptuosus fuit ⁊ nimis curiosus.

Si ecclesiam suã uisitauit ⁊ i sollempnitatibus missam cãtauit diuinis officijs interfuit ⁊ deuote exsoluit ⁊ ab alijs debite cellebrari ⁊ cãtari fecit ut tenetur.

Si orationi priuate ⁊ lectioni sacre scripture uacauit ut debet.36.di.per.totum.

Si existēs eruditus p̄dicauit populo uel saltem ei de utilibus p̄dicatorib⁹ ⁊ ɔfessoribus ꝓuidit. Nā ad hoc tenet᷑ extra de offi. or. int᷑ cetera. Si existens in mortali usus ē ordine suo qa to ciens mor peccauit quotiens huiusmodi actum facit ut tangendo res sacras quasi officio suo frugens ⁊ huiusmodi s̄m thomam. ⁊ alb.

Si mulierꝝ familiaritatem quasi pestem uitauit ⁊ raro de domo exiuit. Si adulatores abhor ruit. et huiusmodi.

Si in cōuiuijs multum se occupauit. Nam hoc ē episcopo detestabile ⁊ ꝓhibitum ⁊ ex hoc est acrit᷑ corripiēdus. 44. di. Multis. ⁊ capl'is se. Si detractores susurrones ⁊ huiusmodi male lo quentes libenter audiuit uel tacuit. Nec cor rexit ut debuit ⁊ potuit. Nam hoc mortale uidetur s̄m s̄a s̄e q. 73.

Si ad mensam suam sacras lectiones legi fecit. Nam hoc episcopis ⁊ sacerdotibus precipitur. 44. di. c. pro reuerentia.

Si familiam honestam habuit ⁊ eam uerbo ⁊ ex emplo salubriter gubernauit ⁊ erudiuit. Nam de his rationem reddere oportebit deo in die iudicij. hebre. ul. ⁊. 47. di. §. necesse.

Si exercuit officiū iquisitionis ↄtra hereticos ut tenet᷑, nā si carnali amore odio uł timore aut cuiuslibet cōmodi tēporalis affectiōe uel obtētu maliciose et fraudulēter labē heretice prauitatis seu qꝺ ip̄s i executiōe officij iqsitiōis ipediat falso alicui ꝑsumpserit iponere uel quoquomō uexare uel cōtra iustitiā ⁊ ↄsciētiā suam ommiserit cōtra quēquā ꝓcedere ubi fuerit ꝓcedēdū susꝑēsus ē ab officio p triēniū ut in cle. Multoꝝ de here. ⁊ circa fi. Alij uero iquisitores epo inferiores in hoc ut supra deliquētes eo ip̄o excōmunicatiōis sentētiā icurrūt aqua nisi p Ro. pō. preterquā i mortis articulo absolui poterūt
Si locauit aliquā domū usurarijs. alienigenis ad fenus exercēdū. Nam ip̄o iure suspēsus ē ex. de usuris. Quāquā li. 6. Idē si permisit qꝺ huiusmodi usurarij in terris suis et eiꝰ iurisdictiōi subiectis fenus exerceāt nisi infra tres mēses eos expulerit ut ibi. Si ↄsecratiōes altariū ł ecclesiaꝝ calicū ⁊ patenaꝝ aut beneditiōes corporaliū ⁊ uestiū sacraꝝ seu ↄsecrationes ablatum uel abbatissaꝝ non ſm formam ⁊ ecclesie ritū uel pro peccunia fecit. Nam mortaliter peccauit et simoniam commisit. i. questione. 3. Si quis prebendas.
Si pro aliqua iustitia uel gracia spirituali aliquid accepit mortale est ⁊ simoniacum.

De prelatis religiosorum. c. i9.

Prelati religiosorum possunt de multis inter rogari q dicta sunt supra. c. i8. ut eorum cõ dictioni et statui melius uidebitur expedire. dein de si simoniace religionẽ ingressus ẽ uel ad eam alium simoniace recepit nã pro religionis ĩgres su siue uirorum siue mulierũ nõ licet aliquid dare uel recipere quasi preciũ ẽt pauptatis ptextu ex tra de simo. Quoniã simoniaca Si tamẽ mona steriũ sit tenue dicũt. Hin. Tãcre. Rap. Jo. et Host. q recipiẽtes uolẽti ĩtrare pñt dicẽ nos libẽter et gratis te recipim ad ↄsortiũ nostrũ spi rituale sꝫ cũ bona nostra nõ sufficiãt nobis et ti bi porta tecũ unde possis uiuere uel sic puideas ti bi unde uiuas tũc eni si igrediẽs monasteriũ ali qua bona ↄferat nõ cõmittit simonia dũmõ pure fiat hoc et in fraudem nõ dicat et sine aliquo pac to ar. i. q. z. q. i. et. c. si quis pp. Sed Bernar. Inno. Bar. brix. et Archi dicũt q nec ante nec post põt aliqd peti. i. q. eos qui. et. q. z. Si qs pre bendas. et sic dicẽdo simoniã cõmittũt tã recipi ẽtes qũã recepti ẽt si ignorẽt. i. q. z. c. z. et ex. e. Quoniam et hec opinio tutior ẽ et quãtũ ad mu lieres appbata ex. de statu regul. piculoso. li. 6 ibi Districti inhibem uide ibi glo. sup ũbo absqꝫ penuria potest dici ut notatur in dire. li. 3. t.

16. §. Quod si monasterium ubi hec omnia ref ferūtur. Quod si monasteriū ē ita tenue qꝰ abs que penuria non possint ibi plures uiuere pñt recipiētes dicere ut supra. Et hoc casu uera ē opinio prīa nec ē simonia dūmō nihil ultra ad dāt. Si aūt possint absqꝫ penuria sustentari lꝫ nō cōmode. nō possent predicta uerba dicere extra. eo. Quoniā. 7. c. nō satis hec ibi. d. An de bu. i dicto. c. Quoniā recitat opi. uide ibi spōte aūt oblata semper licet recipere ⁊ si pri mo gratis sit recepta puella ⁊ monasterium te nue sit dicit host. qꝰ possunt moniales agere ꝯtra patrē ꝓ alimētis filie ł si pař decessit age re possunt ad ptē sue hereditatis ut ī auteñ. de sanctissimis epis. §. nullam. colł. 9.

¶ Si illegittime natus ē. Nam talis si dignitatē uel prioratū q creatur in religione p electio nem obtinet non potest sine pape dispēsatione retinere de filijs presbi. c. fi.

¶ Si transiuit de ordine mēdicantiū ad nō mēdi cantiū. nam talis nō pōt in eo prioratū nec ali quam administrationē aut regimen animarum habere. extra de regula ut ꝓfessores in cle.

¶ Si recepit aliquē ad religionē nō pricipaliter pp deū sed pp temporalem utilitatem aut alia sinistra intentione uel sine debita exaiatiōe uł si recēp nō recipiēdū ł repulit sine cā ex sua

idoneitate recipiēdum grauiter peccauit.
Si i ordine mēdicātiū aliquē ifra ānū ꝓbatio
nis ad ꝓfessionē recepit. Nā talis mortaliter
peccauit ⁊ ipso facto suspēsus ē a receptiōe cu
iuslibet ad ꝓfessionē i eodē ordine extra de re
gula. Nō solū li. 6. si tamē tali suspēsione du
rāte aliquē recipiat nō irregularis fit ut notat
Jo. An. ibidē. Si exñs de ordine mēdicātium
locū seu domū ad habitādū recepit seu dimisit
sine licētia pape. Nā talis excōnē icurrit ut
i. c. cū ex eo de exces. pla. li. 6. ⁊ i cle. cupiē
tes de penis. Si abbas exñs pfuit diuersis mo
nasterijs nā hoc ē ꝓhibitū ex. de relig. do. c. fi.
Si sollicite ⁊ fideliť quo ad spiritualia ⁊ tem
poralia administrauit pp deū solū sine ambiti
one ⁊ alia sinistra itētione alias cū piculo aīe
sue administrauit. Si sciēter criminosos indi
gnos ⁊ ñ idoneos sciētia ł ꝯsciētia ad ꝯfessio
nes audiēdas ł ad officia regiminis uel ꝓdica
tionis ꝓmouit uel sustinuit cū possit illos iuris
dice remouere non uideť posse excusari a mor
tali 83. di. error. ⁊ capitulis se.
Si i uisitatiōe subditoꝝ iuris ordinē ſuauit.
nā ad hꝰ teneť ex. de accus. qualiť ⁊ qñ. i. ⁊. 2°
⁊ ex. de simo. lꝫ ubi diciťq si plat erranit et
excessit teť errorē suū corrigē iō cauēdū ē di
ligēť plato ne i corrigēdo sit nis rmiss ł nimis

rigidus. 45. di. Disciplina. 7 nō faciat pcepta i
discreta 7 nisi p re ardua. Nā si cogeret p pce
ptū l' sentētiā subditū ad aliqd i q° subdit⁹ ñ te
net ei obedire mor' peccaret. Nec sit nimis cre
dulus i pcessu accusatiōis iqsitionis l' denūtia
tionis criminū nec pceps i platiōe sentētie ex
cōnis l' alterius cēsure alias grauit' peccat. Si
curā habēs monialiū diligēt' 7 honeste eas uisi
tauit 7 ad eaꝝ regulā fuādā efficacit' induxit
puidēdo eis de ɔfessore idōeo sciētia 7 ɔsciētia
quātū potuit 7 qd' penitus abstineat a familia
ritate suspecta quorūcūqȝ uiroꝝ laicoꝝ clerico
rū 7 ēt religiosoꝝ ne exeāt clausurā l' ēt admit
tant aliquos intra monasteriū nisi ex rationa
bili causa ut pcipit' in capitulo piculoso de sta.
regula. li. 6 Si i dispensando in ieiunijs in esu
carniū in habēdo superflua ad usum in peniten
tijs taxatis p regulā 7 cōstitutionis 7 huiusmōi
indiscrete se habuit. Nā si sine ratiōabili causa
dispēsauit sic inducēdo regularis discipline rela
xationē 7 religionis eneruādo rigorē grauiter
peccauit 7 ipse de hoc reddet deo rationem. Si
nimis se secularibus negocijs et temporalibus
implicauit per curias principum discurrēdo ul'
pro minimis cum aliorum scandalo litigando et
propter hoc a cura subditorum desistendo. et
ipse spiritualibus orationi et lectioni minus

uocando. Nam in ĳs oībus grauius ⁊ leui⁹ pec
cauit secundum quantitatem excessus .

¶ Si nimis curiosus et sumptuosus fuit ī edificĳs
monasterĳ ecclesie ornamētis ⁊ huiusmōi. Naꝫ
ē detestabile ⁊ ꝓhibitū .12.q.2.auꝝ.et.c.gl'ia
epi.ex huiusmōi aūt exhauritur sepius in prela
to omnis spiritus.et deuotio.

¶ Si moribus et uita fuit exēplaris in cessu hītu
⁊ gestu modestus in locutiōe grauis et fructuo
sus cauēs discordias pacē nutriēs oīs patiēter
audiēs et tollerās singularitates euitans coēm
uitam sequēs cuꝫ pōt nemini blādiēs ꝯctis affa
bilis susurratiōes detractiōes irrisiōes ꝯfabula
tiōes maledictiōes ⁊ ꝯtētiōes ī se et ī subditis
eliminās si malas ꝯsuetudies seu corruptellas
ꝯtra regulā et religiōis decētiā iduxit aut pri⁹
īductas nō extirpauit quātū potuit ut ꝓprieta
tis uiciū fratrū discursus ad placitū. familiari
tates mulieꝝ esuꝫ carniū ubi ē ꝓhibitū et alia
huiusmōi ꝑcipue ꝯtra tria essentialia uota reli
giōis grauiť peccauit nā nihil apud deū ē dāna
bilius offitio ꝑlationis si ꝑfunctorie exerceať
40.d.āte oia debꝫ igiť ꝑlatus oī circūspectio
ne diligētia solicitudie et timoř sic de sibi ꝯmis
sis curā gerere qꝫ sit irreꝑhensibil' apud deū ⁊
homines qꝫ si nō pōt huiusmōi corruptellas et
relaxatiōes extirpare nec ꝓposse sperat i futuꝝ

pp ptinaciā 7 ɔtumaciā seu rebellionē subditoꝝ
eoꝝ curā dimittat. z. q. i. §. qn̄ uero.

¶ A religiosis.

A Religiosis possunt q̄ri ea q̄ hn̄t supra. c.
i4 de clericis 7. c. se. si hn̄t bn̄ficiū cura
tū. si sꝫ pdicatores pōt ab eis q̄ri si pdicaū exi
stēs i mortali. nā mortl'r peccauit totiēs sic pdi
cauit f3 tho. idē ur̄ quotiēscūqꝫ scādalosa predi
cauit aut scandalū uel seditiōe i plebe ɔcitauit
si sine licētia suoꝝ supioꝝ officiū pdicationis
exercere psumpsit. mortale uidet̄.

¶ Si pdicauit principalit̄ hac ītentione. ut reci
peret peccuniā uel laudē seu fauorē populares
mortalit̄ peccauit 7 simoniā mētalē cōmisit. i.
q. 3. c. Nō solū. cō. tho. 7 Ric. i. 4. di. z4.
ar. 3. q. z. 7 si super hoc paciscat̄ simoniā icur
rit ēt qn̄o ad ecclesiā.

¶ Si pdicauit nimis curiosa principalit̄ ad sui
ostētationē et ianem gloriā ibi cōstituēdo finē
suū mortale ē si habēs gratiā pdicādi a pdica
tione se subtraxit pcipue cum a superioribus si
bi iniūgeret̄ peccauit.

¶ Si pdicādo aliqua ad retrahēdū psonas a solu
tione decimarū dixit ipso facto excōicatus est
ut i. cle. Cupiētes de pēis. et idē de ōni religio
so ēt nō pdicator̄ ut ibi sed ut habeat locū hec

excōicatio reqrit quod talia ūba pferant intē
tione retrahendi a solutiōe ut supra et obliga
tis ad decimas ecclesijs psoluendas. Secus si ñ
hac intentiōe retrahendi uel non obligatis ad
decimas uel ēt obligatis sed nō ecclesijs ut ibi
notat Jo. de legna. Jo. de imo. et pau.

Si reqsitus fuit a rectoribꝰ ecclesiaꝝ uel uica
rijs aut loca tenētibꝰ ut i pdicatione uel ꝯfessi
one ꝯsciam faceret predicationē audientibus et
sibi ꝯfitentibꝰ quod decimas soluant. nā si nō fe
cit mortaliter peccauit si cōmode facere potu
it ⁊ alijs penis grauibꝰ punit uel puniri debet
ut in dicta cle. cupientes.

Si religionē īgressus ē simoniace sciēter ł igno
rant. Nā talis nō pōt ī illo mōasterio remaneř
extra de simonia. qm̄ simoniaca. ⁊. c. Ex insinu
atiōe uideq ibi ⁊ pleniꝰ de hoc in pisa. simonia. 6
in principio. ⁊ hoc itelligit de simonia comissa
ex pacto uel cōuentione ⁊ huiꝰ mōi ēt si cetis p
tq3 cōittētibꝰ sit occulta s3 ray. ar. dicti. c. qm̄

Si religionē īgressus ē ñ itētiōe pura deo fuiē
di s3 qa paup erat ł laborař tedebat ł si puella
erat qa nubē nō potēat ł coacta a pētibꝰ inuita
īgressa. nā si uolūtatē nō mutaueīt uř i mortali
⁊ ñ i bono statu. si i igressu relonis m̄dacia di
xit ł aliqd dolose tacuit pfti notabilē īfirmitatē
ł d̄bita seu īfamiā ł alł scādalosa pecañ grauiť

D z

Si fecit pfessionē cū itētiōe nō fuandi eā mortalit peccauit. Si pfessus ē i monasterio dissoluto ubi regularit nō uiuit si pōt mutet locū & si opus fuerit cū dispēsatiōe. qꝫ si nō pōt et alios ad regule obfuantiā & ordis reformationem reducē neqꝫ ipse solus fuare studeat, & si ibi ñ uiuit i cōmuni & necesse hēat sibi de necessariis puidere caueat ne pecuniā uł aliqd recipiat teneat expendat uel aliis tribuat sine bona licentia plati sui generali uel speciali et eius bñplacito. et sit ipse semp patus oia ponē i cōi et in manibus plati ordis. Nec thesaurizet aut supflua uł deliciosa hēre qrat seu sollicitet nec ad huiusmōi affectū hēat iordinatū. et sic forte poterit cū salute ptrāsire si in ceťis bene se hēat Tutius tam ēēt ut predixi locū mutare. Si habens uotū religionis artioris ad aliā laxiorē igressus ē. Nā si adhuc pfessus nō ē nō pōt ibi licite remanē sine dispēsatione si uero iaꝫ pfessus ē in laxiori licet peccauerit & pro uoto non cōpleto sit ei pñia imponēda pōt tamen i eadē licite remanere fm archi. in. c. Qui post uotum de reg. li. 6.

Si pfessus i aliqua religiōe approbata uult trāsire ad aliā equalē uel laxiorē nō pōt sine dispēsatione ut notat Jo. An. & Gemi. in. c. cū singula de pben. li. 6. & do. An. de bu. extra de reg

Significatũ, de ordĩe uẽo mdicantiũ ad nõ mẽ
dicantiũ uel monachalẽ nõ põt sine dispẽsatiõe
pape nisi ad ordinẽ cartusieñ al' tã ĩgrediẽs q̃s
recipiẽs icurrũt excõnẽ papalẽ ut ĩ extrauagã
ti Martini. 4. si ad relõnẽ aliq̃s iduxit simõia
ce l' dolose puta asserẽ: q' ibi regula suat' 7 ẽ
s'm l' dicen: q' regula sua ñ obligat' ad mortl'e
uel reticen: austeĩtates religiõis quas ille si sci
ret nullo pacto ad eas se obligaẽt peccauit mor
talit'. Si uolẽtẽ ĩgredi religionẽ seu mõasteriũ
obs'uãtie regularis auertit ut traheret ad suaз
alt'am ĩfamãdo suã uero usq̃з ad' terciũ celũ ex
tollen: Nã talis dãnationẽ et'nã nõ euadet cũ
ↄtra caritatẽ iustitiã et sacrã scripturã feceĩt.
Si sufficient' nouit 7 ĩtelligit substãtialia sue
regule 7 ad eã ptinẽtia. Et si ↄtra illã aliquid
egit pcipue ↄtra obedientiã castitatẽ 7 paupta
tẽ. nã horꝝ transgressio semp ẽ mortale in aliĩs
aũt nõ oĩs regule transgressio s'm tho. sa. se. q
186. ẽ mortale. ideo ẽt circa h'. pũt sic ĩt'roga
tiões formari. Pri: si fecit ↄtra aliqd' pceptũ
a plato oreten' factũ puta cũ dicit pcipio l' mã
do ĩ uirtute obediẽtie l' spũs sancti uel sub pẽa
excõis uel p' alia ũba huiusmõi ut fiat istud uel
illud itendẽs subditũ sub peccato mortali obli
gare ad illud faciendũ. Nã huiusmõi trãgressio
semp ẽ mortale s'm tho. sa. se. q. 86. nisi q' p

D 3

cipit ẽẽt tale qd ĩ quo subditus nõ teneatur ei obedire uel ẽẽt peccatũ, xi. q. 3. nõ semper. Si dolose seu p iportunitatẽ plati uolũtatẽ traxit ad suã idem uidetur.

Si ↄtra aliquod pceptũ regule ut cũ aliqd ĩ ea pceptorie mandatur uel sub pena excõis aut carceris uel pene grauioris et huiusmõi. Nã talia ũba coĩter cẽsent obligare ad mortale. ⁊ idẽ de preceptis ĩ cõstitutioibus ordis cõtentis.

Si transgressus ẽ alia ĩ regula ↄtẽta q̃ nõ sunt p cepti ut cerimonialia ordis uel sillentiũ ⁊ huiusmodi hoc ẽ tm̃ ueniale nisi fieret ex ↄtẽptu sm̃ tho. ubi supra. Nã q pfitetur nõ uouet suar oĩa q̃ sunt in regula sub obligatione peccati.

Si aliqd hẽt uel habuit dedit uel accepit cõtra uoluntatẽ prelatorum tacitã uel expssam. Cõtra uotum paupertatis fecit ⁊ mortaliter peccauit. Idẽ uidetur si litteras scripsit uel recepit oculte sine licentia prelati. iz. q. i. non dicatis.

Si uotũ castitatis uiolauit quoquomõ. ope uel tactu uenereo locutione turpi ⁊ amatoria uel ẽt cogitatiõe carnali ⁊ in munda deliberata seu delectatiõe morosa. Nã in horum quolibet ẽ mortale ut dictũ ẽ supra precepto. 6. ⁊. 9.

Si conuersatiõnẽ scandalosas seu nimiã famili

aritatē habuit cū mulierib⁹ nā si sic repit̃ esse extra casus necessitatis ꝓhibēdus ē ēt si sint af fines ꝓpter ꝓbabile piculū·32.di.hospiciolū 7 di.81.p totū alias nō absoluēdus.

¶ Si sine manifesta causa 7 rationabili mōasteria mōialiū frequentauit.nam cus hoc sit omnino clericis ꝓhibitus extra de ui.7 ho.cle .mōaste ria.multo magis religiosis 7 si igressus ē mōa steria monialiū sancte clare sine licētia 7 i ca su nō cōcesso excōmunicat⁹ ē et absolutio pape reseruat̃ ides ē si igressus ē monasteria moniali um ordinis p̄dicatoꝝ qꝛ nō pōt absolui nisi a papa uel a magistro eiusdes ordinis ingrediens uero alia monasteria de iure cōmūi nō incurrit excōmunicationē sed i multis locis est excōmū catio sinodalis hoc tamē non ligat ignorantes i extra de consti ut aiaꝝ li° 6°. ¶ Si dixit ho ras canōicas.nā qlibꝫ regularis p̄cipue ꝓfessus tenet̃ ex p̄cepto ad eas ēt si nō hꝫ ordinē sacrū al̃ peccat mortalit̃ ut supra.e.ti.c 16.7 f̃m guil.tenet̃ dicere illas f̃ꝫ ordinē sue regl̃ l̃ pri uatoꝝ statutoꝝ ut notat.Jo.de imo.i.cle.gra ui de cele.mis.si absqꝫ rationabili causa offici us dixit ex̃.ecclesiā p̄cipue i dieb⁹ sollemnib⁹ uel stetit somnolētus aut dormiuit nas si ex h°. nō dixit itegre illud idē redicat ul̃ aliqd loco ei⁹ supleat 7 si p maiori pte ōmisit illud iteret

Si i choro icōposit⁹ corpore fuit oculis uag⁹ ꝛ mēte distractus ꝑcipue aduertēter. si risit uel alios ridere fecit pp ei⁹ leuitatē aut uerbū dissolutū. si cerimonia officij ex negligētia non fuauit. male legit uel cātauit i omnib⁹ his uēiale ē nisi fiat ex cōtēptu tūc eni mortale ē. Si penas uel pēitētias taxatas a regula uel a ꝯstitutiōib⁹ aut ꝑlatis nō fecit nam si ex negligentia uel obliuione ommisit ueniale uꝫ si ūo ex ꝯtēptu mortale ē si ultra officiū diuinū priuati ꝓ se ꝛ ꝓ alijs sibi cōiunctis benefactorib⁹ et tribulatis ꝑcipue recōendatis uiuis seu defunctis aut meditatiōi deuotiōi ꝛ sacre lectiōi quātuꝫ debuit nō uacauit sꝫ poti⁹ legit curiosa ꝛ inutilia ut doctores gētiū ꝛ fictiōes poetaꝝ qꝺ ē ꝓhibitū. 37. di. iō si quādoqꝫ sciēter elligit idignū i ꝑlatū uel nō elligit illū quē iudicauit meliorē ad illud officiū sꝫ aliū ratiōe amititie aut alia nō recta itētiōe mortaliter peccauit.

Si accusauit calūniose ꝑlatuꝫ uel cōfrēꝫ de aliquo crimīe uel testificat⁹ ē aut iniuste ab accusatione destitit uel alias ꝑlatū subditū uel ꝯsotiū falso ifamauit uel ēt uera dicēdo itentiōe i famādi fecit i his oib⁹ mortaliter peccauit.

Si fecit uel cooperatus ē ad aliquā conspirationē ꝯtra prelatos uel adinuenit tenuit uel nutri

uit i mõasterio uel ɔuentu sectas partialitates ⁊ diuisiones mortale ē ⁊ detestabile crimen. si fratrē delinquētē iuxta formā euāgelicā nō admōuit uel i uisitatiōe iuxta ꝓceptū ꝓlati i omni uel i pticulari factū dicēda ⁊ correctiōe dignꝰ nō reuellauit nā si sciēter dicēda tacuit. mortal' peccauit. ⁊ idē dico si i dicēdo ordinē fraterne correctionis nō ꝯuauit debet eni accusationē legittimā ꝓcedere iscriptio ⁊ iquisitionē clamosa isinuatio denūtiatiōes autē caritatiua correctio extra de simo. licet. ⁊, i. q. z. c. si peccauerit. Pōt tamē crimē fratris ēt occultū denuntiari ecclesie uel ꝓlato absq̃ secreta admonitione ꝓuia i plerisq̃ casibus ut notat. ric i. 4. d. 19. ar. 3. q. i.

Si inutilit' tēpus expēdidit ⁊ ocio uacauit qꝺ ē omniū sentina uicioꝝ si fuit obstinatꝰ curialis l' causidicꝰ si usus ē pānis ꝓciosis ⁊ cibis exqsitis si i babitu curiosus si i claustro l' capit'lo fuit litigiosus irreuerēs ad maiores uel circa altare Jurans i cōmuni sermone Nā i bis omnibus ē mortale uel ueniale ꝯm itentionē ⁊ qualitatē facti.

Si comedit carnes quādo ē probibitum extra ifirmitatē. Si usus ē lineis ad carnē uel lectis plumeis.

Si ómisit ieiunia eccl esie regle uel cõstitutio nũ ordinis peccauit ut supra.
Si egre ⁊ cũ idignatióe repᵱhẽsiones maiorum sustinuit uel eorũ obediẽtiã nõ affectuose ls taz de qrulose dissolute fecit peccauit ut supra.
Si alicꝫ mores cõdictiones et ifirmitates in caritate nõ supportauit uel aliis se grauẽ reddidit aut eos irrisit peccauit ut supra.
Si minus leuis uel dissolutus fuit uerbis gestibus uel iocis alios ad risus iduxit nã licet recreatióis causa quãdoqꝫ fiat et raro ad sublenãdũ tediũ sit tollerabile laudabilius tamẽ est ab huiꝰ mói cessare Si singularitates i cibo potu uestitu et huiꝰmói qsiuit uel ꝓpter hec murmurauit pecauit nã ex his sepius orit scãdaluꝫ murmuratio et idignatio iter fratres.
Si nimis tenax fuit i retinẽdo uel ꝓdigus in dãdo aut psonaruꝫ acceptator dãdo uel distribuẽdo de rebus cõmunibus uni magis quã alteri iuxta affectiones suas peccauit magis et minus ẜm quãtitatẽ excessus.

Si cõfessionẽ et cõmunionem secundum regulam mores uel consuetudinẽ religionis non frequentauit. Nã hoc aliquibus ᵱceptum est semel in mense ut clemẽtina ne in agro de statu monachoꝝ. Aliqbus sepius. Aliqbus rarius

¶ Si fuit tepidus in dilectiōe dei ꝛ ꝓximi nō do-
lens de eoꝝ offensa ꝛ non ardenter affectans
honorē dei ꝛ animarū salutē ut decet .

¶ Si nimis carnalit̄ dilexit ꝯsanguineos suos et
affines nimis dolens de eorum aduersitate ꝛ
gaudēs ꝓsperiate uel eā sibi affectans . si nimis
eos uisitat ꝛ q̄rit uel gaudet ab eis uisitari . Si
cū eis ł cū aliȷs secularibus loq̄t uel īterogat q̄
nō expediūt ut de guerris ꝛ huiusmōi uel ꝑ eis
procuret beneficia ecclesiastica uel temporalia
officia . nā hoc ē ualde piculosum precipue si ta-
les sint inepti uel indigni .

¶ Si artificiū aliquod uel exercitiū fecit illicitū
aut honestati religiōis indecēs ut burlas uel
uestes recamatas uel linea reticulata ꝛ huius-
modi quod sepe repitur i monialibus modernis
prohibenda sunt .

¶ Si proficere nō curat sꝫ inuitus facit q̄ f̄nat et
se male cōtentum esse in religione repit nec re-
cognoscit se pro hoc beneficio et ceteris ad r̄cō-
pensandū deo obligatū . Talis ipocrita ē ꝛ i sta-
tu damnationis fm tho .

¶ Si quandoqꝫ dimisit habitū . Nā religiosus seu
religiosa semp d꞉ tenē habitū sue religiōis siue

i lecto qescēs sine alibi ɔsistēs nisi sit a deo ur
gēs necessitas uel grauis infirmitas q̄ habitū ñ
pateref.zc.q.i.uidua.alias uꝛ̄ peccare mortа
liꝛ̄.Et si temē sine habitu appeat in cōspectu
seculariū ipso facto excōnem īcurrit ut in.c.ut
piculosa.ne cle.uel mo.li.6. Et idem ē si ap
paruerit corā eis ī habitu suo. sed cooperto ha
bitu clericali sine rōnabili cā ut notat Jo.an.
ī cle.qm̄ de ui.ꝛ ho.cle.de reg.iu. Certū ī no
uella.Si ad studia litterarꝫ iuit nō licētiatus
a plato suo ꝛ cū ɔsilio maioris ptis sui cōuētus
Nā talis ipso facto excōnem īcurrit ut hēꝛ̄ in
dicto.c.ut piculosa.si ad audiēdū leges uꝉ phi
losophiā iuit.nā si ifra duoꝝ mēsiū spatiū ñ re
dieīt ad claustrū ipo fcō excōnē icurrit ex.ne
cle.ꝉ mo.c.sup specula.Si relōnē ꝛ hitū sue
relōnis aīo nō reūtēdi aliqn̄ deꝛ̄uit.nā talꝛ̄ apo
stata iudicaꝛ̄.ff.dꝛ̄ re.mi.l. desertores ꝛ ē excoī
catus ut supra pp temerariā habitus dimissiōes
qđ ē spāle i rligioso apostata.nā alias apostata
nō ē excoīcatꝰ sꝫ excoīcādꝰ ut notat glo.i.d.c
ut piculosa sup ūbo ipso fcō.Si īduxit aliques
ad uouendū iurandū uel fide intꝛ̄posita seu ali
as promittē: ut sepulturā apud eiꝰ ecclꝛ̄iam eli
gat.uel iam electā ulteriꝰ nō mutet.Talis sñ
tiam excōnis incurrit ipso facto de sepul.c.i.
li.6.ꝛ in cle.Cupientes.de penis.

¶ Si clericis uel secularib⁹ sacramētū eucharistie uel extreme ūctioīs ministrauit aut mr̄imonium sollēnizauit. i. publice ꝛ sollēnit̄ sponsos bñdixit nō habita sup his pꝛochialis pb̄ri licētia speciali, nā excōnem icurrit papalē. ut in cle. religiosi de priuil.

¶ Si excoīcatos a canōe sine speciali ꝯcessiōe absoluē p̄sumpsit p̄t̄quā i casib⁹ a iure pmissis uel ppt̄ priuilegia sedis apostolice ei ꝯcessa eandē excōem incurrit ut ibi. ꝛ hoc intelligit̄ idistincte de excoīcatis a quocunq₃ canone a papa p mulgato ēt si talis r̄ligiosus absolueīt excoicatos a canōe mīori excōne pp pticipationē ꝛ sic sentit glosa ibidē sup ūbo a canōe. cō. guil. pau Jo. d̄ legna. ꝛ Jo d̄ imo. i dicta cle. Religiosi. Si a sñījs p statuta puintialia ł sinodalia pmulgatis seu a pena ꝛ a culpa absoluē queq₃ p̄sūpsit eandē sñiam excōis icurrit ipso fcō ēt si religiosum uel cōsciū ab huiusmōi absoluē p̄sumpsit ut ibidē notat glosa super uerbo quaquā.

¶ Si exñs mōachus uel canōic⁹ regularis ū bñs administrationē absq₃ lñia platoꝝ suoꝝ ad curias pricipū se trāsferre p̄sumpsit ut platis uel mōasterio aliquod dānū inferret talis ipso fcō excōis sentētiā icurrit. ut i cle. ne in agro. de sta. mo. Si mōach⁹ exñs sine licētia sui abbatis ītra scepta mōasterīj arma tēuit excōe₃ icurrit

nt ibi. Si de facto ɔtraxit matrimoniū excō
municat⁹ ē extra de consan. ⁊ affi. eos i cle.
Si nō seruauit interdictū qd̕ fuat cathedralis
seu matrix ecclesia loci illi⁹ excoīcationis sen
tētiā īcurrit nō obstātib⁹ priuilegijs seu idultis
statutis uel ɔsuetudib⁹ qbuscūqȝ ei concessis ut
i cle. ex frequētibus de sen. exco.

¶ Si exn̄s de ordie minoꝝ tp̄re iterdicti recepit
ad diuina fratres uel sorores tercij ordinis ex
coīcationē incurrit extra de sen. ex. cum ex eo
in clementinis.

¶ Incipit quarta ps hui⁹ opusculi de penitētie i
iunctione ⁊ peccatoꝝ absolutione.

Expeditis trib⁹ hui⁹ opusculi pricipalib⁹ p
tib⁹ restat uidē ultimā q̄ i duobus cōsistit
.s. in p̄nie iniūctiōe ⁊ peccatoꝝ absolutiōe. sed
qm̄ non pōt debita forma p ministrū apponi ni
si primo materia debita sit itegre preparata. et
cū materia penitētie sit ɔtritio cōfessio et satis
factio sine qb⁹ n̄ pficit̕ hoc sacram̄tuȝ merito i
h⁹ sacram̄to sacerdos hoc ordie pcedet. Ut pri
mo diligent̕ peccatoꝝ cōfessionem audiat ⁊ de
hoc supra. secūdo p̄niam iniungat. Tercio abso
lutionē ipendat. ⁊ notat Gail. ⁊ Jo. An. in cle
Dudū de sepul. Intendēs igit̕ ⁊ ego hūc ordinē
seruare declarabimus primo qūo cōfessor se ha
bere debeat in penitētie ipositōne deinde i pec

catoꝝ absolutione. Capitulum primum

Circa primū .s. pñīe īpositionē ꝓ maiori declaratiōe sciēdū ē qꝫ triplex ē pñia .s. sollēnis publica ꝛ priuata. Sollēnis ē illa q̄ fit ī capite quadragesime cū sollēnitate q̄ hēt .d.l In capite. ꝛ īponit solū ab epō uel de eius mā dato fm hosti. in su. de offi. Archipre. publica uero pñia ꝓprie dr̄ illa q̄ fit ī publico nō tñ cū ꝑdicta solēnitate ut cū iiungit pegrino ire p mūdū cū baculo ꝛ pera bn̄dictis ꝛ hui⁹ mōi hāc pōt īponē qlibet sacerdos pochiāo suo nisi ad sit in ɔtrariū ɔsuetudo ī aliqua eccl'ia. priuata aūt pñia dr̄ illa q̄ cottidie fit saltē semel ī āno ɔ qs secrete ꝛ soli sacerdoti peccata sua ɔfitē t̄ d̄ pe. di. 3. Iust⁹ ꝛ. c. repiūt ꝛ. c. ois d̄ pe. ꝛ t̄ ꝛ hāc pōt īponē ēt qlibet sacerdos. sꝫ qm̄ tglla rit ꝓ quolibꝫ mortali peccato dꝫ septēnis īpōi pñia. 33. q. 2. hoc ipm ꝛ. §. se. ꝛ. 22. q. i. ꝑdi candū nisi maior uel minor īueīat p canōes ex ꝑssa iō eos ut maturi⁹ ꝓcedat ꝛ ne alicui ignorā tia sit occasio deliq̄ndi hic inserere uolui.

Incipiūt canones pñiales.

Prim⁹ canō dicit qꝫ si pbr fornicatōes fece rit. x. ānoꝝ pñiā agat fꝫ formā traditā. &z. di pbr. si fornicatiōes. F⁹ canō dicit quod sacerdos cognoscens filiā suā spūalem scilicet quā bapti zauit uel ad cōfirmationē tenuit uel ī ɔfessiōe

audiuit.xij.ānoꝝ debet penitentiam agere et si publicū sit deponendus ē. Episcopus autē q ta lia cōmisit.14.ānis peniteat.et pbiter et mu lier religiōi tradāt reb⁹ suis paupibus erroga tis.30.q.1.Si quis sacerdos et.c.non debet. Si quis peccauerit cōtra naturā ⁊ ē clericus d ponat ⁊ religioni tradat.si laicus excōmunice tur ⁊ a cetu fiat usqꝫ ad satisfactionē cōdignā fideliū alienus supra de exces.prela.c.clerici. Si quis cū brutis coierit plusquā p septē ānos peniteat.33.q.2.hoc ipsum ⁊.§.se.

Si quis cōmiserit icestū eadē pena puniat ut i iuribus supra pxime allegatis. adde qꝛ uicium contra naturā grauius ē quā cū matre propria peccare.32.q.7.c.Adulterij malum.

Si sacerdos clandestinis nuptijs iterfuerit triē nio suspēdat et si culpa hoc exegerit grauı⁹ pu niat supra de clande.despon.c.cū inhibitio.§. penul.Si quis uotū simplex uiolauerit tribus annis penitē ds.27.d.si uir.Si qs excoīcatus cellebrauerit triēnio penitē debet et a uino et carnibus abstinē.4.⁊ 6.feria.2.q.3.de illis

Qui aliū iniuste accusat ad mortē.xl.dies in pane et aqua cū.7.annis peniteat si mors sequu ta fuerit.Si uero debilitatus mēbro fuerit ac cusatus p tres quadragesimas peniteat accusa tor supra de accu.Accusasti.

Quicunque filiā suā spiritualem uel cōmatrē co gnouit p.7.ānos peniteat·7 similiter cōsentien tes.s.mulieres.30.q.3.nō oportet Si quis des pōsatā aliȷ̄ duxerit eā dimittat et p xl.dies i pa ne et aqua et p 7.annos peniteat supra de spō. du.c.Accepisti Et itellige despōsatā.s. ūba de presenti. Qui cognouerit duas cōmatres uel sorores siue sit uxoratus siue nō admin⁹.7.ānis peniteat lȝ plus deberet.30.q.4.si pater.homi cida uoluntarius sine spe restitutionis deponit 7.7.annis penitere dȝ.40.di miror.uel si causa subsit ut magis casuale homicidiū quā uolūtari um presumatur.4.annis peniteat.40.di.eos ūo.et.c.Si qua femina.et.c.si qs uolūtatē.

Matricida p.x.annos peniteat fȝ formā satis asperā traditā.33.q.2.latorem.

Uxoricida toto tēpore uite sue peniteat et satis durior sibi penitētia imponit quā matricide.33 q.2.admonere et. c.quicunqȝ.

Si quis pprīū filiū interfecerit et pposito;idu ci debet ut toto tēpore uite sue peniteat i mona sterio ut.c.i.de his qui filios occiderūt et si ñ posset ad hoc indici annoꝝ trium penitētia indi catur quoꝝ unū in pane et aqua pagat ēt si op pressent in lecto dormiēs ut i.c.fi.extra de his qui.fi.oc.

Si quis periurauit.xl.dies in pane et aqua et

7.annos peniteat 7 nūquā sit sine penitētia.f. interiori hoc est ut semp debeat de peccato.16. q.i.Quicunq; facit.40.di. clerico.

¶ Pro falsa mensura.30.dieꝝ in pane 7 aqua imponaꝭ penitētia supra de emp.7 uen. c.z.ut ibi Si quis sollemniter penituit 7 postmōꝫ ad uomitū redijt.x.annis peniteat.de pe.di.4. Si qui uero.Qui deuotā uel monialem cognouerit.x. annis peniteat.27.q.i.deuotā 7 .c. precedēti. Qui cantat missam 7 nō coicat anno penitere dꝫ 7 interim a cellebratione 7 coione cessare dꝫ cō. di.z.Relatū nec alia ibi exprimiꝭ penitētia.

¶ Si sacerdos clericum mortuū in palla altarisꝰin uoluerit.x.annis 7.4.mensibus peniteat diaconus uero triennio 7 dimidio de cō.di.i.nemo clericus per ignorantiam.

¶ Qui.cōmittit sacrilegiū uiolando ecclesiam uel crisma siue calicē sacrum pollutis manibus accipit uel similia cōmittit.7.annis peniteat 7 ī duobus primis nō intret ecclesiam 7 usq; ad quartū nō offerat 7 tribus diebus in ebdomoda a uino 7 carnibꝰabstineat ieiunādo sed alia ꝯsideranda sunt q̄ habētur.iz.q.z.de uiro nefādo.

¶ Si qui parentes frangunt sponsalia filiorum triennio seperentur a cōmunione 7 filij similiter si ī

culpa sint.3i.q.3.si q parentes.ar.de pe.d.i.
sicut. Qui ducit in matrimoniũ quã polluit per
adulťiũ.4.annis peniteat.3i.q.i.si qua uidua.
Maledicus ꝯtra deũ ł aliquẽ sanctoꝝ .p.7.eb
domodas penitere dꝫ eo modo quo tradiť su.
de cle.male.c.z .

¶ Si sacerdos reuellat ꝯfessionẽ de iure antiquo
deponi debebat ⁊ toto tṗre uite sue ignominio
sus pegrinari p mũdũ de pe.di.6 Caueat sacer
dos.postmodũ deťminatũ fuit qꝫ depositus ad
agẽdã penitẽtiã ppetuã i artũ mõasteriũ detru
dať.ĩ.e.c.oĩs in fi. Qui ꝯpulsus cõdictionaliť
piurat si liber ẽ.xl.diebus in pane ⁊ aqua peni
teat cũ.7.annis seqntibus in ꝯmuni penitẽtia
Si uero seruus eiusdẽ ẽ p tres quadragesimas ⁊
legittimas ferias scilicet secũdã quartã ⁊ sextã
peniteat.3z.questione quinta. Qui ꝯpulsus .

¶ Qui piurat in manibus episcopi aut in cruce cõ
secrata tres annos peniteat si uero in cruce nõ
consecrata unum annum peniteat qui autem co
actus ⁊ ignorãs periurauerit si postea cognoue
rit tres quadragesimas peniteat.zz.q.4.cap.
Qui periurat. ¶ Qui scienter falsum iurat ł
alium iurare compellit uel inducit quadraginta

diebus in pane et aqua cũ. 7. sequentibus ãnis peniteat et nũquã sit sine penitẽtia et aliꝫ si cõ sciꝫ fuerit similiter peniteãt. zz. q. 4. Si quis piurauerit et. c. si quis conuictus.

Si quis coactus ꝓ uita redimẽda uel alia necessitate piurat tres. xl. uel secundum aliquos tres annos peniteat. zz. q. 4. Si quis coactus Qui ĩ dicẽdis horis canõicis ⁊ aliꝫs dominis officiꝫs a consuetudine metropolitane ꝓpri e ecclesie discrepat. 6. mensibus cõione priuatur si hoc ex cõ temptu fecerit. iz. di. de his.

Episcopus q correctionẽ subditoꝝ ꝓ uẽditione ministerioꝝ dissimulat duobus mensibꝰ excõni subiaceat ceteri uero clerici eadẽ pena uel alia cõpetẽti plectaꝛ. i. q. i. quicqnid.

Sortilegus diuinꝰ ⁊ maleficꝰ secularis. xl. diebꝰ peniteat si peccatũ ẽ occultũ extra de sort. c. i si uero ẽ notorium cõmunione fidelium priuẽꝛ de cõ. di. z. pro ellectione.

Sacerdos qui uidet in astrolabio duobus annis peniteat extra de sortil. c. ex tuarum.

Clericus qui scienter ⁊ maliciose magicis artibus icãtationibus ⁊ huiusmõi usus fuerit ꝉ tales aliꝫ ꝯsuluerit honore dignitatis sue priuatꝰ i artum monasteriũ detrudaꝛ ad ꝑpetuã penitẽtiã peragendam. z6. q. 4. Non oportet ⁊. c. Si quis episcopus ⁊. c. Aliquanti.

Si quis stillauerit in terrã siue tabulã de san guine ɔsecrato quadragita diebus peniteat si su per altare tribus diebus si sup linteũ altaris 7 ad aliud stilla puenerit quattuor diebus si usq3 ad terciũ nouẽ dieb⁹ si usq3 ad quartum, xxx, di eb⁹ peniteat de cõse. d. z. ii per negligentiã..
Si quis laic⁹ per ebrietatẽ uel uoracitatẽ eucha ristiã euomuerit quadragita diebus peniteat cle ricus uero uel monachus, 70. diebus, eps aũt, 9 diebus peniteat. Sed si pp infirmitatẽ hoc acci derit septẽ diebus peniteat. d, 9. distin, z. Si quis per ebrietatem.
Qui presbiterum interfecerit, iz, annis penite at extra eo. c, secundo.
Si quis domũ seu areã cuiuscunq3 uolũtarie in cẽderit sublata uel incensa omnia restituat 7, 3. annos peniteat extra de iniur, si quis domum.
Qui cõicat cũ heretico scienter, 4. ãnis penite at, z4. q, i, Si qu s dederit 7, c, se.
Qui ignoranter cognoscit duas sorores ł matrẽ 7 filiã uel amittã 7 neptẽ. 7, annis peniteat. si scienter ppetuo careat cõiugio, 34, q. ul. Si qs cum duabus 7, c, se.
Patronus res ecclesie dilapidans ãno peniteat 16. q, ultima filijs. Qui lustrat domum suã cum magicis icãtationib⁹, 4. ãnis peniteat, z6. q. 4 si qs ariolos 7 duab⁹ causis seqñ. q iurat ñ facẽ

pacē cū pximo suo āno peniteat 7 ad pacē rede at.zz.q.4.Qui sacramēto.
Periurus adulter homicida regulariter.7.ānis peniteāt et idē p fornicatione licet nō ita aspe ra penitētia iponatr.zz.q.i.pdicādū cū glosa 7.33.q.z.hoc ipm.et.§.se.
Quāquā hos canōes pniales hic īseruerī nō ta mē hoc ideo feci qa ɔfessor debeat aut te neat semp pnias put ī eis ɔtinetr iponere cū ho die omnes penitētie arbitrarie sint 7 cōfessoris arbitrio cōmittātr.z6.q.7.tēpora 7 de pe.d. i.Mēsurā 7 extra eo.c.Quesitū 7.c.de his qui Sed ut ex hoc sciat melius differētias peccatoꝝ cognoscere 7 ſm eoꝝ grauitatē cuilibet penitē ti put ɔgruit penitētiā iniungere ɔsideratis tū ɔditione 7 psone dignitate sexu officio paupta te cōplexione societate ac dispositione ut dicit host.in su.eo.ti.§.q penitētia.Debet eni peni tētia peccato correspōdere.ut.s.supbo.humili iniungatur oratio:auaro 7 cupido elemosinarum elargitio:luxurioso 7 guloso abstinētia 7 carnis maceratio.Quod neꝝ ē:nō de necessario ul' ēt de ɔgruo ī speciali sed de ɔgruo tātum ī genera li ut dicit.Sco.ī.4.di.i4.q.i.nā sepe ɔtingere pōt qꝫ aliqs peccet pcō supbie auaricie luxurie 7 gule cui de ɔgruo deberet correspōdē aliqd' p dictoꝝ opeꝝ penaliū et tamē talis penitētia ul'

satiſfactio nō poterit ei ꝯpetē exēpli gr̃a ꝑ pau
peri q furat⁹ ē nō ꝯpetit ei dare ꝑ penitētia ut
elēoſinas faciat q̃a ñ bēt ūde facē nec ut oret ł
ieiunet aut corp⁹ maceret lȝ peccauerit pecca
to ſupbie ł luxurire q̃a eū oporteat eū cōtinue
laborare ꝑ uictu neceſſario ñ poſſꝫ poſtea ſuſti
nere laborē ꝯſimilit̃ pōt cōtingē qꝫ diues q pec
cauit peccato carnis ſit adeo delicat⁹ qꝫ ñ uult
ieiunare nec corp⁹macerare ł ꝓſumit̃ qꝫ ſi ſibi
talis pñia īponeret̃cito eā abijceret ⁊ ſic nouo
peccato peccaret.unde in his caſib⁹⁊ ſimilibus
diſcret⁹ꝯfeſſor īponet aliā penitētiā quā cogno
ſcit penitētē libētius recipe ⁊ credit qđ debeat
melius ad implere cauēs ſemp ne iniūgat peni
tētiā q̄ alteri faciat ꝑiudiciū ł ex qua ſequatur
aliqđ ſcādalū ſeu piculū ⁊ ſi peccator oio nullā
penitētiā uelit accipe a ſacerdote ſibi īpoſitam
dicit tñ ſe habē diſplicētiā alias ꝯtritionem de
peccato ꝯmiſſo ⁊ firmū ꝓpoſitū ñ r̃cidiuādi ab
ſoluēdus ē ne cadat ī deſpationē ſꝫ Sco.ubi ſu
pra.Idē.ūū.ē tñ b. caſu ⁊ quotiēſcūqꝫ īponi
tur pñia mīor đbito ꝯfitēti nūtiāda pñia q̄ ſibi
ꝑ peccatis ſuis ēēt iponēda ⁊ īducēd⁹qꝫ eā ī ſe
ł in equalēti abſqꝫ īpoſitione uelit ad implere.
Alioqn oportebit eum ī purgatorio ſoluere et
complere.con.tho.in.4.di.19.nullo tñ caſu.

ↄfessor dꝫ exigē ꝑmissionē a ↄfitente lꝫ credat qꝫ nō faciat penitētiā aut aliud qđ promittit. Sufficit enī ſ; dicat ſe habē ꝑpoſitū faciēdi. ſꝫ ūū. Salubre ēt ↄsiliū doctoꝝ ē qꝫ cuilibꝫ ↄfitēti ad uitādū ābiguitatē de iterāda penitētia facta in peccato mortli ↄfessor unū paťr noster ꝟ aliquā aliā breuē satiſfactionē quā ſtatim in ſtatu gratie exequať iniūgat Et deīde ei declaret ſi ↄtingat reliquā ſatiſfactionē ſibi ꝑ eum iniunctā agē in pꝛccato mortali an debeat illas iterare uel ne non tamen dicitur in mortali qui cōtritus eſt.

De commutatione penitentie.

Querit an ſacerdos poſſit ↄmutare penitētiā quā iniūxerit. ⁊ dico breuiť ſm hoſtienſeꝫ in ſuma. ti. de remiſ. §. ⁊ an ſacerdos. qđ ſic dum tū diſcrete ⁊ ex cā rationabili ⁊ circa ſubditos ſuos. di. 82. ꝑſbiter. aliter nō. cō. Rap. Tu dic. ſm. ūū. Quod aūt ↄfeſſor a quo commutatio petitur iſte idē ē qui iniunxit eam ſiue ſucceſſor eius uel ſuꝑior ordinarius iudex penitētis ⁊ hi omnes pñt penitētiā ↄmutare uel relaxare. aut ē alius ↄfeſſor a ꝑdictis ⁊ tunc ſi talis penitētia eſt ſecreta ⁊ in tali caſu iniuncta in q° ipſe ſuus cōfeſſor poterat ab initio abſoluere ⁊ penitētiā iniungere poterit ēt eo cāu

relaxare ⁊ cõmutare. Secus aūt ē si ī casu a q° ipse ante nō poterat absoluere aut si talis penitē tia iniuncta fuerit a superiore qui sibi talē com mutationē uel relaxationē reseruauerit archi. ad h°. 40. di. accidēs. 33. q. 2. latorē ⁊ ibi glo. idē i direc. t. eo. §. 140. hoc tamē ēt casu cū pe nitētia iniūcta ē a superiore uel in casu sibi reſ uato poterit iferior ſz ūū. cā cōmutare ł relaxa re si urgeat necessitas aut suadeat utilitas ēt si sit publica ꝑ Piū ē eni interꝑtari i his casib⁹ quod sup⁹ior ↄcesserit inferiorib⁹ potestatē cōmutan di ł relaxādi hec. ille. nec uidet necesse ex hoc iterare ↄfessionē ut dicit expresse pe. de palu. licet aliqui contrarium dicant l.

Quomō ↄfessor circa ifirmos se habere debeat.

Q Qāuāquā picl'osū sit pēitētiā usq₃ ad extrēū uite differre de pe. di. 6. Si qs attñ qa nemo ē desperād⁹ dū in h°. corpore ↄstitut⁹ est ea. di. nemo ꝑsbiter q moriētibus ł i mortis pi culo ↄstitutis penitētiā negauerit eoꝝ animaꝝ re⁹ erit. 26. q. 6. Si ꝑsbiter ⁊. c. se. d₃ igitur ↄfessor. cū ad infirmū ꝑ ↄfessione uocat cū ōi sollicitudie eū adire ⁊ ōi diligētia eius saluti intendere. Facile ē eni prudenti cōfessori in tali casu animū ēt cuiuslibꝫ magni pecatoris ad deum conuertē ⁊ ad omne bonum ꝑsuadere et

dispon̄ere ac tandem eius animam de inferni baratro liberare. Studeat igit̄ p̄rio ꝛ ante omnia si sue mentis cōpos ē infirmus pro posse eū ad cōtritionē cū spe uenie inducere deinde ab eo q̄rat a quāto tēpore citra nō ē cōfessus totius illius tēporis quo nō ē cōfessus omniū peccatorū suorum ab eo exigat purā ↄfessionē eū interrogā do ĩ generali uel ĩ speciali plus ꝛ minus prout eꝰ discretioni ꝛ ↄfitētis cōditioni expedire uidebit̄ ꝛ infirmitatis grauitas sine multo detrimento patietur ꝛ precipue de his interrogādus ē.

Si cōtētat̄ de omni eo qꝺ deo placuerit circa ipsum disponere siue de sanitate uel infirmitate siue de uita siue de morte ꝛ si dolet de omni offensa dei ꝛ ꝓximi ꝛ ei iniurias remittit nā alias saluari nō pōt. Si ad curā sue infirmitatis uocauit medicū iudeū uel infidelē aut ab eo recepit medicinā nā hoc ē ꝓhibitū ꝛ mortale ꝛ ex hoc debet excōmunicari si ē laycus. Si clericꝰ ē dꝫ deponi, 28. q. i. c. nullꝰ ꝛ. c. omnes ꝛ notat collec. extra de iude. ad hoc ꝛ archi in dicto capitulo nullus ubi tamē dicit quod si qs ĩmoriatur nisi iuuetur a medico iudeo ꝛ alium inuenire nō possit credit hug. qꝺ in tanta necessitate licet ei uocare eū. Si uenificoꝝ uel incantantium remedi is aut medicamine pro sanitate sua recuperanda usus ē prohibitum est ꝛ mortale uigessima sexta.

q.2.c.illud et.c.Qui sine saluotore et ea causa q.7.admoneat et extra de pe.et re.c.Cum in firmitas.in fine.

¶Si debet aliquid alicui causa maleficij ɔtractus depositi uel pdecessoꝝ suoꝝ legati nõ soluti aut alio quouis respectu. ¶Nam non remittitur peccatum nisi restituatur male ablatum. Ideo si potest sine mora restituat ne cũ alieno discedẽs damnetur ineternum. Sed si pro tunc non põt sufficienter ordinet et disponat uel talem cauti onem faciat quod creditores sint securi et exe cutores sui si decesserit quam primum fieri pote rit satisfacere cogantur. Quod si alienum nolue rit restituere uel ut predixi per testamentum uł alias sufficienter disponere nullatenus absoluatr. Si autem uere contritus et ad omnia bene dis positus satisfactione uel cautione premissis ut predicitur tunc si non est multum grauatus infir mitate imponatur ei penitentia prout confessori uidebitur consideratis peccatorum grauitate et persone conditione ut supra quam faciat cum sa natus fuerit. ¶Melius ẽ tñ errare i mi sericordia remittẽdi quam in seueritate ulciscen di, uigesimá sexta questione septima alligant. Si uero fuerit ifirmitate grauatus seu in periculo mortis ɔstitutus non ẽ ei pñia iniungenda sꝫ tñ

notescenda quãtitas 7 qualitas ea causa 7.q.c
ab ĩfirmis declarare tamen debet ei sacerdos si
tu esses sanus talẽ penitẽtiã tibi darẽ 7 usq3 ad
tale tps quãuis ẽt multo maiorẽ facere deberes
s3 canones 7 si cõualueris facias hoc uel illud si
ũo ad deũ migraueris facias ꝑ pnia talẽ elemo
sinã uel iniungas heredibus tuis uel amicis ut ꝑ
te faciãt 7 si hec acceptat secure eũ absoluat ta
lis ẽt erit uiatico reficiẽdus 7 ante mortẽ oleo ĩ
iũgendus 7 amicoꝝ orationibus 7 elemosinis ad
iuuandus ut ĩ dicto.c. Ab infirmis si uero ta
lis ĩfirmus ĩfirmitate oppressus loquellã amise
rit uel in frenesim cõuersus fuerit distigue quia
aut talis bene uiuebat 7 ut fidelis christian⁹ sin
gulis ãnis cõfitebat̃ 7 se cõmunicabat 7 hui⁹mõi
l3 sacramenta nõ petierit qa talia ex ĩsꝑato ac
ciderũt ul' ẽt si malus 7 obstiãt⁹ diu ĩ peccatis ꝑ
seuerauerit 7 a longo tẽpore nõ ẽ ↄfessus petyt
tamen sacerdotem pro confessione 7 ostendit se
omnia uelle facere que debuit 7 de hoc dent te
stimonium qui eum audierunt 7 periculum est
in mora quia continuo creditur moriturus. In
utroque casu talis presupponitur contritus.
Ideo aliq° de circũstãtibus faciẽte ꝑ eo ↄfessio
nẽ generalẽ sacerdos absoluat eũ ab oĩb⁹ cẽsuris
casib⁹ 7 peccatis. iniũgẽs aliqd circũstantib⁹ ul'
consanguineis aut heredibus ꝑ aĩa ei⁹ faciẽda si

uoluerit acceptare. Deide ppri⁹ sacerdos minis-
trabit ei sacramētū eucharistie lȝ ñ sit ꝯfessus eo
qꝫ ñ potuit .26.q.6.is q ł alius.Fȝ archi.ea
q.c.Si pⁱsbit.nisi timeret de eius ex puitione
ł uomitu. Jtē uidetur si qs a natiuitate amēs fu
erit.nā talis pōt baptizari ⁊ ei in necessitate.
s.in mortis articulo ꝯstituto,s.corp⁹ xpi dari.
ut notat glo.26.q.6.c.Qui recedūt. Nō aūt
ministrabit ei religiosus qa ēt i hº articlo mor
tis hº sacramētū ministrādo siñ licētia pprij sa
cerdotis icurreret excōmūicationē papalem ut
notat pan.Jo.de.legna.⁊ Jo.cdimo.i cle.Reli
giosi de priuil.extrēa ūo unctio omnino talib⁹
dāda ē ēt si ñ potuerit coicare.qa lȝ pp frenesiȝ
nō pmitterēt se iniungi potuerūt ligari et sibi
uiolenter dari secus aut de eo q a multo tēpore
citra ñ ꝯfessus ē ł notori⁹ peccator existēs su
bito incurrit amētiā ł loquellā pdidit nec pri⁹
ł postea oñdit signa ꝯtritiōis.nā tali sacramēta
ñ dbēt dari nec i ecclesiastica sepultura sepelliri
De absolutiōe qūo ꝯfessor se hēat circa eā.c.3.

Dicto supius qualiter cōfessor dȝ penitētiā i
iungē restat cōseqñter hic declarare qūo
circa absolutionē peccatoꝝ se debeat habē Ubi
nota ante oīa qꝫ dȝ i tāto misterio se immanem

ab omni crimine reperire ut digne ⁊ salubriter ualeat illud exercere. Nã ultra modũ sacerdotũ crimen detestabile ẽ qui nõ prius se iudicãt ⁊ ali os alligãt de pe. di. 6. §. Sacerdos quotiẽs eni sacerdos existẽs i mortali aliquẽ absoluit totiẽs mortaliter peccat ut notat glosa ea. d. §. penul. super uerbo iudicãdus. ⁊ Archi. ibidẽ ⁊ habetur indirec. e. t. Si tamẽ cõteratur ⁊ disponat cõfi teri nõ dicitur in mortali. Iustificato igitur pri⁹ se ipo ⁊ iã itegre audita penitentis ↄfessione ⁊ debita penitẽtia iposita ⁊ cõfitẽs dicat se ex cor de de õi dei ⁊ ꝓximi offensa dolere ⁊ iniurias ei remittere ⁊ alterius famam ⁊ rẽ uelle restitu ere et ꝓ iiuriĳs debite satisfacere ut supra. c. ꝓ cedẽti tũc si ↄfitẽs i articulo seu ꝑiculo mortis sit posit⁹ ab oibus cẽsuris casib⁹ et peccatis pote rit ↄfessor eũ absoluere ut supra pte ꝑa. c. ii. §. 7. Si uero sanus fuerit et ligatus reperitur aliqua excõicatione iudicis remittat eũ ad excõicatorẽ seu ad eius supiorẽ ad quos de iure ꝑtinet abso lutio ꝑȝ Ric. i. 4. di. i8. articulo. 9. q. 4. Si aũt sit excõicat⁹ excõicatiõe iuris absoluat eũ ab ea si põt mõ ifrascripto si ãt nõ põt remittat eũ ad hñtẽ auctoritatẽ absoluẽdi nec absoluat eũ a peccatis pri⁹ quã fuerit absolut⁹ ab excõne qa ex cõicat⁹ maiori seu minori excõicatiõe nõ ẽ ꝑti ceps sacramẽtoꝝ ecclesie secũdũ doc. Et notatur ꝑ

Ricardum in quarto distinctione decima octa
ua articulo nono questione quarta ⁊ durādū in
summa libro primo distictione quarta questiōe
uigessima qnta. Imo si sciēter maiori excōicati
one excōicatū absoluat a peccatis pri⁹quā ab ex
cōmunicatiōe eandē icurrit excōmunicationē lʒ
qdā dicūt ꝯtrariū sed prima opinio tutior ē quā
tenent Guil. Io. de legna. ⁊ Io. de imo. i cle.
Religiosi de priuil. ⁊ de boc ēt i direc. li. i. t. z.
§. ioʒ. Secus aūt si ignorāter absoluat si uero
nō sit excōicat⁹ sed bēt aliquos casus uel pecca
ta supiori reseruata tūc ꝭʒ tbo. ⁊ dur, in su. dʒ
eū absoluere ab bis a qb⁹ pōt. deinde remittere
eū ad supiorē de residuo absoluēdū iformādo pe
nitentem quod illa peccata a quibus ipse nō po
tuit eū absoluere ꝯfiteaꝛ episcopo uel ei⁹ uicario
⁊ faciat se ab eis absolui nec per boc dicitur cō
fessio diuisa quia integre cōfitetur primo ⁊ ab
soluens secundo cōfirmat ⁊ proficit quod incep
tum erat uel si confessus persona simplex fuerit
uadat ipse confessor si potest ad episcopū ꝓ auc
toritate obtinenda aut si cōfitētē mittit de eius
licentia illa peccata in cedula quam ipsemet pe
nitens portet episcopo uel eius uicario scribat
sub bac forma uel simili uidelicet. Latorē uel la
tricem presentium ꝓ bomicidio uel incestu. In
tali gradu cōmisso absoluēdū patꝛnitati uꝛe trās

mitto ut beneficiū absolutionis impendendo et salutarem penitentiam iniungendo ipsus sancte ecclesie reconcilietis. Et confessor cautū ipsus reddat ne illam cedulam alteri legendā tradat. Et si episcopus remittat eum ad confessorē ipsi⁹ auctoritate absoluendum tunc absoluat illum in tegre ab omnibus peccatis imponendo illi peni tentiam solum pro illo peccato pro quo prius nō imposuerat. At si ille nō habet casum reseruatum uel etiam si habet 7 ipse confessor ab omnibus ab soluere potest libere absoluat eū mō ifrascripto

¶ De forma absolutionis a peccatis.

Circa absolutionem consideranda est forma debita uel propria et completiua. Ubi nota qꝫ sicut quodlibet sacramentum habet suam ꝓpriā formā ita ēt sacramentū penitētie q̄ ē ista. s. ego te absoluo 7 importat ego te absol uo. i. sacramentū uel ministerium absolutionis ti bi īpendo uel ꝯfero nō aūt īportat ut quidam di cunt 7 male ego te absoluo idest absolutū te ostē do qa sequeret̄ ex hoc qꝫ in sacramentis noue le gis non esset nisi ostensio uel significatio qꝫ est falsum eo qꝫ sacramenta noue legis nō solum fi gurant 7 significant sicut sacramenta legis uete ris sed ēt efficiūt qꝫ figurāt. Unde sacerdos uir tute clauium absoluit a culpa mortali nō princi

paliter sed ut instrumentum disponēs ad infusi
onē gr̃e tm̃ p quā fit remissio culpe absoluit ēt a
pena nō eternali q̄ cū sit ifinita ⁊ inseperabilis
a culpa nō pōt remitti nisi a uirtute seu potētia
ifinita ⁊ ab eo a quo remittitur culpa sed a tēpo
rali sic. nā cū i ꝯtritione pena eterna ꝯmutetur
in tēporalē hic uel in purgatorio soluēdā de illa
pena tēporali cuius homo debitor remanet hic
uel ĩ in purgatorio ut predixi soluenda uirtute cla
uium aliqua pars nō tota diminuitur ƒꝫ alex. de
al'.4.pte su.q.z8i.⁊ tho.i.4.sen.d .18.ar.3
Sed qm̃ alia ē absolutio a peccatis ⁊ alia ab ex
cōmunicatione de his singulatim infra dicetur
Quo ad absolutionē a peccatis sciendū qꝺ lꝫ ut
p̄dixi de substātia forme sint tātū hec ūba. Ego
te absoluo exp̄ssis illis sup̃ qbus absolutio deter
minat̃ si a peccatis. Deprecatio ūo q̄ p̄mittitur
⁊ reliqua q̄ subsecūtur nō sunt de necessitatē sed
tamen ꝯgrue ⁊ laudabiliter apponuntur.

Postquā igit̃ penitēs itegre omnia peccata sua
ꝯfessus fuerit ⁊ ꝓput reqrit̃ ꝓ futuro tp̄re bn̄ dis
posit' ut supra p̄missa a sacerdote oratione. Mi
sereat̃ tui omnipotēs deus ⁊ dimissis omnib' pec
catis tuis perducat ad̃ uitam eternam amen.
Indulgentiam ⁊ absolutionem omnium peccato
rū tuoꝝ tribuat tibi oīpotēs ⁊ misicos dn̄s am̄.

libere ⁊ sine cõditionē absoluat eū nā cū ɔditio
ne absolutus nõ esset simpliciter absolut⁹ extra
de reg·in Act⁹li.6.⁊ dicat dñs noster ihesus cri
st⁹q te creauit ⁊ redemit te absoluat ⁊ ego auc
toritate ipsius q̄ fūgor i quātū possum ⁊ debeo
absoluo te ab omni uīculo excõis mioris si tene
ris ⁊ restituo te scis sacramētis ecclesie si indi
ges iteꝝ absoluo te ab omnibus peccatis tuis cõ
fessis ⁊ oblitis mortalibus ⁊ uenialib⁹et circūstā
tijs eoꝝ. Passio dñi nostri ihesu christi et oīa bo
na q̄ fecisti et facturus es ⁊ adūsa q̄ sustinuisti
et sustinebis sint tibi i penitētiā ⁊ remissionem
et peccatoꝝ tuoꝝ et i augumentū diuine gr̄e In
noīe patris et filij et spirit⁹sancti Amen.

Quando satisfactio debet p̄cedere absolutionē.

Sunt tñ aliq casus in qbus ante satisfac
tionē nullatenus penitēs ē absoluēd⁹nec
in uita nec in morte nisi prius satisfaciat ł ido
nee caueat pro iniurijs uel damnis ⁊ male abla
tis. Quorum primus est de excõmunicatis ut in
fra dicetur. Secundus est de usurarijs manifes
tis dicitur enim usurarius manifestus per euidē
tiam facti puta quia mensam paratam tenet ad
usuras uel quia de hoc in iure confessus est uel cõ

uictus uel si sint de hoc argumenta cum fama sola autem fama non sufficit ut notat glosa i.c usurarum de usuris li.6.super uerbo manifestos tales eni usurarij manifesti nec ad ɔfessionē nec ad sepulturā recepi debēt lȝ dicant se uelle resti tuere uel etiam in ultima uoluntate mādent de usuris satisfieri. Sed oportet quod de ipsis uel fuerit prout patiuntur facultates eoꝝ plenarie satisfactum uel illis quibus facienda est restitu tio si presto sint ipsi aut alij qui eis possunt acq rere uel eis absentibus loci ordinario uel uices eius gerenti. Aut decano. Archipresbitero uel abbati q alias iurisdictionē habet in spirituali bus de ɔsuetudine. Aut rectori parochie ipsius usurarij. Uel eius cui debet fieri restitutio co ram aliquibus fidedignis aut serno publico idest tabellioni de ipsius ordinarij aut predictorum mandato de restitutione idonee sit cautum dan do scilicet pignora. Uel fideiussores si poi sunt alias sufficit cautio iuratoria. Et si usu rarum quantitas sit manifesta illa semper in ca utione exprimatur. Alioquin moderanda erit arbitrio recipientis. Ipse tamen si scienter minorem quam uerisimiliter creditur moderet ad restitutionem residui tenetur. Alias nullus debet interesse eorum testamētis aut eos

ad ecclesiam sepulturā seu ꝯfessionem admittē
uel absoluē ut i. c. quāquā de usis li. 6. Si igit
usurarius debite cupit satisfacere ad hoc ut ei
uere peccatū remittat quattuor obseruare debet
primo si hēt peccuniā unde restituere ualeat pri
usquā moriatur p se ipsum uel per fidelem ami
cum restitutioni illā exponat Secūdo faciat pub
lice proponi edictū i locis a quoꝝ incolis sunt
extorte usure quod omnes ueniāt ⁊ si aliq appa
reāt qbus fides sit adhibēda pri⁹ al' poti⁹ illis re
stituat quā paupibus erroget ut notat glosa ibi
dem sup uerbo satisfieri. Tercio si aliqd defue
rit p cautionē idoneā suppleat ut supra Quarto
si usurarum habet aliqua instrumenta uel scrip
ta ex tunc ea casset per publicum instrumentum
uel redigat ad debitum ueritatis.

De forma absolutionis ab excommunicatione.

Quo ad absolutionē ab excommunicatiōe
Sciendum quod duplex ē excōmunicatio.
scilicet iuris hominis. Ab excommunicatione iu
ris maiori seu minori ⁊ regulariter episcop⁹ sub
ditos suos ⁊ prelati exempti sibi subditos absol
uere possunt; nisi papa absolutionē sibi reseruaue
rit extra de sen. exco. Nuper; uel ēt sede uacante
Capitulum; aut ille ad quem episcopalis iurisdic
tio ptinet extra de ma. ⁊ obe. c. z. li. 6. A sñia

uero hominis nō pōt absoluē nisi qui eam tulit:
uel eius successor si habet eandem iurisdictiōes
super excoicatum quā ipse qui tulit habuit.z.
q.3.Si epus.z.uel ēt supior ſm Ric.in.4.
Cū tamen alia sit excoicatio ptinens ad forum
contentiosum ⁊ alia pertinens ad foꝝ peniten
tiale.Sciendū quod a prima absoluē pōt ēt nō
sacerdos extra de sen.exco.cum illoꝝ.⁊.c.Ca
nonica.⁊ de cōsu.Quanto.Nā absoluē potius
est iurisdictionis quā ordis.z.q.i.Nemo.Sol
lemnia tamen absolutionis sicut dicē oratiōes
cum stolla psalmum penitentialem ⁊ i ecclesiā
introducere ē ordis ⁊ officij.de excessibus pre
latoꝝ capitulo finali ⁊ de sen.ex.nup.Ab illa
uero que ꝓcedit ex ui clauiū solus sacerdos ab
soluere pōt.Pe.tamen de pa.⁊ Johannes sup
decretalē A nobis extra de sen.excoicationis
clarius dicunt scilicet quod omnis superior ēt
non sacerdos habens potestatem excommunicā
di,habet etiam et absoluendi quantum ad resti
tuendum excoicatum ad actus legittimos habi
lem ⁊ cōmunioni fidelium sed quantū ad tollen
dum culpā rōne criminis uel contumacie ɔtrac
te reqrit absolutio sacerdotis cō.Ric.i.4.d.
i8.ar.io.q.4.ubi dicit qꝫ i pria excoicatione
non ē necessariū qꝫ absoluens dicat precise ab
soluo te sꝫ sufficit dicē reuoco relaxo ⁊ huiꝰmo

Y 3

di uerba in illa uero que fit ex ui clauium i fo
ro cõſcientie debet ſacerdos dicere Ego abſol
uo te. Jo. an. ſuper uerbo reuocationẽ ex. de
his q̃ ui metus ue cã. c. i. l°. 6. circa hoc tripli
citer diſtinguit ⁊ ſoluit uide ibi ligat⁹ tñ pluri
bus ſententijs uel una ex diuerſis cauſis ſi uult
uere abſolui debet exprimere omnẽ ſentẽtiã ⁊
cauſas ⁊ ſic una abſolutio ſufficit ad plures ex
cõicatiões tollẽdas alit̃ nõ teneret abſolutio
qa per ſurreptionẽ obtẽta eſſet extra de ſen.
exco. officij. ⁊ de hoc dicit clari Ric. ubi ſu.
ar. 3. q. io. regulārit̃ igit̃ i abſolutiõe ab excõ
municatiõe maiori quattuor obſeruãda ſt̃. pri
mũ ẽ ut excõmunicat⁹ i omni caſu ante quã ab
ſoluat̃ iuret ſtare mãdatis eccleſie uel ipſius
abſoluẽtis ſiue quod parebit iuri Et licet ho. di
xerit iuramẽtũ ẽẽ de ſubſtãtia abſolutionis tñ
ↄtrariũ tꝫ cõmunis opinio ũde ſi õmittat̃ qꝫ fi
eri nõ dꝫ tꝫ nihilomin⁹ abſolutio ex .eo. Cũ de
ſideres et dñs an. de hu. ibidẽ cõ Gof. et ũũ.
De pueris an debeãt iurare relinq̃t̃ arbitrio
abſoluẽtis. Secũdũ ẽ quod ſi qs excõmunicat⁹
eſt pro uictoria offenſa in proximum non abſol
uatur niſi prius ſatiſfecerit et ſufficiẽtẽ preſti
terit emendam ſi poteſt extra de uerbo ſigõne.
Ex parte primo quod preſertim obtinet quãdo
hoc in iure expreſſe cautum reperitur. Alias ſi

non potest d3 absolui recepta ab eo idonea cau
tione qd satisfaciat si ad pinguiores fortunas p
uenerit, Idem dico si p contumacia aut offēsa
dubia erat excōicatus quia similit sufficit cau
tio iuratoria ubi nulle expēse petuntur ut ibi 7
in.c. Odoardus extra de solu. Absolutio .n.
neganda nō ē. uigesima sexta questiōe sexta. Si
presbiter. Tercius est quod absoluat per eum
qui tulit sententiam uel superiorem suus l' alius
cui omissa fuerit auctoritas absoluendi debita
forma seruata. Sic absoluens enim excōicatū
uirgis uel corrigijs scapulas nudas habentem
uerberabit dicendo psalmum.

Miserere mei deus. uel alium penitentialē cu3
Gloria patri. percutiendo semel in quolibs ūsu
postea dicat kirl'. christel'. kirl'. Pater noster.
.ū. Et ne nos. ū. Saluus fac seruus tuus, Res
pondeat, Deus meus sperantes in te. ū. Nihil
pficiat inimicus in eo. Respondeat. Et filius
iniquitatis non apponat nocere ei. ū. Esto ei
domine turris fortitudinis. Respondeat. A
facie inimici. ū. Domine exaudi orationem
meam. Respondeat. Et clamor meus ad te ue
niat. ū. Dominus uobiscum. Respondeat. Et
cum spiritu tuo. Oratio.

d Eus qui pprium est misereri semper 7 par
cere suscipe deprecationes nostram 7 hunc

famulum tuum quem excommunicationis catena constringit miseratio tue pietatis absoluat. Per christum dominum nostrum, amen undecima questione tertia. Cum aliquis. Quartum ē quod absoluto fiant mandata iusta 7 rationabilia alias appellare posset extra de pac. capitulo finali Erit autem ei precipue iniungendum quod de cetero non faciat contra eū canonem propter quem erat excommunicatus ut incēdario quod nunquam incendat. percussori clerici quod nunquā pcutiat 7 huiusmōi. 23. q. ultima pessimam. Aliqn̄ etiam requirit cautio quod de cetero talia non faciat extra de sen. ex. Grauē Sed si appareret sententia iniusta nullum mā datum fiat absoluto.

In absolutione autem ab excōmunicatione minori non requiritur hec sollempnitas extra eō dē ti. Nuper in maiori uero licet sine cā ommitti n̄ debeat tamē si ommittatur absolutio ualet nā cū qs possit simplici uerbo excōmunicari ita 7 simplici uerbo potest absolui. Et sentiunt. thomas 7 Ricardus ubi supra 7 fere omēs doctores licet hostiensis dicat contrarium. Jmo etiam quo ad ecclesiam ualet uidelicet absolutio siue iusta sit siue iniusta 40. distinctione pōderet ex. de reg. iur. cū sit l. 6. nisi fuerit ex cā

falsa. puta si absoluēdus dicat se satisfecisse l' i iuriā sibi remissas fuisse l' aliqd tale qd' sit fal sa3 qa sic iudex nō intēdit absoluē ex. de. off. or. ex. parte. Pōt ēt qs absens 7 inuitus ab ex cōicatione absolui fm. Tho. 7 Ric. ubi su. ar. io. q. i. 7. z. Et intellige Ric. quod quis potest absolui inuitus a sententia hominis. non autem a sententia iuris. uide ibi.

¶ Forma absolutiōis hñtiū indulgētiā plenariā.

¶ Primo absoluēdus dicat. Cōfiteor. Et pmissa a sacerdote orone. Misereat' tui 7 domin' yhs xps. subiungat. Auctoritate dei 7 beatorum apo stolorum petri 7 pauli 7 sancte romane ecclesie in de omissa 7 tibi ocessa ego absoluo te ab omni sententia excommunicationis maioris uel mi noris suspensionis 7 interdicti si teneris 7 resti tuo te unitati fidelium 7 sanctis sacramentis ec clesie. 7 eadē auctoritate inde omissa ego absol uo te ab oibus peccatis tuis ofessis contritis 7 oblitis. itē auctoritate dei 7 beatorum apostolorum petri 7 pauli 7 sancte Romane ecclesie. et ēt auctoritate domini nostri. P. summi pōtificis mihi in hac parte omissa 7 in quantum debeo 7 possum si ista uice morieris absoluo te ab omni bus penis tibi in purgatorio debitis propter

culpas 7 offensas quas otra deus comisisti. et in
quantus inde permittit restituo te illi inocētie
i qua eras qn baptizatus fuisti. Si uero ista ui
ce nō morieris reseruo tibi plenariā indulgētiā
tibi ocessas a domio papa p ultio articu. mortis
tue. In noie patris 7 filij 7 spū sancti Amē.
Interrogationes beati Anselmi faciende infir
mo morienti.

Primo interrogari debet. Si credit omnia q̄
sūt fidei christiane. Et Respondeat. Credo.
Secundo si gaudet se mori in fide christiana. 7
respōdeat. Gaudeo. Tercio si recognoscit se de
um multū offendisse. 7 respōdeat. Recognosco.
Quarto si dolet de omni dei offensa 7 responde
at. Doleo. Quinto si proponit de cetero ab oi
offensa peccati mortalis abstinē. et respōdeat.
Diuino auxilio mediāte ppono. Sexto si cre
dit se meritis passionis christi 7 non pprys ad
gloriam peruenire. 7 respōdeat. Credo Ultimo
dz sibi dici si occurrerit tibi inimicus diabolus
semper ei opponas merita passionis christi.

Impressum Mli p Dominicū de Vespolate et
Jacobum de Marliano. M.cccc°Lxxviij. die
xxi Nouembris. 7 c.

FINIS.